

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198166

UNIVERSAL
LIBRARY

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆ—೨೯

ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಗಳು

ಕುವೆಂಪು

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಕಾವ್ಯಲಯ
ಮೃಸೂರು

CHECKED 1951 ಕಾವ್ಯಲಯದಿಂದ ಸೊವಲನೆಯ ಪ್ರಕಟಿಸಿ : ೧೯೬೭
ವರಡನೆಯ ಪ್ರಕಟಿಸಿ : ೧೯೬೯

CHECKED 1956

K83.1
CP28M

Checked 1969
VSD

Checked 1965

Copyright
All Rights Reserved
ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾದಿರಿಸಿದೆ

ಮುದ್ರಣಕಾರರು :

ಜಿ. ಎಚ್. ರಾಮರಾವ್, ಬಿ.ಎಸ್.ಎಸ್.,
ಮೈಸೂರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಕಿಂಗ್ ಹೌಸ್
ಮೈಸೂರು

ಮುನ್ನಡಿ

ನೆನಹು ಬಾಳಿನ ಬುತ್ತಿ; ಅನುಭವಗಳ ಅಕ್ಷಯ ನಿಧಿ. ಜೀವನ ಯಾತ್ರೆ ಬೇಸರವಾದಾಗ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನವೀನತೆ ನೊಳೆಯದೆ ಮಂಕು ಕವಿದಾಗ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲ ಬೇಗ ಹೆಚ್ಚಿ ಬಳಲಿದಾಗ, ಹಾದಿಯ ಬಳ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಸೊಂಸಿಡಿದು ಬೇಳೆದ ಮರದ ತನ್ನಿಳಿನ ತಂಪಿನಲ್ಲಿ, ನೊರೆದು ಹರಿಯುವ ತೊರೆಯ ಮಂಜುಳಾದವನ್ನು ಆಲಸುತ್ತಾ ಆ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಉಣಬಹುದು; ತಣೆಯಬಹುದು; ದಣಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದವರು, ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿ ಒಲ್ಲೆಯುಳ್ಳವರು ಬಳಯಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೂ ಆ ಬುತ್ತಿಯ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿ ಒಂಟಿ ಯಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಸುಖವನ್ನು ಇನ್ನುಡಿಯಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಬಹುದು. ಆಲಸುವವರಲ್ಲಿ ತಾತ್ವಾರವಾಗಲಿ, ವ್ಯಂಗ್ಯ ಪರಿಹಾಸ್ಯವಾಗಲಿ, ಜಿಹಾಸೆಯಾಗಲಿ, ಜುಗುಪ್ಪೆಯಾಗಲಿ ತೋರಿ ಒಂದರೆ ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಬುತ್ತಿಯಾಟ ಮಾಡಬಹುದು.

ಆ ಬುತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖಗಳಂತೆ ಕಷ್ಟಗಳೂ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಕಳೆದ ಕಾಲವು ಸ್ತುತಿಯ ವಚನಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಆ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಒಂದಿಸಿರುವುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಅವುಗಳ ಭಯಂಕರತೆಗಿಂತಲೂ ಮನೋಹರತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎದೆಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಜರದೊಳಗಿರುವ ಹುಲಿಯನ್ನೂ ಗಿಳಿಯನ್ನೂ ನಾನು ನಿರ್ಭರತೆಯಿಂದ ನೋಡಿ ಆನಂದಪಡುವಂತೆ ಕಾಲಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಡ್ದ ಕಷ್ಟಸುಖಾನುಭವಗಳನ್ನು ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಡುಗಿದರೂ ಬಿಸುಸುಯ್ಯರೂ ಕಂಬಸಿಗರೆದರೂ, ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರುದ್ರಸಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ದುಃಖಪಟ್ಟರೂ ಆನಂದಪಡುವಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಾರ್ಥಕತಾಗಿ ಅನುಭವಿಸಿದಂತೆ ಉಗ್ರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೆರನಾದ ನಿಷ್ಣಾನುಕೆಯೂ ಶಾಂತಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಜೀವನದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಆಯ್ದಿಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ

ಯಿದೆ. ತನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು — ಅದು ಹಿತವಾಗಲಿ ಅಹಿತವಾಗಿರಲಿ — ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಉಳಿದುದನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ನೀರರಸ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಡುವುದೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊರಲಾರದ ಭಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆಯ್ದುಯಾ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭು; ಅದು ಯಾವ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟು ಲೆಗಳಿಗೂ ತಲೆಬಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಚಾರದ್ವಷಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ದಾಗಿ ತೋರುವುದನ್ನು ಮನಸ್ಸು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತುಬಿಡಬಹುದು; ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ತೋರುವುದನ್ನು ಅದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಬಹುದು. ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಡನೆಯೋ ಅಥವಾ ಸಿಶ್ಯರ್ವನಂತರೊಡನೆಯೋ ಕಳೆದ ಕಾಲ ವನ್ನಾಗಲಿ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಮರೆತುಬಿಡಬಹುದು; ದರಿದ್ರನೊಡನೆಯೋ ಅನಾಮಧೀಯನೊಡನೆಯೋ ಕಳೆದ ಕಾಲವನ್ನೂ ನುಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪಾಲಿಸಬಹುದು ; ಈ ವಿವಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪಕ್ಷವಾತಿ.

ಜೀವನದ ಸಂಪತ್ತು ಅದರ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿದೆ. ನೆನಹು ಆ ಅನುಭವಗಳ ನಿಧಿ. ನೆನಹಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತಾದ ವಿವಯಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಚಿತ್ರಗಳ ನ್ನಾಗಲಿ ದೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಿದ ನರನ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸೀಮೆ. ಸ್ತುತಿಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಆರಾಧನೆಯ ದೇವತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮನುಷ್ಯ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪವಿತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಪೂಜ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಂಧಿಸುವ ಮಹಾ ಘಟನೆಗಳನ್ನೂ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನೂ ದೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನೂ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಸೆರಿಹಿಡಿದು, ಕಾಲದೇಶಗಳ ನಶ್ವರಜಾಲಭ್ರಿಂದ ಪೂರೆದು, ಪ್ರತಿಭೀಯ ಅಮೃತಸೇಚನೆಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತಗ್ರಂಥಿಯಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ನೆನಹಿನ ಬೊಕ್ಕುಸದಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವ ಅನುಭವಗಳು ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತವೆ. ಯಾವಾಗ ಬೇಕಂದರಾಗ ಆ ವರ್ಣಮಯವಾದ ಗಾನಮಯವಾದ ರೂಪರಸಮಯವಾದ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಲಕಾವತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪನೆಯ ಇಂದ್ರಧನುಪಥದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕಾಲದೇಶಾತೀತರಾಗಿ ನಲಿಯಬಹುದು. ನಾವು ಮೈಸೂರಿನ ಸಂತೇಪೇಚೀಯ ಹೊಟ್ಟಿನ ಗಲಿಬಿಲಿಗಲೀಜುಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕವಿಶೀಲ ನವಿಲುಕಲ್ಲುಗಳ ನೆತ್ತಿಯ ಜೀತೋಹಾರಿಯಾದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ರಸಮಣಿಗಳಾಗಿರಬಹುದು.

ನನ್ನ ಜೀವನವೆಲ್ಲ ಕಲ್ಪನೆ ಸ್ತುತಿಗಳ ಕೈಪೆಯಿಂದ ಸುಖಿಶಾಂತಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಮನುಷ್ಯ ನಿರ್ಮಿತ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ದಾನವಾಡಿರುವ ಭವ್ಯಸುಂದರ ದೃಶ್ಯಗಳು ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಸೆರಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಬಯಸಿದಾಗ ಅವುಗಳ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ದರ್ಶನಗಳ ಮುಂದೆ ನರನಿರ್ಮಿತ ದೇವಾಲಯಗಳು ಕ್ಷುದ್ರವಾಗುತ್ತವೆ. ಉಳಿದ ಹಿರಿಮನೆ ಅರಮನೆಗಳ ಮಾತಂತ್ರಿರಲಿ! ನಾನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿಪ್ರಾತಿಕಾಲ ನವಿಲು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಸಾಯಂಕಾಲ ಕವಿಶೀಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕುಳಿತು ಧ್ವನಿ ಮಾಡುತ್ತೀರೇನೆ. ಆ ಪರಮತೆ ಶ್ರೀಣಿಗಳು, ಆ ವಿಶಾಲ ನೀಲಗಗನು, ಆ ಅಪಾರ ಅರಣ್ಯರಾಶಿ, ಆ ಸಹಸ್ರ ಪದ್ಮಿಗಳ ವಸಂತಗಾನ, ಆ ಹಸುರಿನ ಹೆಮ್ಮೆ, ಆ ಗಂಭೀರ ಮೌನ, ಆ ದಿನಾಂತ ಸಮಯದ ಪವಿತ್ರಶಾಂತಿ, ಸಂಧ್ವಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ಆ ಬಣ್ಣಗಳ ಮೇರವಣಿಗೆ, ಆ ಮುಗಿಲುಗಳ ವಿವಿಧ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಮಯ ವರಣಮಯ ವಿನ್ಯಾಸ, ಭೂಮಾರ್ಯಕಾಶಗಳ ಮಧ್ಯ ಆ ದೂರದ ದಿಗಂತಪಂಕ್ತಿಯ ಮಾಯಾರೇಖೆ, ಮೈಲುತ್ತತ್ತಿನ ಮರಳಿನ ರಾಶಿಗಳಂತೆ ತೋರುವ ಆ ಸುದೂರ ಗಿರಿಕಿಖರ ತರಂಗಗಳ ನೀಲ ಲೀಲೆ—ಇವುಗಳನ್ನು ನೆನೆದರೆ ತನುವಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನ ಹೊನಲು ಹರಿದಂತಾಗಿ ವಿಕಂಷಿಸುತ್ತದೆ; ಮನವು ಭಾವಾವೇಗದಿಂದ ಮೈ ಮರೆಯುತ್ತದೆ. ಯಾವ ತೀರ್ಥಸ್ವಾನದಿಂದ ಹೀಗಾಗುತ್ತದೆ? ಯಾವ ಪುಣ್ಯವೇತ್ರ ಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ಹೀಗಾಗುತ್ತದೆ?

‘ಚಿತ್ರ’ ಗಳಿಗಾಗಿ ಬರೆಯುವ ಮುನ್ನಡಿ ‘ಚಿತ್ರಗಳಂತೆಯೇ ಶಿಧಿಲವಾಗಿದ್ದರೇನಂತೆ? ಕವಿಶೀಲ ನವಿಲುಕಲ್ಲುಗಳ ಮಾತೆತ್ತಿಯಾಯಿತು. ಅವುಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಿಮಗೆರಡು ಮಾತು ಹೇಳಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತೀರೇನೆ. ನೀವು “ಚೀಡ, ಮುನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಹರಟಿ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ; ನಮಗೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಕಾಗಿಕೊಂಡರೂ ನಾನು ಬೇರೆ ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ; ಹೇಳಲೇ ಬೇಕು! ನನಗೇನೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆ! ಕೇಳುವ ಹುಚ್ಚಿದ್ದವರು ಕೇಳಲಿ! ಉಳಿದವರು ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಚಿಗೆ ಬಿಸಾಡಲಿ!

ನಮ್ಮ ಮನೆ ಪರಮತಾರಣಗಳ ತೋಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದೆ, ಎಂದು ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನೀವು ‘ಚಿತ್ರ’ ಗಳಿಂದ

ತಿಳಿಯುತ್ತೀರಿ. ಮನೆಯ ತೆಂಕಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ, ಮನೆಗೆ ಮುಟ್ಟಕೊಂಡೇ ಏರಿ ಏರಿ ಹೋಗುವ ಬೆಟ್ಟದೋರೆಯಿದೆ. ಏದು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅದರ ನೆತ್ತಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು. ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಬಂಡಿಗಳಿಂದ್ದು ಸುತ್ತುಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಯಲಾಗಿ ದೂರದ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಅನು ಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಸ್ಥಾನಗಳು ಅಪ್ರೋವ್. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಮಾಡಾರಣ್ಯಗಳೇ ತುಂಬಿರುವುದರಿಂದ ಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡಿಗಳಿಂದ್ದು ಬಯಲಾಗಿರುವುದೇ ಕಷ್ಟ! ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಏದು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಖರವನ್ನು ಸೇರುವಪ್ಪ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಶೈಲಸ್ಥಾನಗಳು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ನಾನಂತರ ನೋಡಿಲ್ಲ. ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ‘ಕವಿಶೈಲ’ ಎಂದು ನಾನು ಕಾರಣವಾದುದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಗತಿ. ಹೆಸರು ಹೋಸದಾದರೂ ಜಾಗ ಹೊಸದಲ್ಲ. ತಲೆತಲೆಯಾಂತರದಿಂದಲೂ ಆ ಕವಿಶೈಲವೂ ಆದರ ಸುತ್ತಣ ಮನೋಹರ ದೃಶ್ಯಗಳೂ ಸದಸ್ಯ ವಿರವೇಕ್ಷಣೀಯವಾದ ಧೀರ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ದಿಂದಲೂ ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ ಹೆಡಾಸಿಸ್ಯದಿಂದಲೂ ಆಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ಜನಗಳು ತಿರುಗಾಡಿಯೂ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕವಿಶೈಲದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕಡೆಮುಕ್ಕೆ ನೋಡಲಾದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಒಂದು ಕಾಲುಹಾದಿಯಿದೆ. ಆದರೆ ಯಾರಿಗೂ ಆ ಸ್ಥಾನದ ಮಹತ್ತು ಬೃಹತ್ತು ಭವ್ಯತೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಸುಖಾಂತಿಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಂತು ವಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಪರಿಚಯವಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಯೋಗ್ಯತೆಬೇಕು. ಕಲೆಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲದವರಿಗೆ ಕವಿಶೈಲವು ಕಲ್ಲುಕಾಡು; ಕಲಾವಂತನಿಗೆ ಅದು ಸಗ್ಗವಿಂಡು. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಕಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಭಾವದಿಂದ ತಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಅಂದ ಚಂದ ಮಹಿಮೆ ಹಿರಮೆಗಳೇ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಆದರೆ ತಿಳಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ ಎಂಬುದು ಈಚೀಚಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದೆ. “ಕಾಡಿ ನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಒಂದಿರುಳು” ಎಂಬ ‘ಚಿತ್ರ’ ದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವರ್ಗಿರ್ಯ ದೃಶ್ಯದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ. ಅದು ಕವಿಶೈಲದಿಂದ ಅರು ಹೋಡಯಿದಲ್ಲ ನಿಂತು ನೋಡಿದ ದೃಶ್ಯ. ಆಗ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೆಸರೂ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ ಇನ್ನೂ ಲಭಿಸಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೇಳಲ್ಲ. ವಾಚ ಕರು ಅದನ್ನು ಓದಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಕವಿಶೈಲ ಪಕ್ಷಿಮದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ; ಪ್ರೋವ್

ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವಾದ ಬೆಟ್ಟಗಾಡುಗಳು ಹಬ್ಬಿರುವುದರಿಂದ ಉಳಿದ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಗೋಚರವಾಗುವಂತೆ ದೂರದೃಶ್ಯಗಳು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸೂರ್ಯಾದಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವೇ ಸಹಸ್ರಪಾಲು ಆತಿಶಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಂಜೀಯಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಕವಿಶೈಲವನ್ನು ನೇನೆಡರೆ ನೂರಾರು ಮಧುರ ಚಿತ್ರಗಳು ಅನುಭವಗಳು ಷ್ವಕ್ತಿಗಳು ಸ್ನಿಗ್ಧವೇಶಗಳು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದು ಆದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಒಂದೆರಡು ಘಲಾಂಗುಗಳಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿರುವ ಆ ಒಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ದಪ್ಪ ಅಕ್ಕರಗಳಿಂದ “ಕವಿಶೈಲ” ಎಂಬ ಹೆಸರು ಖಚಿತವಾಗಿದೆ; ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ‘ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಮೂರ್ತಿ’ ಎಂಬ ಚಿತ್ರವಿದೆ. ವುತ್ತೊಂದೆಡೆ ಏಸುಕ್ರಿಸ್ತನನ್ನು ಸಿಲುಚಿಗೆ ಹಾಕಿದಂತೆ ಚಿತ್ರವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾದ ಹೆಸರುಗಳಷ್ಟು! ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತುದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬಯಲು ಸಿರೆಯೆ ಮಿತ್ರರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗೆಲ್ಲ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿ ಸ್ವಾರಕ್ಷಸ್ತಿಪಾಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಕೆತ್ತಿದ ಪ್ರೀತಿಯ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಮಿತ್ರರು ದೂರದೂರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬರು ಅವೇರಿಕದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ! ಅಲ್ಲಿ ಸಂಧಾರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಂಥವನೂ ಧ್ವನಿತೀಲನಾಗದೆ ಹಿಂತಿರುಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಅನುಭವಗಳವೇ. ಅವುಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂವಾಗಲಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಂದಿರಲಿ.

ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೀ. ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗಿದ್ದನು. ಮುಂಗಾರು ಮೋಡೆಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಂಗ್ರೀಯಗಲದ ಜಾಗವನ್ನೂ ಉಳಿಸದೆ ಮುತ್ತಿದ್ದವು. ಶ್ರೀನಿ, ವಿಜಯ, ಎಂಕ್ಕು, ನಾನು, ನಾಲ್ಕರೂ ಕವಿಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿವು. ನಮಗೆ ಮಳೆ ಬರುವುದೆಂದು ಭಯ. ಆದರೂ ಕವಿಶೈಲದ ಮೋಹ. ಮೋಹ ಭಯವನ್ನು ಗೆದ್ದುದರಿಂದ ಬೆಟ್ಟಿವೇರಿದವು. ಅಂದು ನಮಗಾದ ಅನುಭವ ಚಿರಸ್ತರಣೀಯವಾದುದು, ಧಾರ್ಮಿಕವಾದುದು, ಅವೃತವಾದುದು; ಎನ್ನು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರೂ ಸಾಲದು ಎನ್ನಿಸುವಂಥದು!

ಬೆಟ್ಟಿವೇರಿದವು! ಏರುತ್ತ ಏರುತ್ತ ‘ಭೂತದ ಸಿಲೇಟು’ ಇರು

ವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇ ನನಗೆ ಏನೋ ಒಂದು ಅಸಾಧಾರಣತೆಯ ಅನುಭವವಾಗತ್ತೊಡಗಿತು. ಹೊಸಮುಕ್ಕಿಯ ಮುದ್ದು ಮುತ್ತಿಗೆ ಪುಲಕಿಕ್ಕಿಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರಾವಂಲಧಾರಿಯೇಯ ಮೇಲೆ ಅದ್ವೃತವಾದ ಒಂದು ಗೈರಿಕ ಕಾಂತಿ ಹ್ಯಾಟ್‌ತ್ವು. ಎಲ್ಲರೂ ಬೆಕ್ಕಸಗೊಂಡು ನೋಡಿದುದಂದ ಎಲ್ಲರ ಮನದಲ್ಲಿಯೂ ಅದೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದು ತೋರಿರಬೇಕು. ಆಶ್ಚರ್ಯಾ ಅನಂದಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಒಂದೆರಡು ಅನುಕರಣ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚಾರಿಸುತ್ತ ಬೇಗಬೇಗನೆ ಮುಂದುವರಿದೆವು. ಮುಂದುವರಿದಂತಿಲ್ಲಾ ಆ ಅದ್ವೃತಜ್ಯೋತಿ ನಾಡನ್ನೂ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೃದಯಗಳನ್ನೂ ತುಂಬಿತು. ಅಂತೂ ಕವಿತ್ಯಾಲವನ್ನು ಸೇರಿ ಬಂಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ್ತೆವು. ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡಿದೆವು.

ಸಮಸ್ತ ಆಕಾಶವನ್ನೂ ಸುತ್ತಿಮುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಗಾಲದ ಕಮ್ಮಾಗಿಲು ಪಡುವಣದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹತ್ತು ಹದಿಸ್ತೇದು ಮಾರು ಅಗಲಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಮಹಾ ಮೇಘಗವಾಕ್ಯದಂತಿತ್ವು. ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಿನಾಗಿದ್ದ ದರಿಂದ ಕಿರಣಗಳಿಲ್ಲದ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಂತಿಯ ವಿಪುಲ ಪ್ರವಾಹ ಆ ಮಹಾಗವಾಕ್ಯದಿಂದ ತುಳು ತೂರಿ ಪ್ರವಹಿಸಿ ಬಂದು ತರಂಗ ತರಂಗ ವಾದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಗಿರಿವನಧರೆಯನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿತ್ತು. ಆ ಗೈರಿಕ ವರ್ಣದ ಜ್ಯೋತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕತೆ ಪ್ರಸ್ಥಿತವಾಗಿತ್ತು. ಆ ದೀಪ್ತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಮಾನವೂ ಸೇರಿದ್ದ ದರಿಂದ ಜಗತ್ತು ಗೈರಿಕವಸನಧಾರಿಯಾಗಿ ಧ್ಯಾನಸ್ಥನಾದ ಮಹಾತವಸ್ಸಿಯಂತೆ ಭವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ತಿಂಕಣದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುದೂರದಲ್ಲಿ ಪರವತಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಕಮ್ಮಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿಮಿಂಚು ನಾಗರಹಾವಿನ ನಾಲಿಗೆಯಂತೆ ಹೊಮ್ಮಿ, ಚೆಮ್ಮಿ ಕಣ್ಣರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವು ಬಂಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮಾತ್ರಿಲ್ಲದ ನೋಡಿದೆವು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಮೇಘಗವಾಕ್ಯದೆಡಿಯ ಸಂಧ್ಯಾಗಗನವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕನೋಹಕವಾದ ಅಸಂಖ್ಯ ವರ್ಣಾರ್ಪವರಣಗಳ ಮೇರವಣಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯ ಭಾವೋಪಭಾವಗಳ ಮಹೋತ್ಸವವೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ತೀರಿತೆರಿಗಳಾಗಿ ಅಶರೀರಿಗಳಾಗಿ ವಿಶ್ವವಿಲ್ಯಾನರಾದೆವು. ನನ್ನ ಕಣ್ಣವೆಗಳು ಅನ್ಯಾಚ್ಚಿಕವಾಗಿಯೇ ಮುಗುಳಿದುವು..... ಕಣ್ಣರೆ

ದಾಗ ಕತ್ತಲೆಯಾಗಿತ್ತು..... ನಾವು ಕಂಡ ದೃಷ್ಟಿದ್ದ, ನಮಗಾದ ಅನುಭವದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಬೆದರಿಕೆಯಾಗಿ ಬೇರೆಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತ ಮನೆಗೆ ಒಂದೆವು. ಆದರೂ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನು ಒಬ್ಬರು ನೋಡಿದಾಗಲೇಲ್ಲ ನೋಟವು ನಾವು ಕಂಡ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕುರಿತೇ ನುಡಿಯುವಂತಿತ್ತು.

ಕವಿಶೈಲದಂತೆಯೇ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆಂತಲೂ ಒಂದು ಕ್ಷೇಮೇಲಾಗಿದೆ ನವಿಲುಕಲ್ಲು. ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿರುವ ನವಿಲುಗಳು ಒಂದು ಆ ಶಿಲಾಶಿಖರದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಆ ಶಿಖರ ಸಮಸ್ತವೂ ಒಂದು ಆಧಿಕ್ಯವಾದ ಬಂಡಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನೋಡಿದರೆ ಸುತ್ತಲೂ ನಾಲ್ಕೆಸೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತರಂಗ ತರಂಗವಾಗಿ ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಸ್ವರ್ಧಸುತ್ತಿನೆಯೋ, ಎಂಬಂತೆ ದಿಗಂತ ವಿಶ್ವಾಂತವಾಗಿ ಗಗನಚಂಬಿಗಳಾಗಿ ಹಬ್ಬಿರುವ ವನಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಗಳ ಚಕ್ರಕಾರವಾದ ಭವ್ಯದೃಷ್ಟಿ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಮನೋಹರವಾಗಿ ದೃಗ್ಂಗಿಜರವಾಗುತ್ತದೆ. ದೂರದ ಗ್ರಿಹಂಕ್ರಿಗಳಂತೂ ಮಾಸಲು ಮಾಸ ಲಾಗಿ ನಿಂಲಮೇಷಗಳಂತೆ ಆಕಾಶದ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ. ಹತ್ತಿರ ದಲ್ಲಿ ಬಹುದೂರ ಕೆಳಗಡೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಣವೆಗಳೂ ಗದ್ದೆತೋಟಿಗಳೂ ಮನೆಗಳೂ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹಸುರುಕಾಡುಗಳ ನಡುವೆ ಕೊಂಕಿ ಹರಿವ ತುಂಗಾನದಿಯ ಸಲಿಲ ಸ್ವರ್ಚತ್ವೀತರೀಖಾವಿನಾಂಸ ಸುಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ವರ್ಣನೆ ನವಿಲು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವ ದೃಷ್ಟಿದ್ವಾಯಿತು. ಆದರೆ ವಸಂತಪ್ರಭಾತದ ನವಿಲುಕಲ್ಲೇ ಬೇರೆ! ಆದನ್ನು ನೋಡಿ ಅನುಭವಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಅದರ ಸೂಂದರ್ಯ ಮಹಿಮೆಗಳು ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ನಾನಂತೂ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸೋತು ಶರಣಾಗಿದ್ದೇ ನೇ. ಆ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ದೃಷ್ಟಿ ಮಹಾವಿಗ್ರಹ ನನ್ನ ಮನೋಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಚಿರವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಲ್ಲಿ ದಿನದಿನವೂ ಆರಾಧನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕೆಲವು ಜನ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಮಿಶ್ರದು ಬಿಜಯ ಮಾಡಿದ್ದರು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ನಮ್ಮ ನಂಟರ ಮನೆಯೂ ನಂಟರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಿಶ್ರದ ಮನೆಯೂ ಆಗಿರುವ ಇಂಗಳ್ಳಿದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಉಳಿದೆವು. ಇಂಗಳ್ಳಿದಿಗೆ ನವಿಲುಕಲ್ಲು ಎರಡೊವರೆ ಮೈಲಿ. ಮರುದಿನ

ಬೆಳಗ್ಗೆ ನವಲುಕಲ್ಲಿಗೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಿಬ್ಬಲಗುಡ್ಡೆಗೂ ಹೊಗಲು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದೆವು. ಎಲ್ಲರೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಏಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಯಾಕು ಮಾಡಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಗೊಣಿದರು. ಆದರೆ ನಾನು ಫಿದ್ರಯನಾಗಿ ಮೂರೂಮುಕ್ಕಾಲು ಗಂಟೆಗೇ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಎಬ್ಬಿಸಿದೆ. (ನಾನು ಆಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎದ್ದುದೂ ಆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನರೂ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರೂ ಆದ ವೆಂ—ರವರ ಸಹಾಯದಿಂದ !) ಅಂತೂ ಎಲ್ಲರೂ ಮನ ಸ್ವಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಥಾಗುಟ್ಟುತ್ತ ಶಪಿಸುತ್ತ ಎದ್ದರು. ಮುಖ ತೊಳಿದು ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಕತ್ತಲೆ ಯಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಕಾಡಿನ ಕುಟೀಲ ಪಥಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಗಿರಸುತ್ತಾ ಪ್ರತ್ಯೂಹಿಯ ತಂಗಾಳಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತ, ಇನ್ನೇನು ಎಚ್ಚರಲಿರುವ ಮೋನದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ, ಮಡಿವಾಳಗಳ ಉಲ ಯನ್ನು ಆಲಿಸುತ್ತ, ಸುಮಾರು ನಿಂದಾವರೆ ನಿಂದಾಮುಕ್ಕಾಲು ಗಂಟೆಗೆ ನವಲುಕಲ್ಲನ್ನು ಸೇರಿದೆವು. ಆ ಜಗನ್ನೋಹನ ದೃಷ್ಟಿಸಿಯೇ ಅನಂತ ವಾಗಿ ಅಪಾರವಾಗಿ ಅಸೀಮವಾಗಿ ಅದ್ವೈತವಾಗಿ ನಮ್ಮೆದುರು ಪ್ರಸರಿಸಿತ್ತು ! ನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ವೇಗವಾಗಿ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿ ಹರಿಯ ತೊಡಗಿತು. ಹೃದಯ ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳ ಕರ್ಮ ಚುರುಕಾಯಿತು. ಅನಂದಾವೇಶಗಳ ಭರದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಗಳರಳಿದುವು. ಮುಖ ಅಂತರಂಗದ ಭಾವಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿ ಉಪ್ಪಲವಾಯಿತು. ಮಾತು ಮೂಳೆ ಹೊರಿಯಿತು !

ನವಲುಕಲ್ಲಿಗೆ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿದ್ದ ಗಿರಿಕಂದರಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂಜಿ ಹರಡಿದ ಬಂರುಗದರಳೆಯ ರಾಶಿಯಂತೆ ಮಂಜು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಸ್ವಚ್ಛ ತರ ಧವಳಫೇನದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮಹಾಸಮುದ್ರದಂತೆ ತರಂಗತರಂಗವಾಗಿ ಆವರ್ತಕಗರ್ವಕಗಳಾಗಿ ಸುಳಹೊನಲುಗಳಾಗಿ ಶೀಕರನೀಹಾರಗಳಾಗಿ ಚೀತೋಹಾರಿಯಾಗಿ ರಾರಾಜಿಸಿತ್ತು. ದೃಷ್ಟಿಸಿಮಾವಯಂತ ದಿಗಂತ ಪಯಂತ ಗಗನತಂಕಾರ್ಯಾತವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದ್ದ ಆ ಸೋರೆ ಸೋರೆ ಸೋರೆ ಬೆಳ್ಳೊರೆಯ ಹೆಗ್ಗಡಲು, ಇರುಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಲಗಲು ತಾವಿಲ್ಲದೆ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದು ಬಂದು ಕಣಿನೆ ಕಣಿನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಡು ನಿದ್ದೆಗ್ಗೆದ ಬೆಳ್ಳು ಗಿಲುಗಳು ಬೆಳಗಾದರೂ ಆಲಸ್ಯದಿಂದ ಮೇಲೀಳಲಾರದೆ ಇರುವುವೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ ಅದು ಕಡಲಲ್ಲವೆಂದು ಉವ

ದೇಶಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸಿಗೇನೋ ಆ ಭಾಗಾತಿ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಸೊರೆಯ ಹಿರಿಕಡಲನಲ್ಲಿ ಕಣವೆ ಕಾಡು ಹೊಳೆ ಮನೆ ತೋಟ ಎಲ್ಲವೂ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದ್ದವು. ದೂರ ದೂರ ನಾವು ನಿಂತಿದ್ದ ನವಿಲುಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಎತ್ತರ ವಾಗಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟುದುದಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಫೇನಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶ್ಯಾಮಲ ಶಿರ ಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ದ್ವೀಪಗಳಂತೆ ಈಜಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಂಜಿನ ಕಡಲು ಕೆಲವೇಡೆ ಬೆಟ್ಟುದಿರುಬುಗಳಲ್ಲಿ ತೂರಿಹೋಗಿ ಕೊಲ್ಲಿ ಖಾರಿಗಳಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮಂಜಿನ ಇಂದ್ರಜಾಲಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಬಹು ದೂರದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಿಂತದಲ್ಲಿ ಅರುಣಕಾಂತಿ ತಲೆದೋರಿ ಪರ್ವತ ಶಿವರವಂತೆ ಗಳಿಂದಾದ ದಿಗಂತರೇಖೆ ಸ್ವಷ್ಟವಾಯಿತು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮಾತಾಡದ ಎವೆಯಿಕ್ಕೆದೆ ಉತ್ತಂಶಭಾವದಿಂದ ನಿಂತು ಭಗವಾನ್ ಸೂರ್ಯ ದೇವನ ಪ್ರಥಮದರ್ಶನದ ಮಹೋತ್ಸವನನ್ನೇ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಕೆಂಬೆಳಕು ಮತ್ತಿನಿತು ಉದ್ದೀಪನವಾಗಿ ಸೋಡುತ್ತಿರೆಯಿರೆ ದಿವಾಕರನ ರಕ್ತಾತ್ಮಕ ವಿಶಾಲ ಬಿಂಬದ ನೇಮಿರೇಖೆ ಸುದೂರದೂರದ ಪರ್ವತಶಿವರಗಳ ಮೇಲೆ ಹರಾತ್ಮಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾವಾಯಿತು. ನಮ್ಮೆದೆಗ ಇಲ್ಲಿ ಸೆತ್ತಿರು ಚಿಮ್ಮಿತು; ಮನದಲ್ಲಿ ಭಾವವುಕ್ಕಿತು. ತಳತಳಿಸುವ ಮಿಂಚಿನ ವಕ್ರರೇಖೆಯಂತೆ ಹೊರಮೂಡಿದ ದಿನೇಶನು ಸೋಡಿಸೋಡಿ ಕುಂಕುಮದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಮಿಂಚಿನುಂಡಿಯಾದನು. ಆತನ ಪೂರ್ಣ ಬಿಂಬದಿಂದ ಸೂಸಿದ ಪ್ರಭಾತಕಾಂತಿ ಪರ್ವತಶ್ಯಂಗಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಮಂಜಿನ ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆಯೂ ಬಿದ್ದು ಮನೋಹರವಾಯಿತು. ತಂಗಾಳಿಯೂ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಗಾನವೂ ಸೋಬಿಗಿನ ಸಂಭರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಗಳಾದುವು. ರವಿಕಿರಣಗಳ ಉಷ್ಣಸ್ವರ್ವದಿಂದ ನಿಷ್ಣೇ ತಿಳಿದು ಎಚ್ಚುತ್ತ ಮಂಜು ಮುಗಿಲು ಮುಗಿಲಾಗಿ ಗಗನದೆಡಿಗೆ ಒಯ್ಯನೋಯ್ಯನೆ ಏರಲಾರಂಭಿಸಿತು.... ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಣಣಿಯೆ ನೋಡಿ ಮನದಣಿಯೆ ಸವಿದು, ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನವಿಲುಕಲ್ಲಿನ್ನು ಬೀಳೆಷ್ಟಂಡು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಎರಡೂವರೆ ಮೂರು ಮೈಲಿಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ‘ಸಿಬ್ಬಲುಗುಡ್ಡೆ’ಗೆ ಹೋಗಿ ಮಿಂಗಳಿಗೆ ತಿಂಡಿ ಹಾಕಿ, ತುಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೆಗೆ ‘ಸುಸ್ತುಗಿ’ ಹಿಂತಿರುಗಿದ್ದು. ಅಂದಿನ ಆನುಭವ ಎಡೆಯ ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಸಮೆದುಹೋಗಿದ ಪೆಸ್ಪರಮೇಂಟಾಗಿದೆ! ಹೃದಯಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ಆರಾಧಿತ ಮಹಾವಿಗ್ರಹವಾಗಿದೆ!

ಮಲೆನಾಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಂದು ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಆಗಾಗ್ಗೆ ತವರುನಾಡಿನ ಕೆಲುವು ಗೆಲವುಗಳನ್ನೂ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳನ್ನೂ ನೀನೆಡು ಸುಖಪಡುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಆಪ್ತು ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿ ನಲಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪರಿಣಾಮವನೇ ಈ “ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಗಳು.”

ಒಂದು ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೆಂಕಟ್ಟಾಯ್ಯನವರ ಹೊಡನೆ ಕುಕ್ಕನಹಳ್ಳಿಯ ಕೆರೆಯ ಮೇಲೆ ವಾಯುವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಯಾವುದೋ ಮಾತು ಬಂದು ಮಲೆನಾಡಿನ ಕೆಲವು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೇಳಿತೋಡಿದೆ. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತೀ. ನಂ. ಶ್ರೀ., ಡಿ. ಎಲ್. ನ., ಮೊದಲಾದ ಮಿತ್ರರೂ ಇದ್ದರು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹುಲುಸಾಗಿ ಹಸರುಹೊಮ್ಮಿ ಬೈಗುಗೆಂಸಿನ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದ ಕೆರೆಯಂಚಿನ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದೇವು. ಮೆಲ್ಲಿಲರು ಸುಖದಾಯಕವಾಗಿ ತೀರುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕತೆಹೇಳಿದೆ. ಅವರೂ ಸಾವಧಾನದಿಂದ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ, ಆಲಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ವೆಂಕಟ್ಟಾಯ್ಯನವರು ಆ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಬರೆದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು “ಪ್ರಬುದ್ದ ಕಣಾರಟಕ್”ದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸಬಹುದೆಂದೂ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟರು. ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಅವರಿಗೆ ಓದಿದೆನು. “ನೀವು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಇದ್ದ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಈ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ” ಎಂದರು. ನನಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ತೋರಿತು. ಸಚ್ಚೇವವಾದ ವಾಟೆಯೂ ಮುಖ ನಯನ ಅಂಗಗಳ ಅಭಿನಯವೂ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ಜೀವವಾದ ಲೇಖಿಚೆ ಮಾಡಬಲ್ಲಾದೆ? ಆದರೆ ಆಲಿಸುವವರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದರೆ ಮೃತದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ವಾಸವಾಡುತ್ತದೆ.

ಮೈಸೂರು,
೧೯-೬-೩೩.

ಕುವೆಂಪು

ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಗಳು

ನಿಷಯ ಸೂಚಿಕೆ

ಮುನ್ಮುಡಿ	೫
ಮಲೆನಾಡಿಗೆ ಬಾ (ಕವಿತೆ)	೧೫
೧. ಹಾಸ್ಯದ ಚರ್ಚಾಕೆ	೧
೨. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಒಂದಿರುಳು	೧೫
೩. ಅಜ್ಞಯ್ಯನ ಅಭ್ಯಂಜನ	೨೮
೪. ಒಂದನಾ ಹುಲಿರಾಯನು	೨೯
೫. ಪುಟ್ಟುಭಾರಿಯ ಕಾಡುಕೋಳಿ	೩೦
೬. ಮನೆಯ ಶಾಲೆಯ ಸಗಳಮಾಲೆ	೩೧
೭. ತೋಟದಾಚೆಯ ಭೂತ	೩೨
೮. ಅಣಿಪ್ಪನ ರೇಷ್ಮೆ ಕಾಯಿಲೆ	೩೩
೯. ಮಲೆನಾಡಿನ ಗೋಪಾಲಕರು	೩೪
೧೦. ಜೀನುಬೆಟ್ಟಿ		೩೫
೧೧. ಕತೆಗಾರ ಮಂಜಣಿ	೧೦೬
೧೨. ರಾಮರಾವಣರ ಯುದ್ಧ	೧೧೪

ಮಲೆನಾಡಿಗೆ ಬಾ

ಮಲೆನಾಡಮ್ಮನ ಮಡಿಲಿನಲ
ಕರ್ಮಗಿಲೊಡಲಿನಲ
ಮನೆನಾಡರುವೆನು ಸಿಡಿಲಿನಲ
ಮಿಂಚಿನ ಕಡಲಿನಲ !
ಬನಗಳ ಬೀಡು
ಚೆಲ್ಪಿನ ನಾಡು
ಮೋಹನ ಭೀಷಣ ಮಲೆನಾಡು !

ನೇಸರು ಮೂಡುವ ಪೆಂಪಿಹುದು,
ಮುಳುಗುವ ಸೊಂಪಿಹುದು ;
ತಿಂಗಳ ಬೆಳೆಸ ಕಾಂತಿಯಿದೆ,
ಇರ್ಲಿನ ಶಾಂತಿಯಿದೆ.
ಕೊಗಿಲೆಯಲ್ಲಿ
ಲಾವುಗೆಯಲ್ಲಿ
ಗಿಳಿಗಳ ನುಣ್ಣರವಿಹುದಿಲ್ಲ !

ವೋರೆಯುತ ಹರಿಯುವ ತೋರೆಯಿಹುದು,
ತುಂಬಿದ ಕೆರೆಯಿಹುದು ;
ಹಾಡುತಲೇರಲು ಬೆಟ್ಟನಿದೆ,
ಬಣ್ಣನೆ ಫೆಟ್ಟನಿದೆ.
ಬಿಸಿಲಿದೆ, ತಂಪಿದೆ ;
ಹೂಗಳ ಕಂಪಿದೆ ;
ಹಸುರನ, ಹಣ್ಣಗಳಿಂಪಿನೆದೆ !

ರನ್ನನು ಹಂಹನು ಬಹರಿಲ್ಲಿ ;
 ಶ್ರೀಗುರುವಿಹನಿಲ್ಲಿ ;
 ಮಿಲ್ಲನ್, ಸೈಲಿ ಬಹರಿಲ್ಲಿ ;
 ಕವಿವರರಹರಿಲ್ಲಿ !
 ಮುದ್ದಿನ ಹಳ್ಳಿ
 ಈ ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿ ;
 ಬಾ, ಕೆಳ್ಳಿಗ ನಾನಿಹೇನಿಲ್ಲಿ !

ಮಲೆನಾಡಿನ ಚಿತ್ರಗಳು

ಹಾಸ್ಯದ ಚಟ್ಟಾಕಿ

ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದೇವು. ನಾವು ಎದ್ದಾಗ ಆರು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಮೂಡಲಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ದುಚಿಸಿಲಿನ ಜಿಲುವೇ ಚಿನ್ಮೃತವಂತಿತ್ತು. ನಾನು ಹೇಳಿದುದರ ಅರ್ಥ ನಿಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೀಳಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಚಿತ್ರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದರೆ, ಇನ್ನೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಬಿಡುತ್ತೇನೇ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಬಿಡಿ. ನಾನು ಸಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಮಲೆನಾಡನ್ನು ಕುರಿತು ಆಡುವ ಹರಟಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಇದು ನಕಾಶೆಯಾಗಬಹುದು. ಮಲೆನಾಡೆಲ್ಲ ನನ್ನದೇ; ಆದರೆ ಮಲೆನಾಡಿಗೆ ಮೊದಲಮನೆ ನನ್ನದಷ್ಟೇ? ನಾನು ಹರಟುವ ವಿಷಯಗಳ ಗೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಬಿಡಬಹುದು ಆದ್ದರಿಂದ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿ, ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡಿ.

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒಂದು ಮನೆಯ ಉಳಿರುಗಳಿಂದು ನಿಮಗೆ ಹಿಂದೆ ಆನೇಕ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮನೆಗಳಿಂದರೆ ಪುಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟಿಗಳಂತೆ ಇರುವವು. ದೊಡ್ಡ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲು, ದಪ್ಪವಾದ ಸುತ್ತುಗೋಡೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಾಲವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಾಜೋರೆನ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂತ ಬಲದ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಆ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ, ಆ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ, ಆ ಸಿಡಿಲು ಮಿಂಚುಗಳ ರುದ್ರವಾದ ಸಲಿದಾಟದಲ್ಲಿ ಮನೆಗಳು ಭೀಮಾಕಾರವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ಕಾಲ ಬಾಳುವುದಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಮನೆಯೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂಥ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮನ್ನೇ. ಆದಕ್ಕೆ ಏತಕ್ಕೆಲ್ಲೋ ಏನೋ ‘ಕುಪ್ಪಳ’ ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದಾರೆ. ಸ್ಥಳವುಂಟಾಗಿವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಾದಿದರೆ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಇರಿಂದ ಆ ಮನೆಗೆ ‘ಕುಪ್ಪಳ’ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯ್ತು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗು

ವುದು. ಅದು ನಿಜವೇಗೇ ಸುಳ್ಳಿಧೀ ಏನಾದರಿರಲಿ. ಸುಳ್ಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನ ಹೆಚ್ಚುವ ಸಂಭವವೂ ಇಲ್ಲ; ನಿಜವಾದರೆ ನಾವು ಸುಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗುವುದೂ ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ!

ನಮ್ಮ ಮನೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ವನಾಲಂಕೃತ ಗಿರಿಶ್ರೇಣಿಗಳ ತೊಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಲುಕಡೆಯನ್ನು ನಾವು ಬೆಟ್ಟಿದಿಂದ ಕಡಿದು ಕಡಿದು ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮನೆಯಿಂದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹತ್ತುಮಾರು ಹೋಗುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಬೆಟ್ಟಿನೇರಿ ಕಾಡಿ ನಲ್ಲಿ ತೂರಬೇಕು. ಮನೆಗೆ ಪೂರ್ವೇತ್ತರ ದಸ್ತಿಣ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಭೀಮಾ ಕಾರವಾದ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಗಳು ದಿಗಂತವನ್ನು ನಡುಬಾನಿಗೆತ್ತಿ ನಿಂತಿನೆ. ಪಕ್ಕಿಮಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಟ್ಟಿಗಳಿನೆ; ಆದರೆ ಒಂದು ಮೈಲಿಯಪ್ಪು ದೂರ. ನಡುವೆಯೇನೋ ಬೇಕಾದಪ್ಪು ಕಾಡುಗಳಿನೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಗೂ ಪೂರ್ವದ್ವಿಗೂ ನಡುವೆ ನಮ್ಮ ಅಡಕೆತೊಟ್ಟದ ಒಂದು ತುದಿಸೆರಗು ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆ ಸೆರಿಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕೆರೆಯಿದೆ. ಕೆರೆಗೂ ಮನೆಗೂ ಅಥ ಫಲಾಂಗು ದೂರವಿದೆ. ಕೆರೆ ಬೆಟ್ಟಿದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯದ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದೆ. ಕಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆಲಿಗಳು, ಸೌದೆಗಳು, ಬಿದಿರು ಮೇಳಿಗಳು ಆದರ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿನೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ತರು ಕಾರುಣ ಜೊಂತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಮೈಮರಿಸುವಂತೆ ಮನೋಷ್ಜ್ಞಾನಾಗಿರುವುದು.

ನಮ್ಮ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ದಿಕ್ಕಿಗೂ ಗೋಡೆ ಕೆಟಕಿಗಳಿನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮೆದುರಾಗಿ ಇಳಿಜಾರಾಗಿ ಮೇಲೆದ್ದಿರುವ ಅನಂತ ನಿಬಿಡಾರಣ್ಯಶ್ರೇಣಿಗಳು ಗಂಭೀರ ವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ರಂಜಿಸುವುವು. ಅಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು, ಹಸುರು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪು ಬಗೆಗಳಿರಬಹುದೆಂದು. ಆ ಗಿರಿಗಳಾಚೆಯಲ್ಲಿ ನೀಲಾ ಕಾಶವು ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಇಂಳಿಕೆ ನೋಡುವಂತೆ ಧೀರ ಗಂಭೀರವಾಗಿರುವುದು. ಆ ಗಿರಿಶಿಖರರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ವೈಕ್ಯಾಳಿಗಿಂತ ಹಿರಿದಾಗಿ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಹೆಮ್ಮೆರಗಳು ಆಕಾಶಪಟದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಕೆತ್ತಿ ಮೆತ್ತಿದ ಸಜೀವ ಚಿತ್ರಗಳಂತೆ ತೊರಿ, ವಿಶ್ವವರ್ಣಶಿಲ್ಪಿಯ ವರ್ಣನಾ ವೈಖರಿಯ ಕಲಾಕಾಶಲ್ಪವನ್ನು ಸಾರುವ ಗೆಗ್ಗಂಬಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾರಾದುವ ಶಾಂತಿ ಮಲ ಕೇತನಗಳಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು. ಆ ದೃಷ್ಟಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ

ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ನಲಿಯುವುದು. ಅದು ಅನಂತಕವಿ ಅನಂತಾನಂತಕವನಗಳನ್ನು ವಿರಚಿಸುವ ಕಾವ್ಯರಂಗದಂತೆ ಮೇರಿಯುವುದು. ಮುಕ್ಕಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೃಶ್ಯ; ಚೆಳಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ದೃಶ್ಯ; ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ದೃಶ್ಯ. ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೃಶ್ಯ; ಬೈಗಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ದೃಶ್ಯ; ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ದೃಶ್ಯ. ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಚೆಲುವು; ಕಡ್ಡಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಗುದೊಂದು ನೋಟ.

ನಮ್ಮ ಉಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಗದಾಯುದ್ಧವೇ, ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತವ್ಯೇ ಗದುಗಿನ ಭಾರತವೋ, ಪಂಪನೋ, ಷೈಲಿಯೋ, ವರ್ಷಾವರ್ತನೋ, ಯಾವ ಕಾವ್ಯದೊಡನೆಯಾಗಲಿ, ಯಾವ ಕವಿಯಾಡನೆಯಾಗಲಿ ನಾವಿರುವಾಗ ಸುತ್ತಲೂ ನಾನಾ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಹಸ್ರರು ಕಂಠಫ್ಲನಿಗಳು ಕೇಳಿಸುತ್ತವೇ. ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಹುಲಿ, ಹಂಡಿ, ಮಿಗ, ಸಿಂಗಳೀಕ ಮೊದಲಾದ ಜಂತುಗಳ ನಾದಗಳೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತವೇ. ಆಗ ಕಲ್ಪನೆ ಕುರುಡಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ; ಪ್ರತಿಭೆ ಕುಂಟಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮಿಂಬಿನ ವೇಗ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ; ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಜಡತನವಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಜೈತನ್ಯದ ಚಿಲುಮೆ ಚಿಮ್ಮತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಿಗಲ್ಲ ನಿದರ್ಶನಗಳೂ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ನಾನು ಮುಂದೆ ಹೊಡಿಯಬಹುದಾದ ಹರಟಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ದೊರಕ ಬಹುದು. ಇಂತಹ ಹರಟಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ತಾಕ್ಷಿ ತೋರಿದರೆ, ನಿಮಗೆ ಇವ್ಯ ವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದರೆ, ನಾನು ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗಹಾಕೆಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನೊಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಹರಟಿಗಾರನೆಂದು ನಿಮಗೆ ವೊದಲೇ ತಿಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತೀನೆ.

ನಾನು ಏನನ್ನೊಂದು ಹೇಳಲು ಹೊಗಿ ಇನ್ನೊಂದನ್ನೊಂದು ಹರಟುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿ. ಹರಟಿಯ ಹಣೆಯಬರಿಹವೇ ಹೀಗೆ. ತುದಿಯಲ್ಲ, ಬುದ ವಿಲ್ಲ; ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಗುರಿಯಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿರುವುದೆಂದರೆ ಹರಟಿಯೋಂದೇ! ಹರಟಿಯೆಂದರೆ ಬೇಜಾರಿಗೆ ಭೇಷಜವಿದ್ದ ಹಾಗೆ. ಪೂರ್ವಾನುಭವಗಳೆಂಬ ಸ್ವಾಪ್ನಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಪೋಲಿಯಾಗಿ ಅಲೆಯುವುದೇ ಹರಟಿ.

ಆ ದಿನ ನಾವು ಎದ್ದಾಗ ಅರು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮಹಡಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ನೋಟ ಅತೀನ ರಮಣೀಯವಾಗಿತ್ತ.

ಪೂರ್ವಪರ್ವತ ಶೃಂಗದಾಚೆ ಅರುಣಕಿರಣಗಳ ಮಿಸುನಿಬೀಳಕು ನಲಿದಾಡು ತ್ವಿತ್ತು. ಎಚ್ಚುತ್ತ ಆರಣ್ಯಗಳ ಸ್ವಾಂದರ್ಶ ಕೋಣ್ಯನುಕೋಣ್ಟಿ ವಿಹಂಗಮ ಗಳ ಇಂಜರದಿಂದ ಮಂಜುಮಂಜುಳವಾಗಿತ್ತು. ನನೆದ ಹಸುರುತಳಿರಿನ ಹಿರಿಯ ಕಡಲು ಅಲೆಅಲೆಯಾಗಿ ಉಷಃಕಾಲದ ಮಂದಸಮಾರಸಿಂದ ಆಂದೋಳತವಾಗಿ ತಲೆದೂಸುತ್ತಿತ್ತು. ಲಕ್ಷ್ಮೋಪಲಕ್ಷ್ಮ ಹಿಮಮಣಿಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಎಳಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮಿರುಗಿ ಮಿಂಚಿ ಏಣಾಕುತ್ತಿದ್ದುವು. ಹೊದಲು ಆಕಾಶ; ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಹೊಳೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆಕಾಶ. ತರು ವಾಯ ಹಿಂಡಿ ವರ್ಣಿಸಿದಂತಹ ಶ್ವಾಮಲವನಪರಿವೃತ್ತೀಲಶ್ವೀಣಿ. ಆಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಳಗೆ ನೀಳವಾಗಿ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಗಾಳಿಗೆ ಅತ್ತ ಇತ್ತೆ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತೋಟದ ಅಡಕೆಮರಗಳು. ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ಮರೀಗಳ ಸಾಲು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆಯ ಏರಿಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದಿರುವ ನಾಲ್ಕುತ್ತು ಖವತ್ತು ಅಡಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತರವಾದ ದೊಡ್ಡ ಸಂಪಗೆ ಮರ. ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಪಸುಳೆವಿಸಿಲು. ಪಕ್ಷಿಗಳ ತುಮುಲ ಸ್ವರಮೇಳ. ಮೇಲ್ಲಿಗೆ ಬೀಸುವ ಬನದೆಲರು. ತಳತಳಿಸುವ ಹಿಮಮಣಿಗಳು. ಸ್ವಾನದ ಮನೆಯ ಪೇರೊಲೆಯಂದ ಸುತ್ತಿಸುತ್ತಿ ಸರ್ವಗಮನದಿಂದ ಸ್ತೂಪಾಕಾರವಾಗಿ ಎಳಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಧೂಮರಾಶಿ. ಜೊತಿಗೆ ಮನೆಯ ಮಂದಿಯ ಮೋಹನತರ ಮಾನವವಾಣಿ! ಎಲ್ಲ ಸುಂದರವಾಗಿತ್ತು; ಸ್ವರ್ಗೀಯ ವಾಗಿತ್ತು; ಮುದ್ದ್ವಾಗಿತ್ತು!

ಗೋಪಾಲ ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದ. ಎಲ್ಲರೂ ಕರೆಯ ಬಳಿಯ ಬಳ್ಳೆಲುಮನೆಗೆ ಹೋದೆವು. ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಸ್ವಾನದ ಮನೆಗೆ “ಬಳ್ಳೆಲು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ನುಡಿಗಟ್ಟಿನಂತೆ ಬಳ್ಳೆ ಸುವುದಾದರೆ “ಬಳ್ಳೆಲಿಗೆ ಹೋದೆವು” -ನಾನು, ಹೀ--, ವೆಂ--, ಮೂರ್ತಿ. ಮೂರ್ತಿ ಬಯಲುಸಿಸಿಮೆಯವರು; ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮೈಸೂರು ನಗರ ದವರು. ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ-ಕಾಡಿನ ಎಂದರೇ ಲೇಸಿಂದು ಶೋರುತ್ತದೆ-ನಮ್ಮ ಕಾಡಿನ ಸೊಬಗು ಸವಿಯಲು ಬೇಸಗೆ ರಜದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಸೊಬಗನ್ನು ಸವಿದರೋ ಬಿಟ್ಟರೋ ನಾ ಹೇಳಲಾರೆ; ಮತ್ತೇ ರಿಯಾ ಜ್ಞರವನ್ನೇ ನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸವಿದರು! ಹೋಗಲಿ, ಆ ಕತೆ ಈಗ ಬೇಡ; ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿಗರಲಿ!

ನಾನು ಮಾಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೀ--, ವೆಂ--, ಮೂರ್ತಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕರೆಯ

ಪರಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಗಹಗಿಸಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮೆ ‘ಶಿವ್ಯ’ ಗೋಪಾಲ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ. ಇದ್ದ ಕ್ಷೇದ್ರ ಹಾಗೆ ಹರಟಿ ನಿಂತಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಏನೋಽಂದು ಸದ್ಗುಣ್ಯ ಕಿವಿ ನಿಮಿರ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನೂ ಆಲಿಸಿದೆ. ಕಾಡಾಗಿದ್ದ ಕೆರೆಯಾಚಿಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋಽಂಕರಿಸುತ್ತತ್ತು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಗಜೀಸಿ ದಂತಾಯ್ತು. ಒಬ್ಬರು ಒಬ್ಬರ ಮೊಗವನ್ನು ನೋಡಿದೆವು. ಎಲ್ಲರ ಮುಖ ಭಂಗಿಯೂ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಚಿಹ್ನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹೊಂಕಾರ ನಿಂತುಹೋದ ಮೇಲೆ ಮೇಲ್ಲನೆ ಮಾತ್ರಿತಿದೆವು. ಒಬ್ಬರು ಕಾಡುಹಂದಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಹುಲಿಯಿರಬಹುದೇ ಎಂದರು. ಅಂತೂ ಪ್ರಾಣಿ ಇಂಥಾದ್ದಿಂದು ನಿರ್ಬಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾಫಿತಿಂಡಿ ಪೂರ್ವೀಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ, ಬೇಗಬೇಗನೆ ಸ್ವಾನದ; ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದೆವು.

ಹಿ—ಜೋಡುನಳಿಗೆ ತೋಟಾಕೋವಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ನಾನು ಹನ್ನೆರಡು ಗುಂಡಿನ ‘ರೈಫಲ್’ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೆ. ವೆಂ—, ಮೂರ್ತಿ ಬರಿ ಗೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಟರು. ಗೋಪಾಲ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಿಳ್ಳಹಾರಿ ಕರೆದನು. ನಾಯಿಗಳೆಲ್ಲ ಓಡಿಬಂದುವು. ನಾವು ಬೇಟಿಗೆ ಹೊರಟುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವುಗಳಿಗೆ ಬಹುತ್ತ ಆನಂದವಾಯಿತೆಂದು ತಮ್ಮ ಲಾಂಗೂಲನ್ನುತ್ತಿದಿಂದ ಸೂಚಿಸಿದುವು. ವಿಳಂಬಮಾಡಿ ನಡೆದೆವು. ನಾನು, ಹಿ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ನಿಂತಿವು. ಉಳಿದ ಮೂವರೂ ಹಳುವಿಗೆ ಹೋದರು. ನಾಯಿಗಳೇನೋಽಂತಾನಿನಲ್ಲಿ ಬಗುಳಿದುವು. ಆದರೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಹೊರಡಿಲಿಲ್ಲ. ಹಳುವಿನವರು ಸೋವಿಸೋವಿ ಹೊರಹೊರಟರು. ನಮ್ಮ ಹೇರಾಸಿಗಳೆಲ್ಲ ಬಟ್ಟಬಯಲಾದುವು. ನಾವು ಉಪಾಹಾರ ಪೂರ್ವೀಸಿಕೊಂಡು ಬರುವವ್ಯಾರ್ಥಿ ಹಂಡಿಗಳು ಬಹುಶಃ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಮೂರ್ತಿ, ವೆಂ—, ಗೋಪಾಲರನ್ನು ಮನ್ಯಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ನಾನು ಹಿ— ಇಬ್ಬರೂ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕಾಡಿಗೆ ಏರಿದೆವು.

ತು ಕತೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಬೇಟಿಯ ತತ್ವದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಎರಡು ನುಡಿಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸದ್ಗುಣ್ಯ ಬೇಡ.

ಬೇಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧಗಳುಂಟು. ಒಂದನ್ನೆಯದು ಕೂಡುಬೇಟಿ;

ದೊಡ್ಡ ಬೀಟೆ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಜನರು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆ. ಕೆಲವರು ಬಿಲ್ಲಿನವರು; ಕೆಲವರು ಹಳುವಿನವರು. ಬಿಲ್ಲಿನವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಬಂದೂಕು ಇರ್ಲೇಬೇಕು. ಹಳುವಿನವರಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಹಳುವಿನವರು ಕಾಡನ್ನು ನಾಯಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ, ಕೂಗುಕಾರೆನ್ಸ್ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ ಸೋವಿಕೋಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಬಿಲ್ಲಿನವರು ಜೀವಾದಿಗಳು ಆ ಕಾಡನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಡಿಗೆ ಓಡುವ ಜಾಗಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ತಾಣಗಳನ್ನು ಬೀಟೆಗಾರರು ತಮ್ಮ ಪರಿಭಾವೆಯಲ್ಲಿ “ಕಂಡಿ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹಳುವಿನವರ ಅಭರಣಕ್ಕೆ ಬೆದರಿ ಕಂಡಿಗಳಿಗೆ ಧಾರಿಸಿ ಬಂದಾಗ ಬಿಲ್ಲಿನವರು ಸುಟ್ಟು ಕೆಡಹುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರೇ ಸೋ ಗುಂಡನ್ನು ಹಾರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಬಂದ ಜೀವಜಂತುಗಳು ಅಕ್ಕತವಾಗಿ ಪಾರಾಗುವುದೂ ಉಂಟು! ಎರಡನೆಯ ಶರಹದ ಬೀಟೆಯನ್ನು “ಸಾರಿಕೆ ಬೀಟೆ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬೀಟೆಗಾರನು ಒಬ್ಬನೇ ಹೊರಟು (ನಾಯಿ ಗೀಯಿ ಬಂದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ) ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುಮೃತಿ ಅಲೆಯುತ್ತೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿಡ್ಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೊಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಮೂರನೆಯದು “ಮರಸು ಬೀಟೆ”. ಇದರಲ್ಲಿ ಬೀಟೆಗಾರನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಿರುಗಾಡುವ ಕಂಡಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಯಾವುದಾದರೀಂದು ಹಣ್ಣಿನ ಮರದಲ್ಲಾಗಲಿ ಮರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಾನೆ. ಅವು ನಿಶ್ಚಂಕೆಯಿಂದ ತಿರುಗುತ್ತ ಬಂದಾಗ ಸುಡುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ಬೀಟೆಯೂ ಉಂಟು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೋವಿ ಕಟ್ಟುವುದೂ ಉಂಟು.—ಅಂದರೆ ಜೀವಿಗಳು ಬರುವ ಜಾಡನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು, ಕೋವಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಕುದುರೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಟ್ಟು, ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ದಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅದನ್ನು ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಸಿಡಿಗೋಲಿನ ನೆರವಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಬಂದು ದಾರವನ್ನು ತಗುಲಿದರೆ ಸಾಕು ಗುಂಡು ಹಾರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ಸ್ನೇಹ ಕುರಿತು ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ವಿಶದವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ; ಸಂಘಕ್ಕೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಮನ್ನಿಸಿ.

ನಾವು ಆ ದಿನ ಹೊರಟಿದ್ದು ಬಂದು ವಿಧವಾದ ‘ಸಾರಿಕೆಬೀಟೆ’

ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ನಾಯಿಗಳಿದ್ದವು. ಅವು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ ‘ಗಾಳಿಹಿಡಿಯತ್ತ’ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನು ಬೆಟ್ಟಿದ ಮೇಲಾಷ್ಟುಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇ. ಹಿ—ನನಗೆ ಒಂದು ಒಂದೂವರೆ ಫಲಾಂಗು ದೂರದಲ್ಲಿ, ಕೆಳಗಡೆ, ನನಗೆ ಸಮಾರವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ಮೊಲ ಇದ್ದ ಕೈದ್ದಹಾಗೆ ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾರಿಬಂತು. ಹೊಡಿಯಲು ಕೋವಿ ಎತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದು ದು ರೈಫಲ್ ಎಂದು ಹೆಡರಿ ಸುಮ್ಮನಾದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆದರ ಗುಂಡು ಬಹಳ ದೂರದವರೆಗೂ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಕೆಳಭಾಗ ದಲ್ಲಿ ಹಿ—ಇದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ಭಯವಾಯಿತು. ನಾನು ಮೊಲಕ್ಕೆ ಹೊಡಿದ ಗುಂಡು ಮೊಲವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಗ್ರಹಚಾರವಶಾತ್ ನನ್ನ ಗುಂಡಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವರಿದ್ದರೆ ಗತಿಯೇನು? ಹಿಗೆಂದು ಈಡು ಹಾರಿಸದೆ ಬೆಟ್ಟಿ.

ಆಗ ಸುಮಾರು ಎಂಟುಗಂಟಿಯ ಸಮಯ. ಹಸುಳಿಬಿಸಿಲು ಬನ್ನಿಗಳ ಹಸುರಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹಸುರುಗಟ್ಟಿ ಹೋದಂತಿತ್ತು. ಮಡಿವಾಳ, ಕಾಜಾಣ, ಕೋಗಿಲೆ, ಜೋರೆ, ಮರಕುಪಿಕೆ, ಮಾಂಗುಲಿ ಕುಟುರ ಮೊದಲಾದ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಪರಿಷತ್ತು ಸೇರಿ ಬನವೆಲ್ಲ ದಸಿಯಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದಿತು. ನಾವು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದು ದು ನಡುಗಾಡಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಡುಗಾಡಿನಿಂದ ಕಾಡಿ ನಂಟಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಡುಕೋಳಿಗಳ ಚೀರಿಂಚರವು ಬೆಟ್ಟಿದಿಂದ ಬೆಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಅನುರಣನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿದೆವು. ಹಿ—ಹೊದರುಮರಗಳಲ್ಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಿವೂ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಒಂದು ‘ಸರು’ (ಸಣ್ಣ ಕಣಿವೆ)ವನ್ನು ಇಳಿದು ಮತ್ತೊಂದು ದಿಬ್ಬವನ್ನು ಏರಿದೆನು. ಆಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಿ ಬಯಲುಬಯಲಾಗಿತ್ತು. ತಿರೆವೆಣ್ಣಿನ ವ್ಯೇನವಿರು ನಿಮಿರಿದಂತೆ ನೇಲದಿಂದ ಹಸುರು ಹೋಮಿದ್ದಿತು. ಕೋಮುಲ ಸೂರ್ಯ ಕಾಂತಿ ಆ ಹಸುರು ರತ್ನಕಂಬಳಯ ಮೇಲೆ ಮುದ್ದಾಗಿ ಮಲಗಿ ಮನೋ ಹರವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಬೇರೆಯನ್ನು ಮರಿತು ಸೊಬಗು ಸವಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಬಿಟ್ಟಿ.

ಇದ್ದ ಕೈದ್ದ ಹಾಗೆ ಬೆಟ್ಟಿ ಎಚ್ಚರಿಗೊಂಡೆ. ನಾಯಿಯೊಂದು ಅನತಿ

ದೂರದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಗುಳುತ್ತಿತ್ತು. ಆರಣ್ಯ ಅದರ ಧ್ವನಿಮಾಲೆಯನ್ನು ಮಧಿಸಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಮಾಲೆಗಳನ್ನು ತರಂಗತರಂಗವಾಗಿ ಎಸೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ನಿಮಿರನಿಂತು ಸುತ್ತುಲೂ ನೋಡಿದೆ. ಏನೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾಯಿ. ಬಗುಳುತ್ತಿದ್ದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಓಡಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶೈದೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲ, ಹಸುರು ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ—ಎನು? ಏನೂ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ನಾಯಿಮಾತ್ರ ಬಗುಳುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ವನವರಾಹವಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಧಾವಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಏನೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ನಿಂತೆ. ನಾಯಿ ಬಗುಳುತ್ತ ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಹಾರಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನೋಡುತ್ತೇನೆ—ಎಂತಹ ರುದ್ರಮನೋಹರ ದೃಶ್ಯ!

ಆ ಪಷ್ಟಿಕೊಜನದಿಂನ ಮನೋಹರವಾದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಹೆಮ್ಮೆರಗಳ ಬೀಡಿನಲ್ಲಿ, ಮೆತ್ತೆಚಾಸಿಗೆಯಂತೆ ಕೋಮಲವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಹಸುರು ಹುಲ್ಲಿನ ಕೀರುಬಯಲಿನಲ್ಲಿ, ವಸಂತಸೂರ್ಯೋದಯದ ಹೊಂಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ, ಸುರಂಜಿತವಾಗಿ ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿದೆ ಒಂದು ಸರ್ವ. ರಾಜಸರ್ವ! ಗೋಧಿಯ ಬಣ್ಣದ ಆದರ ತನುಕಾಂತಿ ಎಳಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಅರ್ಥ ದೇಹ ಪಸಲೆಯ ಮೇಲೆ ವಕ್ತಾಕಾರವಾಗಿ ಹೊರಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನಾರ್ಥ ನಿಮಿರಿ ನಿಂತು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರ ಹೆಡೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿ ನಿಂತು ಎಡಕ್ಕೂ ಬಲಕ್ಕೂ ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲದ ಒಲೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಫಣಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಪಿಬಣ್ಣದ ‘ಇ’ ಕಾರವು ತನ್ನ ದೇಹ ಒಂದು ಲೀವಿಯಿಂದ, ತನ್ನ ದೇಹ ಒಂದು ಬಿಂಕದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಾತಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಯಿ ಹಾವಿನ ಹೆಡೆಯ ಚಲನೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹಾರಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಗರಕಾವು ಬಿಂಕದಿಂದ ಕೊಂಕಿದ ತನ್ನ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಮುಂದಸೆಯಲು ನಾಯಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಖಾರುವುದು; ಹಾವು ಹೆಡೆಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆಸೆಯಲು ಅದು ಮುಂದ ಹಾರುವುದು. ಒಮ್ಮೆ ಎಡಕ್ಕೆ ಚಿಮ್ಮುವುದು; ಒಮ್ಮೆ ಬಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆಯುವುದು. ಚಲಿಸಿದಂತೆ ಹಗ್ಗೊರಲಿನಿಂದ ಬಗುಳುವುದು. ಅಂತೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿರಡೂ ಮಲೆತು ಎದುರುಬದುರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದವು. ಒಮ್ಮೆ ಸರ್ವವು ಇನ್ನೇನು ನಾಯಿಯನ್ನು ಕಡಿಯಿತು ಎಂಬಂತೆ ತೋರುವುದು. ಆದರೆ ನಾಯಿ ಬಹಳ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಹಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಒಮ್ಮೆ, ನಾಯಿ ಸರ್ವವನ್ನು ಇನ್ನೇನು ಕಚ್ಚಿತು ಎಂಬಂತೆ ತೋರುವುದು. ಆದರೆ ಸರ್ವ

ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಿಂದ ಬಳ್ಳಕೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ದೃಷ್ಟಿ ರುದ್ರಮನೋ ಹರವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಬಳಿ ಕ್ಷಮಾರಾ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಎಂತಹ ಸೋಣವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು! ಅದರೆ, ರೈಫಲ್ ಇತ್ತು!

ನಾನು ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನೇಲ್ಲ ಆ ಎಡಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತ ಅರ್ಥಕ್ಕಣದಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಿದೆ. ಅದರ ಅಪಾಯವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮನಗಂಡಿ. ವಿಲಂಬಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಸರ್ವದ ಮೇಲೆ ಮನತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಕಾಡಿನ ಹಾವು; ಅದರ ಯೋಗಕ್ಕೇಮಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೊಣೆಯಲ್ಲ. ಅದರೆ ರೋಜಿ (ನಾಯಿಯ ಹೆಸರು) ನನ್ನದು; ನನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ನಾಯಿ. ಅದು ನನಗಾಗಿ ತನ್ನ ಜೀವವನನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಿಶ್ರಿತಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಹಾವು ಕಡಿದರೆ ಅದು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಮದ್ದ ಹೊದಲೇ ಗೂತ್ತಿಲ್ಲ. ತಿಳಿದವರು ಬರುವ ಮುನ್ನ ವೇ ನಾಯಿ ಸತ್ತರೂ ಸಾಯಂಬಹುದು. ಅದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಪಕ್ಷಪಾತವೆಲ್ಲ ನನ್ನ ರೋಜಿಯ ಮೇಲಿತ್ತು. “ಹಾಗಾದರೆ ಸರ್ವದ ಮೇಲೆ ಸಿನಗೇನು ದ್ವೇಷ? ” ಎಂದು ಸೀವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮೊಂದೇ ಉತ್ತರ: “ನಾನು ಬೇಟಿಗಾರ.” ನನಗೆ ಹಾವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ರೋಜಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಟ್ಟಿದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಹಾವಿನ ಗೋಜಿಗೆ ಹೊಗಡೆ ನಾಯಿಯನ್ನೇ ಗದರಿಸಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹಾವಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಲ್ಲನ್ನು ಎಸೆದೆ ನೆಂದರೆ ನಾಯಿ ತನ್ನ ಪಾರಣಾಪಾಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಗಮನಿಸದೆ ಹಾವಿನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದೇ ನಿಶ್ಚಯ. ಆಗಲೇ, ನಾನು ಬಳಿ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡು ರೋಜಿಯ ಧೈರ್ಯವೂ, ಉತ್ಸಾಹವೂ, ಸಾಹಸವೂ, ಆಭರಣವೂ ಹೆಚ್ಚಿಹೊಗಿದ್ದುವು. ಅನುಭವದಿಂದ ನನಗೆ ನಾಯಿಗಳ ಸ್ವಭಾವ ಚಿನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು.

ರೋಜಿಯನ್ನು ಗದರಿಸಿದೆ. “ಹಚಾ! ಹಚಾ! ಹಥಾ!” ಎಂದು ಒರಲಿದೆ. “ರೋಜಿ! ರೋಜಿ! ” ಎಂದು ರೇಗಿದೆ, “ಬಿಡೂ! ಬಿಡೂ! ” ಎಂದು ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ ಕೂಗಿದೆ. ಅದರೆ ನಾನು ಕೂಗಿದವ್ಯೂ ರೋಜಿಯ ಆಟೋಪ ಪ್ರಬಲವಾಯಿತು. ನನ್ನ ವಾಣಿಯನ್ನು ಅದು ಉತ್ತೀರ್ಜಕವಾಣಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತೋ ಏನೋ? ಬೇರೆ ಸಮಯದಲ್ಲಾ

ಗಿಂದರೆ ಹಾವು ನನ್ನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಯಟ್ಟಿ ಕಡಿಯದೆ ಇರುತ್ತಿರಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ಆದರ ಗಮನವೆಲ್ಲಾ ರೋಚಿಯಮೇಲಿತ್ತು. ನನಗೆ ರಗಳಿಗಟ್ಟು ಕೊಂಡಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಮಂದುಕ್ಕಣದಲ್ಲಿಯೇ ಏನೋ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಹಾವನ್ನು ಗುಂಡಿನಿಂದ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ. ಬಂದೂಕವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದೆ. ಆದರೇನು? ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವುದು ರೈಫಲ್! ಆದರ ಒಂದೊಂದು ತೋಟಾದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೇ ಗುಂಡಿರುವುದು. ಪ್ರಾಣಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಗುರಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗುರಿ ತಪ್ಪಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಗುರಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಹಾವಿನ ಬದಲು ನಾಯಿ ಸಾಯಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹಾವು ಹೆಡಿಯನ್ನು ಆತ್ಮ ಇತ್ತು ನಿರಂತರ ವಾಗಿ ಒಲೆಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ನಾಯಿಯೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತ, ತಿರುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಗುಂಡು ಹೊಡಿಯದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೈತಡಿದೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅನಾಹುತ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿತು. ನಾನು ಕೋವಿ ಎತ್ತಿದುದನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ರೋಚಿಗೆ ಭೀಮಶಕ್ತಿ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಸರ್ವದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಉಗ್ರತರವಾಗಿ ಎರಗತೊಡಗಿತು. ನನಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಂಗೆಟ್ಟಂ ತಾಯಿತು. ಕಡಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೆಡಿಗೆ ಗುರಿಯಿಡತೊಡಗಿದೆ. ಆದರ ಕವ್ಯವನ್ನು ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ. ಗುರಿಯಿಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಉರಗ ಉಳ್ಳಿಲೆಯಂತೆ ತೂಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಸಿದ್ದ ಕೋವಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮೇಲೆತ್ತಿದೆ. ದೇವರೇ ಗತಿಯೆಂದು ಈಡು ಹಾರಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಿ. ನಾಯಿಯೂ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ಹಾವೂ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ಗುಂಡು ಸುರಕ್ಷಿತ ವಾಗಿ ಅರಣ್ಯಪವೇಶ ಮಾಡಿತು. ಈಡಿನ 'ಥಂ, ಕಾರ ಚೆಟ್ಟಿಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಮರುದನಿಯಾಗಿ ಹೊಳಿತು. ಅನಾಹುತ ಮತ್ತೂ ಹೆಚ್ಚಿತು. ನಾನು ಗುಂಡು ಹೊಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಅದುನರಿಗೆ ಹಾವನ್ನು ಮೇಲ್ಪಾಯ್ಯಿಸು ಕಂಡು ಹಿಂಜರಿಯತ್ತಿದ್ದ ರೋಚಿ, ಹಾವಿಗೆ ಪಟ್ಟಬಿತ್ತಿಂದು ತಿಳಿದು ಮೈಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಒಂದು ಸಾರಿ ಹಾವನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಎಳೆಯಿತು. ಹಾವು ಬುಸುಗುಟ್ಟಿ ಎರಗಿತು. ಧೈವನಾಶಾತ್ಮ ನಾಯಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ನಾನಂತರ ಕೆಂಕರ್ತ್ಯ ವಿಮೂಢನಾದೆ. ಇನ್ನೂ ಹನ್ನೊಂದು ತೋಟಾ ಗಳಿಂದ್ದುವು ಕೋವಿಯ ಕೆಳನಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ. ಇನ್ನೊಂದು ನಿಮಿಷದ ಒಳಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಗುಂಡನ್ನು ಹಾರಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು?

ಹುಲಿಗೂ ಕೂಡ ರೈಫಲ್‌ನ ಒಂದೇ ಗುಂಡು ಸಾಕು. ಹಾವಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಗುಂಡು ಹೊಡಿದೆನೀಂದರೆ ಜನ ಎನೆಂದಾರು? ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ನಂಬರಿನ ತೋಟಾ ಕೋರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಚರೀಯ ತೋಟಾಗಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದನೆಯ ಈಡಿಗೇ ಹಾವು ನೆಲಕ್ಕುರುಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೆನೆಡು “ಅಯೋಜ್ಯೇ ಈ ಹಾಳು ರೈಫಲ್‌ನ್ನು ಏಕೆ ತಂದೆ?” ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಸರಿ, ಕೋರಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ಬಾಯಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟಿ. ರೋಚೆ ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚುಗಿ ಉರುಬೆಯಿಂದ ಉರವಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. “ಹಚಾ! ಹಭಾ!” ಎಂದು ಕೂಗಿದೆ. ಕಡೆಗೆ ಅತ್ತ ನೋಡಿ, ಇತ್ತ ನೋಡಿ, ದೂರ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಇದ್ದ ಹಿ.. ಯವರನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿ ಕರೆಯತೋಡಿದೆ. ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಸಾರಿ ಕಾಕು ಹಾಕಿ ಕೂಗಿದೆ.

ಪಾಪ, ಅವರು ನಿರುದ್ದೇಗದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದವರು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನಾಯಿಯ ಆಭರಣದಿಂದ ಕೀವಿ ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವ್ಯಾಹೋತ್ತಿಗೆ ನನ್ನ “ಹಚಾ!” ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿತ್ತು. ಏನರಬಹುದೆಂದು ಯೋಜಿಸುತ್ತಿರುವವ್ಯಾರಲ್ಲಿಯೇ ಈಡಿನ ‘ಥಂ’ ಕಾರಪೂ ಕೇಳಿಸಿತು. ಅವ್ಯಾರಲ್ಲಿ ನಾನು ಕರೆಯುವುದೂ ಕೇಳಿಬಂತು. ಇದನ್ನುಲ್ಲ ಹೇಳಲು ಇಮ್ಮೆಂದು ಹೊತ್ತಾದರೂ ನಿಜವಾಗಿ ಎರಡು ಮೂರು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಾಗಿತ್ತು. ಹಂದಿಯೋ, ಹುಲಿಯೋ, ಏನವಾಯವೋ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಗುಡ್ಡವನ್ನು ಏರಿ ಏರಿ ಏದುತ್ತೇ ಓಡಿಬಂದರು.

“ಬನ್ನಿ, ಬನ್ನಿ, ಬೇಗ ಬನ್ನಿ. ಅಲ್ಲಿನೋಡಿ. ನಾಗರಹಾವು ಹೆಡೆ ಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿದೆ. ಬೇಗ ಹೊಡಿಯಿರಿ. ನಾಯಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿ” ಎಂದು ಬಿರು ಬಿರನೆ ಅರಚಿಕೊಂಡೆ.

ಏದುತ್ತೇ ಬಂದವರು ನೋಡಿದರು. ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ನಂಬರಿನ ತೋಟಾಕೋರಿಯಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಚರೀಯ ತೋಟಾಗಳು ಇದ್ದವು. “ಹೊಡಿಯಿರಿ! ಹೊಡಿಯಿರಿ!” ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡೆ. ಇಷ್ಟ್ಯಾರಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಇತರ ನಾಯಿಗಳೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ವೇಗ ವಾಗಿ ಓಡಿಬಂದವು. ಸರಿ, ವ್ಯಾಪಾರೆ ಹೈಲಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ನಾಯಿಗಳೂ ಸೇರಿ ಹಾವನ್ನು ಮುತ್ತಿದುವು. ಆದರೆ ಸರ್ವ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ತನ್ನ ಹೆಡೆ ಯನ್ನು ಎರಿಸುತ್ತು ಸ್ವಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುಗಿ ಮುತ್ತು ವರಿ ವರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಹಿ-ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರು ನಾಯಿಗಳನ್ನು

ತಪ್ಪಿಸಿ ಹಾವಿಗೆ ಈಡುತಗುಲಿಸಬೇಕೆಂದು : ಆದರೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಹಾವು ತನಗೆ ಬಂದ ಅವಾಯ ಪ್ರಬಲವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಮೇಲ್ಪುಗೆ ಪೋದೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬರತೊಡಗಿತ್ತು. ಒಂದೆರಡು ಸಾರಿ ನಾಯಿಗಳು ಅದನ್ನು ಕಷ್ಟ ಎಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟಿವು. ಅಂತೂ ಏನೂ ಬಂಡಾಟದಿಂದ ಹಾವು ಪೋದೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಿಲಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿತು. ಹಿ-ಯವರಿಗೆ ಗುಂಡು ಹೊಡಿಯಲು ಅವ ಕಾಶ ದೊರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಹಾವೂ ನಾವೂ ನಾಯಿಗಳೂ ಎಲ್ಲರೂ ಗಂಡಾಂತರದಿಂದ ಪಾರಾದೆವು. ನಮ್ಮ ದೊಂಬಿಯ ಸದ್ದು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ವರೆಗೂ ಕೇಳಿಸಿತ್ತು. ಮೂರ್ತಿ, ವೆಂ-, ಗೋಪಾಲ ಎಲ್ಲರೂ ನಾವೇನೋ ಮಹಾಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿರಬೇಕೆಂದು ಉಹಿಸಿ ನಮ್ಮ ಆಗಮನವನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬೇರೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿವು. ಆಗಲೇ ಎಂಬಿಸಿಲು ಬೇಳಿಬಿಸಿಲಾಗಿತ್ತು. ಹಿ-ನಾನೂ ಇಬ್ಬರೂ ನಡೆದ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುತ್ತ, ನಗುತ್ತ ನಡೆದೆವು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಒಳಂಚು ಮಾಡಿದೆವು. ಏನೆಂದರೆ- ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಾಯಿಗಳಿಂಬಿ, ನಮ್ಮ ಆಭರಣ, ಗುಂಡಿನ ಸದ್ದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಲಿಸಿ, ನಾವು ಹಂಡಿಯನ್ನೊಂದು ಹುಲಿಯನ್ನೊಂದು ಸಂಧಿಸಿದೆವೆಂದು ತಿಳಿದಿರಬಹುದು. ನಾವು ಕೂಡ ಅವರ ಉಹಿಯನ್ನೇ ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಮೊದಲು ಸುಳ್ಳ ಹೇಳಿ, ಕಡೆಗೆ ಗುಟ್ಟಿನ್ನು ಬಯಲುಮಾಡಿ ನಗಬೇಕೆಂದು ನಿಜಯಿಸಿದೆವು. ಆದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮುನ್ನಡಿ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ತಯಾರುಮಾಡಿಕೊಂಡಿವು.

ಮನೆಗೆ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಹೊದಾಗ ಹಂಡಿಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದನೇ ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಭಾಷಣೆಮಾಡತೊಡಗಿದೆವು. ಅದೂ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡಿದೆವು.

ನಾನು—ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ? ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಹಂಡಿ ಹಾರಿಬಿಟ್ಟಿತು ! ಹಾಳು ನಾಯಿ-ಆ ರೋಚಿ ಇಷ್ಟೇಲ್ಲ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಕಾರಣ !

ಹಿ—ಸಾಕು, ಸಾಕು. ಸುಮ್ಮನಿರ. ಕೈಯಲ್ಲಾಗದೆ ತಪ್ಪಿ ಹೊಡಿದು ಈಗ ರೋಚಿಯ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪುಹೊರಿಸಿ ! ನೀನೇನು ಈಡುಗಾರರೋ ನಾನು ಬೇರೆ ಕಾಣ. ಅಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ದೆವ್ವದಂಥ ಹಂಡಿಯನ್ನು

ಯಾರಾದರೂ ಗುರಿತಪ್ಪಿ ಹೊಡಿಯುವರೇ? ಕುರುಡ ಕೂಡ ಹೊಡಿಯ ಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ನಾನು—ಮಹಾ, ನೀಪೋಬ್ಬರೇ ಈಡುಗಾರರು! ಅದೇನು ಶಣ್ಣ ಕೆರಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಬೆನ್ನು ಕೂಡಲು ಸೈಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ವೃತ್ತು ನಿಂತಹಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ! ನಾನೇನು ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗಿ ಸಾಯಬೇಕೆತ್ತೀನು? ಹಂದಿ ಹೋದರೆ ಹೋಯಿತು. ಕಾಡಿನ ಜೀವಿ ಕಾಡಿಗಾಯಿತು!

ಇಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿ ಹತ್ತಿರ ಒಡಿ ಬಂದು, “ ಏನಾಯ್ತು? ” ಎಂದು. ಬಹಳ ಕುಶಾಹಲದಿಂದ ಕೇಳಿದರು. ವೆಂ-ದೂರದಿಂದಲೇ “ ಓಹೋಹೋ! ಏನು ಬರಿಯ ಬಾಯಿಚೊಷ್ಟೆಯೋ? ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸವಾಯಿತೋ? ” ಎಂದನು.

ಹಿ—ಬಹಳ ರೇಗಿದಂತೆ ನಟಿಸಿ “ ಇಂತಹರ ಕೂಡೆ ಬೇಟಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಸತ್ತ ಹಂಧಿಗೂ ಕೂಡ ಹೊಡಿಯಲಾರದ ಜನರು ” ಎಂದು ಹುಬ್ಬಿ ಗಂಟುಹಾಕಿಕೊಂಡರು.

ಮೂರ್ತಿ—ಪನಿರ್ ಆದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳ್ತೇ.

ನಾನು—ಯಾಕಪ್ಪಾ, ಈ ಗಲಾಟಿ! ನಾನೇ ಹೇಳಬಿಡುತ್ತೀನಿ. ಹಂದಿ ಕಂಡೆ. ಈಡು ಹೊಡಿದೆ. ತಪ್ಪಿಹೋಯಿತು.

ವೆಂ—ಧೂ “ ನಿನ್ನ! ” ಎಂದು ಕೈಚಪ್ಪಳಿ ಹೊಡಿದು ನಕ್ಕನು.

ಹಿ—ಇದ್ದ ಕ್ಯಾದ್ದ ಹಾಗೆ ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಇಲ್ಲವಾ ಹಂದಿ ಬಿತ್ತು. ತಮಾನೆ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದೆವು ” ಎಂದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದರು. ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವೆಂ—“ ಎಲ್ಲಿ? ನೋಡೋಣ ಬನ್ನಿ! ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೊರಡಲನುವಾದನು. ಮೂರ್ತಿಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಯಿತು.

ನಾನು—ನಿಮಗೇನು ಹುಚ್ಚೀನಿ! ಹಂದಿ ಎಂದೋ ಮನೆಗೆ ಹೋಯಿತು. ಗುರಿ ತಪ್ಪಿ ಹೋಯಿತು. ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ವಾವ, ಅವರೆಲ್ಲ ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಹೋದರು. ನಿಜಾಂಶ ಹೊರಬಿಧಿದ್ದ ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಹೋಗಿದ್ದರಲ್ಲಿ, ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಅಂತು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಅಟ ಅಡಿಸಿ, ಹೊಡಿದಿದ್ದೇನೋ ಹಂದಿಯೇ ಹೌದು, ಆದರೆ ಗುರಿ ತಪ್ಪಿಹೋಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನೇ

ಕೇವಲ ಸತ್ಯವನ್ನೂ ಗಿ ಅವರು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಬಿಟ್ಟಿವು. ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನ ಹಂಗಿಸಿದರು. ಮೂರಿ “ ಏನಿರೀ, ವೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಂದನೇ ನಾನು ದೊಡ್ಡ ಬೇಟೆಗಾರ, ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಗುರಿಗಾರ ” ಎಂದು ಕೊಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿರಿ ! ” ಎಂಬು ಬಹಳ ಲೇವಡಿನಾಡಿದರು. ನಾನು ಒಳಗೊಳಗೇ ನಗುತ್ತ ಅವರನ್ನು ಕೆಣಕುತ್ತಿದ್ದೆ, ಸುಳ್ಳಿಗೆ ಸುಳ್ಳಿ ಹೇರಿ !

ಆದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಉಣಿನಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮರಳಿ ಬೆಳಗಿನ ಕತೆಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿದೆವು. ನಾನು ಹಂಡಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಭಂಗಿ, ರೋಚಿ ಕೂಗಿದ ರೀತಿ, ನಾನು ಹೊಡೆದ ವಿಧಾನ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಭಿನಯಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿ ಕಡೆಗೆ “ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತೇನೇ ! ಏನು ಕಾಣುವುದು ? ಹಂಡಿ ಮಾಯ ವಾಗಿ ಹಾವು ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿತ್ತು ! ” ಎಂದೆನು. ಹೀಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕರು ಮೊದಲು ನಗುತ್ತಿದ್ದವರು ಮುಖಭಂಗವಾದಂತಾಗಿ ಮತ್ತು ನಕ್ಕರು. ಒಳಂಜನ್ನೆಲ್ಲ ಒಡೆದು ಹೇಳಿದೆವು.

ಇಂತು ಪಾಠಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿ ತಯಾರುನಾಡಿದ ಹಾಸ್ಯದ ಚಟ್ಟಾಕೆಯನ್ನು ಉಣಿನಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಹಾರಿಸಿದೆವು.

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಒಂದಿರುಳು

ಸಂಜೇಗೆ ಮುನ್ನ ವೇ ಉಟಮಾಡಿದೆವು. ಒಟ್ಟೊಬ್ಬರು ಎರಡಿರಿಂದ ಹೆಗ್ಗಂಬಳಿಗಳನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ತೋಟಾಕೋರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಕಾಡಿನ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದಿವು. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣನ ಮರದ ಅಟ್ಟುತ್ತೆ ಮನೆಯಿಂದ ದೂರ ಅರಣ್ಯದ ನಡುವೆಯಿತ್ತು. ಕತ್ತಲಾದ ಮೇಲೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದಾರಿ ಹುಡುಕುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಹೊರಟಿದ್ದೆವು.

ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗಿದ್ದರೂ ನೇಸರು ಇನ್ನೂ ಮುಳುಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಬೆಟ್ಟವೇರಿದೆವು—ಹೊದಲು ಆಗ್ನೇಯಮುಖವಾಗಿ, ತರುವಾಯ ಈಶಾನ್ಯದ ಕಡೆಗೆ. ಬನಗಳೆಲ್ಲ ಚ್ಯಾಗಿಗಂಪಿನಿಂದ ತೊಯ್ದು ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಮುಕ್ಕಾಲು ಮೂರುವೀಸ ಪಾಲು ಹಕ್ಕಿಗಳೆಲ್ಲ ಗೂತ್ತುಸೇರಿದ್ದೆವು. ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದೆ ರಿಂದು ‘ಕಾಜಾಣ’ಗಳು ಆಲಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಪಡುವಟ ದೇಸೆಯ ಕೆಮ್ಮುಗಿಲು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದರೂ ಕಾಲವಿಳಂಬವಾದರೀ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುವೆವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬೇಗಬೇಗನೆ ಮುಂದಳಿದೆವು. ನಾವು ಮುಂಬರಿದಂತೆಲ್ಲ ಕಾಂತಿಹೀನವಾಗುತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಮುಳ್ಳಂಜಯ ಮಬ್ಬ ಕವಿಯಿತು. ಸೂರ್ಯನೂ ಮಲೆನಾಡಿನ ಉನ್ನತ ಗಿರಿವನಸ್ತ್ರೀಎಂಗಳ ತಿಖಿರ ಪ್ರಾಂತದಿಂದ ಪಡುಗಡಲಿಗೆ ಉರುಳಬಿಟ್ಟುನು. ಎಲ್ಲ ನಸುಗಪ್ಪಾಯಿತು.

ಬೇಗಬೇಗನೆ ನಡೆದಿವು. ಅರಣ್ಯ ನಿಬಿಡತರವಾದಂತೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಾತಾಡತೊಡಗಿದೆವು. ಹೊದರುಗಳ ನಡುವೆ, ಇಲ್ಲದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಉಹಿಸಿ ಧಾವಿಸಿದೆವು. ಬನಗತ್ತಲು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಮುದಿಗೆದರಿ ನಿಂತ ಎತ್ತರವಾದ ಹೆಮ್ಮೆರಗಳ ನಡುನಡುವೆ ತಾರಕಿತ ನೀಲಾಕಾಶ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಮುಳ್ಳಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚುತ್ತೆ ಗುಡ್ಡವೇರಿದೆವು. ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಹೊದಂತೆಲ್ಲ ತಿಮಿರದೊಡನೆ ಮೌನವೂ ಇವುಡಿಯಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಭಯವೂ ಪ್ರೇತದಂತೆ ನಮ್ಮ, ಸುತ್ತಲೂ ಸುಳಿದಾಡಿತು.

ನಾವು—ನಾನು, ತಿಮ್ಮು, ಓಬು—ನಮ್ಮ ಗೂತ್ತುಗಳನ್ನು ಸೇರಿದಾಗ ಎಲ್ಲ ಕಪ್ಪಾಗ ಹೋಗಿತ್ತು. ಪಿಸುಮಾತುಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಬೀಕೊಂಡಿದೆವು. ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಹೇಳಿದೆವು. ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು

ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿದೆವು. ಅದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಧೈರ್ಯ ವಾಗಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಧೈರ್ಯ ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಹಣ್ಣಿನ ಮರ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾಡುಮಾನಿನ ಮರವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿದ್ದ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟಣಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದೇವು. ನನಗೂ ತಿಮ್ಮುಗೂ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಗಜ ಮಾರ; ನನಗೂ ಓಬುಗೂ ಸುಮಾರು ಹದಿನ್ಯೆದು ಗಜ ಮಾರ. ಅದರೂ ಆ ಮಾರಿಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜೊತೆಯವರು ಒಂದು ಮಾರು ದೂರವಿದ್ದರೂ ಹರಿದಾರಿ ದೂರವಿದ್ದುಂತೆಯೇ ಭಾಸವಾಗುವುದು. ನಾನು ನನ್ನ ಅಟ್ಟಣಿಯಿಂದ ಮರದ ಬುಡವನ್ನು ಸೇರಿ, ಹೊದಲು ಕಂಬಳಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಹು ಶ್ರಮದಿಂದ ಮೇಲೆಲೀಂ ಅಟ್ಟಣಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮರಳಿ ಕೆಳಗಳಿದೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತೋಟಾಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಜೇಬಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಒಂದೂಕನ್ನು, ಕುತ್ತಿಗೆ ಕಂಕುಳಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಮರವನ್ನೂ ಜೀವನವನ್ನೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಟ್ಟಣಿಗೇರಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿಟ್ಟು ಸಿರೆಳಿದು ಎಡೆಯ ಬಡಿತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡೆಮೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹಾಸಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಹೊದೆಯಲು ಇಟ್ಟಿ. ಜೇಬಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕಾಫಿಯ ಸಿಸೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು. ಇಟ್ಟವನು ಹಾಗೆಯೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಫಿಯನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡೆ. ಆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಗುರಿ ತಪ್ಪಿ ಮೂರಿಗಷ್ಟು ಹೊಯಿತು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚೇಟಿಗೆ ಹೊಡಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ‘ಮರಸಿ’ಗೆ ಹೊಡಾಗ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸದ್ಯ ಮಾಡಬಾರದು. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರಿರುವ ಸೂಚನೆ ಹೊಳೆದರೆ ಸಾಕು ಆ ಎಡಿಗೆ ಕಾಲಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹಿರಿಯ ರಿಂದ ಕೇಳಿಯೂ ಇದೆ. ಹಿಂದೆ ಅನುಭವದಿಂದ ಅರಿತೂ ಇದೆ. ಆದರೆನು ಮಾಡುವುದು? ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿದ ಕಾಫಿ ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಮಾರ್ಗವನು, ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿಂದ, ಸೀನು ಕೆಮ್ಮು ಎಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದುವು. ನಾನೂ ತಡೆದೆ, ತಡೆದೆ; ಕಡೆಗೆ ತಡೆದಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಟಗರಿನಂತೆ ಸೀನಿ, ಕೆಮ್ಮುಯೂ ಬಿಟ್ಟಿ! ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿ ಮುರಿದರೂ ದೊಡ್ಡ ಸದ್ಯ ಗುತ್ತದೆ. ಮೌನ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನಮಷಿಷವು ಧುಮ್ಮಕ್ಕೆದಂತಾಗಿ ಒಂದುಸಾರಿ ಕಾಡೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಾಲಕ್ಕೆಲ್ಲಾಲವಾದಂತಾಯಿತು. ನಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿನ ಮಹತ್ವ ನನಗಾಗ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಚೆಳಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತು

ಯಿತು. ಓಟು ಕುಳಿತು ಎರಡು ನಿಮಿಷವಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಒಂದು ಕಣೆ ಹಂಡಿಯ ಹಿಂಡು ಹಣ್ಣಿನ ಮರಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವುದನ್ನು ಕೆಂಡು, ಆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಶ್ರಮದಿಂದ ಗುರಿಯಿಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ನಾನು ಸೀನಿದ ಹೊಡಿ ತಕ್ಕೆ ಅವುಗಳೇಲ್ಲ ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಬಿಟ್ಟುವಂತೆ. ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಸಿಂಪ್ಲಾಗಿ ಶಸಿಸಿಬಿಟ್ಟುನಂತೆ, ಮನದಲ್ಲಿಯೇ.

ಹಣ್ಣಿನೇಯಾಗಿ ಆಗಲೇ ಎರಡು ದಿನಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಚಂದ್ರನು ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಏರಿ ಮೇಲೆಬರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು. ಆ ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಯಾಯಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ ಅವನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು. ಅಂತೂ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ ಕವಿದಿತ್ತು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ ಎಂದರೆ ಹೇಗಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕಲ್ಲದೆ ಬಣ್ಣಿಸಿ ದರಿ ಸಾಲದು. ಗಿಡಮರಗಳೇಲ್ಲ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕರಗಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಸಮಸ್ತ ವಿಶ್ವವೂ ತಿಮಿರಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದಂತಿತ್ತು. ದೇಶದ ಅನುಭವ ಕೂಡ ಇರಲಿಲ್ಲ. ‘ನಾನು’ ಎಂಬ ಆಹಂಕಾರಭಾವವೊಂದೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಆ ಮೌನನ್ನು ಕೂಡ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಸರಿಸಮವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಮುಟ್ಟೆ ಅನುಭವಿಸಬಹುದು ಎಂಬಂತಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಿಕೆಂಟಗಳ ವಿಷಣ್ಣು ಗಭೀರ ಘ್ರಾನಿಯೂ ಕೂಡ ಮೌನವನ್ನು ಮತ್ತಿನಿತು ಕೆಣಾಕೆ ರೇಗಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಬಹು ದೂರ ಕೆಳಗಡೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಗುಳುವ ನಾಯಿಯ ಕಾಗಿ ನಿಂದ ಮೌನ ಮಿಂಚಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೂರ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಇರುಳ್ಳ ಶೈಲೀಯಿಂದರ ವಿಕಟ ನಿಷ್ಪರ್ಥ ಕರ್ಕರವಾಗಿ ಕೇಳಿಬಂದು ಭಯವನ್ನು ಭಯಂಕರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಏನೇನೋ ವಿಕಾರ ಸ್ವರೂಪಗಳು ಕಾಣಿಸಿದಂತಾಗಿ ಪುನಃ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕರಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೊವಿಗೆ ಪುನಃ ತೋರುತ್ತಾಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ತುಸುಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. ಆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ, ಆ ಮೌನದಲ್ಲಿ ಮೂಳೆಹೋಗಿದ್ದ ವನಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಶಾಂಕ್ಯಾಧಿಸ್ಯಾಯಿಂದ ನೋಡಿನೋಡಿ ನನಗೂ ಚೇಸರವಾಯಿತು; ತಲೆ ಜಿಟ್ಟುಹಿಡಿಯಿತು; ತುಂಬಾ ರೇಜಿಗೆಯಾಯಿತು. ಚಂದ್ರ ಮೂಡುವ ವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಲಗುವೆನೆಂದು ಬಗೆದು, ಹೊವಿಯನ್ನೇ ತಲೆದಿಂಬನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಜೊಂಪು ಹತ್ತಿತು.

ತುಸುಹೋತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸದ್ಗುರಿಂದ ಎಚ್ಚರ

ವಾಯಿತು. ಮಲಗಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಕಣ್ಣೆ ರೆಡೆ. ಅದೇ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ; ಕಣ್ಣೆ ರಿಯುವಂತಿತ್ತು. ಅದೇ ವರ್ಣನ; ಮೂಳೆಗೊಳಿಸುವಂತಿತ್ತು. ತಿನಿಗೊಟ್ಟು ಆಲಿಸಿದೆ. ನಾನು ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದ ವರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಏನೋಂ ಸರಸರ ಸದ್ದಾದಂತಾಯಿತು. ಒಡನೆಯೇ ಭಯಂಕರವಾದ ಹೂಂಕೃತಿಗಳು ಕತ್ತಲೆಯ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ತರಂಗತರಂಗವಾಗಿದ್ದವು. ಮೊದಲು ನನಗೆ ಪ್ರಾಣ ಯಾವುದೆಂದು ಬಗೆಹರಿಯಲಿಲ್ಲ. ರಕ್ತನಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಗದ ಪ್ರವಾಹ ಸಂಚರಿಸಿತು. ಮೇಲ್ಲನೇ, ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ, ಸ್ಪೃಹವೂ ಸದ್ದ್ಯ ಮಾಡದ ಅಟ್ಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬಂದೂಕನ್ನು ಕೈಲಿ ತಿಗೆದುಕೊಂಡೆ. ಪ್ರಾಣ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿನ್ನು ಅಗಿಯುವ ಸದ್ದಾಯಿತು. ನೆಲವನ್ನು ಮೂತಿಯಿಂದ ಉಳಿವ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಜಂತು ವನವರಾಹವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಅದರ ಅಟ್ಟೋಪದಿಂದ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಣಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ಉಂಟಿಸಿದೆ. ನನಗೂ ಅದಕ್ಕೂ ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಡಿಗಳ ದೂರವಿರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಕುಳಿತ ಅಟ್ಟಣೆ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಮೂವತ್ತೀರ್ಧದು ಅಡಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತರ ವಿಧ್ಯರೂ ಬಿಟ್ಟೆ ಇಳಿಜಾರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಒರಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೂಕರ ನಿಕಟಸ್ಥವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ನನಗಿದ್ದ ನಯನೇಂದ್ರಿಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಸದ್ದಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದೆ. ಫೌನೀಭೂತವಾದ ಫೋರಾಂಥಾರ ಕಾಳಾವಾಣಿ ಭಿತ್ತಿಯೋವಾದಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನೆ ದುರು ಸಂತಿತ್ತು. ವಸ್ತುಮಾತ್ರವಾದರೂ ಗೋಚರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ತಿಲಮಾತ್ರವಾದರೂ ಬೆಳಕಿದ್ದರೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಯನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡುಹುಡಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಏನಾದರೂಂದು ಸೂಚನೆ ಸಿಗಬಹುದೆಂದು ಹಾರ್ಡೆಸಿ ಕಣ್ಣ ದಣಿಯವಂತೆ ಈಸ್ಕೆಸಿದೆ. ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹತಾಶನಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಯ್ಯೋ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ತರುವಾಯ ಈವಿತಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ: ಪ್ರಾಣ ಹಣ್ಣಿ ತಿನ್ನತ್ತ ಇದ್ದರೆ ಸ್ಪೃಹ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಚಂದ್ರೋದಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸುಡಬಹುದು, ಎಂದು ತುಸುಹೊತ್ತು ಕಾದೆ. ಮನಸ್ಸು ತಾಳ್ಳಿಯಿಂದಿರ ಲಿಂಗ. ಇದರಘರವನ್ನು ಬೇಟಿಗಾರರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಕ್ಷೇಯಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕಿರುವಾಗ, ಜಂತು ಸಮಾಪದ್ಭೂರುವಾಗ, ಇಂದ್ರಿಯ

ಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಎಂತಹ ತತ್ವಜ್ಞನಿಯಾದ ಬೇಟಿಗಾರನಾದರೂ ಕುದಿಯದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ರಜೋಗುಣ ಉದ್ದೀಪನವಾಗಿ ವಿಲಯೆರುವು ಸ್ವಭಾವ ತಲೆಮೋರುತ್ತದೆ. ಸಂಹಾರಲೋಲುಪತೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಶಕ್ತಿ ಇಮ್ಮುಡಿಸುತ್ತದೆ. ಧಮನಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೈರವರಕ್ತಧುನಿ ಬೆದೆಗಾಲದ ಹೆಬ್ಬಲಿಯಂತೆ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಶೃಂಖಲೆ ಕಾವಾಲಿಕ ನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಂತೂ ನನಗೆ ತಾಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿತು. ಸದ್ಗುಬರುವ ತಾವನ್ನು ಉಹಿಂಜಿಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಈಡು ಹಾರಿಸುವೆನೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಳುಕಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಸ್ಥಿಸದೆ ಗುಂಡು ಹೊಡಿದು ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಬೇಟಿಗಾರರು ಕೊಲ್ಲಬಾರದ ಜಂತುಗಳನ್ನೂ, ಗೋವೀ ಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ, ಹೊಡಿದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಮ್ಮನಾದೆ. ತಿಂಗಳು ಮೂಡುವ ಚಿಹ್ನೆಯಾದರೂ ಇದೆಯೋ ಎಂದು ಗಗನ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಮೇಲೇರಿದ ಗಿರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಎಲ್ಲ ತಿವಿರತಲ್ಲಿನವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಂದಿ ಗಾಳಿಹಿಡಿಯುವ ಸದ್ಗು ಕೇಳಿಸಿತು. ನಿಶ್ಚಯೋಚಿಸ್ತು ಸಗಳು ತಿದಿಯಾತ್ಮಿದಂತೆ ಕೇಳಿಸಿದ್ದವು. ಮನುಷ್ಯರ ವಾಸನೆ ಅದಕ್ಕೆ ಗೋತ್ತಾಯಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಹೊಂಕಾರವಾಡುತ್ತ, ಗಡಮರಗಳನ್ನು ಮುರಿಮುರಿದು ಬೆಟ್ಟಿದ ನೆತ್ತಿಯಂದ ತಪ್ಪಲಿಗುರುಳುವ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಯಂತೆ, ಆ ವನಸೂಕರವು ಧಡ ಧಡ ಎಂದು ಧಾವಿಸಬಿಟ್ಟುತ್ತ. ಅದು ಅಡಿಯಿಟ್ಟು ರಭಸಕ್ಕೆ ಕಾಡುಗುಡ್ಡ ವೆಲ್ಲ ವಿಕಂಪಿಸಿದೆತಾಯಿತು. ಸದ್ಗು ಬರಬರುತ್ತ ದೂರವಾಗಿ, ಮರಳಬನದಿರುಳು ಸದ್ಗುಲಿಯಾಯಿತು.

ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೆಲ್ಲಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟು. ದೂರದಿಂದ ಗೂಬೆಯ ಕೀಚುದನಿಯೋಂದು ಶೃಂಖಲೆ ಪ್ರೀತದ ಕರ್ಕರ ವಿಕಟ ಧ್ವನಿಯಂತೆ ಕೇಳಿ ಬಂತು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಶುನಕಕೆಂರನಿಷ್ಟೋರ್ವಣಣ ಕತ್ತಲೆಗೇಕಲ್ಲಿಸೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲವೂ ಏನೋ ಒಂದು ಭೀಷಣರಹಸ್ಯಸ್ಥವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸ ವಾಯಿತು ನನಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ನಿದ್ದೆಯೆಲ್ಲ ಪಲಾಂಬನವಾಯಿತು. ಸುಮ್ಮನೆ ಶೂನ್ಯಮನಸ್ಯನಾಗಿ ಕುಳಿತೆ. ಅಲೋಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೂಡ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಪಿಶಾಚಿಯನ್ನು ನೆನೆನೆನೆದು, ಹೊದಿಕೆಯೋಳಗೆ ಹುದುಗಿ, ಮೈ ಅಲ್ಲಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲಿ ದೆವ್ವಕ್ಕೆ ನಾನಿರುವುದು ಗೋತ್ತಾಗಿಬಿಡುವುದೋ ಎಂದು ಹೆದರಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಬೆವರುತ್ತಿ ನುಲಗುವ ಮಗುವಿನಂತೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟು.

ಕುರುಡು ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ ; ಭೀಷಣ ನೀರವತೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಮತ್ತೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಕಾಲದ ನಡಿಗೆಯ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿಸುವಂತಿತ್ತು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ, ಇರುಳು ಕಂಡ ಬೆಳೆನ ಕನಿಸಿನಂತೆ ಮೂಡಣ ಬಾಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದಿನಿತು ಹೊಳಪು ಮೈದೋರಿತು. ತಿಂಗಳು ಮೂಡಿಬರುವನೆಂದು ನನ್ನೆಡ ಹಿಗಿತು. ಆ ಮೌನತಿಮಿರಗಳ ಗುರುಭಾರದಿಂದ ಕುಗ್ಗಿ ನೆಲಿಸಮಾಗಿದ್ದ ಮನಸ್ಸು ನಿಟ್ಟುಸಿರೆಳಿದು, ನಸು ತಲೆಯಿತ್ತಿತು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಕನನು ನನೆಕೊನೆಯೇರಿತು. ಕಾಂತಿ ದೆಚ್ಚಿತು. ಹೊಂಬಣ ವಾಯಿತು. ಬಣ್ಣ ಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ವೇರಿತು, ಪರ್ವತಶಿಮಿರಕೋರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಭೀಮಭಾರಹ ರಾಜಿಗಳು ಜ್ಯೋತಾಂಪ್ರದೀಪ್ತವಾದ ನೀಲಾಕಾಶಪಟದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತ ವಾದಂತಿಕೋರಿದುವು. ಉತ್ತಂತಿಭಾವದಿಂದ ಅತ್ತಕಡೆ ಉನ್ನೀಲಿತನಯನ ನಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ದೃಶ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ರಮಣೀಯವಾಗಿತ್ತು! ಬೀಟಿ ಗಾರ ಕಬ್ಬಿಗನಾಗಿ ನೋಡಿದನು. ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಕತ್ತಲು ಹಿಂಜಿರಿಯ ತೊಡಗಿತು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಪೂರ್ವಕಾಶ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶ ಮಾನವಾಯಿತು. ಶೀತಲಚಂದ್ರಕೆರಣಸ್ನಾತ ಶ್ವೇತೋಽಂಸದೃಶವಿಂದ ನೀರದಗಳು ನಭೋಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೆರೆದುವು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಕಾಶಪಟಸ್ಥ ಸ್ವಲ್ಪವಿರಳವ್ಯವ್ಹಮಾಲೆಗಳ ಹಿಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಶಶಾಂಕನು ಗೋಚರವಾದನು. 'ಜೊನ್ನು ದ ಬಣ್ಣದಿ ತುಂಬಿದ ಬಿಂಬದ ಹೊನ್ನಿನ ನೊನ್ನೆಯು ಮೂಡಿದುದು.' ಹೊಂಗಿರುಗಳು ಒಯೆಷ್ಟಿಯ್ಯನೆ ಅರಣ್ಣಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದುವು. ಕತ್ತಲು ನಿಬಿಡವ್ಯವ್ಹಮಾಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿತು ಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ವ್ಯಾನ ಎಂದಿನಂತೆ ಗಭೀರವಾಗಿತ್ತು. ಚಂದ್ರ ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದುವ ಹೆಚ್ಚಿಗಳ ಸದ್ಗುರೂದ ಕೇಳಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಫೋರ ವಿವಣ್ಣಿಳಾಗಿದ್ದ ನಿಶಾವನಿತಿ ಮಧುರಪ್ರಸನ್ನಿಳಾದಳು. ರುದ್ರವಾಗಿದ್ದುದ್ದೀರುವ ಮೆಲೇರಿದನು. ಗಿರಿಶಿಮಿರವನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದನು. ಗಗನದಿಂದ್ವೆತರುವ ಜ್ಯೋತಾಂಪ್ರದೀಪವನ್ನು ಸ್ವರ್ಣವರಣಮಯವನ್ನೂ ಗಿಮಾಡಿ ಸಂದುಗೊಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ತೂರಿಕೊಂಡುಬಂದು ಬನದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಗಿಡಬಳ್ಳಿ ಹೊದರುಗಳ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿತು. ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ನೋನೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸುರಿಯಿತು. ಮರದ ನೇರಳುಗಳು ಮಾತ್ರ ಕತ್ತಲೆಗಿ ಆಶ್ರಯಸ್ಥನಗಳಾ

ದುವು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅವಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯ ಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಜಗತ್ತೀಲ್ಲ ಚಿತ್ರೀಭೂತವಾದ ಮಧುರ ಕವನದಂತಿತ್ತು.

ಪ್ರಕೃತಿ ಉಪಾಸಕನಾಗಿದ್ದ ನಾನು ಸೌಂದರ್ಯೋವಾಸನೆಗೆ ತೊಡೆಗಿದೆ. ಬೇಟಿಗಾರನಿಗೆ ಬೇಟಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕಬ್ಬಿಗನಿಗೆ ಬೇಟಿಯಾಯಿತು ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಕೋವಿಯನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಿಡುಗಣ್ಣಿನಾಗಿ ನೋಡತೊಡೆಗಿದೆ. ಅವುಕ್ಕೆದ ಅಂತಃಕರಣಮೂರ್ತಿಯಾಗಿರುವ ರತಿ ತನ್ನ ಅನಂತ ವಶ್ಯಯ್ವವನ್ನು ಮುಕ್ತಹಸ್ತಯಾಗಿ ಚೆಲ್ಲಿ ಬೀಸಿದ್ದ ಜು. ಸೊಬಗು ಸೂರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾರು? ಶತಮಾನಗಳೊಂದ ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೊಬಗು ಸೂರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು! ಎಷ್ಟು ಜನನೋಡಿ ಅನುಭವಿಸಿದಾರೆ? ಈ ಕಾಡಿನ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ಎನಿತೆದೆಗಳನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸಿರುವುದು? ಈ ವಿಪಿನಚಂದ್ರಿಕೆ ಯಾರು ಅಹಾದಕಾವುಗಿ ಇಂತು ದಿನದಿನವೂ ಬೇಸರವಿಲ್ಲದ ನಲಿಯುವುದು? ಬಹುಶಃ ನನ್ನ ಆಗಮನವನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಿರಬಹುದೆ? ಇದರ ತಪಸ್ಸು ಇಂದು ಫಲಿಸಿತೇ? ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೀಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹೀಗೆಲ್ಲ ಆಲೋಚಿಸಿದೆ. ತರುವಾಯ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದ ಚಂದ್ರೋದಯಗಳ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ನೇನೆಡು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದೆ. ಮಾತಿನ ಮಂಕುತನವು ಮೇಲೆದ್ದು ತೋರಿತು. ಕಬ್ಬಿಗಳ ಬಡತನವು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಈ ಚಂದ್ರೋದಯದ, ಈ ವಿಪಿನಗಳ, ಈ ಚಂದ್ರಿಕೆಯ, ಈ ದೃಢ್ಯದ ವರ್ಣನೆಮಾಡಲೇಳಸುವವನೇ ಹುಣ್ಣಿ; ಮಾಡಿದರೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿಬಿಟ್ಟಿನೆಂದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಶುದ್ಧಮೂರ್ಖ! ಹೀಗೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸಿದೆ. ತರುವಾಯ ಈ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಾಡುಗಳ ಸಿರಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸದ ಬಯಲುಸೀಮೆಯವರ ಎದೆಯ ಬಡತನವನ್ನು ನೇನೆಡು ಮರುಗಿದೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕಟ್ಟು, ಒಂದು ಎಲ್ಲೆ, ಒಂದು ನಿಯಮ, ಒಂದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ತಂಗಾಲಿ ಕುಳಿಗಾಳಿಯಾಗಲ್ಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಜೊನ್ನುದ ನೋನೇಯೊಂದಿಗೆ ಇಬ್ಬನಿಯ ಸೋನೆಯೂ ಒಯ್ಯೋಯ್ಯಾನೆ ಇಳಿಯತೊಡಿತು. ಗಗನದಲ್ಲಿ ತುಂಡುಮೋಡಗಳು ತುಂಟಹುಡುಗರಂತೆ ತಿಂಗಳನ್ನು ಸುಮ್ಮುಖೆ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅವುಗಳ ಕಾಟದಿಂದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ಒಮ್ಮೆ ಮಬ್ಬಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳಕು ಹೆಚ್ಚುಕೆಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ನೈಕ್ಕಳಿ

ವಾದ ಕಲ್ಲುಗಿಡ ಹೊದರುಗಳು ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಚಲಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತತ್ತು. ಆ ಚಲನೆಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಆವರಣಿಕ್ಕೇಪಕಕ್ಕಿಗಳು ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನೂ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ಯಾವುದೋ ಪ್ರಾಣಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕೋವಿಯನ್ನೆತ್ತಿ ಗುರಿಯಿಟ್ಟಿ. ಆದರೆ ಮೋಸಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಬೇಗನೆ ಮಾಯೆಯ ಗುಟ್ಟು ಗೊತ್ತಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಕಣ್ಣ ಏನೇನೋ ಮಾಯಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸು ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಖಂಡಿಸಿ ಬಿಸುಡುತ್ತತ್ತು. ಹೀಗೆಯೇ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತು ಕಾದೆ. ಎಲ್ಲ ನೀರವ ವಾಗಿತ್ತು; ಎಲ್ಲ ರಮಣೀಯವಾಗಿತ್ತು; ಯಾವುದೊಂದು ಜೀವಜಂತುವೂ ಸಂಚರಿಸುವ ಚಿಹ್ನೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೋವಿಯನ್ನು ತಲೆದಿಂಬು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹೊದೆದುಕೊಂಡು, ಅಂಗಾತನೆ ಮಲಗಿ, ಅನಂತಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂಚಾರಿತಮರ್ಚಿಯ ಬಿಂಬದಿಂದ ರಂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಿಗೋಽಜ್ಞಪಲಜ್ಞಾತ್ಮೀಯನ್ನು ಕಣ್ಣನಿಂದ ಕುಡಿಯತೋಡಿದೆ. ಕುಡಿದು ಕುಡಿದು ಮತ್ತೀರಿ ಕಣ್ಣ ಮುಷ್ಟಿ ನಿಷ್ಠೆಹೋದೆ.

ಎಷ್ಟುಹೊತ್ತು ನಿಷ್ಠೆಮಾಡಿದನೋ ತಿಳಿಯಿದು. ಇದ್ದ ಕೃದ್ದಹಾಗೆ ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾಯಿತು. ಕಾನನದ ನೀರವತೆಯನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿಕೊಂಡು ಈಡಿನ ಧಂಕಾರವೇಂದು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿದ್ದ ಪರ್ವತಕಂದರಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿತವಾಗಿ ಮರಳಿ ಮೂನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಯಿತು. ಅರಣ್ಯಶ್ರೀಜೀಗಳು ಕಂಪಿಸಿದುವು. ನನ್ನ ಅಟ್ಟಕೆಯಿಂದ ಒಂದೇಮಾರು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುತ್ತುಗದ ಮರದೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಟಪಟ ಧ್ವನಿಯಾಯಿತು. ಕೋವಿಯಿಂದ ಸಿಡಿದ ದೊಡ್ಡ ಚರೆಗಳು ಮೃತ್ಯುವೇಗದಿಂದ ಧಾವಿಸಿದುವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ಕುಳಿತೆ. ಮಂಕುಹಿಡಿದವನಂತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಮಳ್ಳಿಳನೆ ನೋಡಿದೆ. ಅದೇ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು; ಅದೇ ಸದ್ಗುಲಿಯಿರುಳು; ಅದೇ ನಿಬಿಡ ಕಾನನ; ಅದೇ ಹೆಮ್ಮೆರಗಳು; ಅದೇ ಭಾಯಿಗಳು; ಅದೇ ಬೆಳ್ಳುಗಿಲು; ಅದೇ ಇಬ್ಬನಿ ಸೋನೆ. ಧಂಕಾರ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬಂದು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋಯಿತು. ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ಬೆವರಿದೆ. ಚರೆಗಳು ಬಂದು ಮಾರು ಈ ಕಡೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಗತಿ ಏನಾಗುತ್ತೆ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿತೋಡಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನನಗೆ ಬಡಿದುವೋ ಏನೋ ಎಂದು ವೈ ಮುಕ್ಕೆ ನೋಡಿಕೊಂಡೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಗುಂಡು ಬಡಿದ ಕೂಡಲೆ

ಅದರೆ ಅನುಭವವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಕೂಡಲೇ ಗೊತ್ತಾಗು ತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಿರಿಯಿರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ತಗುಲಿದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಎದೆಯ ಬಡಿತ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ದಿಕ್ಕು ಕೆಟ್ಟಿರುವನಂತೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟೆ. ಯಾವ ಅಲೋಚನೆಯೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಾದಮೇಲೆ ಸಮಾಧಾನಕೆಂದುಕೊಂಡು ವಿಚಾರಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಈದನ್ನು ಹೊಡಿದವನು ಓಬುವಾಗಿರಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಿಮ್ಮು. ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಕಡೆ ಏಕೆ ಹೊಡಿದರು? ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಹೊಡಿದದ್ದು? ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯ ಮರಸಿಗೆ ಕೂತಾಗ ಒಬ್ಬರನ್ನೆನ್ನಿಬ್ಬರು ಕರೆಯಬಾರದೆಂದು ಬೇರೆಯ ಕಟ್ಟು. ಆದರೂ ಕರೆದು ನಿಜವನ್ನು ಕೇಳಿತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಇನ್ನೇನು ಕರೆಯಬೇಕು, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಳಿಯ ಪ್ರೇಡೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಏಟುಬಿದ್ದ ಸೋವಿನಿಂದ ಒದ್ದಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಆಲಿಸಿದೆ. ಹೊದು! ಗುಂಡಿನೇಟು ಬಿಧ್ಯ ಜೀವಿಯೇ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ, ಕರೆಯುವುದು ತರ ವಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಗಾಯವಾದ ಜೀವಿ ಹುಲಿಚಿರತೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಆಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳ ಗೊತ್ತಾಗಿ, ಮೇಲೆ ನೆಗೆಯಬಹುದು. ಹೀಗೆಂದು ಸುಮೃದ್ಧಾದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವಾದ ತರು ವಾಯ ಸದ್ದು ನಿಂತಿತು. ಪ್ರಾಣಿ ಸತ್ತುಹೊರ್ಯಾಯಿತೆಂದು ಉಂಟಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ಕರೆಯಲು ಧೈಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಭಾತ ಸೂಚಕ ವಾದ ಪ್ರಜ್ಞಸಮಾರ ತಣ್ಣನೆ ತೀಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ, ಚಂದ್ರ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಗಂತಾಭಿಮುಖನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಬೇಗ ಬೆಳಗಾಗುವುದೆಂದು ಬಗೆದು ಸುಮೃದ್ಧಾದೆ. ಬರಬರುತ್ತಾ ಇಬ್ಬನಿಯ ಸೋನೆ ಪ್ರಬಲವಾಯಿತು. ಬೆಳ್ಳಂಗಳು ನಸುಮಬ್ಬಾಯಿತು. ಚಂದ್ರನು ಒಂದಿನಿತು ಕಾಂತಿಹೀನ ನಾದನು. ಮರದೆಲೆಗಳಿಂದ ಹನಿಗಳು ತಟ್ಟಾಪಟ್ಟ ಎಂದು ವಿಷಣ್ಣರವ ದಿಂದ ಬೀಳತೊಡಿದುವು. ನಕ್ಕತ್ತಗಳು ಮುಸುಕಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಂಜನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಹೊಡುವು. ಮುಗಿಲಿನಿಂದ ಜೊನ್ನುದ ಸೋನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಿಟ್ಟಿನ ಸೋನೆಯೂ ಇಲೀದಂತಾಯಿತು. ದೂರ ಕಣೆವೆಯಲ್ಲಿ ಉರು ಕೊಳಿಗಳ ಕೂಗು ಕೇಳಿಸಿತು. ಜಗತ್ತಿನ ಉನ್ನಿದ್ದುವನ್ನೇಯ ಸೂಚನೆ ತೋರಿ ಬಂದಿತು. ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋರಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಡುಕುರಿಯೋಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅರ್ಚುತ್ತೆ ಮೌನವನ್ನು ಮಧಿಸುತ್ತು ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕಿನ ಮರದ ಕಡೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಕೂಗುತ್ತು ಕೂಗುತ್ತು ಬಳಿಸಾರಿತು. ಅದರೆ ನಮ್ಮೆಡಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಅರಣ್ಯಶ್ರಂಗಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ತಿರುಗಿಹೋರಿಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಸಿಂಗಳೀಕ್ವೋಂದು ವಿಕಟಧ್ವನಿ ಮಾಡ ತೊಡಗಿತು. ಅದು ಅವರಿಚಿತ ನಾದವಾದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಯ ದಸಿಯೆಂದು ಆಗ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ತರುವಾಯ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಕೂತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಮಡಿನಾಳ ಪಕ್ಕಿಯೋಂದು ಉಣಿಸಾಲವನ್ನು ಕರೆಯುವಂತೆ ಹಾಡತೊಡಗಿತು. ಅದರ ಇನಿದನಿ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ನಲಿನಲಿದು ಬಂದು, ಒಂದು ತಡವೆ ಬನಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು; ಒಂದು ತಡವೆ ಕಣಿವೆ ಗಳನ್ನು ಸೇರಿತು; ಒಂದು ತಡವೆ ಗಗನಕ್ಕೇರಿತು; ಒಂದು ತಡವೆ ಪ್ರಧ್ರಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮುದದಿಂದ ತಬ್ಬಿತು. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಜಾಣ ಪಕ್ಕಿಯೋಂದು ರಾಗಾಲಾಪನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಎಂತಹ ಭುವನಮೋಹನ ಗಾನ! ಕಾಜಾಣ ಪಕ್ಕಿಯ ಗಾನದೆದುರು ಮತ್ತಾವ ಹಕ್ಕಿಯ ಗಾನವೂ ನಿಲ್ಲಲಾರದು. ಅದರೆದುರು ಕೋಗಿಲೆಯ ಪಂಚಮಸ್ವರವು ಕೂಡ ಪಂಚಮ ಸ್ವರವೇ! ಅದರ ಗಾನದ ಆಲಿಂಗನದಲ್ಲಿ ಉಂಟೆನ್ನುಮರಿಯುತ್ತಾಳೆ. ವನಗಾಯಕರಲ್ಲಿ ಕಾಜಾಣಕ್ಕೇ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು!

ಮೇಲಮೇಲನೆ ಬೆಳಕು ಹರಿಯಿತು. ಇಬ್ಬನಿಯ ಸೋನೆಯೂ ಬರ ಬರುತ್ತ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಬಾನಿನಿಂದ ಸುರಿದ ಕವಣ ಪರ್ವತಪುರಂತ ಗಳಿಂದ ಹರಿದು ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು. ಚಂದ್ರ ಅಪ್ರಪುಲಿನಾದನು. ಉದಯದಿಗ್ಂಗಾಗದಲ್ಲಿ ಆರುಣ ಹೊಂಬೆಳಕು ಪಸರಿಸಿತು. ತಂಗಾಳ ತಣ್ಣಿಗೆ ತೀರಿತು. ಹೂವಿನ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಟನುಕೋಟಿ ತುಂಬಿಗಳು, ಜೀನುಹುಳಗಳು, ಹೂವಿನ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಎಲ್ಲ ಸೇರಿ ಅನಾಹತಧ್ವನಿಮಾಡ ತೊಡಗಿದುವು. ಇತರ ಹಕ್ಕಿಗಳೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಂಚರಗೆದುವು. ಇರುಳಿನ ಮಾಯಿಯೆಲ್ಲ ಬಟ್ಟಬಯಲಾಯಿತು. ರಾತ್ರಿಯ ವಿಕಾರಾಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲ ಗಿಡಮರ ಹೊದರುಗಳ ವೇವವನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಿಂತುವು.

ನಾನು ಓಬುವನ್ನು ಕರೆದೆ. ಅವನು “ಓ” ಎಂದನು. ಮೂವರೂ ಅಟ್ಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೋವಿ ಕಂಬಳಿಗಳೊಡನೆ ಕೆಳಗಳಿದೆವು. ಎಲ್ಲರೂ ಮಾವಿನ ಮರದ ಬುಡವನ್ನು ಸೇರಿದೆವು.

“ ಯಾರು ಹೊಡು ಹೊಡಿದದ್ದು ? ” ಎಂದೆ.

“ ನಾನು ” ಎಂದನು ಓಬು.

“ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೊಡಿದದ್ದು ? ” ಎಂದನು ತಿಮ್ಮು.

ಓಬು ಕತೆ ಹೇಳಿದ : “ ಬಹುತಃ ಕಣೆಹಂದಿ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ ಬಹುತಃ ! ಕಾಣುತ್ತದೆ ! — ಇದೆಂತಹ ಮಾತು ! ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿ ಹೊಡಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೇ ? ” ಎಂದೆ.

“ ನಾನೇನೋ ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡಿದೆ. ನೋಡು, ಇಲ್ಲಿತ್ತು ಅದು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನಿಂದ, ಕಟ್ಟಾ ಕಟ್ಟಾ ಎಂದು ಹಣ್ಣಿನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ದೂರ, ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಸಮಾಪ. ನೀನು ಹೊಡಿಯು ಶ್ರೀಯಾ ಎಂದು ನೋಡಿದೆ. ಅದೇಕೆ ? ನೀನು ಹೊಡಿಯಬಾರದಾಗಿತ್ತೀ ? ” ಎಂದನು ಓಬು.

ನಾನು ಮಲಗಿದ್ದ ಸಂಗತಿ ಹೇಳಿದರೆ ಕೆಲಸ ಕೆಡುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು, “ ಏನೋ ! ನನಗೇನೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಾಣಿಸಿದ್ದರೆ ಹೊಡಿಯದೆ ಬಿಡು ತ್ರಿದ್ದನೇ ? ” ಎಂದೆ.

ತಿಮ್ಮು “ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮಲಗಿದ್ದೆಯೋ ಏನು ? ” ಎಂದನು.

“ ಹಾಗೆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅದೀತಿ ? ಸ್ವಲ್ಪ ಮಲಗಿದ್ದೆ ” ಎಂದೆ.

“ ಅದಕ್ಕೋ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿನ್ನೆ ! ಅಟ್ಟಣೆ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹಾಗೆಯೇ, ಮಲಗುವಂತಾಗುತ್ತೀ ! ” ಎಂದನು ತಿಮ್ಮು.

ಓಬು ಹೊಡಿದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಜೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದೆನ್ನ. ಈಡೇನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು ; ಚರೆ ಬಡಿದ ಗುರುತು ಕಾಣುತ್ತು. ಚರೆ ನೇಲಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ಚಿಗಿದು ನಾನು ಕೂತಿದ್ದ ಮರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾದುಹೋಗಿದ್ದುವು. ಆದರೆ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಏಟು ಬಿದ್ದ ಕುರುಹು ಯಾವುದೂ ತೋರಿಲಿಲ್ಲ. ಮುಳ್ಳಹಂದಿಗೆ ಗುಂಡು ಬಿದ್ದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಣೆಗಳಾದರೂ ಉದುರಿ ಅಲ್ಲಿ ಬೀಳಬೇಕು; ಅಥವಾ ರಕ್ತ ಬೀಳಬೇಕು. ಯಾವುದೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

“ ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿ ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊಡಿದೆಯೋ ? ಆಥವಾ ಬೀಳುಂಗಳಲ್ಲಿ ಗಿಡ ಪ್ರೋಡೆಗಳು ಚಲಿಸಿದಂತಾಗಲು ಹಂಡಿ ಎಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಹೊಡಿದೆಯೋ ? ” ಎಂದೆ.

ಟಿಬು ಸ್ವಲ್ಪ ರೀಗಿಬಿದ್ದು, ‘ನಾನೇನು ಇವತ್ತು ಬೇರೆಗಿ ಬಂದ ವನೇ? ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ ಹಂದಿ ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಹೊಡೆ ದಿದ್ದೇನೇ. ಗುರಿ ಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಿಡ್ಡದೆ’ ಎಂದನು.

“ ಈಡು ಹಾರಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಏನೋಇ ಬಿಡ್ಡ ಒದ್ದುಡಿ ದಂತಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಸುತ್ತು ಹುಡುಕಿ ನೋಡೋಣ ” ಎಂದನು ತಿಮ್ಮು.

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಜಾಡು ಹಿಡಿಯತೊಡಗಿದೆವು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಜಿಹ್ವೆಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಗುರಿ ತಪ್ಪಿತೆಂದು ನಿಣರ್ಯಿಸಿ ರಾಶಿಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹರಟುತ್ತ ಕಾಡಿನಿಂದ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿದೆ. ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ತಿಮ್ಮು ಇದ್ದ ಹೆಚ್ಚು ದ್ವಂತಿ ನಿಂತು ನೇಲದ ಕಡೆ ನೋಡಿದನು. “ ರಕ್ತ! ” ಎಂದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದೆವು. ಹೌದು! ರಕ್ತದ ಹನಿಗಳು ಒಣಯೆಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಡ್ಡಿದ್ದವು. ಟಿಬುಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ನೋಡಿ, ಗುರಿ ತಪ್ಪಿತೆಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿ ಹೊರಿಸಿದ್ದಿರಲ್ಲಾ! ” ಎಂದನು. ನೆತ್ತರು ಬಿಡ್ಡ ಜಾಡನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಮುಂದರಿದೆವು. ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋದಂತೆಲ್ಲ ನೆತ್ತರು ಮುದ್ದೆ ಮುದ್ದೆಯಾಗಿ ಬಿಡ್ಡಿತ್ತು. ಪ್ರಾಣಿ ಆಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಸತ್ತುಬಿಡ್ಡಿರಚೆಕೆಂದು ಧಾವಿಸಿದೆವು. ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಫಲಾಂಗಿನವರಿಗೆ ರಕ್ತದ ಜಾಡು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆಮೇಲೆ ರಕ್ತನೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ; ಪ್ರಾಣಿಯೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಬೇಸತ್ತು ಮನೆಯ ಕಡೆ ಶಿರುಗಿದೆವು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಉಪನಾಯಕ ಮಾಡತೊಡಗಿದೆವು. ನನ್ನ ಸೀನು ಕೆಮ್ಮುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸನ್ನಾನವೂ ಆಯಿತು. ಅಂತೂ ನೋಲೆಯ ಹಾಲನ್ನು ನೆನೆದು ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಾರಿ ಹೋಗುವ ಎಳಗರುಗಳಂತೆ ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿದೆವು. ಅರುಣೋ ದಯದ ಹೇಮಚ್ಛೂತಿ ಪ್ರೈವೆದಿಗ್ನಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕೆ ವನದಂಚಿಗೆ ಬಂದೆವು. ಆದರೆ ನಡೆಯಲು ಇನ್ನೂ ಪರ್ವತದ ಅರ್ಥಭಾಗ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದೆ ಬಂಡೆಗಳಿಂದ ಬಯಲಾದ ಪ್ರದೇಶವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದೆವು, ಎಂದೂ ಮರೆಯಲಾಗದ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಸುಂದರದೃಶ್ಯವನ್ನು!

ನಾವು ನಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಮೈಲಿಗಳ ದೃಶ್ಯ ನಮ್ಮೆದುರಿತ್ತು. ದಿಗಂತವಿಶ್ವಾಂತವಾದ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ

ಪರ್ವತಶ್ರೀಣಿಗಳು ತರಂಗತರಂಗಗಳಾಗಿ ಸ್ವಫ್ರೇಯಿಂದ ಹಬ್ಬಿದ್ದವು. ದೂರ ಸರಿದಂತೆಲ್ಲ ಅಸ್ತುಟವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಣವೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬ ನಿಯ ಬಲ್ಲದಲು ತುಂಬಿತ್ತು ವೀಚಿವಿಕ್ಕೊಽಭಿತ ಶ್ವೇತಹೇನಾವೃತ ಮಹಾ ವಾರಿಧಿಯಂತೆ ಪಸರಿಸಿದ್ದ ತುಷಾರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾಮಲಗಿರ್ಶಂಗಗಳು ದ್ವಿಪಗಳಂತೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಕಂದರ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಗಡ್ಡೆ, ತೋಟ, ಹಳ್ಳಿ, ಕಾಡು ಎಲ್ಲವೂ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಂತೆ ಅಳದುಹೊಗಿದ್ದವು. ದೃಷ್ಟಿಸ್ತೇಮೆಯನ್ನೇಲ್ಲ ಆವರಿಸಿದ್ದ ತುಷಾರಚಲನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಡಗುಗಳು ಕುಳಿತು ಸಂಚರಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು! ನಾನು ಮೂವರೂ ಅವಾಕ್ಷಾಗಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದೆವು ಇಬ್ಬನಿಯ ಕಡಲಿನಿಂದ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಗಿರಿಶಂಗಗಳು ಮುಂಬೆಳಕಿನ ಹೊಂಬಣ್ಣಿವನ್ನು ಹೊದೆದಿದ್ದವು. ಬಾಲಸೂರ್ಯನ ಸ್ವಿಗ್ಧ ಕೋಮಲ ಸುವರ್ಣಜ್ಯೋತಿಯಿಂದ ವೃಕ್ಷರಾಚಿಗಳ ಶ್ರಾಮಲಪರ್ವತ ವಿತಾನಗಳಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಸಹಸ್ರಸಹಸ್ರಹಿಮಂಣಿಗಳು ಆನಷ್ಟ್ಯ ರತ್ನ ಸಮೂಹಗಳಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಬೆಳ್ಳೊರೆಯಂತೆ ಹಬ್ಬಿದ್ದ ಇಬ್ಬನಿಯ ಕಡಲನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೊಗಿದ್ದ ಕಣವೆಯ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ವಿವಿಧವಿಹಂಗಮಗಳ ಮಧುರವಾಟಿ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ ಉಲಿಯುವ ಗಂಧರ್ವಕಿಷ್ಠರರ ಗಾಯನದಂತೆ ಸುಮನೋಹರವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಮೂವರೂ ಅವಾಕ್ಷಾಗಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದೆವು! ನೋಡಿದೆವು, ನೋಡಿದೆವು, ಸುಮೃನೆ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಭಾವಾವಿಷ್ಠರಾಗಿ!

— — —

ಚೇಟಿಗಾರರಾಗಿ ಬನಕೆ ಹೊದವರು ಕಬ್ಬಿಗರಾಗಿ ಮನಿಗೆ ಬಂದೆವು.

ಅಜ್ಞ ಯ್ಯಾನ ಅಭ್ಯಂಜನ

ಮೆಲೇನಾಡಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿರುದ್ವಿಗ್ರ್ಹ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ನಗರಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ದೃಶ್ಯವದಸಂಚಾರವಿಲ್ಲ; ಮೋಟಾರು ಮೊದಲಾದ ಆಶುರದ ಯಾನಗಳ ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಲ್ಲ; ಸಿನಿಮಾ ನಾಟಕಶಾಲೆಗಳ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲ; ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ವರ್ತಮಾನ ಸಂಕುಲದಿಂದ ಸಮಾಜ್ಯನ್ನು ವಾಗಿ ಶಾಂತಿಭಂಗಕಾರಿಗಳಾಗಿರುವ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ದಪ್ತರದಂತಿರುವ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಗಲಭೆಯಂತೂ ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೊನ್ನೆ. ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಿನದ ಬೇಸರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪೆಂದು ಉಪನ್ಯಾಸಮಂದಿರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೀರಸವಾದ ಭಾವಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೇಜಾರಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಅಶಾಂತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಗೊಣಗುತ್ತ ಹಿಂತಿರುಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಗಳಂತೂ ಒದಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿರುವುದು ಕೇವಲ ಶಾಂತಿ; ವನ್ಯವಾದರೂ ಅನಾಗರಿಕವಲ್ಲದ ಶಾಂತಿ. ಸುತ್ತ ನೋಡಿದರೆ ಮಾಲೆಮಾಲೆಯಾದ ಮಲಿಗಳು, ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡುಗಳು; ಅಲ್ಲಿ ಮೌನವನ್ನೇ ಮಲಗಿಸುವ ಜೋಗುಳಂತಿರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಸವಿದನಿ. ಮೇಲೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದರೆ ಆಕಾಶ, ನೀಲಾಕಾಶ; ಅನಂತ, ಅಪಾರ, ಪ್ರಶಾಂತ. ಅಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವ ಬೆಳ್ಳಗಿಲಿನ ತುಂಡುಗಳೂ ಕೂಡ ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಿ ದಿಂದ ಹೊದಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತವೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತೂರಿಗಳೇನೋ ಬಂಡೆಯಿಂದ ಇಳಿದು ಜಾರಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಹರಿದಾಟದಲ್ಲಿರುವುದು ತತ್ತ್ವಜ್ಞನ ದೇದಾಸಿನ್ಯ; ಯೋಗಿಯ ನಿಷ್ಯಾಮಕಮಂ. ಜನಗಳ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಲಕೆಲವು ಕ್ಷೇದ್ರಕ್ಷೇದ್ರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿರಬಹುದು: ಬಡ ಸಂಸಾರದ ಸಾಲದ ಶೂಲಿ; ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿಗೆ ಜ್ಞರ; ಒಂದು ಎತ್ತನ್ನು ಹುಲಿ ಹಿಡಿದುದರಿಂದ ಈ ಸಾರಿ ಉಳಳು ಒಂದು ಎತ್ತನಾಲದು; ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ; ಕೋಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇಸು; ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಜಕ್ಕಣಿಯ ಕಾಟ-ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇಂತಹ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರಾಂತಿಕಾಲಗಳವೇ. ಜನನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಮರಣಸಮಯದಲ್ಲಿ, ವಿವಾಹಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಬೇಟಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಜಟಿಲವಣಿಕೆಯಿಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಪೂರ್ಲಿಸರ

ಕಾಟ, ಜಮಾಬಂದಿಯ ಉಂಟ ಇವುಗಳನ್ನು ಉತ್ತಾರಂತಿಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷಾಂತಿವಿಷಯವಿದೆ. ಅದು ಯಾವುದೆಂದು ಉಹಿಸಬಲ್ಲಿರೇನು? ಇಲ್ಲ; ನಿಮ್ಮಿಂದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿವು ಬಯಲುಸಿಮೆಯವರು. ನಿದೇ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾನವಾಡಿ ಎರಡೇ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಉಟಪೂರುಷ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರು! ಹೋಗಲಿ, ನಿವು ಉಹಿಸಲಾಗದಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ—ಅಭ್ಯಂಜನ! ಬೆರಗಾಗ ಬೇಡಿ. ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಜನವೆಂದರೆ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯ. ಅಭ್ಯಂಜನದ ದಿನ ಯಾರು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ! ಯಾರು ಉಳಿಯುತ್ತಾರೆ! ಯಾರು ಮೂರ್ಖ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ! ಹೇಳುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ಆ ದಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಲಭೆಯೋ ಗಲಭೆ!

ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾಗ—ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ ನಾಗರಿಕತೆ ಬಂದುದ ರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಆಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿನೆ—ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ‘ಅಭ್ಯಂಗ’ ಎಂದರೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ಜನನ, ಮರಣ, ವಿವಾಹ, ಪೌಲಿಸರ ಕಾಟ, ಜಮಾಬಂದಿ ಎಲ್ಲವೂ ಬಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಹಾಗಿ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವಾಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಷ್ಟೇ? ಐಗಳು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೂಲಿಕೆಲಸವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮಗೆ ಅವರು ಮೇಷ್ಪರಾದರೂ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಿರಿಗೆ ಅವರು ಕೂಲಿಯಾಳು. ಐಗಳು ನಮಗೆ ಆ ಆ ಈ ಹೇಳಿಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಎಣ್ಣೆಹಚ್ಚುವುದು, ಸ್ವಾನ ಮಾಡಿಸುವುದು; ಸಮಯಬಿದ್ದರೆ ಬಟ್ಟಿ ಒಗೆದುಕೊಡುವುದು; ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗಿದರೆ ಗುಡಿಸುವುದು; ಸನ್ನಿಹಿತ ಪಾಪ್ತವಾದರೆ ಯಜಮಾನರ ಕೂಸನ್ನು ಆಡಿಸುವುದು; ಅವರ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅದೂ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದ್ದರಿಂದ—ಆಳುಲೆಕ್ಕೆ ಇಡುವುದು; ಪುಣಿಕಾರ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ದೇವರಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು; ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಚೆಲ್ಲರೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೀರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮಗೆ ಭಾನುವಾರರಜಾ; ಜೊತೆಗೆ ಅಭ್ಯಂಜನದ ಸಚಾ. ಆ ದಿನ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತಿರುಗಾಡಿ, ಹಣ್ಣು ಗಿಣ್ಣು ಕೆತ್ತು, ಮರಗಿರ ಹತ್ತಿ, ಕಲ್ಲು ಗಿಲ್ಲು ಹೊಡಿದು, ತಲೆಗಿಲೆ ಒಡಿದು, ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಸಾಹಸ ಗೀರಹಸ ಮಾಡಿ ಬೇಜಾರು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದರೆ, ಹಾಳು ಅಭ್ಯಂಜನ ಒಂದು ನಮಗೆಲ್ಲ ಬಹಳ

ತೀಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳಗಿನ ಆರು ಗಂಟೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯವರಿಗೂ ಎಕ್ಕೆ ಸ್ವಾನದ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ! ಅದೇನು ಒಬ್ಬರೇ? ಇಬ್ಬರೇ? ಮನೆಯ ಮಂದಿಗೆಲ್ಲ ‘ಅಭ್ಯಂಗ’!

ಆದರಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಯ್ಯನ ಅಭ್ಯಂಗವೇ ಅರ್ಥದಿನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆವರು ವಯಸ್ಸುದವರು, ದೇವರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಕ್ತಿ; ಕೆಳ್ಳನ್ನು ಬಹಳ ಮಿಶನರಿತು ತೀರ್ಥದಂತೆ ಪಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನ್ನ ಕ್ಷ್ಯಂತಲೂ ಅಭ್ಯಂಜನವೇ ಶ್ರೀಷ್ಠಿ ಎನ್ನ ವುದು ಆವರ ಧೈಯೋಕ್ತೇಯಾಗಿತ್ತು. ಅಭ್ಯಂಜನ ಮಾಡಿಮಾಡಿ ದೇಹ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಾಲತೀಯ ಕಡಿಗೆ ಒಲೆದಿತ್ತು. ವಾರಕೆಳ್ಳಿಂದು ಅಭ್ಯಂಜನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೇ ಆವೃತ್ತಲ್ಲಿ ಲಭಿಸುವುದೆಂದು ಆವರು ತಿಳಿದಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪಾಪ, ಕೆಲವು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆವರು ತೀರ್ಥಕೊಂಡೇಬಿಟ್ಟಿರು. ಆವರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿನು ಕಡಮೇ! ಎಕ್ಕೆ, ಸಿಗೆಕಾಯಿ, ನೀರು, ಬೆಂಕಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿನೇ! ಅಪ್ಪರಿಯರೂ ಮಂದಮಂದೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಭ್ಯಂಜನ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಮಾಡಿದ್ದು! ಆವರೇನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕುಸಾರಿ ಅಭ್ಯಂಜನ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಏನೋ! ಮಾಡಲಿ, ಪಾಪ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾಡಲಿ! ಮಾನವನ ಈಶ್ವರಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟಾದರೂ ಪ್ರತಿಫಲ ಬೇಡನೇ? ಒಂದಷ್ಟು ಅಭ್ಯಂಜನವನ್ನು ಕೊಡಲಾರದ ದೇವರು ಆವೃತ್ತವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲನೇ?

ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾನದ ಇಲಾಖೆಯೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿತ್ತು. ಯಾರಿಗೋ ಸಂಬಳ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇಲಾಖೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರಂ ಪರೆಯಿಂದ ಬಂದುದು. ಮಾಮೂಲನ್ನು ತಪ್ಪದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ವರು, ಬರುವ ಆದಾಯ ತನ್ನ ಮಾಮೂಲನ್ನು ತಪ್ಪಿನಡೆದರೂ ಅಭ್ಯಂಜನವ ಮಾಮೂಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಬಜ್ಜುಲುಮನೆ’ಯೇ ಚೇರೆ. (ಇದೇನು? ಕಣ್ಣಿ ಕಣ್ಣಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ನಾನು ಮೊನ್ನೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮರೆತಂತಿದೆ! ನೀವು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮರೆತರೆ ನನ್ನ ಹರಟಿ ತುಂಡು ಗಡಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಸ್ವಾನದ ಮನೆಗೆ “ಬಜ್ಜುಲು” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.) ಬಜ್ಜುಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಒಲೆ. ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಕರಗಿಸಬಹುದು ಅದರಲ್ಲಿ. ಆ ಒಲೆಯ ಬಾಯಿ ಮೂರು ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಮೂರು ಅಡಿ ಅಗಲ. ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಹಂಡೆ

గళన్న హూళిరుత్తారే. అవుగళన్న తొతుబీళువవరిగూ తీగేయు వంతిల్ల. హోరగే తీగేయబేకాదరే ఆఫ్ ఒలేయస్తే కేళబేకు. ఆ యండిగళ తుంబా నీరుకారే కాయిసుత్తారే నోఎడి, తకపక తకపక కుదియువవరిగే. అశ్చే కారేదరే తక్కుణ అన్న ఆగిహోఏ గుత్తి. ఆ ఒలేయ బెంచియే మూరునాల్చు హౌగళన్న ఆరేళు నిమిషగళల్లి సుట్టు బూదిమాడిబిడబహము! కట్టిగేనేను మలే నాడినల్లి! నాను నీశూ ఇబ్బరే హోరటరే హత్తే నిమిషగళ ఒళగే ఏను కడమే ఎందరూ ఒందు గాడి కట్టిగే ఒట్టుమాడబహుదు. సణ్ణ కడ్డిగళన్నల్లి; మైసూరిన బీదియు సాలుమరగళల్లి కత్తి చోటియింద క్షూయిహోఏ హిడిద గిడగళ తుదియ కోంబిగళన్న మురిదు తీగెదుకోండు హోఏగుత్తారల్లా, అంథా కడ్డిగళన్నల్లి; దొడ్డ దొడ్డ కుంటిగళన్న! నమ్మ బళ్ళలు మనేయి బెంచి ఎందరే ఏనేందు తిళిదిద్దిరి, స్వామి? బడబాగ్గియ మరి! సాక్ష్మత్త బడబాగ్గియ మరి.

భానువార ఆభ్యంజన ఎందరే ఆఫ్డిబ్బు హరళిణ్ణీ, ఎరదు బుత్తి సిగెప్పుడి మనెలిక్కుకై ఖచుఁ. నావు ఎళీంటీ జన హుదు గరు నమ్మ మనేయ విశ్వవిద్యాసిలయదల్లి ఓదుత్తిద్ద విద్యాధిగళు. నమ్మ ప్రిన్సిపాలరే నమ్మల్లి ఎణ్ణెసవరికోళ్ళవుదక్కొ బరద ఆండరో గాజుయేటోగళిగే ఎణ్ణె హళ్ళువుదు. ఉపాధ్యాయురు విద్యాధిగళు ఎందరే హాగిరబేకు. ఏను వేళ్ళిత్తి! ఏను సేవే? ఎష్టు కరుణే! ఈగ ఎల్లెల్లియూ విద్యాధిగళిగూ ఉపాధ్యాయురు గళిగూ సంబంధహోయితు ఎందు కూగికోళ్ళత్తిద్దారే. నమ్మ మనేయ విశ్వవిద్యాసిలయవన్న ఉదాహరణేయాగిట్టుకొండరే నమ్మ ఈ సనాతన పురాతన పవిత్ర పుణ్యఘామియాద భారత వషాద మాతంతిరలి, సమగ్ర జగత్తిగే క్షేను ఉంటాగువుదరల్లి స్ఫూర్తివూ సందేహవల్ల! నగబేడి, స్వామి, నగబేడి! నన్న మాతిన ఆంతరథవన్న గ్రహిసి నోఎడి. ఆగ విషయ గొత్తాగు త్తుదే. హుదుగర జోతిగే దొడ్డవరు: అప్పయ్య, జిక్కెప్పయ్య, సణ్ణ చిక్కెయ్య, దొడ్డ కశ్చయ్య, అణ్ణయ్య, ఆజ్ఞయ్య ఇత్తాది! ఎరదు

ಆಳುಗಳಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ತಿಕ್ಕೇ ತಿಕ್ಕೇ ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಎಷ್ಟೇ ಸಾರಿ ಅವರು ಮರುದಿನನೇ ಜ್ಪರ ಒಂದು ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ ಅಂದರೆ! ಇನ್ನೇರು ಆಳುಗಳು ನೀರು ಸರಿಮಾಡುವುದು.

ಹಾಗೆಂದರೆ ಏನು ಅನ್ನವಿರೋ? ಹೇಳುತ್ತೇನೆ! ಲಾಲಿಸಬೇಕು! ಎರಡು ಹಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುದಿಯುವುದು ಒತ್ತುಟ್ಟಿಗರಲಿ. ಅದು ನೀರಿನ ಉಗ್ರಾಣವಾಯ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದು, ಬೇರೆ ಕಡಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹಾಕಿ, ತಣ್ಣೀರು ಬೆರಿಸಿ, ಹದಮಾಡುವರು. ನೀರು ಬೆರಿಸಲು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಗಲವಾದ ಬಾಯಿ ಇರುವ ಕಡಾಯಿ; ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ದೋಳಿ, ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು ಹದಿಮೂರು ಅಡಿಗಳನ್ನು ಉದ್ದುದ್ದು. ಆ ದೋಳಿ ಏಕೆ ಅನ್ನವಿರೋ? ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮೈ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನೆದ ಮೇಲೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಭ್ಯಂಜನದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಗ. ಆ ನೀರು ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿರುವುದು. ಅದನ್ನು ಬಿಸಿನೀರು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗ ಬಹುದು. ಸುಡುನೀರು ಎನ್ನುವುದೇ ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಾಪ. ಅಭ್ಯಂಜನದಲ್ಲಿ ಬಿಸಿ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ; ಎಲ್ಲ ಸುಡುನೀರಿ! ಎಷ್ಟೇ ಸಾರಿ ಹುಡುಗರನ್ನು ಬಲಾತ್ಮಾರದಿಂದ ಎಳೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯ ಅವರು ಕಿಟ್ಟಿನೆ ಕಿರಚಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಡ್ಡ ಗಾಯವಾಗಿದೆ ಅಂದರೆ! ಇಷ್ಟೇಂದು ವಿಧವಿಧವಾದ ಪಾತ್ರಿಗಳಿಗೆ ನೀರು ಹಾಕುವುದು ಇಬ್ಬರಾಳುಗಳಿಗೆ ಸಾಕು ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಅತ್ಯ ಆಳುಗಳು ಅಭ್ಯಂಜನದ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಇತ್ತು ಪಾತ್ರದಾರರು ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದೊಂದು ಸುಮನೋಹರ ದೃಶ್ಯ. ಮಸಿಯಲ್ಲಿ, ಹರಳೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬರೆದರೂ ಆ ವರ್ಣನೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆವಿಭಾವಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಪ್ರಸ್ತಾಪಾಲರಾದ ನಮ್ಮೆ ಐಗಳು ಕೆರಿಯಿರಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಹಚ್ಚಿ ಬಿಡುತ್ತಿರುವರು. ಆದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಗೊಳಿ. ತಿಮ್ಮೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕಿಟ್ಟಿನೆ ಕೂಗಿಕೊಂಡನು. ಏಕೆ ಎಂದರೆ, ಮೊನ್ನೆ ಮಾನವ ಮರದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿದಾಗ ಬಿಡ್ಡ ಗಾಯವಾಗಿದ್ದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಿದೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಐಗಳು ಅದನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಕುದುರೆ ಮಾಲೀಸು ಮಾಡುವಂತೆ ಎಣ್ಣೆ ತಿಕ್ಕಿಯೆ ತಿಕ್ಕಿದರು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ

ಕೇಶಮಹೋದ ಗಾಯ ಹಿಸಿದುಕೊಂಡು ಇದ್ದ ಶೈದ್ಯಂತಿ ದೃಗೀಗ್ರೀಚರ ವಾಯ್ತು. ಅಂತೂ ಗಾಯದ ನೋವಿಗೋ, ಗುಟ್ಟು ಬಯಲಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂದೋ ಗೋಳೋ ಎಂದು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದ್ದೀ ತಡ, ವಾಸು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಏನು? ತಲೆಗೆ ಹಾಕಿದ ಎಣ್ಣೆ ಶಿವನ ತಲೆಯ ಜಡಿಗಳಿಂದ ಹೊರಟಿ ಶ್ರೀಮದ್ ಗಂಗೀಯಂತಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೇಶರಾತಿಗಳಿಂದ ಉಚ್ಚ್ಯಳಿಸಿ ಲಾಟದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಭೂಮಧ್ಯ ಇಳಿದು ಕರುಲನಯನಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು! ನೆಗೆನೆಗೆದು ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ಕಿರಿಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಸರಿ; ಐಗಳು ಒಬ್ಬೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚುಪು ದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ವಾಸುವಿನ “ಎಲಿಫ್ ವರ್ಕ್”ಗೆ ಹೊರಟರು. ಬಟ್ಟೆ ಯಿಂದ ಕಣ್ಣು ಜಜ್ಜಿ ಹೋಗುವುತ್ತೆ ಒರಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆ ಗಲಾಟಿ ಯಲ್ಲಿ ತಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಜ್ಜಿಯ ಜ್ಞಾನಕವೇ ಅವರಿಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಎಡಗ್ಗೆಯಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಅದುಮಿದ್ದಂದ ಅವನು ಮತ್ತೊ ಕುಣಿದು ಕೂಡತೊಡಗಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ! ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ! ವಾನು ಎಣ್ಣೆಯ ಕುಡಿಕೆಯನ್ನೇ ಮಗುಚಿ ಹಾಕಿದನು! ಅವನಿಗೂ ಭೂದೇವಿಗೂ ಸ್ವಧೀ ತೊಡಗಿದೆ. ಭೂದೇವಿ ಶ್ರೀಲವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ; ಮಾನು ಆದಷ್ಟನ್ನು ಬಳಿದು ಬಳಿದು ವ್ಯೇಗಿ ಬಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಭರದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣೆಲ್ಲಾ ಮೈಗಾಗಿಹೋಗಿದೆ! ಈ ಅನಾಹತವನ್ನು ನೋಡಿದ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ ರೇಗಿ ಎದ್ದು ವಾನುಗೆ ದಿಡ್ ಎಂದು ಒಂದು ಗುದ್ದು ಕೊಟ್ಟರು. ಅವನು ಮೌನವಾಗಿ ರೋದಿಸುತ್ತ ಮೂಲಿ ಸೇರಿ ಸ್ತೋರಕೆಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಹುಡುಗರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಘಟನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಘಟನೆಗಳು ಪ್ರಾರ್ಥ ವಾಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ದೊಡ್ಡವರ ಮೈಗಿ ಆಳುಗಳು ಎಣ್ಣೆ ಉಚ್ಚಾತ್ಮಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಸರತ್ತ ಮಾಡುವರಂತಿ ಹುಂ ಉಣಿ ಹುಂ ಉಸ್ ಎನ್ನತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಜ್ಞಯ್ಯ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಎಣ್ಣೆ ಉಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಲಮಯ. ಆಳು ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆಹಾಕಿ ಪಟ್ಟ ಪಟ್ಟ ಎಂದು ಮದ್ದಲೆ ಬಡಿಯುವಂತಿ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಏಟಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದವರಾಗಿದ್ದರೆ ಮೆದುಳು ಕದಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಜ್ಞಯ್ಯ ಅಳಿದಂತಿ ಧೀರವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಮಕ್ಕಿ ಅವರು ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಾಗ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಅಪ್ಯಕೃತವಾಗು. ಅಲ್ಲಿ

ನೋಡಿ ! ಅವರ ಮುಂದೆ ನೇಲದ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿನಿಂದಿಟ್ಟು ಏಳು ಎಣ್ಣೆಯ ಜುಕ್ಕಿಗಳಿವೆ. ಅವು ಅಶ್ವತ್ಥಾವು ಹನುಮಂತ ಮೊದಲಾದ ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಸಹ್ಯ ಚಿರಂಜಿವಿಗಳ ಸ್ವಾರಕತ್ಯೇಲಬಿಂದುಗಳು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಏನೇನೋ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಗುಟ್ಟುತ್ತೆ ಬಂಗಾಳದ ವೈಷ್ಣವರು ನಾಮಗಳನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಎದೆ, ಹೊಟ್ಟೆ, ತೋಕು, ಬೆನ್ನ ಮೊದಲಾದ ಕಡೆ ಎಣ್ಣೆಯ ಬಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಳಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಉಜ್ಜ್ವಲು ಅಪ್ರತಿ ಕೊಡುವರು. ಈ ಪೂರಂಭೋತ್ಸವವನ್ನು ನಾವು ಬಹಳ ಭಯ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಮಂಗಳಾರ್ಥಿಯನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬೋಗುಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಾನಕ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು. ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಆಯಾಸಪಟ್ಟವರಿಗಲ್ಲ ; ಹಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಆಯಾಸಪಟ್ಟವರಿಗೆ. ಅಲ್ಲದ ಅಭ್ಯಂಜನದ ನಡುವೆ ಬಿಸಿನಿರು ಮಿಂದು ಶಕ್ತಿಗುಂದಿದವರಿಗೂ ಪಾನಕ ಕೊಟ್ಟು ಪುನಃ ಸಶೇಷವಾದ ಸ್ವಾನವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಪೂರ್ಯಸಲು ಶಕ್ತಿಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ರೂಢಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾದ ಸುಧುನಿರೆನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಿಂತುತ್ತಿದ್ದೇವೇ ನಾನರಿಯೆ. ಈಗ ಅದನ್ನು ನೆನೆದರೆ ಸಾಕು ನನಗೆ ಬೆವರು ಬರುವ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ! ಆ ಬಿಸಿನಿರಿನ ದೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಗಂಟಿ ಮಲಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಯಲು ಶಕ್ತಿಸಾಲದೆ ಇತರರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದರೆ, ಕೂಡಲೇ ಕಡಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಸುಧುನಿರೆನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ರಫ್ರಾರಫ್ರಾ ಎಂದು ಹಾಕುವರು. ಶಿಥಿಲವಾಗಿದ್ದ ಜೀವ ಮತ್ತೊ ಶಿಥಿಲವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಕೊಳ್ಳದ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರೆ, ಒಬ್ಬರಲ್ಲ ಇಬ್ಬರು ಸಿಗೆಯಿಂದ ವ್ಯುತ್ಯಾಜ್ಞಲು ತೊಡಗುವರು. ಅವರ ಶಿಕ್ಷಾಟ ಎಳಿದಾಟದ್ದ ಮೂರಭೇ ಬರುವವ್ಯಾಗುವದು. ಆಮೇಲೆ ತಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹರಳಿಣಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ತಲೆಯುಜ್ಜ್ವಲವರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಳದೆ ಇರುವ ಹುಡುಗರೇ ಇಲ್ಲ. ಕಣ್ಣಿನ್ನು ಇಷ್ಟು ಬಲವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿದರೂ ಸಿಗೆಯ ಸೀರು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಬಳಗೆ ಸುಗ್ಗಿಯೇ ಸುಗ್ಗ ವುದು. ಸ್ವಾನ ಮುಗಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವ್ಯುತ್ಯೆಲ್ಲ ಹಣ್ಣಾಗಿ, ಹುಣ್ಣಾಗಿ, ಕಣ್ಣಿನಂತೆಯೇ ಕೆಂಪಾಗಿ, ನಿಲ್ಲಲಾರದಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಗುಂಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಅದು ನಿಜವಾದ ಅಭ್ಯಂಜನ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನವರ ನಂಬಿಗೆ ಸ್ವಾನ

ಮುಗಿಯಿತು. ಏಗೆಂತು ಹುಡುಗನನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೇ ಕೈಹಿಡಿದು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಹಾಸಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮುಲಗಿಸುವರು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆವರಲಿ ಎಂದು ಶಾಲು, ಕೆಂಬಳಿ, ರಗ್ನ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಖಿ ಮುಚ್ಚಿ ಹೊದಿಸುವರು. ಒಳಗೆ ಪ್ರಾಣಿ ಬೆವರತೂ ಬೆವರತೂ ಹಾಸಗೆಯೆಲ್ಲ ತೊಯ್ದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನಾಗಿ ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು ನೂಡಿ ಹಾಸಗೆಗೆ ತಲ್ಲಿದ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡವರ ಸ್ವಾನ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಯ್ಯನವರ ಅರ್ಥಂಜನ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೆದರಕೆ !

ಅಜ್ಞಯ್ಯಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಿಸಿಯಾದ ನೀರು ಬೇಕು. ಅವರು ವಿಾಯುವ ನೀರಿಗೆ ನಾವು ಕೈಯಿಟ್ಟರೆ ಫಕ್ಕನೇ ಹೋರಿಗೆ ಎಳೆದು ಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗುತ್ತತ್ತು. ಅರ್ಥಂಜನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿಯಾದರೂ ಮೂರ್ಭೇಕೋಗರೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೊಂದು ಬಿಸಿಯಾದ ನೀರನ್ನು ಮಿಂದರೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ಮೂರ್ಭೇಬರುವುದಿಲ್ಲ?— ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವಯಸ್ಸು ಹೋದವರು. ಅವರು ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ದಿಷ್ಟಿಕಾಲ ಮುಲಗುವರು. ಏಳುವಾಗ ಒಂದು ಲೋಟ ಪಾನಕ ಕುಡಿಯುವರು. ಆಮೇಲೆ ಕೊಳಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸುಡುನೀರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು, ಚೊಬುಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಾಯಿಯಿಂದ ಹೊಗಿನೊಗೆದು ಎಡಿಬಿಡದೆ ನೀರನ್ನು ಎತ್ತಿರದಿಂದಲೇ ರಘ್ವರಘ್ವ ಎಂದು ನೆತ್ತಿಗೆ ಹೊಡಿಯುವರು. ಈ ದ್ವಿತೀಯ ಕರ್ಮವಾದ ಮೇಲೆ ಬಾದು ಲೋಟ ಪಾನಕ ಖಚಾರಗುತ್ತತ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಆಳಗಳು ಮೈಕ್ಕೆಗಳನ್ನೂ ತಲೆಯನ್ನೂ ಸಿಗೆಯಿಂದ ಗಸಗಸ ಉಜ್ಜ್ವಲವರು. ಪುನಃ ಸುಡುನೀರು ಜಲಪಾತದಂತಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇವ್ವುಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೂರ್ಭೇಹೋಗಿ ಕೊಳಳದ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ನುಲಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಹಾಹಾಕಾರ ವೆದ್ದು ಜನಗಳು ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ಓಡಾಟವಾಡುವುದೇ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯ ಜಿಹ್ವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಳಗಿನಿಂದ ಅಜ್ಞನ್ಮುಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಪಾನಕ ಕುಡಿಸುವರು; ಕೆಲವರು ತಣ್ಣೀರನ್ನು ತಲೆಗೆ ತಟ್ಟುವರು; ಕೆಲವರು ಗಾಳಿಸುವರು; ಕೆಲವರು ತೋಟ ದಾಚಿಯ ಭೂತರಾಯನಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದ ಅಜ್ಞಯ್ಯನನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡುವರು. ಅಂತೂ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಜ್ಞಯ್ಯನ ಮೂರ್ಭೇ

ಕೊನೆಗಂಡು ‘ಅನ್ನಯ್ಯ’ ‘ನಾರಾಯಣ’ ಹೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಅವರ ಭಾಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಧೈಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಸರಿ; ಮತ್ತೆ ಜಳಕ! ಮತ್ತೆ ಮೂರ್ಖೀ! ಹೀಗಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವಾನ ಕೊನೆಗಾಣವುದು. ಅವರಿಗೆ ನೀರೆರಿವವರು ಕೃಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ತಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ತಂಪುಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಆ ಬಿಸಿನಿರಿನ ತಾವ ಶಮನ ವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅಷ್ಟು ಬಿಸಿ ಅವರು ಮಾಯುವ ನೀರು! ಅಜ್ಞಯ್ಯನ ಸ್ವಾನ ಕೊನೆಗಾಣವಾಗ ಅವರು ಗಂಗೆ ಯಾಮುನೆ ಹೊದಲಾದ ಪುಣ್ಯ ನದಿಗಳ ಹೆಸರಿನ ಪಟ್ಟಿಯೆಂದನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ನಾಲ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರು ಎರಡು ಕೃಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಸಿಗಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯತ್ತಿದ್ದರು. ಹೋಗುವಾಗ ಅವರ ಮೈ ಹೊಗೆಯಾ ಹುವಂತಿ ಕಾಣತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಕಂಬಳ ಹೊದಲಾದುವು ಗಳನ್ನು ಮೈ ತುಂಬಾ ಹೊದಿದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿ ಬೆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಶಾಂಟಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಬರಿಯ ಹಾಲನ್ನೇ ಕುಡಿದು ಮಲಗಿಬಿಡುವರು.

ಅವರ ಕಾಲ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು. ಅವರೊಡನೆ ಆ ಅಭ್ಯಂಜನದ ಮಹೋತ್ಸವವೂ ಮರೆತುಹೋಯಿತು.

ಒಂದನ್ನೊ ಹುಲಿರಾಯನು

ರಂಗಯ್ಯ ಆ ದಿನ ಮರಸಿಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಬ್ರಿಗಾಗಿತ್ತು. ಮೊನ್ನೆ ಹರಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಿಮಗೆ ಮರಸುಬೇಟಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ನಿಮಗೆ ನೇನಪಿರಬಹುದು. ಇಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶದವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೀನೆ.

ಮರಸುಬೇಟಿ ಎಂದರೆ ಮೃಗಗಳಾಗಿ ಒಂದೆಡೆ ಕುಳತು ಕಾಯುವುದು. ಬೇಟಿಗಾರ ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಮರಗಳ ಮೇಲೆ ಕೂರುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಾರಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆಯೇ ಪ್ರಾದೇಗಳ ನಡುವೆ ಮರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂತು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬರುವುದನ್ನೇ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮರಸು ಬೇಟಿಗೆ ತಕ್ಷಸಮಯ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ, ಸಂಧಾರ್ಥಕಾಲ, ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ರಾತ್ರಿ. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸಂಜೀಯಾಗಲು ಅರಣ್ಯದ ಮರಧ್ವದಿಂದ ಇಳಿಯಲು ತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಣವೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಗಳಿಗೆ ಮೇವು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಸುಲಭ. ಹೆಂದಿ, ಕಾಡುಕುರಿ, ಮಿಗ ವೊದ ಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಪೈರಿಗೆ ಮಾರಿಗಳು. ಬೇಟಿಗಾರರು ಜೀವಿಗಳು ಇಳಿದು ಬರುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಐತಿಹ್ಯದಿಂದಲೋ ಅರಿತು ಅಂತಹ ಕಂಡಿಗಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಾಡಿನಿಂದ ಕೆಳಗಿಳವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೊಡಿಯೆಬೇಕಾದರೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸುಸಮಯ ಹಾಗೆ ಇಳಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಗದ್ದೆಗಳನ್ನೊಂದು ತೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನೊಂದು ಲೂಟಿಮಾಡ ಉಷಃಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪುನಃ ಅರಣ್ಯಭಿಮುಖವಾಗಿ ಮೇಲೇರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಯಲಿನಿಂದ ಮೇಲೇರುವ ಜೀವಾದಿಗಳನ್ನು ಸುಡಬೇಕಾದರೆ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣೆನ್ನೆ ಮರಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲುವುದು ಸುಲಭ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವು ಹಣ್ಣೆನ ಮರಗಳಿಗೆ ಬರುವುದು ಬೆಳಗೆ ಎಂಟುಗಂಟಿಯ ಒಳಗೆ, ಅಥವಾ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗಂಟಿಯ ಮೇಲೆ. ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗಾದರೂ ಬರಬಹುದು. ನಾನು ಈಂದೆ ನಿಮಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಳಿದ ಒಂದಿರುಳನ್ ಅನುಭವವನ್ನು

ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಮರೆತಿರಲಾರಿ. ಮರೆತಿದ್ದರೆ ಮರಳಿ ಓದಿಸೋಡಿ.

ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣಿನ ಮರಗಳಿಗೆ ಬರಗಾಲವಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಸಂತಮತುವಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಬೇಕಾದುದೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ದರೂ ಹಣ್ಣು! ಎತ್ತು ನೋಡಿದರೂ ಹೂವು! ಕಾಡಿಗೆ ಹಣ್ಣು ಹೂವುಗಳ ಯಚ್ಚು ಹಿಡಿದುಹೋಗಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದು. ಕಾಡುಮಾವಿನಮರದ ಹಣ್ಣು, ನೇರಿಲಹಣ್ಣು, ಸೂಕ್ಷೇಹಣ್ಣು, ಕಲ್ಲುಸಂಪಗೆ ಹಣ್ಣು, ಕಣಿಗಲುಹಣ್ಣು, ಗೋಳಮಟಿಹಣ್ಣು, ಇಪ್ಪೆಹಣ್ಣು, ಹೆಬ್ಬಲಸಿನಹಣ್ಣು, ಹಲಸಿನಹಣ್ಣು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಸೂರೀಹೋಗಿರುತ್ತವೆ. ನೀವೇ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಬಹುದು. ಏನೆಂದರೆ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಜಂತುಗಳ ದ್ವಾರೆ ಯಾವ ಯಾವ ಮರಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಜಂತುಗಳು ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತವೆ? ಬೇಟಿಗಾರರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಗಹನವಾದುದಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಮಾವಿನ ಮರದ ಹಣ್ಣುಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ತರದ ರುಚಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದು ರಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ರುಚಿಯಿರುವ ಹಣ್ಣಿನ ಮರಗಳಿಗೇ ಬರುತ್ತವೆ. ನಾನೇ ಎಮೈಲ್ ಕಾಡುಮಾವಿನ ಮರಗಳ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ಹುಳಿ ಹೆಚ್ಚು. ಕೆಲವು ಸಿಹಿ ಹೆಚ್ಚು. ಕೆಲವು ಒಗರು. ಕೆಲವು ಸಪ್ಪೆ. ಹಣ್ಣಿನ ರುಚಿಯೊಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಮರಗಳಿರುವ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ನಾವು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ವೃಗಗಳು ಕಾಡಿನ ತುಂಬಾ ವಾಸಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ನಿಯತಸ್ಥಾನಗಳಿರುತ್ತವೆ; ಹಕ್ಕೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹಕ್ಕೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಂಪವಾಗಿ, ಹಣ್ಣು ರುಚಿಯಾಗಿ, ಸ್ಥಾಳ ನಿಜವಾಗಿ, ಜೀವಿಗಳು ತಿರುಗಾಡುವ ಕಂಡಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬಂದೇಬರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬೇಟಿಗಾರರು ಮರಸುಕೂರುತ್ತಾರೆ.

ರಂಗಯ್ಯ ಆ ದಿನ ಮರಸಿಗೆ ಹೋದುದು ಹಣ್ಣಿನ ಮರಕ್ಕೆಲ್ಲ. ಹೈರಿನ ಕಂಪುಗಾಳಿಗೆ ಹೋಕೆಗೊಂಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬೆಟ್ಟಿದಿಂದ ಇಳಿದು ಬರುವ ಕಂಡಿಯೊಂದನ್ನು ಕಾಯುವುದಕ್ಕೆ. ಅವನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೋರ ಟಾಗ ಆಗಲೇ ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೇಷಿನ ಕೋವಿಯೊಂದನ್ನು ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಹೇರಿಕೊಂಡು, ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ಹೊದೆದುಕೊಂಡು, ಎಲೆ ಯಡಕೆ ಚೀಲವನ್ನೂ ಕೋವಿಯ ಚೀಲವನ್ನೂ ಬಗಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಟ್ಟಿದೇರಿದನು. ನಾಲ್ಕೆಪ್ಪುದು ಕಂಡಿಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು

ಕಡೆ ಮರಸು ಕೂರಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಸೈದೆಗಳ ನಡುವೆ, ತಾನು ತಂದ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕಡಿದು, ಕೂರಲು ಜಾಗಮಾಡಿ, ಸುತ್ತಲೂ ಹಸರು ಕೊಂಬೆ ಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಒಡ್ಡು ಹಾಕಿ ಮರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂತ. ಕಂಬಳಯ ಅರ್ಥಭಾಗವನ್ನು ನೇಲದ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿದ್ದ. ಉಳಿದ ಅರ್ಥಭಾಗವನ್ನು ಸೊಂಟದವರಿಗೂ ಮುಚ್ಚಿದ್ದ. ಸಂಜಿಗೆಂಪು ಮೇಲುಮೇಲನೆ ಜಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಬ್ಯಾಗುಗಷ್ಟು ಇಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹಕ್ಕಿಗಳ ಕೂಗಾಟ ಬರಬರುತ್ತೆ ಕಡಿಮೆ ಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವನ್ನೆಕ್ಕಿಮಿಕೆಟಗಳ ಅಪವ್ಯು ಅನಾಹತ ಧ್ವನಿ ವಾಯು ಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತುಂಬಿತ್ತು. ಆದರೂ ಆ ಸದ್ಗುಣಿಂದ ವನದ ಮೌನಕ್ಕೆ ಭಂಗಬಂದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಭೀಮಾಕಾರವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸ್ತುಪಾಕಾರವಾಗಿ ಮೇಲೆದ್ದು ನಿಬಿಡಪಣವಿತಾನಗಳಿಂದ ಆಕಾಶಮಂಡಲ ವನ್ನು ಆಚ್ಚಾದಿಸಿದ್ದುವು. ಎದಿನಂತೆ ಬನಗತ್ತಲು ಮುಸುಗಿತ್ತು. ಹೆಮ್ಮುರ ಗಳ ನಡುನಡುವೆ ಕ್ಷುದ್ರತರುಗುಲ್ಲುಲತಾದಿಗಳು ಒಂದನೆಂಬುಂದು ಹೆಣೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದುವು. ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದೊಂದು ಎಡೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿಡು ವಿದ್ದಿತು. ಅಂತಹ ಸ್ವಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ಣಗಳು ಗುರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳುವುದು.

ರಂಗಯ್ಯ ಕುಳಿತನು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಕೋರಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ತರುವಾಯ ಕೋರಿಯನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತನು. ಸುತ್ತಲೂ ವೀಣಾ ವಾಧ್ಯ ಧವನಿಗ್ರೀಯುತ್ತ ಸೊಳ್ಳಿಗಳು ಹಾರಾಡಿ ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅವು ಗಳನ್ನು ಸದ್ಗುಣಾದಂತೆ ಅಟ್ಟುತ್ತ ಕುಳಿತನು. ಮರಸಿಗೆ ಕೂತವರು ಅಲ್ಲಾದಬಾರದು. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಸಿರಾದಬಾರದು. ಮೈಯ ಕೆರೆದುಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಆ ವನಮೌನದಲ್ಲಿ ಸದ್ವಾಗಿ ಜೀವಿಗಳು ಎಚ್ಚರಿಗೊಂಡು ಬಂದ ಹಾದಿಯಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತವೆ. ಮೈಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ರಕ್ತ ಹೀರುವ ಸೊಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ತಟ್ಟಿದರೆ ಚಪ್ಪಳಿಹೊಡಿದ ಸದ್ವಾಗು ತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳೇನು ಮಾಡಿದರೂ ಎಪ್ಪು ನೇತ್ತರುಹೀರಿದರೂ ಒಳ್ಳಿಯ ಸತಾಗ್ರಹಿಗಳಂತೆ ‘ಕಂ ಕೆಂ’ ಎನ್ನದೆ ಕೂತಿರಬೇಕು. ಅಟ್ಟಿದರೆ ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ಕೈ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಅಟ್ಟಬೇಕು. ಮರಸಿಗೆ ಕೂರುವುದೆಂದರೆ ಒಂದು ತಪಸ್ಸೇ ಸರಿ. ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು. ಆ ಹಾಳು ನುಸಿಗಳೂ* ಕೂಡ ಅದನ್ನೇ ಸಮಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ತಂಡೋಪತಂಡ

* ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಸೊಳ್ಳಿಗೆ, ನುಸಿ’ ಎನ್ನ ಶಾರೆ.

ವಾಗಿ ಬಂದು ತಮ್ಮ ರಕ್ತಕೊಣಕ ಕರಾಳದಂಷ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿ ಹಾರಿ ಫಚೀತಿಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಯಾರು ತಂತಿಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಎನ್ನೋ! ಜನರಿಲ್; ಮಾತ್ರಿಲ್; ಕಾಯಿವ ಕೆಲಸವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ; ನಿಶ್ಚಯಿ; ಸುತ್ತಲೂ ಹೆಗ್ಡಾಡು ‘ಬೆಕೋ’ ಎನ್ನುತ್ತಿರುತ್ತದೆ; ವಣ್ಣರ್ಮಿರೆಟ್‌ಗಳ ಮಾನಕರವಾದ ವಿಕಟ ನಿಫೋರ್ನ; ದೀಘ್ರಿನಿರೀಕ್ಷೆಯ ನಿವಿಷ್ಟುತ್ತ; ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹಾಳು ನುಸಿಗಳ ಯಮಕಾಟ! ಬಲ್ಲವನೇ ಬಲ್ಲ ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿಯ! ಅಂತೂ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ ರಂಗಯ್ಯ!

ರಂಗಯ್ಯ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಎನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಾನೇ ಚಲಿಸದೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಕುಳಿತಾನು? ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಎಲೆಯಡಕೆ ಜಿಗಿಯುತ್ತಲೇ ಇರುವ ಮಹಾನುಭಾವ ಎಷ್ಟೇಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾನು? ಅತ್ತ ಇತ್ತದ್ವಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಕಳೆಯಿತು. ಅಮೇಲೆ ಆಕಳಿಕಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕಡೆಗೆ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಕೊನೆಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ತಿಗಿದೆತ್ತ ನೆಲದ ಮೇಲಿಟ್ಟು, ಬಗಲಿನಿಂದ ಎಲೆಯಡಕೆ ಜೀಲವನ್ನು ತೆಗೆದು ವೀಕ್ಷಿಸಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಕಾಲ ಹರಣಮಾಡಲು ಎಲೆಯಡಕೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಒಂದರಡು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀರ್ಥಿಸಿಬಿಡಬಹುದು. ಬೇಕಾದರೆ ಕಾಲುಗಂಟಿ ಅರ್ಥಗಂಟಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಳೆದುಬಿಡಬಹುದು. ಮಲೆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಕಕಳೆದುಕ್ಕೆ ಎಲೆಯಡಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಂದು ಚಿಹ್ನೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಹೊರತಿಲ್ಲದ ದೊಡ್ಡವರೆಲ್ಲ ಎಲೆಯಡಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮರಸು ಬೇಟಿಗೆ ಹೊಗುವರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಚಾಳಿ ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕು; ಎಲೆಯಡಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ವರು ಕೆಲರು, ನಶ್ಯ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಕೆಲರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಡ್ಡಿನಶ್ಯ—ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಉಂಡಿನಶ್ಯವನ್ನು ಮಡ್ಡಿ ನಶ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ—ಮಾಡ್ಡಿನಶ್ಯವನ್ನು ಮಾಗಿಗೆರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯಬಹುದು: ಅಂಗ್ರೀಗೆ ಸುಳ್ಳ ಹಚ್ಚುವುದು; ಹಚ್ಚಿದ ಸುಳ್ಳವನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಉದಿನೀರು ಆರಿಸುವುದು; ಹಚ್ಚಿದ್ದ ದಪ್ಪವಾಯೋ ಎಂದು ನೋಡುವುದು; ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿ ತೆಗೆಯುವುದು; ನಶ್ಯವನ್ನು ಸಳ್ಳಿದಾಗಿ ಉಂಡಿಕಷ್ಟೆ ಪುನರಾಣ ನಿರ್ಣಯಮಾಡುವುದು; ಅದನ್ನು ಅಂಗ್ರೀ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅದೊಂದು ರೀವಿಯಿಂದ ತಿಕ್ಕುವುದು. ಹೀಗೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟು, ಮಡ್ಡಿ ನಶ್ಯದಿಂದ

ಕಾಲಹನನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಗಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮರ ಸಿಗಿ ಕೂತಾಗ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕುವುದು ಕಡವೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಚೀಟಿಗಾರ ಸುಣ್ಣಹಚ್ಚೆ, ನಕ್ಷದುಂಡಿಕಟ್ಟಿ, ತಿಕ್ಕಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಅರೆದೂರ ಹೋದಾಗಲೇ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪ್ರಾಣಿ ಓಮೆತ್ತ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ! ಆದ್ದರಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ ಚಿಟ್ಟಿಕೆ ಕಟ್ಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಕ್ಷ ಎಲೆಯಡಕೆಗಳನ್ನು ಮರಸಿಗೆ ಕೂತಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು; ಆದರೆ ಬೀಡಿ ಸಿಗರೆಟ್‌ನು ಮದ್ದಗಳನ್ನು ಖಂಡಿತ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಬೀಡಿ ಸಿಗರೆಟ್‌ನು ಹತ್ತಿಸಿದರೆ ಹೋಗೆಯೆದ್ದು, ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತಿರಲ್ಲ, ಸೊಳ್ಳಿಗಳು ಕೂಡ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮದ್ದಪಾನ ಮಾಡಿದರೆ, ಗೊತ್ತೀಜಿದೆ!

ಚೀಲದಿಂದ ಹತ್ತಿಂಟ್‌ ಅಡಕೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಸನಾದುದನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆರಿಸಿದ. ಆಯ್ದು ಮೇಲೆ ಆದನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ 'ಉಫ್‌' ಎಂದು ಮೇಲ್ಲಿಗೆ ಉದಿ ಬಾಯಿಗೆ ಎಸೆದುಕೊಂಡೆ. ಆದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಂದ ಸದ್ಗಾಗದಂತೆ ಆದನ್ನು ಕಡಿಯತೊಡಿದೆ. ತರುವಾಯ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು, ಒಂದನ್ನು ವರಿಸಿ ಆದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಿಂಗ್ಯೆಯಿಂದ ನೀರಿ ಬರಸಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಶಿರವನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡಿ, ಸುಣ್ಣದ ದೆಬ್ಬಿಯಿಂದ ಸುಣ್ಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಳಿದು, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಎಲೆಯನ್ನು ಮಡಿಸಿ, ಆಲೆಯ ಕಣೆಗಿ (ಕಬ್ಬಿನ ಗಾಣಕ್ಕೆ) ಕಬ್ಬನ್ನು ಕೊಡು ವಂತೆ ಬಾಯನೂಲೆಯಿಂದ ಎಲೆಯನ್ನು ಬಳಗೆ ತೂರಿಸಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಹೋಗೆಸೊಪ್ಪನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಂಗ್ರೇಮೇಲೆ ಸುಣ್ಣಹಚ್ಚೆ ನೀವಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೀರಿ ಆದನ್ನು ಕೈಚೆರಳುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಟ್ಟಿಕೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗ ತಲೆಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿದೆ. ರಂಗಯ್ಯ ಚೆಷ್ಟುದನು! ಕಣ್ಣ ಕತ್ತಲೆಗಟ್ಟುವಂತಾಯ್ದು! ಏನನ್ನೊ ಆಲೋಚಿ ಸುತ್ತು ದಿವಾಸ್ಪವ್ಯಾಸ್ಥನಾದ ಮನುಷ್ಯನ ಮ್ಯಾಮೇಲೆ ತಕಪಕ ಕುದಿಯುವ ಬಿಸಿನೀರನ್ನು ಹೋಯ್ದಂತಾಯ್ದು! ನೋಡುತ್ತಾನೆ, ತನ್ನ ದುರು-ತಾನು ಕುಳಿತ ಪ್ರೌದೆಗೆ ಒಂದೂನರೆ ಮಾರು ದೂರದಲ್ಲಿ, ಕುಳಿತದೆ ಒಂದು ಹುಲಿ! ಹೆಬ್ಬುಲಿ!!

ರಂಗಯ್ಯ ಎಲೆ ಆಡಕೆ ಹಾಕುವ ಸಂಭರುದಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯಜಗತ್ತನ್ನೇ ಮರತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದು. ಆ ಹಾಳು ಹೆಬ್ಬುಲಿ, ಕೆಲವು ಅತಿಥಿಗಳಂತೆ, ಹೇಳಿದೆ ಕೇಳಿದೆ, ಒಂದಿನಿತು ಸದ್ಗನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡದೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುಳಿತದ್ದು

ತಲ್ಲಿನವಾಗಿದ್ದ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮೊದಲೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿಡ್ಡ ದ್ವರೆ ಅದನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಸುಧುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವನೇನು ಅಷ್ಟುಂದು ಅಂಚು ಬುರುಕನಲ್ಲ. ಎದೆಗಾರ ಬೀಟಿಗಾರ. ಹಿಂದೆ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಹೊಡಿದಿದ್ದೆ. ವನವರಾಹಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿಯಟ್ಟಿ ಸಮ್ಮುಕೆಡವಿದ್ದೆ. ಅದರೆ ಆ ಅನಿಸ್ಟು ಪ್ರಾಣಿ ಮೆತ್ತುಗೆ ಬಂದು ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು! ಅವನಿಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲ ಮುಳಿಗಿಹೋದಂತಾಯಿತು. ಕಣ್ಣ ಕೂಡ ಹೆದರಿ ರೆಪ್ಪೆ ಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ತಂಬಾಕನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ತಲಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ನಿಷ್ಟುಂದವಾಯಿತು. ಬಾಯಿ ಎಲೆಯಡಕೆ ಜಗಿಯುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದೆ ಕೇಳಿದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ಉಸಿರಾಡುವುದು ಮಾತ್ರ ಕಡನೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಯತ್ನಿಸಿದಂತೆಲ್ಲ ಪ್ರಬಲವಾಗತೊಡಗಿತು. ಮೈ ನವಿರು ನಿಮಿರಿ ನಿಂತಿತು. ಮೊದಲು ಕಾಡಿನ ಕುಳಿರಾಳಿಯಿಂದ ಚೆಳಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಈಗ ಸೆಕೆಯಾಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಹಣಿ ಬೆವರಿಹೋದಿಯಿತು. ಅಂಗಿಯ ಒಳಗೆ ನೀರಿನ ಚೆಲುಮೇಗಳು ಉತ್ತೇಯುತ್ತೇ ಹರಿಯತೊಡಗಿದುವು. ‘ಗೋವಿನ ಕಥೆ’ ಯಲ್ಲಿ ಬರುವ “ಬಂದನಾ ಹುಲಿರಾಯನು” ಎಂಬ ಪಂಕ್ರಿಯ ಅರ್ಥ ಅವನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ವರಿಸಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ಸಮಯ, ಹುಲಿಗಳ ನಡತಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಎರಡು ಮಾತು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಹುಲಿಗಳ ನಡತಿ ನನಗೇನೋ ಅಪ್ಪು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. “ಬಾಲಣೋಧಿ” ಯಲ್ಲಿ “ಎಲೆ ಬೆಕ್ಕೆ ರೂಪಿನಿಂದಲೇ ಹುಲಿಜಾತಿಗೆ ಸೇರ್ದೆನೆಂದು ಗರ್ವಿಸಬೇಡ” ಎಂಬ ಪದ್ಧವನ್ನು ನೀವೆಲ್ಲ ಓದಿರಬೇಕು. ನನಗೇನೋ ಹೀಗೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಬೆಕ್ಕು ಹೆನ್ನೆ ಹಡುವಪ್ಪು ಶ್ರೀಷ್ವಾದುದಲ್ಲ ಹುಲಿಯ ಜಾತಿ. ಸಿಂಹದಂತಹ ದೊಡ್ಡ ದೇಹದ ಹುಲಿಯೋಳಗೆ ಇರುವುದು ಬೆಕ್ಕಿನಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರಾಣಿಯ ಹೀನಾತ್ಮ. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಆತ್ಮ ಗೌರವ ಬೇಡನೇ! ನೇನ ವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡಪಟ್ಟಿನಾಮದ ವನಾಚಾರ್ಯ! ಆಚಾರ ವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅತಿಹೀನ. ಬರಿಯ ಕುಹಕ, ತಕ್ಕು, ಲೋಳ, ಮೋಸ. ಕಳ್ಳರು ಕೂಡ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಕೇಳುನಡತಿ. ನನಗೇನೋ ಖಂಡಿತ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲ ಹುಲಿಗಳ ನಡತಿ. ಕುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವರಿಗೂ ಅವಮಾನಕರವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಅವು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ

ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ಮೋಸವನ್ನು ಅನ್ನಾಯವನನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಮಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ ಆಗ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು, ನಾನು ಹೇಳುವ ಮಾತು ವೇದವಾಕ್ಯ ವೆಂದು. ಅವುಗಳನ್ನೀಲ್ಲ ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ ವಾಗಲಾದರೂ ಸಮಯದೊರೆ ತಾಗ ಉಪನಾಷತಮಾಡುವೆನು. ಈಗ ಸದ್ಗುರು ಅವುಗಳ ಮೇಲ್ಲಿಗಳ ವಿಚಾರ ಹೇಳುತ್ತೀನೆ. ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನ ನಡುವೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿ ಶಿರುಗಾಡಿದರೂ ಸದ್ಗುರು ಜರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಣಿಗಿ ಗರಿಗಿ ಎನ್ನುವ ತರಗೆಂದು ಸಾಂದ್ರವಾಗಿ ಬಿಡ್ಡಿರುತ್ತವೆ. ಗಾಳಿ ನಡೆದರೂ ಕೂಡ ಸದ್ಗುರು ವುದು. ಹಲ್ಲಿ ಹರಿದರೂ ಕೂಡ ಸದ್ಗುರು ವುದು. ಇನ್ನು ಹಂದಿ, ಕಣಿಹಂದಿ, ಮೀಗ, ಬರ್ತ, ಮುಂಗುಸಿ, ಕಬ್ಬಿಕ್ಕು, ಕಾಡು ಕುರಿ, ಸಾರಗ, ಕಾಡುಕೋಳಿ, ಚೆಪ್ಪಿನಹಂದಿ, ಕಾಡುಕೋಣ ಇವುಗಳು ಬಂದರಂತೂ ಹೇಳುವುದೇನು ! ಎರಡು ಘರ್ಜಾಂಗು ದೂರದಿಂದಲೇ ಬೇಟಿಗಾರನಿಗೆ ವರ್ತಮಾನ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಹಾಳು ಹುಲಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಒಂದಿನಿತು ಸದ್ಗುರು ಮಾಡದೆ ಸಂಚರಿಸಬಲ್ಲವು. ತಮ್ಮ ನಖಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸೇದಿಕೊಂಡು ಅಂಗಾಲನ್ನು ಬಾರುಗಡ ಹತ್ತಿಯ ತಲೆದಿಂಬಿನಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತರಗೆಂದು ಗಳಿಗೆ ಮೇಲ್ಲಿಗೆ ಮುತ್ತುಕೊಡುತ್ತ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿತಿಳಿಯದ ಕೆಲವು ಬೇಟಿಗಾರರು ಹುಲಿಗಳು, ದೇವತೆಗಳಂತೆ, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹುಲಿ ತನ್ನ ಮೆತ್ತಿಗಾಲನ್ನು ‘ಧವಾ ಧವಾ’ ಎಂದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಇಡುತ್ತ ಬಂದಿತಿಂದರೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನೂರು ಕೆವಿ ಗಳಿಧರೂ ಸಾಲದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅನ್ಯಮನಸ್ಸರಾಗಿ ಮೇಯುವ ದನ ಕರುಗಳು ಹುಲಿರಾಯನ ಆಗಮನವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ? ತತ್ವ ರತ್ನಯಿಂದ ಎಲೆಯಡಕೆ ಹಾಕುತ್ತ ಕುಳಿತ ರಂಗಯ್ಯನಂತಹ ಬೇಟಿಗಾರರು ಆರಣ್ಯಚಾರ್ಯನ ಆಗಮನವನ್ನು ಅರಿಯುವುದೆಂತು ?

ಅಂತೂ ರಂಗಯ್ಯನ ಮುಂದೆ ಹೆಬ್ಬಿಲಿ ಕೆಲೆತಿತ್ತು. ರಂಗಯ್ಯ ಎಲ್ಲ ಹುಲಿಯ ಗಮನ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದೋ ಎಂದು ಹೆಡರಿ ಸೆಡಿತುಕೊಂಡು ನೋಡಿದ. ದೊಡ್ಡ ಹೆಬ್ಬಿಲಿ. ಆದಕ್ಕೂ ತನಗೂ ಬಂದೇ ಮಾರು ! ಅಥವಾ ಒಂದೂವರೆ ಮಾರು ! ಮುಂದಿನ ಕಾಲುಗಳಿರದನ್ನು ನೆಲದಮೇಲೆ ನೇರವಾಗಿ ಉರಿಕೊಂಡು, ನೀಳವಾದ ಬಾಲವನ್ನು ಗಾಳಿ ಯಲ್ಲಿ ಆಡಿಸುತ್ತ, ಭಯಂಕರವಾದ ವಿಾಸಿಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಿತ್ತ ಕುಣಿಸುತ್ತೇ

ಮಂಚಿನ ಕಣ್ಣಗಳನ್ನು ಗುಡ್ಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿಸುತ್ತು, ಉಗ್ರ ಕರಾಳವದನ ವನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಅತ್ಯಿತ್ತ ತಿರುಗಿಸಿ ವನಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಧೀರವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಸುತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಆಳನ ಎದೆಯೆತ್ತರ ಶೂತಿದೆ ! ! ಸಿಂತರೇನು ಗತಿ ?

ಪಾಪ, ಎಂತಹ ಬೇಟಿಗಾರನಾದರೂ ಅಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ? ಹುಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ದೂರವಾಗಿದ್ದರೆ ಸುಜಬಹುದು. ಆದರಲ್ಲಿಯೂ ರಂಗಯ್ಯನ ಕೋವಿ ಕೇಸಿನ ಕೋವಿ. ಒಂದೂವರೆ ಮಾರಿಗಂತ ಹೆಚ್ಚೇ ಉದ್ದವಿದೆಯೋ ಏನೋ ! ಹುಲಿಗೆ ಅವನು ಶೂತದ್ದು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಗತಿಯೇನು ? ಮುಂದಿನ ಪಾದವೊಂದನ್ನು ನಿಲ್ದಾಸ್ಯವಾಗಿ ಬೀಸಿದರೂ ಸಾಕು, ರಂಗಯ್ಯನ ಕರುಳು, ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಮನುತ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದ ಕರುಳು, ಪೋಲಿಸಿನವರ ಯಮಸೀಡನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಳ್ಳನ ಕದ್ದು ಗಂಟಿನಂತೆ ಈಚೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕರುಳನ ಜೊತೆಗೆ ಕುಂಬಳಕಾಯಿಯವ್ಯಾಪ್ತ ದಪ್ಪವಾಗಿರುವ ಆವನ ಜ್ವರಿದ ಗಡ್ಡೆಯಂತೂ, ಸಿಂಹಗಂಡನೆಗೆ ಬೆದರಿ ಗಭ್ರಣಿ ಜಂಕೆಯ ಬಸಿರಿನಿಂದ ಅರೆಬೆಳೆದ ಭೂರಣ ಜಗುಳ ಬೀಳುವಂತೆ, ಹೊರಬೀಳುತ್ತದೆ. ಕಾಸೂ ಖಚಿತಲ್ಲದೆ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕ್ಕಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಬ್ಬಲಿಯೋಡನೆ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಳ್ಳು ತೋರಿಸುವಂತೆ ತೋರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಂಗಯ್ಯ ವ್ಯಾಘರನಖಾಫಾತದಿಂದ ಆದ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕಂಡುಕೇಳಿದ್ದು. ಒಂದು ಉಗುರೇ ಸಾಕು ಮನುಷ್ಯನ ಎದೆ ಹೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಸೀಳುವುದಕ್ಕೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಉಗುರುಗಳವೆ. ಅವುಗಳ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಆ ಹಾಳು ಕರಾಳದಂಷ್ಟುಗಳು ಬೀರೆ ! ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುಮಾಡಲು ಆ ಭಯಾನಕವಾದ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ವೇವ ಬೀರೆ ! ಹೆಸರು ನೋಡಿದರೆ “ಹುಲಿ !” ಎಷ್ಟು ಅಸಮಂಜಸ ! ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಭಯಂಕರವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನಯವಾದ ಪುಟ್ಟ ಹೆಸರು ! ನಂಷ್ಟುತ್ತದ ಹೆಸರೇ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. “ವ್ಯಾಘರ !” ಶಭ್ವವು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೂ ನೋಡುವುದಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಣಿಯಂತೆಯೇ ಕರ್ಕರಭಯಾನಕವಾಗಿದೆ.

ರಂಗಯ್ಯನ ಬಳಿ ಇದ್ದಂತ್ವ ಒಂಟಿನಳಿಗೆ ಕೇಸಿನಕೋವಿ. ಕೇಸಿನ ಕೋವಿಯೇ ಫಜೀತಿ ! ಒಂದು ಈಡು ಹೊಡಿದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಈಡು ತುಂಬಬೇಕಾದರೆ ಐದುನಿಮಿಷವಾವರೂ ಬೀಕೇ ಬೀಕು. ತೋರ್ಟಾಕೋವಿ

యాదరో సిద్ధవాగిరువ తోటాగళు జేచినల్లి ఇరుత్తవే. తోటా తుంబువుదొందే తడ, ఎష్టు గుండుగళన్న బేశాదరూ సిదియబహుం. అదరల్లియూ ఒందు నలిగే కేపిన కోఏవి! జోఁడునళిగెయాగిద్దరే ఎరడు ఈడుగళన్నాదరూ హారిసబకుదు! ఒందు తప్పిదరే మత్తొందు! అభవా ఒందు గుండిగే అరసేటాప్పు దకే మత్తొందు గుందు హోడెదు కోల్లబకుదు. అల్లది ములి యన్న అష్టు సమావ హోడెయుషుదు క్రేమకరవల్ల. సీవు యారాదరూ రంగయ్య హేడి ఎందు హేళిదరే ననగే కోప బరు త్తదే. నాను బల్లి అదర సుఖాసులిగళన్న. అంతక సమయ దల్లి భగవద్గీతియ “స్వేనం భిందంతి శస్త్రాణ స్వేనం దహతి పావకః” ఎంబ త్రైల్లికవన్న ఎష్టుసారి హేళికోండరూ ప్రయోజనవిల్ల. రంగయ్యన ముందిద్దుదు ఉఱసేయ శస్త్రగళల్ల; తత్త్వశాస్త్రద పావకనల్ల. ఆరణ్యద శనియాద వ్యాఘ్రద సాక్ష్యత నమిగళు! గీతియు “స్వేనం భిందంతి” ఎందు హేళిద్దరూ కూడచ రంగయ్యనిగే గొత్తు అదు సుళ్లు ఎందు. వ్యాఘ్ర తన్న కూర నమాన్విత పాదగళన్న బింసిద్దరే సాకు, భగవద్గీతి యెల్లా హరిదు హరిదు చూరుచూరాగి కరుళు, రక్త, జ్వరగడ్డి, హృదయ, శ్వాసకోశ, ఆరోగ్యశాస్త్ర, థివ మాడిద స్ఫ్సీ ఎల్లపూ, స్ఫ్పుపూ దాశ్మేషివిల్లదే, హోరగే హారుత్తిద్దువు! ఆద్దరింద రంగయ్య ఎష్టు ఎదె గట్టివాడికేండరూ దేహ మేల్లగే కంపిసలు ప్రారంభవాయితు. అదరల్లియూ ములి ఒందు సారి ఆకళిసి కణ్ణు మిాసేగళన్న తిరుగిసి, భుజపుదేశవన్న నేర్చికోండితు. ఆగ అదర పాళోగద గుట్టు రంగయ్యనిగే స్ఫ్పు గొత్తాయితు. ఏను దంతపంక్తిగళు! ఎంతక నాలగే! ఎష్టు ఉద్ద ఆ కోరేదాడి గళు! యేతోఁద కృష్ణన బాయల్లి బ్రహ్మాండగళన్న కండు భయు గొందుదు సుళోఁ నిజపోఁ ననగే గొత్తిల్ల. రంగయ్యనంతూ కులియ బాయోళగే పాతాళ, నరక, వృత్య ఎల్లవన్నూ ఒందే తడవే శండు నడుగతోడిదను. నడుక హెచ్చితు. నడుగిదరే ఎల్ల ములిగే తానడగిరువుదు గొత్తాగువుదోఁ ఏనోఁ ఎందు

ನಂದುಕವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿನು. ಸ್ವಂದನ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುಗಿ ಹೋಯಿತು. ಅರಳಿಯ ಎಲೆಗಳು ಗಾಳಿಗೆ ಕಂಪಿಸುವಂತೆ ಅವನ ದೇಹ ಸಮಸ್ತವೂ ಗಡಗಡ ನಂದುಗತೊಡಗಿತು. ಮೆದುಳನಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಕ್ಕಾರಂಭಿ ವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣು ಕೆವಿಯಾಯಿತು; ಕೆವಿ ಕಣ್ಣುಯಿತು; ಮೂಗು ಬಾಯಿಯಾಗಿ, ಬಾಯಿ ಮೂಗಾಗಿ, ಕೂದಲು ತಲೆಯೊಳಗೆ ಇಳಿಯತೊಡಗಿ ದುವು ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ! ತಲೆಯ ಕೂದಲೆ ಹೆದರಿ ಬುರುಡೆಯೊಳಗೆ ಹುದುಗ ಹೊರಟರೆ ರಂಗಯ್ಯ ಏನು ಮಾಡಿಯಾನು? ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಉಸಿರು ಮೂಗು ಬಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿದಿಯೊತ್ತುತ್ತೀತ್ತು. ಇಷ್ಟದರೂ ನಾನು ರಂಗಯ್ಯ ಎದೆಗಾರನೀಂದೇ ಸಾರಿಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತೀನೇ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ಯಾರಾದರೂ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಸತ್ಯ ಆಗಲೇ ಶತಮಾನವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು!

ರಂಗಯ್ಯ ಜೀವದ ಮೇಲೆ ಆಸೆಬಿಟ್ಟಿನು. ನೇಲದ ಮೇಲಿದ್ದ ಕೋವಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಅವನಿಗೆ ಜೈತನ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವ ವೇನೋ ಆಕಳಸುತ್ತ ಮೈ ನೇರ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಿದರ್ಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕುಳಿತ್ತು. ರಂಗಯ್ಯ ಹರಿಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದನು, ಸಾಯುವ ಹೊತ್ತು ಬಾರದೆ ಯಾರೂ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಹುಲಿ ಆ ಹೊತ್ತನೋ ಕಾಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಅಂತೂ, ನಾನು ಸಾಯುತ್ತೀನೇ! ಈಗಲೋ ಆಗಲೋ ಅಷ್ಟೇ! ಸಾಯುವುದೇನೋ ನಿಶ್ಚಯ! ಹೀಗೆಂದು ಚಿಂತಿಸು ಶ್ರದ್ಧ ಹಾಗೆಯೇ ಕಣ್ಣು ಹನಿಗಣ್ಣುಯಿತು. ಎರಡು ಅಶ್ವ ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲುರುಳ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಕಂಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಬತ್ತಿ ಹೋದುವು. ಹುಲಿರಾಯ ಆಗ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರೆ ಮರುಕದಿದ ತೊಲಗುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಮಹಾನುಭಾವನ ಧೀರ ಪುಶಾಂತರ್ದ್ವಷ್ಟಿಗೆ ಈ ಬಡಷಾಯಿಯ ಗೋಳು ಬೀಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ನನು ಗಪ್ಪ ಬಾನಿನಿಂದಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ರಂಗಯ್ಯ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೇನೆದ. ಅಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೇನೆದ. ನಂಟರಿಷ್ಟರನ್ನು ನೇನೆದ. ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನು ನೇನೆದ ಕಣ್ಣೀರು ಧಾರೆಯಾಗಿ ಹರಿದು ನನೆದುಹೋದ. ತಾನು ಬೆಳಿದಿದ್ದ ತರ ಕಾರಿಯ ತೋಟ, ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಗಡ್ಡೆಗಳು, ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದ ದನಕರು ಗಳು, ಮೊನ್ನೆ ತಾನೇ ಸಾಲಮಾಡಿ ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಡಕೆತೋಟ ಎಲ್ಲವೂ ಚಿತ್ತಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಚಲನಚಿತ್ತಗಳಂತೆ ಏಂಚಿದುವು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ

ಹುಲಿ ಒಂದು ಸಾರಿ ಮೆಲ್ಲನೇ ಗಜೀಸಿತು. ರಂಗಯ್ಯ ತನಗೆ ಸಾಯುವ ಹೊತ್ತು ಬಂತೆಂದು ತಿಳಿದ. ಹುಲಿ ವ್ಯಮೇಲೆ ಹಾರುವುದಕ್ಕೆ ಪೀರಿಕಾ ಪ್ರಾಯವಾಗಿ “ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು” ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಹೇಳಲು ಗಜೀಸಿ ತೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ. ಗಜೀನೆ ಮೌನವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿ, ಅನುರಣವಾಗಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳಿಹೋಯಿತು. ಇರುಳಿನ ಕರಿನೆರಳು ಗಳು ಹಿಂಡುಹಿಂಡಾಗಿ, ಮಂದೆ ಮಂದೆಯಾಗಿ, ಒಂದರ ನೇರೆಂದು ಇಳಿದು ಅಡವಿಯನ್ನು ಮುತ್ತುತ್ತೊಡಗಿದುವು. ವಾಜಫೆದೇರ ಮುಖ್ಯ ಮಂಬ್ರಾಗುತ್ತು ಬಂದಹಾಗೆಲ್ಲ ಅದರ ಅಗ್ನಿತುಲ್ಯನೇತ್ರಗಳು ಕೆಂಗೆಂಡಗಳಾಗುತ್ತೆ ಬಂದುವು. ರಂಗಯ್ಯ ನಡನಡ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ. ಬೆವರು ಎಡೆ ಬಿಡದೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲೆಯಡಕೆ ಸದ್ಗುಮಾಡದೆ ಸ್ಪೃಹವೂ ಚಲಿಸದೆ ಹೆದರಿ ಹೆದರಿ ದವಡಿಮೂಲೆಯನ್ನು ಸೇರಿತ್ತು. ರಂಗಯ್ಯ ತನ್ನ ಶೋಟದಾಚಿಯ ಭೂತವನ್ನು ನೆನೆದು ಬೇರಿಡಿಕೊಂಡ. ಬೇರಿದೇವರಿಗೆ ಹಣ್ಣುಕಾಯಿ ಕೊಡುವೆನೆನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡ. ಹಂಜರಳ್ಗೆ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಕೊಳಿಬಲಿ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಹರಕೆಹೊತ್ತು. ಜಕ್ಕಿಣಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಡೆಯಿಕ್ಕುವಂತೆ ಪ್ರಲೋಭನಗೊಳಿಸಿದ. ದ್ವಾರಿದ ದೆವ್ವಗಳೆಲ್ಲ ಪೂರ್ಣೆಸಿದ ನೇರೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳಿಗೆ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತು. ಮನೆ ದೇವರಾದ ತಿರುಪತಿ ವೆಂಕಟರಮಣವನ್ನು ಸಂಕಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ. ಧರ್ಮಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಷ್ಪರ್ಧೆ ಚಿನ್ನದ ತಂತೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಮಾಡಿದ. ಅವನ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಗೆ ತಿಳಿದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇರಿಡಿಕೊಂಡ. ಆದರೂ ಹುಲಿರಾಯ ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಕಡೆಯಲ್ಲಿ, ಹುಲಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಸದ್ಗುತ್ತನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಓಡಿ ಹೊಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಆವನು ಏನಾದರೂ ಸದ್ಗುಮಾಡಲು ಧೈರ್ಯಮಾಡಿದ. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೆಮ್ಮೆದ. ಹುಲಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿದಂತೆ ಶೋರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಪೃಹ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೆಮ್ಮೆದ. ಅದೂ ಕೂಡ ಹುಲಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿದಂತೆ ಶೋರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಕಿವಿ ಸ್ಪೃಹ ಮಂದವಾಗಿರಬಹುದ್ದೆಂದು “ಹೋ ! !” ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಅದೂ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಇನ್ನು ಸ್ಪೃಹ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಯಾರನ್ನೇನ್ನೇ ಕರೆಯುವಂತೆ “ಹೋ ! !” ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ಅದೂ ಹುಲಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿದಂತೆ ಶೋರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಳು ಪ್ರಾಣಿ ಕೆವುಡೋ ಏನೋ ! ಕೆವುಡಾಗಿರಬಹುದು !

ಯಾಕಾಗಬಾರದು? ಹುಲಿಗೆ ವಾಸನೆಯೇನೋ ಇತರ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಇರಬಹುದು. ಅದರೆ ಈವಿಗೇನು ಕೇಡು? ಇಷ್ಟಾದಮೇಲೆ ರಂಗಯ್ಯನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಾತಿಯಂದ ನಿರ್ಫ್ರೈಶ್‌ತೆ ಹುಟ್ಟಿತು; ನಿರ್ಫ್ರೈಶ್‌ತೆಯಂದ ಮೊಂಡೆ ಕೆಚ್ಚು ಜನಿಸಿತು. ಆದುದಾಗಲ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ “ಹೋ!!” ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅವನ ಕೂಗು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ ತೊಳಲಿ ತೊಳಲಿ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ ನುಗ್ಗಿ ಬೆಟ್ಟಿದ ತಪ್ಪ ಲಿನ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ಮನೀಗೂ ಮುಟ್ಟಿತು. ಅದರೆ ಮಹಾನುಭಾವ ಹುಲಿರಾಯನ ಈವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದಂತೆ ತೋರಿಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಹೂಲಿ ರಂಗಯ್ಯನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿತು ಎಂಬುದು ಅದರ ತಳತಳಿ ಸುವ ಕಣ್ಣಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅದರೂ ಅದು ತಾನಿದ್ದ ಸ್ಥಳ ದಿಂದ ಕಡಲಲಿಲ್ಲ. ರಂಗಯ್ಯನ ಮೇಲೂ ಬಿಳಿಲಿಲ್ಲ.

ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸುಮೃಸುಮೃನೆ ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹುಲಿ ಬಹುಶಃ ಆಗತಾನೇ ಭೋಜನವನ್ನು ಪೂರ್ವಿಸಿತ್ತೇಂದು ತೋರುತ್ತದೆ; ಸುಮೃನೆ ವಾಯುವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಡವಾಯಿ ರಂಗಯ್ಯನ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತ ಅಶ್ವಯುರ್ವದುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಹಸನ; ಇವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ!

ರಂಗಯ್ಯನ ಕೂಗು ಮಾಲೆಮಾಲೆಯಾಗಿ ಅವನ ಮನಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಮಧ್ಯಕಾಡಿಗೆ ಹೋದರೂ, ಕಾಡುಬೆಟ್ಟಿಗಳು ಇಳಿಜಾರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮನೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನೇರ ದೂರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುಳಾದ ಮೇಲೆ ಭಯಂಕರ ಮೌನ ಗಗನದಿಂದಿಳಿತಂದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ, ಹಕ್ಕೆ ಮೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅಷ್ಟಿ ಕಾವು ಕೂರುವಂತೆ ಕೂರುವುದರಿಂದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಮನಿಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತೂ ರಂಗಯ್ಯನ ಕೂಗು ಕೇಳಿ ಅವನ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಣ್ಣ, ಅಣ್ಣ ಏನೋ ಮೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹೊಡಿಮು, ಕೊಂಡು, ಹೊರಲಾರದೆ ತನ್ನನ್ನ ಕರೆಯುವೆನೆಂದು ಬಗಿದು, ಒಂದು ಬಂದೂಕನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕೂಗಿಗೆ ಖತ್ತರವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತ ಹೊರಟುಬಂದ. ರಂಗಯ್ಯನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಧ್ವಯು

ವಾಗಿ, ಕುಳಿತು ಇನ್ನೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೊಗಿದನು. ವ್ಯಾಘ್ರನು ವಿಚಿತ್ರ ಪಾರಿಯ ವಿಚಿತ್ರಸ್ವರಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಪಿಸುತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವಿವರ ಸಿದ್ಧಣ್ಣನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೆಚ್ಚಿಸಿಂದ ಕೂಗುತ್ತೆ ಬರುತ್ತಿರ್ಲಿಲ್ಲ. ಸಿದ್ಧಣ್ಣ ಕೂಗುತ್ತೆ ಕೂಗುತ್ತೆ ಹತ್ತಿರ ಬರಲು ಹುಲಿರಾಯ ನಾಟಕದಂಗದಿಂದ ಚಿನ್ಮೂರಿಯಾದನು. ರಂಗಯ್ಯನ ಆಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೀವೇ ಉಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಅವನು ಯಾವ ದೇವರಿಗೂ ಹೆರಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಯಾವ ದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಅವನು ಬದುಕಿದನೆಂದು ಯಾರುತಾನೇ ತೀರ್ಥಾನನೂಡುವರು? ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಸಿದ್ಧಣ್ಣ, ಸಿಜವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು, ಮರವಟ್ಟು ಹೊಗಿದ್ದ ಪಿಣ್ಣನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ರಂಗಯ್ಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ತಂಬಾಕಿನ ಚಿಟ್ಟಕೆಯನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಎಲೆಯಾಡಕೆ ಜಗಯಲು ಪಾರಂಭಿಸಿದ.

ಈ ಸಂಗತಿ ನಾನೇ ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆದ್ದು. ಅವನ ಶೈಲಿ, ಅವನ ಭಾಸೆ, ಅವನ ಚಮತ್ವಾರ, ಅವನ ವರ್ಣನಾಶಕ್ಕೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ನಿಜೀವಲೇಖನಿ ಸಚೀವಜಿಯೈಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲುದೇ? ಅಂತೂ ರಂಗಯ್ಯ ಅಂದಿನಿಂದ ಮರಸಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಸೀನು ಯಾವಾಗ ಉದರೂ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಮೂರ ಕಡೆಗೆ ಹೋದರೆ ಈ ಕತೆಯನ್ನು ಅವನ ಬಾಯಿಂದಲೇ ಕೇಳಿನೋಡಿ.

ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಯ ಕಾಡುಕೋಳಿ

ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಯನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇ. ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಅವನೊ ದನೆ ಹರಟಿ ಹೊಡಿದಿದ್ದೇ. ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದ ನನಗೆ ಅವನ ಹರಟಿಗಳು ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳಂತೆಯೇ ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದುವು. ಅವನ ಹರಟಿ ಎಂದರೆ ಕಾಡು ಹರಟಿಗಳಲ್ಲ ; ಕಾಡಿನ ಹರಟಿಗಳು. ನಮ್ಮುರಿನಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಬೀಬಿಗಾರನಾಗಿದ್ದು. ಅವನದು ನುರಿತ ಕೈ. ಇಟ್ಟಿ ಗುರಂ ತಪ್ಪತ್ತಿರಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣ ಎಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿವಿನ ನಡು ನಡುವೆ ಮಿಂಚಿ ಬಂದರೂ ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಯ ಕಂಡಿ ಅದರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಾವಿ ನೂರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗಿಲಾಗಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಯ ಈಡು ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭರವಸೇ. ಒಂದು ವೇళೆ ಅವನು ಹುಸಿಯಾಡು ಹೊಡಿದರೂ ಅವನನ್ನು ಯಾರೂ ಅಸತ್ಯಿ ಮಾಡುತ್ತಿರಲ್ಲ. “ ಪ್ರಾಣಿಯ ಸುಕೃತ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಗುಂಡು ತಪ್ಪಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದರೇ ಹೊರತು ಅವನನ್ನು ದೂರುತ್ತಿರಲ್ಲ.

ನನಗಿನ್ನೂ ತೆಳ್ಗರೆ ನೀಳವಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಆಕೃತಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಿದೆ. ಆ ಜಿಡ್ಡುಜಿಡ್ಡಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಹಾಸನದ ಟೊಪಿ ; ಕೊಳೆಯಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ, ನೀರು ಬಿಡ್ಡರೆ ಹೀರದೆ ಸಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಹರಕೆಲು ಅಂಗಿ ; ಯಾವಾಗಲೂ ನೋಳಕಾಲಿನ ಮೇಗಡಿಗೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಸೊಂಟದಪಂಚಿ ; ಎಡಭುಜದಿಂದ ಬಲಪಕ್ಕೆಯ ಮೇಲೆ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಕೋವಿಯಚೀಲ ; ಡೆಡಾಗನ ಆದರೊಳಗೆ ಕಣಿಕಣಿಗುಟ್ಟಿದ್ದ ಈಡಿನ ಸಾಮಾನುಗಳು ; ಮಾತಾಡಿದರೆ ಹೊರಹೊರಿದುತ್ತಿದ್ದ ಶವಗಳ ಪಂಚಮಾಕ್ಷರದ ಧ್ವನಿ ; ಆ ಹಳೆಯ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ನಿಲಿ ಕ್ಯಾವಾಗಿ ದೊರಟಿರುತ್ತಿದ್ದ ಎಣ್ಣಿಕಾಣದ ಕೆದರುಗೂಡಲು ; ಮಲೆನಾಡಿನ ಪದ್ದತಿಯಂತೆ ಕೆವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಸುಗುತ್ತಿದ್ದ ಲೋಹದ ಒಂಟಿಗಳು ; ಚಪ್ಪಟಿಯಾದ ಮೋರಡು ಮುಖ ; ನೀಳವಲ್ಲದ ಮೂಗು ; ಅವಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ತೀವ್ರಾವಾಗಿರುವ ಕಣ್ಣಗಳು ! ನನಗಿನ್ನೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ

ದಂತಿದೆ ಆ ನಮ್ಮುರ ಕಮ್ಮಾರ ಬೀಟೆಗಾರನ ಚಿತ್ತ !

ಅವನು ಕಬ್ಜಿಣಿದ ಕೆಲಸದವನು. ನಾನು ಎಷ್ಟೇ ಸಾರಿ ಅವನ ಕಮ್ಮಾರಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವನು ಕಬ್ಜಿಣಿ ಕಾಸಿ ಬಡಿದಾಗ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಂಗಿದರುಗಿಡಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ದೂರದೂರ ಓಡಿಹೋಗಿ ಸೆಗೆದಾಡಿ ಶೈಚಪ್ಪಾಳಿ ಹೊಡಿದು ಕುಟೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕಬ್ಜಿಣಿವನ್ನು ಕೂಡ ನೀರುಮಾಡಿ ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಏನೋಽಂದು ವಿಧವಾದ ಗೌರವ ವಿತ್ತು. ನನ್ನ ಜೀವಿತಯಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಯಂತಹ ಇನ್ನೇಷ್ಟೇ ಜನರು ಕಣ್ಣಿದುರು ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅನೇಕರನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಅವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಏನೋಽಂದು ವಿಶೇಷವಿತ್ತಿಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಅರಣ್ಯ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕತೆಹೇಳಲು ತೊಡಗಿದನೆಂದರೆ ಹುಡುಗಳಾದ ನಾವಂತೂ ಇರಲಿ, ದೊಡ್ಡವರಾದವರೂ ಕೂಡ ಕಣ್ಣಿರೆದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಅದೇನೋಽಂದು ಆಕರ್ಷಣಶಕ್ತಿಯಿತ್ತಿಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಅವನು ಸತ್ತು ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ವರುವಗಳಾಗಿ ಹೋದುವು. ಅನೇಕರಂತೆ ಅವನೂ ಸತ್ತುಹೋದನು. ಆ ಬಡವನ ಮರಣ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಶ್ರೀಮಂತ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿಳಿಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮುರಿನವರು ಕೂಡ ಅವನು ಸತ್ತ ತರುವಾಯ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಮಾತ್ರ ಅವನ ವಿಚಾರ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಮೇಲೆ ಜಗತ್ತಿನ ಇತರ ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ಪ್ರವಾಹ ಮನೋರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿದುಬಂದುದರಿಂದ ಆ ಬಡವ ಸುಪ್ತಃಚಿತ್ತದ ವೈತರಣೀನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋದನು. ಹೋದವರೆಲ್ಲ ಕಂಡಿರುವ, ಇರುವವರಾರೂ ಕಾಣದ, ಹೋಗುವರೆಲ್ಲ ಕಾಣುವ, ಮೇರಿಯನ್ನೇ ಕಾಣದ, ಮಾಯೆಯ ಕಡಲಿಗೆ ತ್ಯಾಣದಂತೆ ತೇಲಿಹೋದನು.

ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಯ ಅಂತ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ತೋಚಿಸಿಯಾಗಿತ್ತು. ಯಾವನ ಇಚ್ಛಿಗೆ ಕಬ್ಜಿಣಿವೂ ತಲೆಬಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಅಂತಹವನು ಅಣಬೆಯಂಥ ಹುಳುತಿಂದು ಕೊಳೆತು ತೀರಿಕೊಂಡನು. ಹೊಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋಽಂದು ಬಾವೆದ್ದು ಬಹಳ ಕಾಲ ನರಳಿದನು. ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಕರುಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಯ ಹೈದ್ದರು ಉಹೆಯ ಮೇಲೆ ಮದ್ದುಕೊಟ್ಟಿರು. ರೇಗಿ ಚಮ್ಮೆಮಾತ್ರ ಅವೈ ತವಾದ ಅಸ್ಥಿಪಂಜರವಾದನು.

ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಇತರರು ಶುಶ್ರಾವೆ ಮಾಡಿದರು, ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ. ಅವರ ಶುಶ್ರಾವೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪಾಮಕರ್ತೃ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಮಳಗಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರಕೃತಿಯೆಲ್ಲ ಫೋರವಿಷಣ್ಣವಾಗಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಗನ್ನಾತಿ ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಯನ್ನು ತಬ್ಬಲಿಭೂಮಿಯಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಅನೇಕರು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ವಾಗಿ ಶೋಕವನ್ನು ನಷ್ಟಿಸಿದರು. ಒಬ್ಬರೂ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಜಡಿಮಳಿ ಮಾತ್ರ ಹೋ ಎಂದು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವನು ತೀರಿಹೊಂದ ಮೇಲೆ. ಜನರು ಏನೇನೋ ಮಾತಾಡಿ ಕೊಂಡರು. ಅವನು ಗೋಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕ್ವಾಗಿಯೇ ಆ ರೀತಿ ಕೊಳೆತು ಸತ್ತನು ಎಂದರು. ಅವನು ಎಷ್ಟೋ ಕಾಡುವ್ಯಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳಾದ ನಮ್ಮುರಿನವರು ಅದನ್ನು ಪಾಪವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಿಲ್ಲ. “ಕೊಂದ ಪಾಪ ತಿಂದು ಪರಿಹಾರ!” ಎಂದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಿದೆಯಂತೆ. ಆದರೆ ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಎರಡು ಗಾಡಿಯತ್ತುಗಳನ್ನು ಗುಂಡು ಹೊಡಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆ ಪಾಪದಿಂದಲೇ ಅವನು ರಾಗೆ ಸತ್ತನೆಂದು ಜನರು ನಿಣಿಯಿಸಿದರು.

ಅವನು ಮಾಡಿದ ಗೋಹತ್ಯೆಯು ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಬಿಡುತ್ತೀನೆ.

ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿ ಒಂದು ದಿನ ತಿಂಗಳುಬೆಳಕಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಡು ಗಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಹಣ್ಣಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಮರಸಿಗೆ ಹೋದನು. ಆ ಹಣ್ಣಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಕಡವೆಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟು ತಲೆಸರಿಯಲ್ಲದೆ ಅರೆ ಎಚ್ಚುತ್ತು ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಪಕ್ಕದ ಉರಿನ ಶೈವಣ್ಣನ ಗಾಡಿಯತ್ತುಗಳಿರಡು ಮೇಯುತ್ತ ಮೇಯುತ್ತ ಅರಣ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಹಣ್ಣಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಬಂದುವು. ಮೊದಲು ಒಂದು ಎತ್ತು ಬಂತು. ಆ ಹಳುವಿನಲ್ಲಿ, ಆ ಮಾಯಕಾರಿಯಾದ ನೆರಳುನೆರಳಾದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಡವೆಯೇ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಒಂದು ಗುಂಡು ಹೊಡಿದನು. ಪ್ರಾಣಿ ಬಿತ್ತು. ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿ ಮರದ ಅಟ್ಟಣೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ತನ್ನ ಕೆಷಿನಕ್ಕೊಳ್ಳಿವಿಗೆ ಈಡುತುಂಬಿ ಕೆಳಗಿಳಿಯ ಬೇಕು ಎನ್ನುವನ್ನುರ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಎತ್ತೂ ಬಂದಿತು. ಕಡವೆ

ಬಿತ್ತಿಂದು ಹಿಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ವಿವೇಕವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡವೆ ಬಂತೆಂದು ತೀಳಿದು ಅದಕ್ಕೂ ಬಂದು ಗುಂಡು ಹೊಡಿದನು. ಅದೂ ಬಿತ್ತು ಬೇಟಿಗಾರ ಪರಮಸಂಕೋಷದಿಂದ ಮರಸಿನಿಂದ ಇಳಿದುಹೋಗಿ ನೋಡಿದನು. ಬಹಳ ಗೋಳಾಡಿ ಕಣ್ಣಿರು ಸುರಿದನು. ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕೊಂಡೆನಲಾಲ್ಲ ಎಂದು ಅತಿಯಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟನು. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪನೇ ಸವೇರ್ಭೇತ್ತಮನಾದ ಶಾಯಿಕ್ಕಿತ್ತ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಯೀಸುಕ್ರಿಸ್ತನ ವಾಕ್ಯ ಸತ್ಯವಾದರೆ ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿ ಗಂಗಾಸ್ವಾನ ಮಾಡಿದನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಬೇಡನೆ? ಜನಗಳು ಅವನನ್ನು ಬಾಯಿಗೆಬಂದಂತೆ ಬಯ್ದರು. ಉಂರ ಪಟ್ಟೀಲರು ಶೇಷಣ್ಣನಿಗೆ ಅವನಿಂದ ದಂಡಕೊಡಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಜನರ ಬಾಯಿ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. “ನಿನಗೆ ದುರ್ದರಣವಾಗುತ್ತೆ; ನೀನು ಕೊಳೆತೇ ಸತ್ತುಹೋಗುವೆ” ಎಂದೆಲ್ಲ ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಪಾಪ, ಅವನಿಗೂ ಮೂರಭಕ್ತಿ! ನಂಬಿದನು! ಬಹುಶಃ ಅವನ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಅವನನ್ನು ಕಡೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಪಿಡಿಸಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರಣಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಕ್ಷೇವಾಗಿ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು ಗೋಹಕ್ಕೆಯಿಂದಲೇ ಮಹಾಪಾಪ ಎಂದು ನಂಬಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಅವನು ಭಗವದ್ವಿತೀ ಓದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಂತೂ ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿ ಕಡೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ ನರಳನರಳ ಮನಿಗೆ ಹೋದನು. ಜನರು ಅವನು ಮಾಡಿದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪಾಪವನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಹೊರತು, ಪುಣಿಕಾಯಿಗಳ ಸ್ನೇಹಾಲ್ಲಾ ಮರೆತೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಅವನು ಎಷ್ಟು ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಹೊಡಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದು! ಒಂದು ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂಡರೆ ಕಡೆಯ ಪದ್ಕ ಐವತ್ತು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲವೆ? ಎರಡು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡ ಪಾಪವೆಲ್ಲಿ? ನಾಲ್ಕೆಂದು ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡ ಪುಣಿವೆಲ್ಲಿ? ದೇವರು ಎಂತಹ ಕೋಮಟಿಯಾದರೂ ಕೂಡ, ಅವನ ತಕ್ಕಡಿ ಎಷ್ಟು ಕೃತ್ಯಮವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಪುಣಿದ ಭಾಗ ಪಾಪಕ್ಕಂತ ನೂರ್ಬೀನತ್ತರಷ್ಟು ಮಿಗಿಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ನೀವೇ ಆಲೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ!

ಎನ್ನೇನೋ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ರಮಣೀಯವಾಗಿರುವ ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಯ ಕಾಡುಕೋಳಿ ಬೇಟಿಯ ವಿಚಾರ ಹೇಳಲು ಹೋಗಿ ತೋಚ ನೀಯವಾಗಿರುವ ಅವನ ಅಂತ್ಯದ ವಿಚಾರ ಹೇಳುತ್ತ ಕುಲತುಬಿಟ್ಟೆ.

ದಯವಿಟ್ಟು ಹೈಮೀಸಿಬಿಡಿ. ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಮರುಕ ಉತ್ತರ್ತ
ಯಾಯಿತು; ಅದಕ್ಕೆನ್ನೇನ್ನರ ಅದನ್ನೇಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದ್ದು. ನನಗೆ ಒಂದೊಂದು
ಸಾರಿ, ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾಡುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ
ಕೊಂಡರೆ ಕೋನ ಕೆಣ್ಣೀರು ಎಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬರುತ್ತುವೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಸಿಟ್ಟಿ
ನಿಂದ “ತಬ್ಬಲಿಭೂಮಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು.

ಮರೆತುಬಿಡಿ. ದಯವಿಟ್ಟು ನೇರ್ಲೇ ಹೇಳಿದ್ದಷ್ಟೇಲ್ಲ ಮರೆತುಬಿಡಿ.
ಇನ್ನು ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿಯ ಕಾಡುಕೋಳಿಬೇಟಿಯ ವಿಚಾರ! ಇದೇನಿರಿ?
ದುಃಖ ಮನುಖನುಪ್ರಯಿಂದ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿದೀರಿ! ಇಂಥದನ್ನೇಲ್ಲ ಮನ
ಸ್ವಿಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡರೆ ಬದುಕುವುದು ಹೇಗೆ? ಮರೆಯ
ಬೇಕು, ಸಾಮಾನ್ಯ! ಮರೆಯುವುದೇ ಮಾನವನಿಗೆ ಮದ್ದು! ಈಶ್ವರನು
ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣನುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ! ನಾವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಕಣ್ಣನುಚ್ಚಿಕೊಂಡೇ ಕಾಲ. ನೂಕಬೇಕಾದರೆ! ಅಕೆನ್ನಾತ್ಮಾಗಿ ಕಣ್ಣರೇ
ದಾಗ ಆಗುತ್ತೇ ನರಕದರ್ಶನ! ಆಗ ಘರ್ಕನೇ ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ
ರಾಯ್ತು! ಅದೇ ಸ್ವರ್ಗ! ಮತ್ತಿನ್ನೇನು ಸಾಮಾನ್ಯ? ಬೇಕೇ ನರಕ;
ಕತ್ತಲೆಯೇ ನಾಕ! ಹೋಗಲಿ, ಬೆನ್ನು ತಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಹುಷಾರಾಗಿ!
ಎಲ್ಲಿ? ಸ್ವಲ್ಪ ನಕ್ಷೆಬಿಡಿ! ಹಾಗೆ!! ಅದೀಗ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯ ಲಕ್ಷಣ!!!

ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿ ಬೆಳಗೆ ನನುಕು ಹರಿಯುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದು
ಕಮಾರ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮರುಮಾಡಿದ್ದನು. ಮಾಡಬೇಕಾದ
ಕೆಲಸಗಳೂ ವಿವರಿತವಾಗಿದ್ದವು. ತಿದಿಯನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿ, ಇದ್ದಲನ್ನು
ಕುಲುಮೆಗೆ ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿಹೋತ್ತಿಸಿದನು. ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೇಲ್ಲ
ಹತ್ತಿರ ರಾತ್ರಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅಡಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಕುಳಿತನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡುಕೋಳಿಗಳು ಕೂಗುವ ನೀಳಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ
ಮನಸ್ಸು ಅತ್ಯಕ್ಕೆ ಎಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅವನು ಹುಟ್ಟಿಕಮಾರ್ದ
ನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೆಬ್ಬಿಣದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆಂತ ಬೇಟಿಯ ಕಾಡಿನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೇ
ಅವನಿಗೆ ಮನುತ್ತಿ ಹಚ್ಚು. ಬೆಂಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಬಿಮುಕಿಸಿ, ಸಾಮಾನು
ಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ಹಿಂದಕ್ಕಿಟ್ಟು, ಕೋವಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಅವನ
ಕೃಂತಾಲು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ್ದ ಜೂಜಿನ ಕುದುರೆಯ ಕಾಲಾಗಿದ್ದವು. ಬೇಗನೇ
ಕಾಡುಕೋಳಿಗಳ ಆಹ್ವಾನವಾಟಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತು ಅದವಿ
ಯೋಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಿಂದೆ ಯಾರೋ ಕೂಗಿದಂತಾಯ್ತು!

ಆಚಾರಿ ತಿರುಗಿದನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ, ಯಜಮಾನರು! ರಾಮಣ್ಣ ಗೌಡರು ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಟೆಯಿಂದ “ಆಚಾರ್ಯರ ಸವಾರಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿತು?” ಎಂದರು. ಕದಿಯುವಾಗಲೇ ಪೋಲಿಸಿನವರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಬಿದ್ದ ಕ್ಷಾನಾದನು ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿ! ಗೌಡರ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಹವಿದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನಿನ್ನಹಾಯಕ ಮಂದಸ್ಕಿರವನ್ನು ಬೀರಿ ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿ “ಎಲ್ಲಿಗೂ ಇಲ್ಲ; ಕಾಡಿನ ಕಡೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದನು. “ನಿನ್ನ ದೇಸೆಯಿಂದ ಸುಖವಿಲ್ಲ! ನೇರಿಲಕುಳಗಳಾಗಲಿಲ್ಲ; ಕತ್ತಿಗಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾರೆ ಗುದ್ದಲಿಯಂತೂ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದಿನೆ. ಒರಿಂ ಕೈಲಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಿರೋ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ ಕೋವಿ, ಕಾಡು, ಮರಸು, ಷಿಕಾರಿ! ನಿನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಕೋವಿ ಕಸಿದಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು. ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿ ಹಲ್ಲಾಹಲ್ಲಾಬಿಡುತ್ತೆ ಮೇಲ್ಮೇಲ್ಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ಜಾರಿದನು. ಗೌಡರೂ ಗೊಣಗುತ್ತ ಸುಮೃದ್ಧಾದರು. ಅವರಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದರೆ ಏನಾದರೂಂದು “ಪಕಾರ” ವಾಗದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪಕಾರವೆಂದರೆ ಪಲ್ಯಕ್ಕೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಂಸದ ಪಲ್ಯಕ್ಕೆ, ಸೂಜನೆಯ ಹೆಸರು! ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಗಳಲ್ಲದ ಬಾರ್ಕ್‌ಣರು ಯಾರಾದರೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ‘ಪಕಾರ’ ವೆಂಬ ಸಂಕೇತ ಶಬ್ದವನ್ನು ತಮ್ಮತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿ ಕಾಡಿಗೇರಿದನು. ಕಾನುಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಮಾ೜ರರ ಗುಡಿ ಹೋಂಡದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕೆಮ್ಮುಣ್ಣಿ ಬ್ಬಿನ ಓರೆಯನ್ನು ಹಾಡು ಬಿಳುಗಲ್ಲು ತುಂಡುನೇತ್ತಿಗೆ ಹೋರಟನು. ಆಗಲೇ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ದು ಮೈಲಿಗಳ ಅರಣ್ಯ ಪೂರ್ವಸಿತ್ತು. ಹಾಳು ಕಾಡುಕೋಳಿಗಳು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದವೇ ಹೊರತು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೇಗ ಮರಿಯಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡುವು. ಆಚಾರಿಗೆ ರೇಗಿಹೋಯಿತು. ಒಂದು ಕಡೆ ಕುಳಿತು ಒಂದು ತೆಳುವಾದ ಚಿಗುರಿಲೆ ಯನ್ನು ಎರಡು ಹೆಚ್ಚಿರಳುಗಳ ನಡುವೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹುಂಜದಂತೆ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿದನು; ಹೇಂಟಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಂಟಿ ಹುಂಜವನ್ನು ಕರೆಯುವಂತೆ ಕೂಗಿದನು. ಹುಂಜವಾವುದೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ವಸಂತಮಾಸವಾಗಿದ್ದರೂ ಪೂರ್ತಿ:ಕಾಲವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆವುಗಳಿಗೆ ಕಾಮನ ಕಾಟವಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಹೊಟ್ಟಿಯ ಕಾಟವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ವೇವು ಹುಡು ಕುತ್ತಿದ್ದವೇ ಹೊರತು ಆಚಾರಿಯ ಮೋಹದ ವಾಟಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ

ಮಾಯದ ಬಲಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ.

ಆಚಾರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ರೇಗು ಹೆಚ್ಚು ಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಟಿಯಾಗದೆ ಬರುಗ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದರೆ ಗೌಡರು ಮತ್ತು ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವರು! ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೊಡಿದುಕೊಂಡೇ ಹೊಗಬೇಕೆಂದು ದೃಢಸಿಶ್ವಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅನ್ನರಲ್ಲಿ ಬಿಳುಗಲ್ಲುತುಂಡಿನ ನೇತ್ತಿಯ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಂಜ ಕೇರೆ ಹಾಕಿತು. ಆಚಾರಿ ಅದನ್ನು ಕೊಂಡೇ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಶಪಥ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೆರಳ ಮೇಲೇರಿದನು. ಎತ್ತು ಬೀಳು, ಕೆಂಜಿಗೆಮುಳ್ಳು, ಬಳ್ಳುತುರಚಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡಿದೆ ನಡೆದನು. ಅನ್ನ ಮೊತ್ತಿಗೆ ಕೋಳಿ ಕಾಗು ನಿಲ್ಲಿಸಿತ್ತು. ದರಿದ್ರ ಜಂತು ಅಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಇರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆಚಾರಿ ಧಾವಿಸಿದನು.

ಅರಣ್ಯ ಇಳಿಜಾರಾಗಿತ್ತು. ಆಚಾರಿ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಮೇಲೇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೊಗುತ್ತ ದೂರದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೊಂದು ಕಂಡು ನಿಂತನು. ಮೇಲೆ ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾರು ಅಗಲ ಬಯಲಾಗಿತ್ತು. ಹುಲ್ಲು ಎದೆ ಯಿತ್ತರ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಆ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟಿಯ ಬಿಸಿಲು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಹೆಬ್ಬಲಿಯೊಂದು ತನ್ನ ಮರಿಗಳಿಂದನೇ ಎಳೆ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಚೆಲ್ಲಾಟವಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹುಲಿಯ ಬಾಲದ ತುದಿ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆದ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಆಚಾರಿ ಕಾಡುಕೊಳಿಯ ನೇಲುಪುಕ್ಕದ ನೀಳಗಳಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಕಾಡುಕೊಳಿಯ ಹುಂಜದ ಪುಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಗರಿಗಳ ಗಿಂತಲೂ ಉದ್ದವಾಗಿ ಎರಡು ಗರಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಬಿಂಕದಿಂದ ಕೊಂಕೆ ತಲೆಯಿತ್ತಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತೂ ಕೆರಳಿದ್ದ ಆಚಾರಿಯ ಕಂಗಳಿಗೆ ಕಾಡು ಕೊಳಿಯ ನೀಳಗಳಿಂತೆ ತೋರಿತು ಹುಲಿಯ ತುದಿಬಾಲ. ಶುದ್ಧವೆಚ್ಚು! ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಸತ್ಯ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಎದೆ ಯಿತ್ತರ ಬೆಳೆದ ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡುಕೊಳಿಗಳಿದ್ದರೆ ಎನ್ನುದ್ದ ಪುಕ್ಕವಾದರೂ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕಾಣುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಕುಣಿಯುವ ನವಿಲಿನ ಪುಕ್ಕ ವಾದರೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ! ಅಂತೂ ಆಚಾರಿ ಕಾಡುಕೊಳಿ ತನ್ನ ಬಗಲಿಗೆ ಬಿತ್ತಿಂದು ತಿಳಿದು ಹಿಗಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ನೇಲದ ವರಿಗೂ ಹಬ್ಬಿ ಬಾಗಿ ಹಳುವಿನಲ್ಲಿ ತೂರತೊಡಗಿದನು. ಅದನ್ನು ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಹೊಗಿ ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ಎದ್ದುನಿಂತು ಸುಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಬಹಳ

ಕಷ್ಟಪಟ್ಟ ಮೇಲ್ಲಮೇಲ್ಲಗೆ ಮುಂದುವರಿದನು.

ಅತ್ಯ ತಾಯಿಹುಲಿ ತನ್ನ ಹಸುಳಿಗಳೊಡನೆ ಹಸುಳಿಬಿಸಿಲನಲ್ಲಿ ಮುದ್ದುಟಿವಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮರಿಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ನೀಗೆದು ತಾಯಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿದಾಡುತ್ತ, ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಅಮೃನ ವ್ಯೇಮೇಲೆ ಹಾರಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪಲ್ಗಿರಿಯುತ್ತ, ಚರ್ಚವನ್ನು ಆಟಕೈ ಕಚ್ಚೆ ಎಳೆಯುತ್ತ, ನಡುನಡುವೆ ಕೇಸ್ ಪುಸ್ ಎನ್ನಿತ್ತ ಚೆಲ್ಲಾಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ತಾಯಿಹುಲಿ ಮರಿಗಳನ್ನು ಮುಂಗಾಲ್ಗಳಿಂದ (ಹುಲಿಯ ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಕಾಲ್ಗಳನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.) ನೂಕಿ ಕೆಡಹುತ್ತ, ಬಾಯ್ದಿರೆದು, ಬಾಯ್ದಿರೆದ ಮರಿಗಳ ದವಡೆಯನ್ನು ಕಡಿಯುವಂತೆ ನಟಿ ಸುತ್ತ, ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣಿದ ನುಣ್ಣನವಿರಿನ ಲಾಂಗೂಲವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಿನವಾದ, ತನ್ನ ಮುಕ್ಕೊಡನೆ ತನ್ನ ಹುಲಿತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರಿಯ ತಾಯಿ ಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದ ಆ ಹೆಬ್ಬಿಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಸರಸರ ಸದ್ದಾಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಆಲಸಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆಟದ ಭಾವವನನ್ನು ತಿಗೆದೊಗೆದು ಹಿಂಗಾಲ್ಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮುಂಗಾಲ್ಗಳನ್ನು ನೀಳವಾಗಿ ಉರಿಕೊಂಡು ನಿಮಿರಿ ನಿಂತು ಅನಂತವಾದ ಅರಣ್ಣ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅನ್ನೇರಷ್ಟಕದ್ವಿಷ್ಟಿಯಂದ ಪರಿಕ್ರಿಸತ್ತೊಡಗಿತು. ಮರಿಗಳು ಆಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಾಯಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಡಿ ಮಾನವಾಗಿ ಹುದುಗಿದ್ದು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಹಳು ಮೇಲ್ಲಗೆ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಹುಲಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಹುಲ್ಲಿನ ಅಲ್ಲಾಟ ತನ್ನ ಕಡೆಗೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದೂ ದೂರಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಹೆಬ್ಬಿಲಿ ಮಾಸೆಯನ್ನು ಹುರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಗ್ರದೃಷ್ಟಿಯಂದ ನೋಡತೊಡಗಿತು.

ಪುಟ್ಟಾಚಾರಿ ನೆಲಕೈ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡೇ ಮೇಲ್ಲಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದಷ್ಟು ಸಮಾಪಕ್ಕೆಹೋದರೆ ಕೋಳಿಗೆ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಗುರಿತಗುಲಿಸಬಹುದೆಂದು ಬಗೆದು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡದೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದನು. ನುಗ್ಗುತ್ತ ನುಗ್ಗುತ್ತ ಹುಲಿಗೆ ನಾಲ್ಕೆಯೊಮ್ಮೆ ಮಾರು ದೂರ ಬಂದನು. ಆಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ನಡೆದು ಆವ ನಿಗೆ ಆಯಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟು ದೂರ ಬಂದದ್ದು ಸಾಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಂಡಿಯೂರಿ ಕುಳಿತು ಕೋವಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದನು. ಹುಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ತಲೆ ಮಾತ್ರ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿತ್ತು ಅದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾಣಿ ಇಂಥಾದ್ದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನೆಂದು

ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದರೆ ಮೊದಲೇ ಮರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು ನಮಗೆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹೇಗೆ ಭಯವೇ ಹಾಗೆಯೇ ಹುಲಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡರೆ ಭಯ.

ಆಚಾರಿ ಕಾಡುಕೊಳಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೇಯುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಕೊಳಿಯನ್ನು ಹಾರಿಸಲು ಹವಣಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲಿ ಕೊಳಿಗೆ ತಾನು ಕಂಡುಬರುವೆನೋ ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ತಲೆಯನ್ನು ನಿಕ್ಕು ಇಸಿಕೊಂಡು ಅಥವ್ಯ ಎದ್ದುನಿಂತು ನೋಡಿದನು! ಕೊಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ, ಕಣ್ಣ ಕಣ್ಣನ್ನು, ನಿಂತ ಮಿಂದಿಯ, ನಿಮಿದ್ವ ತಿವಿಗಳ, ಚಿಲಿದ ಹಲ್ಲಿಗಳ, ಹೆಬ್ಬಿಲಿಯ ಹೆಮ್ಮುಂಡೆ! ಆಚಾರಿಗೆ ಹುಲಿಯ ಕಣ್ಣಳು ಬಂದು ತನ್ನ ಕಣ್ಣಳಿಗೆ ತಿವಿದಂತಾಯಿತು. ಮನುಷ್ಯ ಅಷ್ಟು ಸಮಾಜ ತನ್ನ ಕೆಳಗಡೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತುಸುಬೆಚ್ಚಿದ ಹುಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಧೀರವಾಗಿ ಎದ್ದುನಿಂತು ಗುರ್ತಿಂದಿತು. ಆಚಾರಿಗೆ ನೇತ್ತರು ನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದಂತಾಯ್ತು. ಬೇಟಿಯ ಅನುಭವ ಅವನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಹುಲಿಯ ರೀತಿನೀತಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ಅಪರಿಚಿತವಾದು ವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಲಿ “ಮರಿಹುಲಿ” ಎಂದು ತಿಳಿದನು. ಮರಿಗಳು ಕೀಸ್ ಪುಸ್ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದೂದೂ ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಸಂದರ್ಭ ಅಶ್ವಂತ ಅವಾಯಕರವಾಗಿತ್ತು. ಯಾವಾಗ ಹುಲಿ ಎದ್ದುನಿಂತು ಮೈಮೇಲೆ ನೆಗೆಯುವಂತೆ ನಟಿಸಿತೋ ಆಗಲೇ ಆಚಾರಿಯೂ ಕೊಳಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಎದ್ದುನಿಂತೇ ಬಿಟ್ಟುನು. ಒಂದು ವೇళೆ ಹುಲಿ ಮೇಲೆಬಿಧ್ದರೆ ಸುಮೃದ್ಧಿ ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆಂತ ಆದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಗುಂಡು ತಗುಲಿಸಿಯೇ ಸಾಯುವೆನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ನಿಂತನು. ಒಬ್ಬರ ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತರು.

ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ. ಹುಲಿಗೆ ಮರಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಮನುತ್ತಿ. ಆಚಾರಿಗೆ ಮನೆಯ ಮೇಲಿನ ಮನುತ್ತಿ ಬಹುಶಃ ಮರಿಗಳಲ್ಲಿದಿದ್ದರೆ ಹುಲಿ ಆಚಾರಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡು ಮಿಂಚಿ ಕಣ್ಣರೆಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮರಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹುಲಿ ಏನೇ ಆಗಲಿ ಒಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆಚಾರಿಗೆ ಈಡು ಹೊಡಿಯುವುದಕ್ಕೂ ಭಯ! ಹಿಂತಿರುಗುವುದಕ್ಕೂ ಭಯ! ಆಚಾರಿ ಹುಲಿ ಹಾರಿದರೆ ಹೊಡಿಯೋ ಇವೆಂದು ನಿಂತನು. ಹುಲಿ ಆಚಾರಿ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚೆಯಿಟ್ಟರೆ ಮೇಲೆ ಬೀಳು.

ವುದು ಎಂದು ನಿಂತಿತು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಕಡೆಗೆ ಆಚಾರಿ ಒಂದು ಉಪಾಯ ಹೂಡಿದನು. ಹುಲಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗ ದಂತೆ ಹತ್ತು ಕ್ರಿಂತ್ಯಾಂದು ಹೆಚ್ಚೆಯಂತೆ ಹಿಂದುಹಿಂದಕ್ಕೆ ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ಚಲಿಸತ್ತೇಡಿದನು. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ಹುಲಿಯ ಮೇಲೆ ಇತ್ತು. ಕೈಗಳಿರಡೂ ಯಾವಾಗ ಬೇಕೆಂದರೆ ಆಗ ಈಡು ಹಾರಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದುವು. ಇಳಜಾರಾದ ಮೋರಡುಗುಡ್ಡವನ್ನು ಆ ಹಳುವಿನಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನೋಗ್ಗವಾಗಿ ಇಳಿಯುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಸವೇ ಸರಿ! ಅಂತೂ ಆಚಾರಿ ಎರಡು ಹೆಚ್ಚೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವನು. ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಂತು ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಹೀಗೆ ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ಸರಿದನು. ಹುಲಿಗೆ ಮೋದಲು ಮೋದಲು ಅವನು ಸರಿದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಚಾರಿ ಹಿಂದೆ ಹೋದಂತೆಲ್ಲ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲ್ಮೈಗದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ದೇಹ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಹುಲಿ ತನ್ನ ಕತ್ತನ್ನು ನೀಳವಾಗಿ ನಿಕ್ಷೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಹುಲಿ ಮೇಲೆ ಹಾರುವಂತೆ ಸಂಚುತೋರಿತು. ಆಚಾರಿ ಕೋವಿಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಸದ್ಯವಾಡದೆ ಎಳೆದನು. ಆದರೆ ಹುಲಿ ಹಾರಲಿಲ್ಲ ಗುರ್ತಿಂದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿತು. ಆದಕ್ಕೂ ಹಾಳುಮನುವ್ಯ ತೋಲಿಗಿದರೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಆಚಾರಿ ಪುನಃ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಳಿಸಿ ತನ್ನ ಕಾಯುಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದನು. ಬಿಸಿಲೇರುತ್ತಿತ್ತು.

ಆಚಾರಿ ಎರಡು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತು ಹೀಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನಡೆದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮರೆಮರಿಯಾದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಹುಲಿ ಇನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹಾಗೆಯೇ ಹೋಗಿ ಹುಲಿಗೆ ಈಡುಹೊಡೆಯುವೆನೆನೆಂದು ಆಚಾರಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಮತ್ತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಳುಕಿದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಕೋವಿಗೆ ತುಂಬಿದ್ದುದು ಸಣ್ಣ ಚರೆಯ ಈಡು, ಕಾಡುಕೋಳಿಗಿಂದು. ಆ ಈಡು ಹುಲಿಯ ರೋಮಕ್ಕೂ ಶಾಲದು. ಸುಮ್ಮನೆ ಅದನ್ನು ಕೆಣಕಿ ವ್ಯೇಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೋಂಡರೆ ಅನಾಹತವಾಗುವುದೆಂದು ಅವನು ಅಳುಕಿದ್ದು.

ನಡೆಯುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತ ಆಚಾರಿ ದೂರಹೋದನು. ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಬೆದರುಗುಂಡು ಹೊಡೆಯುವೆನೆನೆಂದು ಬಗೆದು ನೋಡಿದನು. ಹುಲಿ ತನ್ನ ಮರಿಗಳೊಡನೆ ಮಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಆಚಾರಿ ನಿಟ್ಟಿಸಿರೆಕೆ

ದನು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಯಿತು, ಕೊರೀವಿಗೆ ಗುಂಡು ಹಾರೆ ಸಲಲ್ಲಿವೆಂದು. ಚರೀಯಲ್ಲಿದೆ ಗುಂಡು ಹಾರೆದ್ದರೆ ಅವನು ಹುಲಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಎದುರುಗೊಂಡ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಧೈಯರವಾಗಿ ಸುದು ತ್ತಿದ್ದನು. ಹಿಂದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಹೊಡಿದಿದ್ದನು. ಅವನ ಗುರಿ ಇಟ್ಟಲಿಗೆ ತಪ್ಪದ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಹುಲಿಯ ಹಣಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗುಂಡುತಗು ಲೀಸಿದ್ದರೆ ಅದು ಅತಿತ್ತ ಅಲ್ಲಾಡದೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಗೂ ಗೌಡರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಶಿಫಾರಸು ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂದರ್ಭ ಕೈತಪ್ಪಿಯೋಯಿ ತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಮರುಗಿ ಆಯಾಸಗೊಂಡು ಮನೆಯಕಡೆ ತಿರುಗಿದನು.

ಕಾಡುಕೊರೀಳಿಯಂತೂ ಸಿಕ್ಕಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸಾಹಸ ಕಥೆಯೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋದನು. ಗೌಡರು ಅವನು ಬರುಗ್ರೇ ಯಲ್ಲಿ ಬಂದುದಕ್ಕೂಗಿ ಬಯ್ದರು. ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಇತರರು ಅಸಂದ್ರಿಯಾಡಿದರು. ಯಾರೂ ಹೊಗಳಿಲ್ಲ. ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಕಥೆಗಳನ್ನು ದಿನನಿನಷ್ಟೂ ಕೇಳುವ ಮಾಲೆ ನಾಡಿಗಿರೆ ಪುಟ್ಟ್ವಾಚಾರಿಯ ಸಾಹಸ ಬಹು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿತು ಆದರೆ ಅವನು ಮಾತ್ರ ತಾಳ್ಳೆ ತೋರಿದೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಿವೇಕಮಾಡಿದ್ದರೆ ಉಂಟಾದ ಘಟನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊರೀಟ್ರೀ, ಪೂರೀಸು ಮೊದಲಾದ ಭಯಂಕರ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವನು ಇತರರಿಗೆ ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹಂಡುಗ ಸಾಗಿದ್ದ ನಾನೂ ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಈಗ ಅವನು ಸತ್ತು ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಾಯಿತು. ಆದರೂ ಅವನೂ ಅವನ ಕಥೆಯೂ ನನ್ನ ನೆನಪಿ ನಿಂದ ಅಳಿಸಿ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ತಾನು ಸತ್ತು ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅನೇಕ ಸಾಹಸಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಾದ ಈ ಸಾಹಸ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುಸಿದ್ದಿಗೆ ಬರುವುದೆಂದು ಪುಟ್ಟ್ವಾಚಾರಿಗೆ ಆಗಲೇ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೆ! ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಮ್ಮೆಯಂದ ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದನು ಎನ್ನುವಿರಾ? ಇಲ್ಲ; ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿರುವ ಯಶೋಭಿಲಾಸೆ ಎಂಬ ಕಟ್ಟ ಕಡೆಯ ದೊರ್ಬಳ್ಳಿಸಿಶಾಚ ಅವನಿಗೆ ಹಿಡಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಅರಿಯದ ವೀರರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವನವನು. ಮೂನವಾಗಿ ಬಂದು ಮೋನವಾಗಿ ಹೋಗುವರವರು. ಹರತಾಳ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಂಥವರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ.

ಮನೆಯ ಶಾಲೆಯ ವಿಗಳ ಮಾಲೆ

ನಾವು ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯ “ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ಕೂಲ್” ಗೆ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆಂತ ಮುಂಚೆ ಮನೆಮಹಡಿಯ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಂಡಿತ್ಯಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು. ನಾವು ಅಂದರೆ ಯಾರು? ಸುಬ್ಬಾ, ಕಾಡು, ಓಬು, ತಿಮ್ಮಣಿ, ನಾನು. • ಇವು ಮನೆಯ ಮುದ್ದಿನ ಹೆಸರುಗಳು ಇವೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಕಾಸಹೊಂದಿದರೆ, ಅಂದರೆ ವಸಂತಮತು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡರೆ, ಸುಬ್ಬಿಯ್ಯಾ, ಕಾಡ್‌ಣಿ, ಓಬಿಯ್ಯಾ, ತಿಮ್ಮಣಿಯ್ಯಾ ಎಂದಾಗುವುವು.

ನಾನು’ ಮಾತ್ರ ‘ನಾನಯ್ಯಾ’ ವಾಗಿವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಅರಳದ ದೂಡ್‌ಹೆಸರುಗಳು ಸ್ಕೂಲು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇರ್‌ಗಳಿಗೂ, ವಿವಾಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೂ, ಜೈಲುವಾರಂಟುಗಳಿಗೂ ಯೋಂಗ್‌ವಾದುವೇ ಹೊರತು ಬಡಪ್ಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಯೋಂಗ್‌ವಾದುವಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ (ಜೀವವಾನದಲ್ಲಿ ನನಗಿರುವ ಒಂದೇ!) ಮಹಾಭಿಪ್ರಾಯ.

ನಮ್ಮ ಮೊದಲನೆಯ ವಿಗಳ ನಾಮಧೀಯ ನನಗೆ ಮರೆತು ಹೋಗಿದೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ಕೂಲ್‌ತಿ ಎಷ್ಟು ಅಲೆದಲೆದು ಆರಸಿದರೂ ಅವರ ಹೆಸರೇ ಅದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಹೆಸರು! ಅಂದರೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ. ಅವರು ಪಾತಾಳಲೋಕದವರು; ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಬಂದವರು ಎಂದರ್ಥ. ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಪಾತಾಳಲೋಕವೆಂದೂ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಘಟ್ಟಹತ್ತಿ ಬರುವವರನ್ನೇ ಲ್ಲಾ ಪಾತಾಳಲೋಕದವರೆಂದೂ ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ. ಈ ಹೆಸರು ಅವರಿಗೇಕೆ ಬಂತಿಂದರೆ, ಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳನ್ನು ಮಲೆನಾಡಿಗೆ ಕರೆತರುವ ಸೇರೀಗಾರರು (ಮೇಸ್ತಿಗಳು) ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಪರಮಾವಧಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಅದರ್ಶ ಪ್ರಾಯರು! ಮರುವರ್ಷ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳನ್ನು ತರಲು ಮಲೆನಾಡಿನ ರೈತರು ಅವರಿಗೆ ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಕೊಡುವ ಹಣಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಲೋಪವೇ! ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ರೈತರು ಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆಯವರನ್ನು ಮೋಸಗಾರ ರೆನ್ನುವ ಬದಲು ಪಾತಾಳಲೋಕದವರು ಎನ್ನುವುದು.

ನಮ್ಮ ಸಿಗಳು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿದ್ದರುತ್ತಿ. ಕಾಗದ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತುಂತೆ. ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಮಳಿಗೆ ಯೋಳಿಗೆ ಮಲಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಾದರೆ ಶುದ್ಧಸೋಮಾರಿ ಎಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೇವು; ಆಗ ನಮಗೆಲ್ಲ ಅವರನ್ನು ಕಂಡೆರೆ ತುಂಬಾ ಗೌರವ'. ಹುಲಿ ಕಂಡಾಗ ಗೋವಿಗಿರುವ 'ಗೌರವ' ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಜ್ಞಾನದ ಪರ ಮಾವಧಿಯನ್ನು ಸೇರಿದ ನಮ್ಮ ಸಿಗಳಿಗೆ ಮಲಗುವುದೇ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ ನಮಗೆ ಅವರ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಕುಂಡೇನೂ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಈ ತೆರನಾದ ದುರಭ್ಯಾಸ-ತಪ್ಪಾಯ್ತು! -ಒಳ್ಳಿಯ ಅಭಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಮಗೂ ಸ್ತುಲ್ಯ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಉಪಯೋಗವೇನೂ ಮೊಡ್ಡದಲ್ಲ. ಆದರೂ ಮಹತ್ವಾದದ್ದು. ಮಳಿಗೆಯ ಈಚೆಗೆ ನಾವು ಬರೆಯುವ ಶಾಲೆ-ನಮ್ಮ ಸಿಗಳ ಉಪನಿಷತ್ಸ ಮಂದಿರ! ಆಗೇನು ಈಗಿನ ಹಾಗೆ ಸ್ಲೇಟ್‌ಪು ಕಾಗದ ಮುಂತಾದ ಪರದೇಶದ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುವ "ಕಟ್ಟಿ ಚಾಳಿ" ಇರಲಿಲ್ಲ. ದೇಶಾಭಿಮಾನ ಉತ್ಸುಕ ಹರಿಯುವ ಕಾಲ. ಅದ್ದಿಂದಲೇ ನಾವೂ ಕೂಡ ಸ್ವದೇಶದ ವಸ್ತು ವಾದ ಮರಳ ಮೇಲಿಯೇ ಅಕ್ಷರಾಭಿಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇವು: (ಜೊತಿಗೆ ಗುರು ಸಿಂದ ಮಾಡುವುದನ್ನೂ ಸ್ತುಲ್ಯ ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇವು.)

ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಮರಳಿನ ಸ್ಲೇಟ್‌ಪು! ನಮ್ಮ ಸಿಗಳು ಅ, ಆ, ಇ, ಈ, ಉ, ಇಂ, ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು, ತಿದ್ದುವಾಗ ಕೈಬೆರಳು ಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ರಿತಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದರೆ: ಹೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಮರಳ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಅದುಮಿ, ತಿಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೀರುಬರಸಿ, ಎರಡು ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೈತ್ತಿದ್ದಲು ಅಪ್ಪಣಿಕೊಟ್ಟು, ಮಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಸ್ತೇಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರೆಸಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಏನೋ ಎಂದು ಈಗ ಸಂಶಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ, ಸಿಗಳು ಅಕ್ಷರಾಭಿಜ್ಞಾನದ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನೇ ಲ್ಲಾ ವಿಧಿಸಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಕೋಣಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿದರು. ಕಣ್ಣೀರು ಕರೀ ಯುತ್ತಾ, ಕೂದಲು ಕೆರೆಯುತ್ತಾ, ಮರಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾ, ಬರೆದಿದ್ದನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಾ ಶುಳಿತ್ತಿದ್ದ ಸುಬ್ಬು-ಅವನೇ ನಮ್ಮ ಮುಖುಡ-ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಸೋಡಿ, ಕಣ್ಣುಮಿಸುಕಿ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಸನ್ನೆಯ ಅಥ ಎಷ್ಟಿರೂ ಕರತಲಾಮಲಕವಾಗಿದ್ದುತ್ತು. ನಾನು ಮೇಲ್ಲಿಗೆ ತುದಿಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಜ್ಜಿ

ಮಾಡಿದಂತೆ ಎದ್ದುಹೋಗಿ ಮಳಗಿಬಾಗಿಲ ತೂತಿನಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಇಟಿಕೆ ನೋಡಿದೆ. ಐಗಳು ಸಹ್ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಗೊರಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿತು. ಹಿಂತಿರುಗಿ ಸನ್ನೆಮಾಡಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಮೇಲ್ಲಗೆ ಏಣಿ ಗಂಡಿ ಸೇರಿದೆವು. ಈ ಹಾಳು ಏಣಿಮೆಟ್ಟುಲುಗಳು ಇಳಿಯುವಾಗ ಗಡಿ ಬಡೆ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು! ಒಚ್ಚೆಬ್ಬಿರಾಗಿ, ಮೆಟ್ಟುಲುಗಳು ಕಿರಿಜದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದೆವು. ಓಬು ಇಳಿಯುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಮೆಟ್ಟುಲು ಶಬ್ದಮಾಡಿತು. ಅದರೆ ಐಗಳು ದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಗಾಥನಿದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ದ್ದರು. ಎಲ್ಲಾ ಇಳಿದ ಮೇಲೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದ ‘ನಾಗರ ಬಕ್ಕೆ’ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು ಪೂರ್ದೆಸಲೋಸ್ರು ಗಾಡಿಕೊಟ್ಟಿಗೆ ದಾಳಿಯಿಟ್ಟೆವು.

ನಾವು ಎರಡನೆಯ ತರಗತಿಗೆ ಬರುವನ್ನು ರಲ್ಲಿಯೇ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಹದಿನ್ಯೆದು ಜನ ಐಗಳ ಗುರುತ್ವ ಬಂದುಹೋಗಿತ್ತು! ನಮ್ಮ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಕಾಲೀಜೇನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದೇ? ಅದರ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಗಳಾದ ವಿಷ್ಣು ಧಿಗಳು ನಾವೇನು ಪ್ರಾಕೃತರೇ? ಮೊದಲನೆಯ ಐಗಳು ಓಡಿಹೋದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಬಂದರು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಐಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದೆ ಕೇಳಿದೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದದೇ ವಾಡಿಕೆ. ಎರಡನೆ ಐಗಳ ಹೆಸರು ಮಂಜಪ್ಪ ಐಗಳು ಅಂತ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮುದುಕರು. ಅಂದರೆ ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಇನ್ನೂ ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ “ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಅರೆಮರುಳು” ಎಂಬ ಗಾದೆ ಬಹು ಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸುಳಾಗು ಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂಜಪ್ಪ ಐಗಳು ನಮ್ಮ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಕಾಲೀಜಿಗೆ ಪ್ರೌಢಿಸಿರಾಗಿ ಬಂದವರು ಪುನಃ ಶಾರುಮುಖ ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರೇಣ್ಣೆ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿ ಸತ್ತರು. ಅವರಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದ್ದಾಗ ನಮಗೆಲ್ಲಾ ರಚ. ಕಾಯಿಲೇ ಎಲ್ಲ ಬೇಗ ಗುಣವಾಗಿಬಿಡುವುದೋ ಎಂದು ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಒಳಗೊಳಗೆ ಭಯಾಗಿ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥ ದುರಾಲೋಚನೆ ಬಹಳ ಪಾಪಕರವೆಂದು ಈಗ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪಾಪದ ಆಲೋಚನೆಯೇ ತಲೆ ದೋರಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಮಂಜಪ್ಪ ಐಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಟ್ಟಿಕೆಚ್ಚು ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದು ರಚ! ಐಗಳಿಂದ ಸಚ; ಐಗಳಿಂದ ರಚ! ಕಾಯಿಲೇ ಬಿದ್ದು ಹದಿನ್ಯೆದು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಐಗಳು ಎದ್ದೇಬಿಟ್ಟರು. ಅವರ ಮರಣದಿಂದ ನಮಗೆಲ್ಲ ದುಃಖವಾಗದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ. ನಾವೆಲ್ಲ ಕಣದಲ್ಲಿ ಲಗ್ಗೆ ಆಟ

ఆజ్ఞయ్య ముదుకరు. అష్టేను పరిశైలొడి, లేక్కనోఎడుత్తిరలిల్ల. ఆద్వరందలే కళ్లురూ సిక్కే బీళుత్తిరలిల్ల.

ఒందు దివస నవుగే యారిగూ తిలియదంతి ఆజ్ఞయ్యన నశ్యద డబ్బియన్నే మద్దినశ్య సమేత ఎగరిసిబిట్టరు. గుల్లు కచ్చితు. నమ్మన్నెలల్ల కరెదు విచారణే మాడిదరు. నావేలల్ల “నముగే గోత్తే ఇల్ల” ఎందేవు. కాడు, సుబ్బ ఇబ్బరూ “దేవ రాణిగూ తెగియతిల్ల” ఎందుబిట్టరు. యారో ఆళుగళు కద్దు కొండిరచమదు ఎందు నమ్మన్ను వ్రోలీసు విచారణిగే (అందరి కొడిదు బడిదు విచారిసుపుదు) గురిమాడలిల్ల. సుబ్బ కాడు ఇబ్బరూ మనదల్లయి గెడ్డివలల్ల ఎందు హిగ్గిదరు. ఆమేలే నముగే సిజస్కుతియన్ను గుట్టుగి తిలిసిదరు. నశ్యద డబ్బియన్ను తోటద బాళగడ్డియ బుడదల్ల హుదుగి ఇట్టిద్దరు. బేకాదాగ యారూ కాణదంతి హోగి నశ్య తరుత్తిద్దరు. నాను సుబ్బవన్ను కురితు “అల్లోల్ సుబ్బ, ‘దేవరాణిగూ కదియలిల్ల’ ఎందేయల్లో !” ఎండే; అదక్కే ఆవను ఎందినంతి నాస్తికనాగి “హోగో, దేవ రంతి, ఆణియంతి. ఆదరల్లేలల్ల ఏనిదియో ?” ఎందను.

మత్తొందు దివస ఓటు, ఒళగిన ఉప్పరిగెయల్లి నముగెల్ల రిగూ ఎందు చేల్ల కదియుత్తిద్దవను సిక్కిబిద్ద. ఆదరే నమ్మ పుణ్య వశదిందలో, ఆథవా దేవర దయదిందలో, ఆవను ఆ పుకారిగే నమ్మన్నెలల్ల సిక్కిసలిల్ల. బెన్న మేలే ఒందష్టు కడుబు బిద్దువు. ఎల్లవన్నూ ఏరసంతి సహిసియే బిట్టు !

ఇన్నొందు దివస నాను హలసినవుర హత్తి కాలుతప్పి బిద్దు ముఖమోరే ఒడిదుకొండి. అదు నన్న ఆజూగరూకతీయింద ఆగ లిల్ల. ఆ దేవ్సు హలసినకాయియింద ఆగిద్దు. తొట్టు మురియలు నన్న కడిగే ఉరుళ మ్మేమేలే బిద్దుబిట్టతు. భార తడియలారడి కేళగే బిడ్డె; హలసిన కాయియూ నన్నన్న హంబాలిసితు. ఆదరే మ్మేమేలే బీళలిల్ల. బిద్దుద్దరే నన్న గతి ముగియుత్తిత్తు.

హోగాగి నమ్మ కావళ తడియలారడి, హుడుకి హుడుకి ఒట్ట ఐళన్నె తెందరు. ఇవరు స్ఫూర్ప సుధారిసిదవరాద్దరింద నమ

ಗೆಲ್ಲಾ “ಸಿಲೀಟು”, “ಸಿಲೀಟು ಕಡ್ಡಿ” ಗಳ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ನಾವು ಎಂದೂ ಕಾಣದ ಬೀಡಿಗಳ ದರ್ಶನವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿದರು! ಅವರು ಸೇದಿ ಬಿಸಾಡಿದ ಬೀಡಿತುಂಡುಗಳನ್ನು ನಾವು ಕ್ರಮೇಣ ಶೀಖಿಸಿಸ್ತೆಂಬಿಡಿದೆವು. ಅವರು ಅಕ್ಕರೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅಂಕಿಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟರು; ನಕ್ಷಹಾಕುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಬೀಡಿಸೇದುವುದನ್ನೂ ಕಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು! ಒಂದು ದಿನಸ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಶೀಖಿಸಿದ್ದ ಬೀಡಿತುಂಡುಗಳ ಸ್ನೇಹಾಲ್ಲಾ ಸ್ವಾನದ ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹೊತ್ತಿಸಿ ಸೇದಿದೆವು. “ಮಾಡಬಾರದ್ದು ಮಾಡಿದರೆ, ಆಗಬಾರದ್ದು ಆಗತ್ತದೆ.” ಹೋಗೆ ಶ್ವಾಸ ಕೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೆಮ್ಮುಲಾರಂಭಿಸಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಕೆಮ್ಮುಗಳ ಆಭರಣವನ್ನು ಅಲಿಸಿ, ಇದೇನು ಅವಾಂತರವೆಂದು ನೋಡಲು ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ ಸ್ವಾನದ ಮನೆಗೆ ಒಂದರು. ಬೀಡಿ ತುಂಡುಗಳನ್ನೇಲ್ಲಾ ಒಲಿಗೆ ಹಾಕಿದರು. ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಮರ್ಯಾದೆ ಆಯಿತು. ಸಗಳಿಗೂ ಆಯಿತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ!

ನಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ಸಗಳು ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಗರಾಗಿದ್ದರು. ರಾಮಾಯಣ ಭಾರತ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು; ಯಕ್ಕಾನ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; “ಪುಸಂಗ” ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಸಾರಾಯಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು, ಜೂಜಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಕಾಲೇಜಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಅವರು ಮಾರಿದ್ದ ರಾಮದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬಹುಬೀಗ ಹೇಣ ಇಲ್ಲದ ರಿಷ್ಟಿರಾಯಿತು.

ಹೀಗೆಯೇ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಸಗಳು ಒಂದುಹೇಳಿದರು. ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಡೆಗೆ ಮಂಗಳಾರಿನಿಂದ ಆನಂದ ರಾಯರೆಂಬುವರು ಸಗಳಾಗಿ ಒಂದರು. ಅವರು ನವೀನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ “ರೋಮನ್ ಕ್ರಿಷ್ಟೋಲಿಕ್” ರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರೇ ನಮಗೆ “ಮೇಷ್ಟರು, ಸಾರ್” ಎಂಬ ಎರಡು ಪರಿತ್ರ ವಾದ ಇಂಗ್ಲೀಸು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಧುನಿಕರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯತ್ವರು! ಅವರು ಒಂದನೇಲೆ ಸಗಳೆಲ್ಲಾ ಮೇಷ್ಟರಾದರು! ನಾವೆಲ್ಲಾ ಮ್ಲೇಚ್ಚರಾದೆವು. (?) ಅಂತೂ ಅವರನ್ನು ನಮ್ಮನಮ್ಮೆತ್ತಳಿಗೆ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾಗ “ಮೇಷ್ಟರ್ಗಳು” ಎಂದೇ ಕರಿಯುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಪ್ರಾಚೀನ ಆಧುನಿಕ ಎರಡೂ ಕೈಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ಹೋಗಬೇಕಷ್ಟೇ? ಆ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ “ಮೇಷ್ಟರ್ಗಳು” ಎಂಬುದು ತಪ್ಪಾಗುವುದು

ಇಲ್ಲ; ಹಾಸ್ಯಾಪ್ಸದವಾಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ಆನಂದರಾಯರು ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಪುಸ್ತಕ ಗಳ ಮುಖಿಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಇಂಗ್ಲೀನು ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿದರು. ಇವರು ಹಿಂದಿನ ಸಿಗಳಂತೆ ಕಲ್ಲೆದೆಯ ಸೈತಾನರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಯದ್ವಾತದ್ವಾತ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಂಡಾಬಟ್ಟಿ ಬೈಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರೇ ಮೊದಲು ನಮಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಆದರ, ಉತ್ವಾಹ, ಕುತ್ತಳ ಹಲ ಇವುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ಗುರುಗಳು. ಗಣಿತ ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟಿರು. ಕಾಪೀಪುಸ್ತಕ ಕೊಂಡುಕೊಟ್ಟಿರು. ಆನಂದರಾಯರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಆದರ ಹುಟ್ಟಿವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವುಂಟು. ಆದೇ ನೆಂದರೆ, ಅವರು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನಮಗೆ “ಯವನ ಯಾಮಿನೀ ಕಥೆ” ಗಳನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. “ಯವನ ಯಾಮಿನೀ ಕಥೆ”ಗಳಿಂದರೆ ಆನಂದರಾಯ ಬೈಬಲು! ಹಗಲೂರಾತ್ರಿ ಅವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನು ನವೀನತೆ ಇದ್ದಿತೆಂದರೆ ಅವರ “ಕ್ರಾಪು”. ನಾವು “ಹಳ್ಳಿಗಮಾರ” ಗಳಾಗಿದ್ದೇವು. “ಕ್ರಾಪು” ಕಂಡೂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಹೇಳಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ! ನಾವೆಲ್ಲ ಆಗ ಜುಟ್ಟಿನ ಜೆಟ್ಟಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವು. ಜುಟ್ಟಿ ಕತ್ತಲಿನು ವುದು ಪಾರಯ್ಯಿತ್ತೇನೇ ಇಲ್ಲದ ನಾವದ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ನಮ್ಮೂರಿನವರ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು. “ಕ್ರಾಪು” ಬಿಟ್ಟಿವನು “ತ್ರೈಸ್ತ” ನಾದನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಈಗ ಮಾತ್ರ ಕಾಪಿನ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಿ ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ಜುಟ್ಟಿಗೇ ಅಭಾವ!

ತಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲೀನೋ ಕಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆದ್ದರಿಂದ ಆನಂದರಾಯರು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು. ನಮಗೆ ಪುನಃ ರಜಾದಿನಗಳು ಬಂದುವು. ಆದರೆ ಈಗ ಹಿಂದಿನಂತೆ ರಜದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಅಭಿಲಾಷೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಕಕ್ಷಯ್ಯ ಮತ್ತು ಅಣ್ಣಿಯ್ಯ ಇಬ್ಬರೂ ಚೇಂಸಿಗೆ ರಜಾಕ್ಕೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಬರುವಾಗ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸರಾಯರೆಂಬುವರೆನ್ನು ಕರೆತೆಂದರು. ಅವರು ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿದ್ದರು. ಆತ ಸಾಧುಗಳು. ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎ. “ಡಿಗ್ರಿ” ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟು ದೇಹದ್ವೆ ವಿದ್ಯಾಂಸಯ ನಮ್ಮ ಉಪರಿಗೆ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಏಕೆ ಬಂದರೆಂಬ ರಹಸ್ಯ ಗೊತ್ತುಗಳಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ತಿಳಿಯುವಾಗ, ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಳಮಿಚ್ಚು ಎಂದು ತಿಳಿಯ

ఒందితు. “ఆతి విడ్చే ఓదిదరి అరే మరుళాగువరు” ఎంట నముక్కరినవరిగిద్ద నంబికి బలవాగి చేరూరితు.

వ్యాసరాయరు నిజవాగియూ ఆరేమరుళాగిద్ద రీంబుదు మాత్ర సందేహాస్పదవాద నిషాయ. పాప, తత్త్వశాస్త్రవన్ను జెన్నుగి ఓది గ్రహిసిద్ద అవర ఆచరణి ‘హళ్లిగమారంగి’ కుచ్ఛి నంకి కొఱిరిబముదు. హళ్లురోఎ మరుళమో ఏనే ఆగిరలి అవర సృంగి ననగే ఈగలూ ఆనందదాయిక. అవర నేనపాయి తెందరి, ననగే ఏనోఎ ఒందు విధవాద సంతోష; ఎదె భక్తిరస మిత్రవాద ఆదరదింద హిగ్గుత్తదే.

హుచ్ఛోఎ, మరుళమో, అంతూ వ్యాసరాయరు నమగే మేఘు రాదరు. అవర ఐగళతనదల్లి ఆడికేగూ ఓదికేగూ భేదవే తోఱ లిల్ల. అవరల్లి నమగే ఆతి సలిగి; అవరిండనే యావాగలూ నమగే హరచి, ఆట; పాతద మాతేఇల్ల. తత్త్వశాస్త్రదల్లి ఎం.ఎ. దిగ్ర పడెద ఆదశజీవియన్ను, ఒందనే ఎరడనే తరగతియల్లి ఒద్దుడువ హళ్లి హుడుగిగి పాత హేళలు బిట్టరే ఏను పాత కేళియాను? వ్యాసరాయరు సిగరేటు సేదుత్తిద్దరు. నావు తుండుగళన్ను ఆయ్యు సేదిదెవు. అవరంతూ నావు తుండుగళన్ను ఆయువుదన్ను కండరూ నక్కబిట్టు సుమ్మనిరుత్తిద్దరు. నమ గంతూ కారువ మంగళై ఏటి కారికొట్టంతాయితు! మేఘురు డొడ్డ డొడ్డ కొబ్బి బొబ్బుబెళ్లిద గ్రంథగళన్ను ఓదుత్తా, తల్లిన రాగిబింబిత్తిద్దరు. ఉప్పరిగెయల్లి నావు మాడిద్దేఎమాట, ఆడిద్దేఎట! హచ్చేఎను? వ్యాసరాయర కాలదల్లి మహదియ కాలేఁజే ఆటద రంగవాయితు! ఆటవే పాతవాయితు! “వ్యాసరాయరే యావాగలూ మేఘురాగిరలప్ప” ఎందు దినవూ నావు దేవరన్ను బేధుత్తిద్దేవు. ఈగలూ కూడ వ్యాసరాయరన్ను గురుగళాగి తిగెదుకొళ్లు సిద్ధనాగిద్దేఎనే. ఆదరల్లి నన్ను గౌరవశేఎనూ కుందిల్లి; వ్యాసరాయరు ఎల్లియే ఇరలి, బదుకిరలి సత్తిరలి, ఇకదల్లిరలి పరదల్లిరలి, అవరిగే నష్ట సాష్టాంగ నమస్మరగళన్ను భక్తియింద నివేదిసుత్తేఎనే. అవరు మహనీయురు, జ్ఞానిగళు,

ಮುಳ್ಳಿಗಳು! ಮಂಗನಿಗೀನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕ್ಕೆದ ಬೆಲೆ ಎಂಬಂತೆ “ಹಳ್ಳಿ ಗಮಾರರು” ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಮಹಿಮೆ ಘನಶೀಲಗಳನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಅವೇ ಶನ್ನು ಅರೆಮರುಳರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದರು.

ಪಾಠಕಮಹಾಶಯ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏಗಳ ಮಾಲೆ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗೂ ಬೇಸರವಾಗಿರಬಹುದು. ಒಂದು ವೇళೆ ನಿಮಗಾಗಿದ್ದರೂ ನನಗಾಗಿದೆ! ನಮಸ್ಕಾರ!

ತೋರ್ಟಿದಾಚೆಯ ಭೂತ

ಪಾಠಕ, ನಿನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನಮ್ಮ ಮನೀಯವನಾಗಿದ್ದರೆ, (ಅದ್ವಷ್ಟವಶಿಂದ ಆಗಿಲ್ಲ.) ಈ ಪ್ರಬಂಧದ ನಾಮಾಂಕಿತವನ್ನು ಓದಿ ನಗುವ ಬದಲು ಅದನ್ನು ಭಯಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಪೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇ. ಈಗಲಾದರೂ ನಗಬೇಡ, ಖಂಡಿತ ನಗಬೇಡ. ತೋರ್ಟಿದಾಚೆಯ ಭೂತದ ಮಹಿಮೆ ಸಾಮಾನ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ. ಉದುಪಿ ಕೃಷ್ಣ, ತಿರುಪತಿ ವೆಂಕಟ ರಮಣ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬರ ತಲೆಯ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದರೂ ನಮ್ಮ ತೋರ್ಟಿದಾಚೆಯ ಭೂತದ ಮೊಳಕಾಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಮ್ಮನ ಉಪದೇಶಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ! ನಿನಗೆ ಅವರ ಉಪನಾಯಕ ಕೇಳುವ ಸುಕೃತ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ಭೂತದ ಮಹಿಮೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗಂತೂ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಅಜ್ಞಮ್ಮನ ಉಪದೇಶ ಕೇಳುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಒಂದೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೇ! ಈ ಪ್ರಬಂಧ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಫಲವಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಯ ಉಪನಾಯಕಮಾಲೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದು. ಈ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮೂಲಗ್ರಂಥದ ವೈಭವ, ಮೈಸಿರಿ, ಓಜಸ್ಸು, ಸರಳತೆ, ಈ ಮಹಾಗುಣಗಳು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೇ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಯ ಪವಿತ್ರ ವೃತ್ತಿತ್ವ ಇದರಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೊಗಿರುವುದು. ಅದರೂ ಗಲಭಿಮಾಡದೆ ದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಶ್ರಮಪಡುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಯ ಅಶೀವಾದಬಲದಿಂದ ಈ ಮಹಾಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೃಹಾಕಿದ್ದೇನೇ. ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಯ ಅಶೀವಾದಬಲದಿಂದ ಕಾಯ್ದ ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಪಾಠಕನೇ, ಎಲ್ಲರೂ ‘ದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ’ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಮಾತ್ರ ‘ಅಜ್ಞಯ ಅಶೀವಾದಬಲದಿಂದ’ ಎಂದು ಬರೆದುದಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಡ. ಈಗನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಎಂದರೆ ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಬೇಸರ. ಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ದೇವರು ದೇವರು ಎಂದು

ಬಡೆಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಜಿಡ್ಡುಹಕ್ತಿಯೋಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಭಾವ ಹೇಗಿದೆಯೋ ಎನ್ನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗಂತೂ ದೇವರಲ್ಲಿ ಬೇಸರ ಹುಟ್ಟಿಯೋಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ನಾನು ಐದುವರ್ಷಗಳಿಂದ “ದೇವರಾಣಿ” ಹಾಕುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು “ಸ್ವೇತಾನನಾಣಿ” ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ! ಕೊಟ್ಟಿಭಾನೆ ತಪ್ಪುವುದರಲ್ಲಿ ವೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಈಗ ಎಷ್ಟೂ ಪ್ರವಿಷಣನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ! ನನಗೆ ವೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೋ ಮಂಗಳವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅಜ್ಞಯ ಆಶೀರ್ವಾದವೇನು ಆವರಷ್ಟು ಬಲಹಿನವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು. ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಬಲದಿಂದಲೇ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿಬಂದೆ. ಅದು ಗೊತ್ತಾದುದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಆ ದಿನ ಅನ್ನಬಲವೇ ಇಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಬಲವೇ ಅಡಗಿತ್ತು! ಉಂಟವೇ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಒಂಬತ್ತು ವ್ಯೇಲಿ ಹೋಗಿಬಂದದ್ದು ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದಬಲದಿಂದಲೇ! ಒಂದುಸಾರಿ ಮನಗೆ ಒಂದ ಬುಡಬುಡಕೆಯವನನ್ನು ಓಡಿಸಿ, ಅವನು ಕೊಟ್ಟಿ ಶಾಪಗಳನ್ನೇ ಲಾಲಾ ಜ್ಯೋಸಿದೆ. ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಬಲದಿಂದಲೇ ಒಂದಾವತ್ತಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ರೊಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆಂದು ಜೂಜು ಕಟ್ಟಿ ಜೀವದಿಂದ ಬಚಾವಾಗಿ ಒಂದೆ. ಆವೋತ್ತು ನನ್ನ ಗತಿ ಮುಗಿಯಿತೆಂದೇ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ರೊಟ್ಟಿಗಳ ದೊಡ್ಡ ರಾಶಿ ಹಾಕಿ, ಕೇಳಿದವ್ಯು ತುಪ್ಪಹಾಕಿ, ಬಲಗಡೆ ಇಬ್ಬರು ಎಡಗಡೆ ಇಬ್ಬರು ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರು. ತೋಟದಾಚಿ ಭೂತದ ದೂತರೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಕಾಡು, ಓಬು, ಸುಬ್ಬಾ, ತಿಮ್ಮು! ನಾನೂ ಆ ದಿವಸದವರೆಗೂ ಇಪ್ಪತ್ತು ರೊಟ್ಟಿ ಎಂದರೆ ಎಷ್ಟಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಮುಕ್ಕೆ ಎದ್ದುಬಿಡುಹುದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಕಲ್ಪನಾರಾಜ್ಯದಿಂದ ಶಾಯರೆಂಗಕ್ಕೆ ಬರಲು ಎದೆ ಹಾರಿಯೇಹೋಯಿತು. ಒಂದು ರೊಟ್ಟಿ ಪೂರ್ತೀಸಿ ಇನ್ನ ಧರ್ಮ ತಿನ್ನುವುದರೋಳಗಾಗಿ ಹೊಟ್ಟಿತುಂಬಿ ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಾ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ಉಳಿದಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಗೋ ಮಾಡಿ ಬಲಾತ್ಮಾರ್ದಿಂದ ಗಂಟಲ ಕೆಳಕ್ಕೆ ನೂಕಿದೆ. ಮೂರನೆಯದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ತುಂಡನ್ನು ತೆಗೆದು ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದೆ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜರೆ ಆಪರಾಧಿಯಾದ ಎರಡನೆಯದನ್ನು ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಒಂದನೆಯದರ ಸಮೇತ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಗಡೀಸಾರು ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟುತ್ತು. ಅಂದು ನನ್ನ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಜ್ಞವ್ಯು, ಪಕರೆ

ಯವರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೈದು ನಷ್ಟನ್ನು ಜೂಜಿನ ಕಟ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದರು. ಇನೇ ಮೊದಲಾದ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಅಜ್ಞಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದ ಒಂದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪೂರ್ತಾ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಉಪವಿಷಯಗಳಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ.

ಮನಸಲ, ನಾನು ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಬಂಧಕಾರನಾದನೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ! ಅಗುವುದಿಲ್ಲ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತು; ಅದರೂ ಮಾತಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ! ಮನಸಲ, ಈ ಪ್ರಬಂಧ ಬಹು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ! ಅದೂ ಸಂದೇಹವೇ! ಪರವಾ ಇಲ್ಲ, ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ! ಮನಸಲ, ನೀನು ಇದನ್ನು ಓದಿದೆಯೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ! ನೀನು ಓದುವುದೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು! ಅದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ! ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ, 'ಮನಸಲ'ವನ್ನೇ? ಮುಸಲವಲ್ಲ; ಮುಸಲ ವಾದರೆ ಕಷ್ಟ, ಅದನ್ನು ಹೊರುವುದು! ಮನಸಲ, ನಿನಗೆ ತೋಟದಾಚಿಯ ಭೂತವನ್ನು ನೋಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಚಪಲಹುಟ್ಟಿತು ಅಂತ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ! ಮನಸಲ, ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ರ್ಯಾಲು ಮೋಟಾರುಗಳ ಭಾಜು ಹೊಡಲು ದುಡ್ಡಿತ್ತು ಎಂತ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ! ನನಗೆ ಗೊತ್ತು, ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಭಾವ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ; ಅದರೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಮನಸಲದ ದುಡ್ಡು. ಅದು ಎಲ್ಲರ ಹತ್ತಿರವೂ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಮನಸಲ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ನಿಬಂಧನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದಬಲದಿಂದ ಕೈಗೂಡಿದುವೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ! ಇಷ್ಟೇಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆಯಿದೆ ದುಷ್ಪಯ ಮಾಡದ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ನೀನು ನಮ್ಮ ಮನಸೆಗೆ ಬರುವೆ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ನೀನು ನಮ್ಮ ಮನಸೆಗೆ ಬಂದಾಗ (ನಾವೇ ಪ್ರಣಾವಶದಿಂದ ಕಾಡಿಗೆ ಹೊಗದೆ ಮನಸೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ) ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ತೋಟದಾಚಿಯಭೂತದ ಬಳಿಗೆ 'ನಾನೇ' ಖಿಮ್ಮ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಮನಸೆಯ ಮುಂಭಾಗ ದಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಕೆ ತೋಟ ಉಂಟು; ಬಾಕೆತೋಟವೂ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕೆನುರಗಳ ಬುಡಗಳಿಗೆ ಸೀರಳುಬಂದು ತಂಪಾಗಲೆಂದು ಅಡಕೆತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಕಿಗಿಡಗಳನ್ನು ನಿಬಿಡವಾಗಿ ಬೆಳಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಬಾಕಿಯ ಮರದ ಗಡ್ಡೆಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಜಲಮಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಡಕೆನುರದ ಬುಡಗಳಿಗೆ ತೀವ್ರಾದೊರಕಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ತೋಟವನ್ನು ದಾಟಿದರೆ ಓರೆಯಾಗಿ ಬೆಟ್ಟು

ವನ್ನು ದರಿಯ ದಟ್ಟದವಿಯ ಸೇರಿಗೆ ಬರುತ್ತೀನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮರಗಳು ಹೂದೆಗಳು ವಿರಳವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ತೋಟದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಒಂದು ಮರಗಳ ಗುಂಪು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆ ತೋಪೇ ನಮ್ಮು “ಭೂತರಾಯನ ಬನ್.” ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಗಿ ನೋಡಿದರೆ ವಿಶೇಷವೇನೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ರಂಡದ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಡುಕಲ್ಲು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. “ಮರದ ಬುಡದ ಕಾಡು ಕಲ್ಲು” ಎಂದರೆ ಭೂತರಾಯನ ಒಂಗಲೆಯ ವರ್ಣನೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ !

ಭೂತರಾಯನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಆ ಕಾಡುಕಲ್ಲಿಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಹರಕೆಸಲ್ಲುವುದು. ಆಗ ಅನೇಕ ಕುರಿಕೋಳಿಗಳ ಬಲಿಯಾಗುವುದು. ಭೂತಕ್ಕೆ ಬಲಿ ಎಂದರೆ ಬಹಳ ವಿಶ್ವಾಸವಂತಿ. ಉಂಟಾಗಿರುವ ಕಾಡು ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳೂ ಸೇರಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಪರಮಭಕ್ತರು. ದನಕರುಗಳಿಗೆ ರೋಗಬಂದರೆ ಒಂದು ಕೋಳಿಯನ್ನೊಂದು ಅಥವಾ ಒಂದು ತೀಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನೊಂದು ಅಥವಾ ಮೂರು ಕಾಂತನ್ನೊಂದು ರೋಗಿಯಾದ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಣಿ ಬರಿಸಿ, ಭೂತರಾಯನಿಗೆ “ಹೇಳಿಕೊಂಡು” ಮುದುವು ಕಟ್ಟುವರು. ರೋಗಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಛೈಷಧಗಳನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಛೈಷಧ ದಿಂದ ರೋಗ ಗುಣವಾದರೂ ಕೇರಿಯಲ್ಲಾ ಭೂತರಾಯನಿಗೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ, ನಡೆದ ಒಂದು ಸಂಗತಿ ಹೇಳುತ್ತೀನೆ. ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೀಯ ಸಮಯ. ನಾನು ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಯುತ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರವರ “ಗೀತಾರಹಸ್ಯ” ಓದುತ್ತಾ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗಾರ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ತೋಟಾ ಕೋವಿಗಳನ್ನು ಕೆಳಚಿ ನಳಿಗೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಉಜ್ಜ್ವಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹತಾತ್ಮಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬಾಣಸಿಗ ಭೀಮ (ಅವನ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ನಂಜ ಎಂದು; ಅವನ ಹೊಟ್ಟಿಬಾಕಡನ ನೋಡಿ ಹಾಗೆಂದು ಆಡುಹೆಸರಿಟ್ಟಿವು.) ಏದುತ್ತಾ ಓಡಿಬಂದು “ಒಂದು ಎನ್ನೆ ಕರು ಸಾಯ ಲಿಕ್ಕಾಗಿದೆ; ಬಿದ್ದ ಒದ್ದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ !” ಎಂದು ಬಹಳ ಕಕ್ಷುಲತೆಯಿಂದ ನುಡಿದ. ನಾನು ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಓಡಿದೆವು. ಬಡಪಾರಣೆಯ ಹೊಟ್ಟಿ ಉದಿತ್ತ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೋರಿಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಕಣ್ಣ ಹರಳು. ಗಳು ಎವೆಯ ಒಳಗಾಗಿದ್ದವು. ಅದರ ಸ್ಥಿತಿ ತೋಚನೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ನಮ್ಮು ದೊಡ್ಡ ಮೃನ್ಮಯರು “ಇದು ಭೂತರಾಯನ ಚೇಷ್ಟು-

ಒಂದು ಕಾಯಿ ಸುಳಿದಿಟ್ಟು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದರು. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಕರು ವಿನ ಬೆಳ್ತುಮೇಲಿದ್ದ ಕೂಡಲು ಹಿಡಿದೇಳಿದು ಅದರ ಮುಸುಡಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮೂಗಿನ ಬಳ ಇಟ್ಟುನೋಡಿ “ಇದು ಮತ್ತೀನೂ ಅಲ್ಲ ಬಳ್ಳಿ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು” ಎಂದು ಗುಡ್ಡದ ಕಡೆ ಓಡಿಹೋದ. “ಬಳ್ಳಿ ಮುಟ್ಟಿದ್ದು” ಎಂದರೆ ಹಾವು ಕಡಿಯುವುದು ಎಂದರ್ಥ ! ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಹಾವು ಕಡಿದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿವುದು ಅಮಂಗಳಕರವೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ “ಬಳ್ಳಿ ಮುಟ್ಟಿದೆ” ಎನ್ನು ತ್ವರಿ. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಗುಡ್ಡದಿಂದ ಜೈವಿಕ ತರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಂಜ ಒಳಗಿನಿಂದ ಬಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ತಂದು ಅದನ್ನು ಕರುವಿಗೆ ‘ಸುಳದು’ (ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬರಿಸಿ), “ಭೂತರಾಯ, ಏನಿದ್ದರೂ ಇದರ ಮೇಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಲಿ! ಏನು ಮುಟ್ಟುಚಟ್ಟು ಆಗಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲಾ ಹರಕೆಯ ದಿನ ಭಟ್ಟರಿಂದ ಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತೀರೆ” ಎಂದು ತೋರ್ಕಿದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಮುಡುವು ಕಟ್ಟಿದನು. ನಿಂತಿದ್ದ ವರೆಲ್ಲರೂ ; “ಈಗ ಕರು ಸ್ವಲ್ಪ ಒದ್ದಾಟ ಕೆಮ್ಮು ಮಾಡಿತು. ಭೂತರಾಯನ ಜೀವ್ಯೇಯೇ ಹೌದು!!” ಎಂದು ಒಬ್ಬರ ಮಾತನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಸಮರ್ಥಿಸಿದರು. ಸುಮ್ಮನೇ ನಿಂತಿದ್ದ ನಾನು ನೆಗು ವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ “ಹೌದು ಹೌದು, ಭೂತರಾಯನ ಜೀವ್ಯೇಯೇ ! ಜೈವಿಕ ಮಾಡದೆ ಇನ್ನೊಂದು ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಮುಡುವು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಬಹುಶಃ ಒದ್ದಾಟವೇ ನಿಲ್ಲಬಹುದು” ಎಂದೆ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೊೇ ಆಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದು ಅದನ್ನು ಕರುವಿನ ನಾಸಿಕದ್ವಾರದೊಳಗೂ ಕಣ್ಣನೊಳಗೂ ಉಗಿದು, ಬಾಲ ವನ್ನು ಎಳಿಡು ಬೆನ್ನೆಲ್ಲಬನ್ನು ಜೆನ್ನಾಗಿ ನೀಳಮಾಡಿ ನೀವಿದನು. ಕರು ಏಮ ನಿವಿವಡೆಂಳಗಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಭೂತರಾಯನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಕುರಿತು ಸಂಭಾವಣೆಮಾಡುತ್ತಾ ತೀರಳಿದರು. ಪುಟ್ಟಣ್ಣನ ಜೈವಿಕವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟರು ; ಅದು ಅವರ ಮೇದುಳಗೆ ಹತ್ತು ಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಹೋದಮೇಲೆ ಪುಟ್ಟಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು “ಅದೇನು ಎಲೆಯೋ ? ನೀನು ಆಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದದ್ದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು “ಜೈವಿಕದ ಹೆಸರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳಬಾರದು. ಹೇಳಿದರೆ ಆದರ ಶಕ್ತಿಯೇ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ” ಎಂದನು.

ನಮ್ಮ ಭೂತರಾಯನಿಗೆ ಈಗ ಇರುವ ಶಕ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಶಕ್ತಿ ಅತಿಶಯವಂತಿ. ಬಹುಶಃ ಆಧುನಿಕರೆಲ್ಲಾ ಪಾಚೀನರಿಗಿಂತ ಹೇಗೆ

ಹೀನತರಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದೂ ರೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಭೂತರಾಯನ ಆಧುನಿಕ ಮಹಿಮೆ ಪ್ರಾಚೀನಮಹಿಮೆಗಿಂತ ನಿಕ್ಷೇಪಗತಿಗೆ ಇಳಿದಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಪಾಪ! ಕಲಿರಾಯನ ನಿರಂಕುಶಪ್ರಭುತ್ವದಿಂದ ನಮ್ಮ ಭೂತರಾಯನಿಗೂ ಕೂಡ ಉಳಿಗತಿ ಇಲ್ಲ.

ಭೂತರಾಯನಿಗೆ ಇದ್ದ ಹಿಂದಿನ ಶಕ್ತಿಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂತ ಪಡಿಸಲು, ಅಜ್ಞಮ್ಯ ಬಹು ಸ್ವಾರ್ಥಸ್ವಾದ ಕಢಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಕಣ ನುನೈಯಿಂದ ಸುಮಾರು ಒಂದುವರೆ ಫ್ಲಾಂಗು ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಸುಗ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವೇರನ್ನು ಒಕ್ಕೆದ ತರುವಾಯ ತೂರಿದ ಬತ್ತ ವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ರಾಶಿನಾಡಿ ಇಟ್ಟು, ಮನಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕಣಜಕ್ಕೆ ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಡೆದುಬಂದ ವಾಡಿಕೆ. ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಕೆಲವುಜನ ಕಳ್ಳರು ಒಂದು ಬತ್ತವನ್ನು ಕಳಲೀಳಿಸಿದರಂತೆ. ಅವರು ಕೆಲವು ಮೂಟಿಗಳಿಗೆ ಬತ್ತ ತುಂಬಿದ್ದರಂತೆ. ಇಬ್ಬರು ಬತ್ತ ಅಕ್ಷಯುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ; ಕೆಲವರು ಮೂಟಿ ತೆಗೆದು ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರಂತೆ; ಬೆಳಗಾಗುವವರಿಗೂ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಷ್ಪಂದವಾಗಿ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಂತೆ! ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಯ್ಯ ಹೋಗಿ ಭೂತರಾಯನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧರಾದ ಅವರಿಗೆ ವಿನೋಚನೆಯಾಯಿತಂತೆ! ಅಮೇಲೆ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆನ್ನಮುರಿಯುವಂತೆ ಹೊಡಿದು ಅಟ್ಟಿದರಂತೆ!

ಮತ್ತೊಂದುಸಾರಿ ನಮ್ಮ ಮನೈಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೋ ಅಮ್ಮೆ” (ಸಿದುಬು) ಎದ್ದಿತ್ತಂತೆ. ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ಮನಬೆಳಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಇದ್ದರಂತೆ. ಆಗ ತೋಟಕ್ಕೆ ಭೂತರಾಯನೇ ಕಾವಲಿರಬೇಕೆಂದು ಅಜ್ಞಯ್ಯ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದರಂತೆ. ತೋಟದಲ್ಲಿ ವೀಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಂಬು ಬಹಳ ಇದ್ದವಂತೆ. ಯಾವನೋ ಕಳ್ಳ ಎಲೆಕೊಯ್ಯಲು ಅಡಕೆಮರ ಹತ್ತಿ ಭೂತದಿಂದ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಮೂರು ದಿನ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ಕಡೆಗೆ ಅಜ್ಞಯ್ಯನಿಂದ ಬದುಕಿದನಂತೆ! ಹೀಗೆಯೇ ಮತ್ತೊಂದುಸಾರಿ ಮನೈಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿಹೊಡಿಯಲು ದರೋಡೆಕಾರರು ಒಂದಾಗ ಭೂತ ಮನೈ. ಸುತ್ತಲೂ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಸಾವಿರಾರೀಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ ಹಂಡುಗಳನ್ನಿರಿ ದರೋಡೆಕಾರರಿಗೆ ಆರಿಗಳು ಅಮಿತವಾಗಿರುವರೆಂಬ ಭೂಂತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ಓಡಿಸಿದನಂತೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ, ಮನೈಯವರೀಲ್ಲ ಗಾಥನಿಪ್ಪಿ

ಯಲ್ಲಿದ್ದ ದರಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತೀ ಅಗಲಿಲ್ಲವಂತೆ! ಅನಂತರ ಗೊತ್ತುದುದು ಹೇಗೋ ಆ ಶಿವನೇ ಬಲ್ಲ.

ಮೊದಲು ಸತ್ಯದ ಕಾಲವಾಗಿದ್ದಾಗ ದಿನವೂ ಭೂತರಾಯ ಮನೆಯ ಸುತ್ತ ಪಹರೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ತನ್ನ ಕಚ್ಚಿಣದ ದೊಡ್ಡೆಯಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲಿಗೆ ಹೊಡೆದು ಅಜ್ಞಯ್ಯನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. “ಇದೇ ಭೂತರಾಯ ಕಚ್ಚಿಣದ ದೊಡ್ಡೆ ಕುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಬಂಡೆ” ಎಂದು, ಈಗಲೂ ತೋಟದಲ್ಲಿರುವ ಬಂಡು ಅರೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಆ ಅರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒರಳು ಭೂತರಾಯ ದೊಡ್ಡೆಬಡಿದೇ ಆದುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದವರು ಆದನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಅದು “ಕಲ್ಲುಕುಟ್ಟಿಗೆ” ನೆಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ದೆವ್ವದ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿವಾದ ಅನಾದಿಯಾದುದು. ಅದರ ಸ್ವಭಾವ ನೋಡಿದರೆ ಅನಂತವಾದುದು ಎಂದೂ ಹೇಳಿಬಿಡಬಹುದು. ಹೆಚ್ಚಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳು ವಾಕ್ಯಲಹಕ್ಕೆ ತೋಡಿದರೆ ತೀವ್ರಾನದ ಬಾಬತ್ತೀ ಇಲ್ಲ. (ನಗರದವರು?) ನಿಷಣಯದ ಮಾತಂತೂ ಕೇಳಲೇ ಬಾರದು.

ಬಂದು ಸಾರಿ ಅಜ್ಞಮ್ಮೆ ರಾತ್ರಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹೋಗಿಬರುವಾಗ ಬಾವಿ ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಭೂತರಾಯ ಶ್ವೇತಾಂಬರಧಾರಿಯಾಗಿ “ಆ ಕಾಶಕ್ಕೂ ಭೂಮಿಗೂ” ಬಂದಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದನಂತೆ. ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳಾದ ಅಜ್ಞಮ್ಮೆನವರೂ ಕೂಡ ಎದೆಹಾರಿ ಮೂರ್ಖಹೋದರಂತೆ.

ಪಾರಕಮಹಾಶಯ, ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಿನಗೆ ಭೂತದ ಮಹಿಮೆ ಗೊತ್ತುಗಿರಬಹುದು; “ತೋಟದಾಚೆಯ ಭೂತ” ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದು ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಈ ಪ್ರಬಂಧ ನಿನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನಗಾಣಿಸಿರದಿದ್ದರೆ ಅದು ಪ್ರಬಂಧದ ತಪ್ಪಲ್ಲ; ನಿನ್ನ ತಪ್ಪು. ನೀನು ಅತಿ ನವೀನನಾಗಿದ್ದೀಯೇ! ಅತ್ಯಧಿನಿಕನು ಸದಾ ಸಂಶಯಾತ್ಮನು. ಅದರೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ! “ಸಂಶಯಾತ್ಮ ವಿನಶ್ಯತ್ತಿ”.

ನಾನೂ ನಿನೂ ನಂಬದಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಭೂತದ ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲಿ ನವ್ಯಾಂದ ಗ್ರಹಿಸಲಸದೆಳವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಭೂತದ ವಿವರವಾದ ಕತೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿ ನಡೆದನೆಂದೇ ಆವನಂಬಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹೆಚ್ಚೀನು? ಈ ನಂಬಿಕೆಯ ಮೇಲೇ ಅವನು ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿನಗೂ ನನಗೂ ಭೂತವೆಂದರೆ ಮಾತಿನ ಮಪ್ಪೆಗೆನೆನ್ನೀ

ಅಷ್ಟೇ! ನಮಗೆ ಅದೊಂದು ಪರಿಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ ನಗಬಹುದಾದ ಶ್ವಣವಿವಯ. ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಯವನೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭೂತ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಆಗಲಿಸಕೂಡದ ಸಿಕ್ಕಿವಾಗಿರುವ ಚಿರಾಂಶವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಪಾಠಕಮಹಾಶಯ, ಹಳ್ಳಿಯವನು ಮೂರ್ಖನೆಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಕೆ. ಮುಕ್ಕಾಲುಪಾಲು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮೌರ್ಯವೇ ಆನಂದವಾಗಿರುವುದು.

— — — — —

ಜ್ಞಾನದೇವತೀಯೋಲಿಯದಾತನ ಮಧುರಮೌರ್ಯವೇ ಹರಸಲಿ
ಜ್ಞಾನಕೆಳಸಿ ಶ್ರಿಶಂಕುವಾಗದ ತಿರದೊಳಾತನನಿರಂಸಲಿ.

ಅಣ್ಣಪ್ಪನ ರೇಷ್ಮೆ ಕಾಯಿಲೆ

ಬೇಸಗೆಯ ನಡುಹಗಲು. ಬಿಸಿಯ ಬಿಸಿಲು ಹಸುರು ಮಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹುಲುಸಾಗ ಮಲಗಿತ್ತು. ಹೆಗ್ಗೊಂಟಿಯ ಹೆಗ್ಗೊಂಡಿಗಳಂತೆ ಸುತ್ತುಲೂ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಎದ್ದ ಗಿರಗಳಿಂದ ಸಂಕುಚಿತವಾದಂತೆ ತೋರು ತ್ರಿದ್ದ ತಿಳಿಯಾಳದ ಬಾಸಿನಲ್ಲಿ ಬಾರುಗದರಳಿಯಂತಿದ್ದ ತುಂಡುನೋಡ ಗಳು ಸೋನಾರಿಯ ಮೆದುಳನಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡುವ ಕನಸುಗಳಂತೆ ತೇಲು ತ್ರಿದ್ದವು. ಹಕ್ಕಿಗಳು ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆ ಬಸವಳಿದು ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಮರಿಯಾಗಿ ಕನವರಿಸುವೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಿಚಿಮಿಚಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದು ಮರಕುಟಿಗನ ಹಕ್ಕಿ ಮಾತ್ರ ಅಡವಿಯ ಬಡಗಿಯಂತೆ ಕೊಟ್ಟಕೊಟ್ಟ ಸದ್ಗುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಉಟ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಉಪುರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇ. ೧—ನನ್ನೆಷ್ಟಿದನ್ನೆ ಇದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಾಯ ಓಡಿಬಂದು ಕಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ “ಅಣ್ಣಪ್ಪನಿಗೆ ಕಾಯಿಲೆ ಜೋರಾಗಿದೆ, ಉಳಿಯು ವಂತಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬರಹೇಳಿದ” ಎಂದನು. ನಾನು, ೨— ಇಬ್ಬರೂ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಎದ್ದವು. ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾತ್ರ ನಿಷ್ಟಿಂತ ಉದಾಸಿನವಾಗಿತ್ತು.

ಮಾಯ ಅಣ್ಣಪ್ಪನ ತಮ್ಮ. ಅಣ್ಣಪ್ಪ ನಮ್ಮ ಒಕ್ಕುಲು. ಬಹಳ ವಿನೋದತೀರ್ಥ ಅವನದು. ಸತ್ಯವಂತ, ಪಾಮಾಣಿಕ. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯಿರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಗದ್ದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಸಲಿಸುತ್ತ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯ. ಅವನದು ಯಾವಾಗಲೂ ನಗುಮುಖಿ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಡವರಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಲೆನಾಡಿನ ಸಾಹುಕಾರರ ಗಾಣಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಬಿದ್ದಿರುವ ಬಡವರಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಲ್ಲದ ನಗುಮುಖಿ. ನನಗಿನ್ನು ನೆನಪಿದೆ. ಅವನೊಂದು ದಿನ ಏನನ್ನೆಷ್ಟೇ ಕಡೆಯುವ ಕೆಲಸ ದಲ್ಲಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯನಾಗಿದ್ದವನು ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗ. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಹುಡುಗನ ಉತ್ಸಾಹ ಬಹುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಲು, ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಕತೆ ಹೇಳಲು ತೊಡಗಿದ. ಹುಡುಗನ ಕೈಚುರು ಕಾಯಿತು. ನಾನು ಮರೆಯ್ತುದ್ದು ಆ ಕತೆಯನ್ನು ಆಲಿಸಿ ಬಹಳ ನಕ್ಕಿಬಟ್ಟಿ. ಆ ಕಥಿ ಮತ್ತಿಂತೆಂದೋಡಿ—

ಒಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ಓಡುಹುಳು ಅವನ ಕಿವಿಯೋಳಗೆ ನುಗ್ಗಿತಂತೆ. ಅದು ಕಿವಿಯನ್ನು ಕೊರೆದು ಕೊರೆದು ತಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಅಲ್ಲಿ, ಅದಾಗಲೇ ಗಟ್ಟವಾಗಿದ್ದ ದರಿಂದ ಮರಿಕಾಕೆ ಸಂಸಾರ ಹೊಡಿತು. ತಾಯಿ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಅವನ ಮೇದುಳೇ ಆಹಾರವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಆ ಮರಿಗಳು ತಲೆಯ ತಿರುಳನ್ನು ತಿಂದು ತಿಂದು ಕಡೆಗೆ ಬರಿಯ ತಲೆಯೋಡು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಿತು. ಆದರೂ ಆ ಮನುಷ್ಯ ಎಂದಿನಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೌಲೀಸಿನವನು ಆಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಅವನನ್ನು ಕೂಗಿದನಂತೆ. ಆ ಮನುಷ್ಯ ಏನೋ ಕೆಲಸದ ಮೇಲಿದ್ದ ದರಿಂದ ಬೇಗನೆ ಬರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರೌಲೀಸು ಮಹಾಕಯನಿಗೆ ಕೊಪಬಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರೇಗಿ ಕೂಗಲು ಆ ಮನುಷ್ಯ ಭೀಕಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದನಂತೆ. ಅವನು ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಪ್ರೌಲೀಸಿನವನು “ಏನೋ! ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೋ ನಾನು ಕರೆದ ಕೂಡಲೇ?” ಎಂದು ಕೆನ್ನಿಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡಿದನಂತೆ. ಹೊಡಿಯಲು, ತಿರುಳಿಲ್ಲದ ಕರಟದಂತಿದ್ದ ಆ ತಲೆಬುರುಡೆ ದೇಹದ ಮೇಲಿಂದ ಉರುಳಬಿದ್ದ ಒಡೆದೇ ಹೋಯಿತಂತೆ!

ಆ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗ ಬಿಲ್ಲುಂಬೆರಗಾಗಿ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಕಣ್ಣಿರಳಿಸಿ ಅಣ್ಣಿಪ್ಪನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಹುಡುಗ “ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಡೆದುಹೋದೇನೋ, ಅಣ್ಣಿಪ್ಪಾ?” ಎಂದ. ಅಣ್ಣಿಪ್ಪ ತಾನೇ ಆ ಕೇಸು ವಿಚಾರಣೆಯಾದಾಗ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿದ್ದೆ ಎಂದನು. ಹುಡುಗ ಸುಮ್ಮನಾದ. ನಾನು ನೆಗುತ್ತ ಹೊರಟುಹೋದೆ. ಅಣ್ಣಿಪ್ಪ ಕತೆಗಾರ ಹೋದೋ ಅಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದು ನನಗೆ; ನಗಿಗಾರನೆಂಬುದೇನೋ ನಿರ್ವಿವಾದವಾದುದು.

ಅಣ್ಣಿಪ್ಪನ ಗುಡಿಸಲಿಗೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೂ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ಫಲಾಂಗಸಗಳ ದೂರವಿರಬಹುದು. ನಾನು, ಗ—ಆ ಉರಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿವು. ನಮ್ಮ ಕೂಡೆ ಮಾಯನೂ ಶಿನ್ನವದನನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನೆಡನೆ ಕಾಯಿಲೇಯ ವಿವರಣೆ ಏನೆಂದು ಕೇಳಿದೆವು.

“ ಎರಡು ವಾರದಿಂದ ನೆಲಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಎಲುಬು ಚೆಮ್ಮ ಎರಡೆ ಇದೆ. ಆಗಾಗ ಬಾಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತಕಾರುತ್ತಾನೆ. ಮೇಲುಸಿರೆಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.” ಎಂದು ಘ್ಯಸನಸೂಚಕವಾದ ಸ್ವರದಿಂದ ಹೇಳಿದ.

“ ಛೋವಧಿ ಏನು ಮಾಡಿರಿ? ”

“ ಚೋಡಿಯ ಕಾಟ ಎಂದರು. ಭಟ್ಟರ ಹತ್ತಿರ ನಿಮಿತ್ತ ಕೇಳಿಸಿ ದ್ವಾಯಿತು. ಭಸ್ತುಕೊಟ್ಟರು ; ಅದನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಿದೆನು. ಆಮೇಲೆ ಪಂಚ ರೊಳ್ಳಿ ದೆವ್ವಕೈ ಕೊಳ್ಳಿವು. ” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಣಿಸಿದನು. ನನಗೆ ರೇಗಿತು.

“ ‘ ಛೈವಧಿ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ’ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ‘ ಚೋಡಿ, ಭಟ್ಟ, ಭಸ್ತು, ಕೊಳ್ಳಿ ! ’ —ಅಯ್ಯೋ ಮುಟ್ಟಾಳ ! ಕಾಯಿಲೆಗೆ ಛೈವಧಿ ಕೊಡಬಾರದೇನೋ ಎಂದೇ.

“ ಛೈವಧಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ” ಎಂದನು.

“ ಯಾರು ? ” ಎಂದೇ.

“ ಸೆರಿಮನೆ ಮಂಜಣ್ಣು ” ಎಂದನು.

ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಿಟ್ಟುಬಂದಿತು. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ‘ ನನಗೆ ನಾನೇ ವೈದ್ಯನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೇ ! ’ ಎಂದುಕೊಂಡು ಛೈವಧಿಕೊಟ್ಟು ಅನೇಕ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ವೈಕುಂಠಧಾಮಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವವರು ಬಹಳ ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಜನಗಳು ಕಾಯಿಲೆಯಾದರೆ ಮೊದಲು ದೆವ್ವಕೈ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ಸರ್ವಾಣಿಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಭಟ್ಟರು, ಶಾಸ್ರಿಗಳು ಮುಂತಾದವರೊಡನೆ ನಿಮಿತ್ತ ಕೇಳಿಸಿ, ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಬೂದಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆ ; ಅಥವಾ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ತರುವಾಯ ತನಗೆ ತಾನೇ ವೈದ್ಯನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನಿಂದ ಏನೋ ಛೈವಧಿ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ರೋಗಿ ಅವರಿಹಾಯವಾದ ದುರವಸ್ಥಿಗಳಿದ ಮೇಲೆ ಆಸ್ತ್ರಶೀಲಿಗೆ ಓಡುತ್ತಾರೆ. ಡಾಕ್ಟರು ಏನಾದರೂ ಛೈವಧಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಕುಡಿಸುತ್ತಾ, ತನಗೆ ತಿಳಿದ ಮದ್ದಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾ, ದೆವ್ವಭಾತಗಳಿಗೆ ಹರಕೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾ, ಸಾಕಾದಪ್ಪು ಅಪಘ್ಯಯಾಡುತ್ತಾ, ಆದೃಷ್ಟವಶದಿಂದ ರೋಗಿ ಬದುಕಿದರೆ, ಅದನ್ನು ಭಟ್ಟರ ಭಸ್ತುಕ್ಕಾಳಿ ದೆವ್ವದ ಕೃಪೆಗೂ ಆರೋಪಿಸಿ, ರೋಗಿ ಸತ್ತರೆ ಅದನ್ನು ಆಸ್ತ್ರಶೀಲಿ ಡಾಕ್ಟರ ಛೈವಧಿಗೆ ಆರೋಪಿಸಿ, ತವ್ವ ಅನುಭವದ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರವನ್ನು ಇತರಿಗೂ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅವನೇಕ ನಾಚಿಕೆಮುಳ್ಳಿನಂತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ನಾವು ಆಣ್ಣಪ್ಪನ ಗುಡಿಸಲನ್ನು ಸೇರಿದೆನು. ಕೆರುಜಗಲಿಯ ಕೆಸರು ಹಲಗೆಯಮೇಲೆ ತೊಗಲು ಅಂಟೆದ ಎಲುಬಿನ ಗೂಡಿನಂತೆ ಆಣ್ಣಪ್ಪ ಮುದ್ದೆಯಾಗಿ ಮುದುರಿಕೊಂಡು ಕೂತಿದ್ದ ! ಮೈಮೇಲೆ ಬಟ್ಟಿಯುಲ್ಲ.

ಒಂದು ಚಿಂದಿ ಕೆಂಬಳಿ ಅವನಿಗೆ ಸ್ಪ್ಲೈ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮುದುರಿಬಿದ್ದಿತ್ತು. ತಲೆಕೊಡಲು ಕೆದರಿ ವಿಕಾರವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಕೈ ಮುಗಿದು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಲುತ್ತೊಡಗಿದ. ಅವನಿಗೆ ಮಾತಾಡಲು ಉಸಿರೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನೋಟ ಭಯಾನಕವಾಗಿತ್ತು. ನನಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಡಾರಿದ್ರ್ಯವೇ ಮೂರೀಕ್ಕು ನನ್ನು ದುರು ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಹೊಟ್ಟಿಯ ಅಳಲನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ತಿಂದುಕೊಂಡು ಕೆಸರು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇ. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಪಾತಾಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದ “ಅಯ್ಯಾ, ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಮೊರಡಾದ ಕಾಲುಮಣಿಯನ್ನು ತೊರಿಸಿದ. ನಾನು ಆದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. ಸ್ಪ್ಲೈಹೊತ್ತು ಮಾತಾಡಲು ಬಾಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಶೋಕರೂಢಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟೇ ಅಲ್ಪವಾದುದಾಗಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವಾದುದಾಗಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸನ್ನಿಹೇಶ ವನ್ನು ವಿರಾಟಾದ್ವಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಲೇಳಿಸುವುದು ನನಗೊಂದು ಹುಜ್ಞಿ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಪತ್ವಮಹತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಿ ಸಮತ್ವ ಮೂಡುತ್ತದೆ; ನಮ್ಮ ಅಹಂಕಾರವೂ ತಗ್ಗಿ, ಅಣುವಿಸಿಂದ ಹಿಡಿದು ಆಕಾಶದ ವರೆಗೂ, ಅಚ್ಚಾತನಾದ ಇರುವೆಯಿಂದ ಜಗದ್ವಿಶಿಷ್ಟತನಾದ ಮಹಾತ್ಮನ ವರೆಗೂ, ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲವೂ ಮಹಿಮಾಮಯವಾಗಿ, ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ, ಅಪಾರವಾದ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಹದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಮತ್ವದ ಮತ್ತು ಸರ್ವಮಹತ್ವದ ಅನುಭವವುಂಟಾಗಿ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲತೆಯೂ ಆನಂದವೂ ಶಾಂತಿಯೂ ಮೈದೋರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು ಅಂತಹ ವಿರಾಟಾದ್ವಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ. ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಮಹಾಜಾಲದಂತೆ ಎಂದೂ, ಪ್ರತಿಯೊಂಧ್ಲ ವಸ್ತುವೂ ಜಡವಾಗಿರಲಿ ಚೇತನವಾಗಿರಲಿ ಪರಸ್ಪರೋಪಜೀವಿಯಿಂದೂ, ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಮೃತ್ಯು ಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದ ರಾವಣನ ಆರ್ಥನಾದ ನಾಳಿ ಸಾಯಲಿರುವ ನೋಣನೇಂದರ ರೋದನಕ್ಕೂ, ನಾಳಿ ಅರಳಲಿರುವ ಕುಸುಮನೇಂದರ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೂ ಹೇಗೋ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದೆಯೆಂದೂ ನನ್ನ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಗೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣಿದ ಸಣ್ಣ ಹಕ್ಕಿಯೊಂದು ಯಾರೂ ಕಾಣದಂತೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಾಡಿನ ಒಂದು ಮರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬ್ರಾಹ್ಮ:

ಕಾಲದ ಸ್ವರ್ವರೂಪೀತ್ವವದಲ್ಲಿ ಇಂಪಾಗಿ ಗಾನ್ಗೇಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾನು ಆ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ಸರ್ವಕಾಲ ಸರ್ವದೇಶರಚಿತವಾದ ವಿರಾಟರಂಗದ ಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡಿ ಕೇಳಿ ನಲಿಯುತ್ತೀನೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸನ್ನಿಹಿತದ ಮಹತ್ವ ನೂರ್ತುಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮತ್ತಾವ ಮಹದ್ವಾಯವಾರಕ್ಕೂ ಕೇಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವ್ಯಾಹರದಲ್ಲಿ ಹೇಳ್ಣಿಸಿಯರಿನ ನಾಟಕರಚನೆ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ, ಮೊದಲೇ ನಡೆದ ಫೋರಯುದ್ಧ ಎಷ್ಟು ಅನಿವಾರ್ಯವೋ, . ಅದೂ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ, ಅಷ್ಟೇ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ನಂಬಿಗೆ. ಭುವನಕವಿಯ ಭಂಜ್ಯ ಸ್ವರಮೀಲದಲ್ಲಿ ರನ್ನ ಒಂದು ಲಲಿತರಾಗವಾದರೆ ಗೂಬಿ ಕೂಡ ಒಂದು ಕೇಳುವಿದನಿ !

ಅಣ್ಣಪ್ಪನ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲುಮಣಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳತು ಇಂತಹ ಸ್ವರ್ಪಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತೀಲತೊಡಗಿದೆನು. ಆ ಬಡವನ ರೋಗದ ವಿಷಮಾನಸ್ಥಿತಿ ಭರತವಿಂದದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಸಂಗ್ರಹದಂತಿಯೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಂಡಿತು. ಹೊರಗೆ ನೋಡಿದೆ. ಮುಲೆನಾಡಿನ ಹೆಬ್ಬನ ಹೆಬ್ಬಿಟ್ಟಿಗಳು ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಅನಂತವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದ್ದುವು. ಆ ಪರಣಸಮುದ್ರದ ತರಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ನಡುಹಗಲ ಉರಬಿಸಿಲು ಪಸರಿಸಿತ್ತು. ಮೇಲೆ, ಅನಂತವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಂತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ನೀಲಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಕೋಟಿ ಮೈಲಿಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಗುಡಿಸಲಿನ ಕೊಳಕಾದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ತಿಪ್ಪೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಳಬೇಕಿಂದು ಮಣಿನ್ನು ಕೆದರಿಕೆದರಿ ತನ್ನ ಹೂಮುರಿಗಳಿಗೆ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುತ್ತಿತ್ತು, ಹುಳು-ಹಪ್ಪಟಿಗಳನ್ನು! ತನ್ನ ಯಜಮಾನನ ರೋಗದ ವಿಚಾರ ಅದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಾದಂತೆ ತೋರಿಲಿಲ್ಲ ! ಕಂತ್ರನಾಯಿಯೊಂದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ವೈಮೇಲೆ ಕುಳತು ಪೀಡಿಸುವ ನೋಟಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಹಾಕಿ ಅಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಎದುರುಗಡೆ ಗದ್ದೆಯ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲುಡಿಗಳು ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕಾಲದ ಅಳದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ದೇಶದ ವಿಸ್ತೃದಲ್ಲಿ ಸಂಜರಿಸಿದೆ. ಪುನಃ ವಿರಾಟರಂಗದ ಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣಪ್ಪನ ರೇಷ್ಮೆಕಾಯಿಲೆಯನ್ನು ಚಿತ್ತಿಸಿದೆ—ಸಿಂಧುವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಂದು ! ಈ ವಿಚಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿಯ ಉದ್ದೀಕ, ಸುಖದುಃಖಗಳ ಅರ್ಥ, ಆ ಬಡವನೂ ಲೋಕರೂಢಿಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಲ್ಪನೂ ಅದ ಅಣ್ಣಪ್ಪನ ಜನ್ಮಜೀವಿತಗಳ ಉದ್ದೀಕ, ಅರ್ಥ ;— ಏನೇನೋ

ನೂರು, ಸಾವಿರ, ಲಕ್ಷ, ಕೋಟಿಭಾವನೆಗಳು ‘ದರ್ಶನ್ ಶ್ವ’ದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿದುವು. ನನಗೊಂದೂ ಬಗೆಹರಿಯಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನಾದೆ; ದೀನನಾದೆ; ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದಿನ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದೆ.

ಬತ್ತಲೆ ಕೂತಿದ್ದ ಅಣ್ಣಪ್ಪ! ಅವನು ಕೂತಿದ್ದ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿ ನೀವು ಕಾಯಿಲೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಜೋರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಿಟ್ಟೀರಿ. ಅಸ್ವತ್ತಿಯಲ್ಲಾದರೆ ಅಂತಹ ರೋಗಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲುಗಾಡಲೂ ಕೂಡ ಬಿಡರು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಶೃಂಖಳಾನಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧ ನಾಗಿ ಕುಳಿತಂತೆ ತೋರುತ್ತತ್ತು. ನಾನು ಮಾಯನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ಇದೇನೋ ಇದು? ಅವನಿಗೆ ಮಲಗಲು ಹಾಸಿಗೆ ಇಲ್ಲವೇನೋ?” ಎಂದೆ. ಮಾಯ “ಹಾಸಿಗೆ ಬೇಡ ಎಂದ. ಬಹಳ ಉರಿಯಂತೆ” ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಚಿಂದಿಕಂಬಳಿಯನ್ನೇ ಹಾಸಿದನು. ನಾನು ಅಣ್ಣಪ್ಪ ನಿಗೆ ಮಲಗಲು ಹೇಳಿದೆ. ಅವನು ಪುನಃ ಅದೇ ಪ್ರೀತವಾಣಿಯೋ ಎಂಬಂತಿರುವ ಪಾತಾಳಸ್ವರದಿಂದ “ಅಯ್ಯಾ, ನಾನು ಸಾಯುತ್ತೀನೇ. ನನ್ನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮನೆಯ ದನ ಕರು ಪಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲದರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಿಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದನು. ನನಗೆ ಎದೆಯಿರಿದಂತಾಯಿತು. “ಅದೆಲ್ಲಾ ಹಾಗಿರಲಿ! ನೀನು ಮಲಗಿಕೋ ಮೋದಲು” ಎಂದು ಗದರಿ ಹೇಳಿದೆ. ನನ್ನ ಬಲಾತ್ಮಾರಕ್ಕೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡ. ಅವನು ಮಲಗಿಕೊಂಡ ರೀತಿ ಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಲಗುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹತಾಶನಾದಂತೆ ತೋರಿತು.

ನಾನು ಅವನ ಕಾಯಿಲೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ತಿಗೆದರೆ ಅವನು ಸಾಲದ ಮಾತನ್ನೇ ತಿಗೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. “ಅಯ್ಯಾ ನನ್ನ ಖುಣ ತೀರಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಖವಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತೀನೇ. ನನ್ನ ದನ ಕರು ಪಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ” ಎಂಬುದೇ ಅವನ ಪಲ್ಲವಿಯಾಯಿತು. ಗ—ಯವರು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು, ಸಾಲದ ಜಿಂತಿ ಬೇಡ ಎಂದು. ನಾನೂ ಹೇಳಿದೆ “ನೀನು ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ; ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿಕೋ. ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ನಾನೇ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಛೈಷಧಿತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೀನೇ” ಎಂದೆ. ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಏರಡನೆಯ ಅಂಶವನ್ನು ನಂಬಿದನೇ ಹೊರತು ಮೋದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ನಂಬಿಗೆ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಅವನ ಕಾಟ ವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಗ—ಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ “ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ”

ಎಂದು. ಅವರೂ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವಂತೆ ನಟಿಸಿದರು. ನಡುನಡುವೆ ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಮಾತನಾಡಲು ಯಶ್ಚಿಸಿದನು. ನಾನು ರೇಗಿದಂತೆ ನಟಿಸಿ ಅವನು ಸುಮೃನೆ ಮಲಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಒಂದು ಬಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ಹೊದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದುದು ನ್ಯಾಮೋನಿಯಾ ಕಾಯಿಲೆ. ಅವನಿಗಿಂದ ಕೆಪ್ಪಸಹಿಷ್ಟು ತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನಾಗಲೇ ಹೆಣವಾಗಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಗಂಗೆ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗುವ ಜಾತಿ ಭೇದ ತಿಳಿಯಾದು. ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಮೋನಿಯಾ ಆಗಲಿ, ಟೈಫಾಯ್ಡ ಆಗಲಿ, ಮಲೀರಿಯಾ ಆಗಲಿ, ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಬರಿಯ ಕಾಯಿಲೆ. ನ್ಯಾಮೋನಿಯಾವನ್ನು ರೇಷ್ಟೆ ಕಾಯಿಲೆ ಎಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ತಿಳಿದವರು ಕರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಶಃ “ಶೀಷ್ಟಾಜ್ವರ” “ರೇಷ್ಟೆಕಾಯಿಲೆ” ಅಗಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಪಟ್ಟಿಬರೆಯುವ ನಾಟಕವನ್ನು ಪೂರ್ಯೇಸಿ ಅವನಿಗೆ ಧೈಯರ್ ಹೇಳಿ, ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದೆವು. ಅವನು ಏಳದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಾಯ ನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆವು. ಕಡೆಗೆ ಡಾಕ್ಟರಿಗೊಂದು ವಿಶದವಾದ ಕಾಗದಬರೆದು ಒಬ್ಬ ಆಳನ್ನು ಚೈಪಣಿಗೆಂದು ಕಳುಹಿಸಿದೆವು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಪುನಃ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತೀನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟಿದೆವು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ ಅಣ್ಣಪ್ಪ ನಿಗಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮನಾಗಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆ. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ರೋಗಿಯ ಪಢ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದೆವು.

ಸಾಯಂಕಾಲ ರೋಗಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದಿದೆವು !

ಮಲೆನಾಡಿನ ಗೋಪಾಲಕರು

ಮಲೆನಾಡಿನ ಗೋಪಾಲಕರು ದಿಟ್ಟರು ; ಕೆಳ್ಳಿದೆಯಾಳುಗಳು ; ಅಲ್ಲದೆ ಕಷ್ಟಸಹಿಪ್ಪು ಗಳು. ಗಿರಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಳಿಬಿಸಿಲೇನ್ನದೆ ಅಲೆದು ಅಲೆದು ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾಗಿರುವರು. ಅವರ ಉದುವೆಂದರೆ, ಮೋಳಕಾಲು ಮಾರದ ಕೊಳಕಾದ ಪಂಚೆ ಒಂದು, ಯಾರಾದರೂ ಪುಣ್ಯತ್ವರು ಧರುವುದು ಮಾಡಿದ ಹರಕು ಅಂಗಿ ಒಂದು ! ಇಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೀನೂ ಇಲ್ಲ. ಕಂಬಳಯೋಂದು ಮಾತ್ರ, ಹರಕಾಗಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ, ಇದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಾಣವೆಂಬ ದಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಗಿಯುತ್ತಾರೆ. ಒಡ್ಡಾಣ ಅವರ ಸ್ವಂತ ತಯಾರಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೊಂಡಿಯನ್ನು ದುವರು. ಆ ಕೊಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಸದಾ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಕ್ರಿತಿ (ಖಡ್ಗ ವಲ್ಲ !) ಯೆನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದಿಲ್ಲದೆ ಅವರು ಹೊರಗೆ ಹೊರಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಅವರು 'ಸ್ವಲ್ಪ' ಕವ್ವು. ಮೋರಡಾದ ಅವರ ದೇಹ ಅವರ ಜೀವನದ ಕಾಲಿಸ್ತವನ್ನು ತೋರ್ವಡಿಸುವುದು. ಅದರೂ ಅವರು ನಡೆನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿನಯ ! ಗರ್ವವಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯಾಶಿಯಲ್ಲದೆ, ಒಂದುದನ್ನು ತಿಂದುಂಡು ಸುಖಿದಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳಿಯುವರಲ್ಲದೆ, ಹಾಳು ವ್ಯಾಜ್ಞಗಳಿಗೆ ಕೈಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಜೀವನದ ಮಹಿಮೆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೋತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಸೌಜನ್ಯ ಅವರಿಗೆ ಗೋವುಗಳ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಬಂದಿದೆಯೋ ಏನೋ ಗೋತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ !

ಅವರು ದಿನದಿನವೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಗಂಜಿಯುಂಡು, ಹಾಲು ಕರೆದ ಮೇಲೆ ತುರುಗಳನ್ನೇ ಲಾಳು ಮೇಯಿಸಲು ಹೊಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವರು. ಪುನಃ ಅವರು ಹಿಂತಿರುಗುವುದು ಸುಮಾರು ಸಾಯಂಕಾಲ ಐದು ಗಂಟೆಗೆ. ಅವು ಹೊತ್ತಿನವರಿಗೆ ದನಗಳನ್ನು ಹುಲ್ಲು ಹುಲ್ಲುಸಾಗಿರುವ ಜಾಗಗಳಿಗೆಲಾಳು ಹೊಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೇಯಿಸುವರು. ಬೇಸಗೆಯಲಾಳು ದರೆ ನಡುಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳನ್ನೇ ಲಾಳು ನೀರಳರುವ ತಂಪಾದ ಕಡೆಗೆ ತರುಬುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವುಗಳೆಲಾಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮಲಿಗಿ

ಮೆಲುಕುಹಾಕುತ್ತಾ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಳ ದಿನದಿನವೂ ಬದಲಾಯಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದ ಗೋತ್ತುದ ಸ್ಥಳ. ಅದಕ್ಕೆ ಗೋಪಾಲಕರು ತಮ್ಮ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ “ತರುಬುಗುಣ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಾ ‘ತರುಬುಗುಣ’ ಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಸುರು ಎಸ್ಥಾದರೂ ಹುಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ದನಗಳ ಗುಂಪು ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಲಗಿ ಮಲಗಿ ಆ ನೇಲ ಕಾಲುದಾರಿಯಂತೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮೆದಿರುತ್ತದೆ.

ಗೋವುಗಳು ‘ತರುಬುಗುಣ’ ಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಗೋಪಾಲಕರು ತಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೇ ಸಗುತ್ತಾರೆ. (ಮಲೆನಾಡಿನ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳಿಗೇನು ಬರಗಾಲವಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಖುತ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಫಲವಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು ಪ್ರಾನುಖ್ಯವಾದುದು. ಅದು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಹಲಸಿನಮರಗಳೇ! ಮುಂಗಾರುಮಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಚೆಯೇ ಹಲಸಿನಫಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುನ್ನ ಕಲ್ಲು ಸಂಪಗೆ ಹಣ್ಣು, ಬೆನ್ನಾರಲ ಹಣ್ಣು, ಕಾಡುಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ಇವೇ ಮೊದಲಾದುವು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ.) ಒಬ್ಬನು ಮರಹತ್ತಿ ಒಂದು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಿದ ಅಥವಾ ಹಣ್ಣಾದ ಹಲಸಿನ ಕಾಯನ್ನು ಕೆಡಹುವನು. ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಕಂಬಳಿಗಳನ್ನು ಹಸುರಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿಕುಳುತ್ತೊಳ್ಳುವರು. ಒಡ್ಡಾಣದಲ್ಲಿರುವ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಹಲಸಿನಕಾಯನ್ನು ಕೆತ್ತಿ ಅಥವಾ ಕೊಯ್ದು ಎಲ್ಲರೂ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ತನ್ನವರು. ತಿಂದಾದ ಮೇಲೆ ಕೊಳ್ಳಲೂದುವರು.

ಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ದನಗಾಹಿಯ ಪರಮಗೆಳಿಯ! ಅದಿಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ದನಕ್ಕಾಯುವ ಪದವಿಗೆ ಗೌರವ ಕಡವೆ. ಆ ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯ ಕೊಳ್ಳಲಗಾನ ಎಷ್ಟು ಇಂಪಾಗಿ ಕೇಳಿಬರುವುದೆಂದರೆ, ಅದನ್ನು ಅಲಿಸಿದವ ಸಿಗೇ ಗೋತ್ತು!

ನಮ್ಮುರಿನಲ್ಲಿ ‘ಹಿರಗ’ ಎಂಬ ದನ ಕಾಯುವನವಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ಹಿರಿಯಣ್ಣ ಎಂದು. ಅದರೆ ಮೇಲುಜಾತಿಯವರು ಕೇಳುಜಾತಿಯವರನ್ನು ‘ಹಿರಿಯಣ್ಣ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲು ಸಂಕೊಳೆ

ಪಟ್ಟು ‘ಹಿರಗ’ ‘ಹಿರಗ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ದನಕಾಯು ವವರಿಗೆಲ್ಲ ಮಾಡರಿ, ಮಾಗೆದಶೀ. ಅವನ ದಿನಚಯೆಯೆಲ್ಲ ಇತರ ಗೋಪಾಲಕರಂತೆಯೇ. ಅವನೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ದನಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಹೊಗಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹೊಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುವನು. ಆದರೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಓಜಸ್ಸಿದೆ. ಅದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಕಷಿಂ ಸುತ್ತುದೆ. ಕೊಳಳೂದುವುದರಲ್ಲಿ ಆತನ ಸಮಾನರಿಲ್ಲವೆಂದೇನೋ ಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಒಂದು ಸಾಕ್ಷಿ! ನಾನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ವನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ದೂರದಿಂದ ನಲಿನಲಿದು ಇಂಥಾಗಿ ಮನಮೋಹಿಸಿ ಬರುವ ಆತನ ವೇಣುನಾಡಿನ್ನು ನಿಷ್ಪಂದನಾಗಿ ನಿಂತು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಆಲಿಸಿರುವೆನು. ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೋವಿದರೆನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಹಣ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ನಡೆಯಿಸುವ ಸಂಗೀತಕಳೇರಿಗಳಿಗೆ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೊಗಿ ಕೊಳಳಲನ್ನು ಕೇಳಿರುವೆನು! ಆದರೆ ಅವರ ವೇಣುನಾದ ಹಿರಗನ ಕೊಳಳಲಾಗಬಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಮನಮೋಹಿಸಿಲ್ಲ; ಮೈಮಾರೆಯಿಸಿಲ್ಲ. ಹೃದಯವನ್ನು ತಳವುಳಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ! ಭಾವಪರವಶನನ್ನೂ ಗಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ; ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿಲ್ಲ. –ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಪ್ರಭಾವವೂ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು ಅದಕ್ಕೆ.

‘ಹಿರಗ’ನನ್ನು ದೊಡ್ಡವರು ಆದರಿಸುವುದಂತೂ ಇರಲಿ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಫನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಸಲಿಗಿ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹಿರಗ ‘ದನಬಿಡ’ಲು ಬಂದ ನೆಂದರೆ ಸರಿ. ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಅವನನ್ನು ಮುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲು ಜಾತಿಯವರು ಕೇಳುಜಾತಿಯವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದೆಂಬ ನಿಯಮವಿದ್ದರೂ ಹುಡುಗರು ಅದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ದೇವರ ರಾಜ್ಯದವ ರಾದ ಮಕ್ಕಳು ಸೈತಾನನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ದೊಡ್ಡವರ ಮತಭೇದ ವನ್ನೇ ನೆಂದು ಬಲ್ಲರು! ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರೇಮವೇ ಜಾತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಸಾಧನ. ಯಾರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರೇ ಉತ್ತಮಜಾತಿಯವರು. ಯಾರು ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರೇ ಅಧಮಜಾತಿಯವರು! ‘ಹಿರಗ’ನಿಗೂ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬಲುಪ್ರೀತಿ. ಅವನು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಹೊಸ ಕರುವಿಗೆ ನಾನು ಕರಣಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವರು ಹೇಳದ

ಹೇಸರನ್ನೇ ಆ ಕರುವಿಗೆ ಇಡುತ್ತಾನೆ. ಮಕ್ಕಳೂ ಅವನಿಗೆ ಅನೇಕ ಕೆಲಸ ಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬನು “ಹಿರಗಾ, ನನಗೊಂದು ಕೊಳಲು ಬೇಕು”; ಮತ್ತೊಬ್ಬನು “ನನಗೊಂದು ಬುಗುರಿ”; ಇನ್ನೊಬ್ಬನು “ನನಗೊಂದಿಸ್ತು ಕೆಲ್ಲಿಸಂಪರ್ಗಿಹಣ್ಣು!” ಮಗುದೊಬ್ಬನು “ನನಗೊಂದು ವೆಟ್ಟು”. (“ವೆಟ್ಟು” ಎಂದರೆ ಸಣ್ಣ ರಂಧ್ರವುಳ್ಳ ಬಿದಿರಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಆಟದ ಕೋರಿ. ಸಣ್ಣ ತೂತುಳ್ಳ ಸುಮಾರು ಒಂದಂಗುಲ ದಪ್ಪದ ಬಿದಿರನ್ನು ಒಂದು ಗೇಣುದ್ದು ಕಡಿದು ಅದಕೊಂಡು ‘ಗಜ’ವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಗಜ’ವೆಂದರೆ ಅದೇ ಬಿದಿರಿನ ತುಂಡನ್ನು ಎರಡಂಗುಲ ಕಡಿದು ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗೇಣು ಎರಡಂಗುಲದ್ದು, ಬಿದಿರಿನ ರಂಧ್ರದ ಗಾತ್ರವುಳ್ಳ, ಬಲವಾದ ಕಡ್ಡಿಯೊಂದನ್ನು ಜೋಡಿಸುವರು. ಉದ್ದವಾದ ಬಿದಿರಿನ ತೂತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರಮರಲಕಾಯಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಜುಮ್ಮನಕಾಯಿ ಯನ್ನಾಗಲಿ ಇಟ್ಟು ‘ಗಜ’ದಿಂದ ನೂಕುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಾಯಿ ಒಂದು ಅದರ ಅಗ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಾಡದಂತೆ ಬಿಗಿದುನಿಲ್ಲತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಗಜವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ರಂಧ್ರಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬಿಗಿಯಾದ ಕಾಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಗಜದಿಂದ ನೂಕೆದರೆ ಒಳಗಿನ ಗಾಳಿಯ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಅಗ್ರಭಾಗದ ಕಾಯಿ ಹಾರಿ ‘ಟಾಪ್’ ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಶಬ್ದವಾಗುವುದು. ಈ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ‘ವೆಟ್ಟು’ ಎಂದು ಹೇಸರು.) ಮತ್ತೊಬ್ಬನು “ಹಿರಗಾ! ಬಿಲ್ಲು ಮರೆತಿಯೋ”; ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಾದರೆ “ಹಿರಗಾ, ಸಿತಾಳಿದಂಡೆ ಹೂ ತಗೊಂಡು ಬಾರೋ”, “ಕೇದಗೆ ಹೂ ಮರೆಯಬೇಡೋ”;—ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೊಂದು ಕೆಲಸ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವನೆಂತೂ ಒಂದಕ್ಕೂ ‘ಇಲ್ಲ’ ಎನ್ನು ವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ‘ಹುಂ’ ಎನ್ನು ವನು. ಅವನ ಕೃಯಲ್ಲಾದನುಟ್ಟಿಗೂ ತಂದುಕೊಡುವನು. ಅಂತೂ ಪ್ರತಿದಿನ ಸಾಯಂ ಕಾಲ ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಬೈಗುಳ ತಪ್ಪವೆಡಿಲ್ಲ.

‘ಹಿರಗ’ನಿಗೊಂದು ನಾಯಿಯಿದೆ; ಅವನು ಅದರ ಬಾಲ ಕಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಯಾರಾದರೂ ಅದು ಎಂಥಾ ನಾಯಿ ಎಂದರೆ ಹಿರಗ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂಕೋಚಪಡದೆ ಧೈಯವಾಗಿ “ಚೀನಿನಾಯಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ನಿಜ ವಾಗಿಯೂ ಅದೇನೊ ಕಂತ್ರಿನಾಯಿಯೆ. ಅವನು ಮಾತ್ರ ಅದು ಜಾತಿ ಸಾಯಿಯೇ ಹೌದೆಂಬ. ಹುಸಿನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಬಾಲ ಕಡಿದ ನಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ‘ಚೀನಿನಾಯಿ’ಗಳೇ ಆಗುತ್ತವೆಂದು ಆಶನ

ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಇದು ಅವನೊಬ್ಬನ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಅಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಕಡೆಮೆ ನಮ್ಮೊರು ಮತ್ತು ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಉರಿನವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವೆಲ್ಲಾ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ಹೀಗಾಗಲು ಒಂದು ಕಾರಣವುಂಟು. ಮೊದ ಮೊದಲು ಬಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಜಾತಿನಾಯಿಗಳನ್ನು ತಂದಾಗ ಅವುಗಳೊಂದಕ್ಕೂ ಬಾಲನೇ ಇರಲಿಲ್ಲ! ಅಂದರೆ ಬಾಲನೇ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂತಲ್ಲ; ಕತ್ತರಿಸಿತ್ತು ಎಂದರ್ಥ! ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಂದ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಬರುವವರೆಲ್ಲ ಬಾಲಕಡಿದ ನಾಯಿಗಳನ್ನೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತರುತ್ತಿದ್ದ ದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಡಿದ ನಾಯಿಗಳಲ್ಲ ಜಾತಿನಾಯಿಗಳಾಗುವುವೆಂಬ ಯಾಸಿನಂಬಿಕೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ‘ಚೀನಿನಾಯಿ’ಗಳನ್ನು ಇಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವುಂಟಾದುದರಿಂದ ನಮ್ಮೊರು ನಾಯಿಬಾಲಗಳಿಗೆ ಕಾಲಬಂದಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ನಾಯಿಗಳ ಬಾಲಗಳನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ತಿಳಿಗೇಡಿತನದ ಅಭ್ಯಾಸ ಹರಡಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಿತೆಂದರೆ, ಕೆಲದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಂತದಲ್ಲಿ ಬಾಲವಿರುವ ನಾಯಿಯೆಡರ್ಫನವೇ ಆಪರಾಪವಾಯಿತು. ಕಡೆಕಡೆಗೆ ಬಾಲದ ನಾಯಿಯೆಂದರೆ ಕೌಶಲಕವಾಗಿಯೂ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಇದೇನೋ ಹಳ್ಳಿಯ ಬೆಷ್ಟುತನವಾಯಿತು! ಪುರಜನರ ಮರುಳಾಟವನ್ನೇ ನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು? ಮೊದ ಮೊದಲು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ ಕೆಲವರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಉಡುಪು ಶೈಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು, ಅಮೇಲೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಂತೆ ಫೇರಾಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡವರೆಲ್ಲಾ ನಾಗಿರಕರೆಂಬ ಭಾವನೆ ಪಟ್ಟಣಗರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅನರ್ಥಕಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆ? ಹಾಗೆಯೇ ಹಳ್ಳಿಯವರು ಬಾಲಕಡಿದ ನಾಯಿಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮೋಸಹೋದರು.

ಹಿರಗನ ನಾಯಿಯಂತೋ ಪೂರಾ ಕಂತ್ರಿ! ಬಾಲವಿದ್ದಿದ್ದರಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಲು ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿಯಾದರೂ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಲವಿಲ್ಲದೆ ಅದು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅತಿವಿಕಾರವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮೊರಿನವರಿಗೆ ಬಾಲಕಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಳತೆಪ್ರಮಾಣಗಳು ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲವು ನಾಯಿಗಳ ಬಾಲವನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಎನ್ನೋ ಸಾರಿ ಅಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಯುವವರಿಗೂ ನಕ್ಷಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಬಾಲವಿತ್ತಿಂದೇ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಅನ್ನು ಖಡಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಡಿಯು

త్తారే. కేలవు నాయిగళిగి బాలకడిదిరువరెందే తిలయువదిల్లు, అష్టు స్ఫుల్పవే కడియుత్తారే. ఈజీచిగి బాలకడియువుదు తిలిగేరితనవేందు తిలిదమేలి కేలవు ఆహకాస్యక్కేఇగలారద నిపుణరు తమ్ముదే ఒందు నూతన ఖషపత్రియన్న కొట్టు ఒందు నూతనసిద్ధాంతనన్న ప్రచురపడిసిరుత్తారే. ఆదేనేందరే, బాలకడిద నాయిగళు చేన్నాగి ఓడువువంతి. బాలవిద్ధరే ఆవుగళిగి ఒందు విధవాద ఆదచణయొగువుదంతి. ఇదన్న సాధిసలిక్కే అవరు కొడున ఖపమాన యావుదెందరే, ఎత్తిగి కట్టువ లాళ! నాయియ బాలక్కావుత్తిన లాళక్కావు ఇరువ సంబంధ-ప్రాస వినా-నన్న ఆల్పుబుద్ధిగి ఆతీతవాగిది!

‘హిరగ’ బాలకడిదు చేసియున్నాగి మాడిద తన్న కంత్రి నాయిగి ఇంగ్లీషు హేసరిడబీచేందు యారెన్నోఏ కేళిదనంతి. అదక్కే అవరు ‘రాస్పుల్’ (Raspula) ఎందు హేసరిదు ఎందరంతి. ఈగ ఆ హేసరు యావ యావ ఆవస్థిగళన్నేల్లు దాటి ‘రాసికల్లు’ ఎందాగిద. ముందే ఆదర పరిణామవేనాగువుదోఏ బల్లవరారు? నాయి సాకిద ప్రతియోబ్భిరగూ ఇంగ్లీషు హేసరిన హుచ్చు. నిరక్కరకుష్టి కూడ తన్న నాయిగళిగి ‘ట్రిగర్’ ‘డ్రైమండ్’ ‘సెట్ల్’ ‘రుబి’ ‘రోసా’ ఎందు హేసరిదుత్తునే. ‘హండ్’ ‘కెంప’ మోదలూద హళ్లయ హేసరుగళు యార మనస్సిగూ బరువుదిల్ల. ఈ తీరద హుచ్చిగి ఆస్పత్రియాదరూ ఇరువుదేల్ల?

హిరగ దనకాయలు హోగుత్తా ఈ నాయియన్న సంగడ శరీదుకొందు హోగువను. అదు యావాగలూ ఆవనన్న కాడి నల్లియీ బిట్టు మనిగి పరారియాగువుదిల్ల. కంత్రినాయియాదరూ జురుకాగిద. కేలవరిగి నాడనాయిగళేందరే బము ఆలఫ్యై! తిరస్కార! దుడ్చుకొట్టుతుద చేసినాయిగళేందరే ఆత్మాదర! ఇదోందు మూలిఫతనద దురాగ్రక! పట్టణిగళింద తంద కేలసక్కే బారద చందద జాతినాయిగళన్న ఎష్టోఏ నేండిద్దీఏనే. కాడెందరే ఆవుగళిగి పురజనరిగువంతియీ మహాభయ. ఒందూ రిన శబ్దవెందరే ఆవుగళ జీవనే కారువుదు! ప్రాణ నేత్తిగేరు

ವುದು. ನಾಡನಾಯಿಗಳಾದರೋ ಕಾಡಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವೂ ಭಯಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೋವಿಯ ಗುಂಡು ಹಾರಿದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಾಜರಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗಳಿಯುವುದು ಮುಖನೋಡಿ ಮಣಿಕೊಡುವಂತೆ ಶುದ್ಧ ಮೂರ್ಖತನ! ಜಾತಿನಾಯಿಗಳ ಡೌಲಿಗೆ ನಾವೇಕೆ ಮೋಹಪಡಬೇಕು? ಅವು ಪುರದ ರಾಜಬಿಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಂಚಾರಹೊರಡುವ ಸೋಗಸುಗಾರ ಪುಟ್ಟಿಸಾಮಿಗಳ ಸಂಗಡ ಬೀದಿಯ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಓಡಾಡುತ್ತಾ, ಹೆಣ್ಣು ನಾಯಿಗಳನ್ನು (ಒಡೆಯನ ಗುಣವೇ ಆಳಗೂ ಅಲ್ಲವೇ?) ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚುತ್ತಾ ಅಡ್ಡಾಡಲು ಅರ್ಥವಾದುವೇ ಹೂರತು, ಮಲಿನಾದಿನ ಫೋರಾರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಉಗ್ರಜಂತುಗಳನ್ನು ಬೇಟಿಯಾಡಬಲ್ಲವೇ? ಇರಲಿ; ನಾಡನಾಯಿಗಳೇನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಂದವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಕೆಲವಂತೂ ಜಾತಿನಾಯಿಗಳನ್ನು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಿಾರಿಸುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಂದಮೇಲೆ ಜಾತಿನಾಯಿಗಳ ಗುಣಪ್ರಶಂಸೆ ದುರಾಗ್ರಹಜನಿತವಾದುದೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಹಿರಗನ ನಾಯಿ ತುಂಬಾ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ. ಅವನೇ ಆದರ ಸಾಹಸ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವನು. ನನಗೂ ಒಂದು ದಿನ ಆದರ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದನು. ನನಗೇನೋ ಅವನ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಕೆಯಿದೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾದರೂ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸಬಾರದೆಂದು ನಾನೂ ಅವನ ನಾಯಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಹೊಗಳಿದೆ! ಅವನೂ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ ತನ್ನ ಮೋಟ್ಟಬಾಲದ ‘ಚೇನಿ’ಯನ್ನು ತಲೆತಪ್ಪಿಸುದ್ದಿಸಿದನು.

ಇದುವರಿಗೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಲಿಸಿದ ವಾಚಕ ಮಹಾಶಯನು ಗೋಪಾಲಕರ ಜೀವನ ಅತಿಸುಖಕರವಾದುದೆಂದು ಉಹಿಸಿರಬಹುದು. ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಳ್ಳಿ ದಿಣ್ಣಿ, ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳಿಗಳಿರುವಂತೆ ಗೋಪಾಲಕರ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಇದು ವರಿಗೆ ಅವರ ಬಾಳಿನ ಶುಕ್ಕಪಕ್ಕವನ್ನು ನೋಡಿದೆವು. ಇನ್ನು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಕವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ನೋಡೋಣ! ಮಾದರಿ ಗೋಪಾಲಕನಾದ ಹಿರಗನ ಜೀವನವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಸಕಲವೂ ವಿಶದವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಿರಗನ ಜೀವನ ತುಂಬಾ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಉರಿನವರ ನಿಂದೆ ಅವನಿಗೆ ತಪ್ಪಿವುದೇ ಇಲ್ಲ. ತುಂಟಿದನಗಳು ಹಿಂಡಿ

ನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಯಾರ ಗಡ್ಡೆ ತೋಟಗಳಿಗಾದರೂ ನುಗ್ಗಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡುವುದು. ಅಂಥ ಸೇರಿಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು, ಭೀಮ ಪುರುಷಾವೃಗವನ್ನು ತಂದುದರ್ಶಿಂ ತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಾಹಸಕ್ಕೆತ್ತು! ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಅಟ್ಟಿಅಟ್ಟಿ ಸೋತು ಹಿರಿಗ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಅತ್ಯುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಳಿಗಾಲವಾದ ರಂತೂ ದನಕಾಯುವವರ ಗೋಳು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಮಾಡಿದ ದನಗಳಿಗ ಗೋಪಾಲಕರ ಕಾನೂನಿನಂತೆ ತಪ್ಪಿಗೆ ತಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಿರುವುದು. ತುಂಬ ತುಂಟಿದನವಾದರೆ ಅದರ ಕೊರಳಿಗೂ ಮುಂಗಾ ಲಿಗೂ ಒಟ್ಟು ಒಂದು ಒಂದೂವರೆ ನೊಳಿದುದ್ದು ನೇಣಿನ್ನು ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟುವರು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಚುರುಕಾಗಿ ಓಡಲು ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಕೊರಳ್ಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇರಬೇಕಾಗುವುದು. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಮೇ ತುಂಟಿದನಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಾಲ್ಕೆಪ್ರಾದು ಅಡಿ ಉದ್ದ್ವಾದ ಸುಮಾರು ಒಂಬತ್ತು ಅಂಗುಲ ಅಡ್ಡಳತೆಯುಳ್ಳ ಬಲು ಭಾರ ವಾದ ಮರದ ಕೊರಡೊಂದನ್ನು ಹುರಿಯ ಮೂಲಕ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕಟ್ಟುವರು. ಕೊರಡಿನ ಒಂದು ತುದಿ ಸದಾ ನೆಲದನೇರೆ ಎಳಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪಸಾಧುವಾದ ದನಕ್ಕೆ ದೊಂಟಿಕಟ್ಟುವರು. (ದೊಂಟಿಯೆಂದರೆ ಬಿದಿರಿನ ಗಂಟಿ) ಆ ದೊಂಟಿ ಅದು ಹೋದೆಡಿಯೆಲ್ಲಾ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು. ಆ ಶಬ್ದದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಗೋಪಾಲಕರು ದನವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವರು. ಈ ಶಿಕ್ಷೆಗಳು ಕೂರವಾದುವಗಳಿಂದು ತೋರಬಹುದು. ನನಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ತೋರಿ ಹಿರಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದೇ; ಅವನೂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟು ಬೇರೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿದನು. ಬೇರೆ ದಾರಿಯೇ ನನಗೆ ಬಗೆಹರಿಯಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಾಯರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷೆಗಳು ಕೂರವೆಂದು ತಿಳಿದರೂ, ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಂತೆ ಹಿರಗನೂ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಮಲೆನಾಡಿನ ಮಳಿ ಜಿರ್ಯೆಂದು ಸುರಿಯುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದನಕಾಯುವವರೆ ಗತಿ ನಿಗರಿತಿ! ಅವರು ಕೆಂಬಳಿಕೊಪ್ಪೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸುಧ್ಯದಿಂದ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ದಿನವೆಲ್ಲಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೆಡೆಯಬೇಕು. ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಕೂಡ ಕಷ್ಟವೇ! ಅದರ ಮಧ್ಯೆ

ಪತ್ತೀಯಿಲ್ಲದೆ ರಕ್ತಹೀರುವ ಜಿಗಣಿಗಳ ಕಾಟ ! ಆ ಭೀಕರವಾದ ಅಡವಿಗಳ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕಡಿತ ! ಪ್ರಚಂಡ ಮಾರುತನೊಂದು ಕಡೆ ಇಡೀ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನೇ ಆಲೈಲ್ಲಾಲಕಲೈಲ್ಲಾಲಮಾಡುತ್ತ ಆಭರಣಿಸುವನನು. ಒಂದು ಕಡೆ ಉತ್ತೇಹರಿಯುವ ತೋರಿಗಳ ಭೋರಾಟ. ನಾವ ! ಇಂಥಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಕರ ಕೊಳಲು ಎಲ್ಲಿ ಅಡಗುವುದೋ ಏನೋ ! ಆ ಮಳೆ, ಆ ಚೆಳೆ, ಆ ಗಾಳಿಯ ಆಭರಣ, ಆ ನೀರಿನ ಭೋರಾಟ ಇವು ಅವರ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಭಾರವಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತವೆ. ಅವರಿಗೆ ಬಟ್ಟಿಯಾದರೂ ಇದೆಯೇ ? ಮೊಳಕಾಲವರೆಗಿನ ಕೊಳಕಾದ ಹಂಚೆ, ಹರಕು ಅಂಗಿ, ಇವೇ ಗತಿ ! ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ತಮ್ಮ ಗುಡಿಸಲು ಗಳಿಗೆ ಚಗಟಿಗಿಡ ಬಾಗಿಲುಮುಚ್ಚುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ (ಸೂರ್ಯನು ಮುಳುಗಿದ ಕೂಡಲೆ ಚಗಟಿಗಿಡದ ಎಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದೇ ಅಪರೂಪ. ಅದ್ದರಿಂದ ಕೆಲಸಗಾರರು ಹೊತ್ತುಮುಳುಗುವುದನ್ನು ಚಗಟಿಗಿಡದ ಎಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚುವುದರಿಂದ ತಿಳಿಯುವರು.) ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಒಲೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಚೆಳಿಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಒಲೆಯ ಬೆಂಕಿಯೆಂದರೆ ಸ್ವರ್ಗಸದೃಶ ! ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಸುಖವುಂಟೋ ? ದಿನ ಬೆಳಗಾಯಿತೆಂದರೆ ಹುಲಿಗಳ ಹಾವಳಿ. ಇಂದೇನು ? ‘ಕಾಳಿ’ ದನ ಇಲ್ಲ ! ಇಂದೇನು ಗಂಗೆ ಕರು ಇಲ್ಲ ! ಹುಡುಕುವವರಾರು ? ಗೋಪಾಲಕರೇ. ಸರಿ ; ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹುಲಿಹಿಡಿದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಉಸ್ಸೆಂದು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದು ಒಡಿಯಿರುತ್ತಿಂತಿರು. ಸರಿ, ತಿಳಿಸುವುದೇ ತದ, ಬೈಗುಳದ ಮಳೆಯೇ ಅವರ ಮೈಮೇಲೆ ಸುರಿಯುವುದು. ಅವರಂತೂ ಬೈಸಿಕೊಂಡು ಬೈಸಿಕೊಂಡು ಮೊಂಡರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದೀಗ ಗೋಪಾಲಕರ ಬಾಳನ ಕೃಷ್ಣಪದ್ಮದ ಜಿತ್ ! ಅವರ ಬಾಳನ ಕೃಷ್ಣಪದ್ಮ ತುಕ್ಕಪದ್ಮಕ್ಕೇನೂ ಕಡನೆಯಾಗುವುದೆಲ್ಲ !

ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ತಾಪಣಿಕವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹೇಳಲಿಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಉಂದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೋಲಗೇರಿಂಬಂತೆ ಇವರಲ್ಲಿಯೂ ತಕ್ಕರೂ ಮೇಲಸಾರರೂ ಅಪರೂಪವಾಗಿಯಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಕಾಳ್ಜಿದೆಗಳು ಕಳಿದುಹೋದರೆ ತಿಳಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ದುಕ್ಕುನಾಡ ದಸ್ತಗಾಹಿಯ ಸಂಗಕಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತುಂಬಾ ವಿಷಾದಪಟ್ಟಿ. ಅವನು

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಎಕರೆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಮುಳ್ಳಿನ ಬಲವಾದ ಒಡ್ಡನ್ನು ಹಾಕಿ ಒಂದು ಸ್ವಂತ ದೊಡ್ಡಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ನಂತಹಿ. ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಂದ ಹಸಿದ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಅವನು ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಅರಣ್ಯದ ದೊಡ್ಡಿಗೆ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೊಡಿಹಾಕಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸದನೇರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದು; ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮನೆಗೆ ಅಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಂತಹಿ. ಪಾಪ! ಬಾಯಿಲ್ಲದ ಆ ಪ್ರಾಣಗಳು ಹಸಿವೆಯಂದ ‘ಅಂಬಾ! ಅಂಬಾ’ ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇವನು ಅವು ಗಳನ್ನು ಗದರಿಸಿ ಹೊಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನಂತಹಿ. ದನಗಳೆಲ್ಲ ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಬತ್ತಿ ಬಡವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ದನ್ನು ನೋಡಿ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಒಂದು ದಿನ ಗೋಪಾಲಕನನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನಂತಹಿ. ಆಗ ಎಲ್ಲಾ ರಹಸ್ಯವೂ ಗೊತ್ತಾಗಿ ದನಕಾಯುವವನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡಿಮುಣ್ಣಿದರಂತಹಿ.

ದನಕಾಯುವವರ ಜೀವನ ಏಕದೇಶೀಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚದ ಇತರ ಜೀವನಗಳಂತೆ ಅವರ ಜೀವನವೂ ಸುಖದು:ಖವಿಶ್ವಮವಾದು ದಾಗಿದೆ. ಬಹು ಶಾಶ್ವತಯಾಳಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಅವರೂ ಒಳ್ಳೆಯವರಾಗಿರ ಬಹುದು; ಕೆಟ್ಟಿವರಾಗಿರಬಹುದು! ಮಹಾತ್ಮರಾಗಿರಬಹುದು; ಹೀನಾತ್ಮ ರಾಗಿರಬಹುದು! ಅವರ ಜೀವನ ತನ್ನ ದೇ ಒಂದು ಪ್ರಪಂಚವನನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಜೀವನದ ಮಹಾಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಾರ್ಗವೂ ಒಂದು. ಜಗತ್ತಿನ ಮಹಾಪದವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಪದವಿಯೂ ಒಂದು!

ಜೇನುಬೀಟಿ

ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ವಾಯುಮಂಡಲ ಸ್ವರ್ಪಿಕದಂತೆ ನಿಮಿಷಭಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮುಂದುಗಡೆ ಕೊಬ್ಬಿ ನಳಳಿಸಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಕಾಡುತುಂಬಿದ ಬೆಟ್ಟಿದ ಸಾಲಿನ ನೆತ್ತಿಯ ಹಿಂದುಗಡೆ ಯಲ್ಲಿ ಅರುಣರಾಗ ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಹೊರೆಯೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ಮರಗಳಿಂದಲೂ ಸೈದೆಗಳಿಂದಲೂ ನೂರಾರು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮಂಗಲ ಮಂಜುಲಗಾನ ತೇಲಿಬಂದು ಹೈದರಾಯಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಷಣತರಂಗಗಳನ್ನೇಬ್ಬಿ ಸಿತ್ತು. ನಾನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನೇಲೆ ಪೂರ್ವಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ರನ್ನನ ವೀರಕೌರವನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನೋಡು ಶ್ರಿದ್ವಾಗೆಯೇ ಬಾಲಸೂರ್ಯನ ಕೋಮಲಕಿರಣಗಳು ಗಿರಿಶಿಖರದಿಂದ ಹಸುರು ಬನಗಳ ನೇಲೆ ಓರಿಯಾಗಿ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದು ನನ್ನ ಮುಖ ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಹೊಂಬಿಕೆನಿಂದ ವಿಾಯಿಸಿದುವು; ಕಣ್ಣನ್ನು ಸೋಗದ ನೀರಿನಿಂದ ತೋಯಿಸಿದುವು. ಹಸುಳಿಬಿಸಿಲನ ಮುದ್ದುಮುತ್ತಿನ ಮಿದು ಬಿಸಿ ಅರೋಗದ್ವಾರಾಯವಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ದೇಹಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ನವಚೀತ ನದ ಮಿಂಚಿನಿಂದ ನಡುಗಿಸಿತು. ನಿನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಮುಗುಳನಗೆ ಯೋಂದು ನನ್ನ ಮೋಗದ ನೇಲೆ ನಲಿಡಾಡಿತು. ಜೀವನವೂ ಜಗತ್ತೂ ಸುಖಮುದ್ರಿತವಾದಂತೆ ತೋರಿತು. ಅಡಕೆತೋಟದ ನಡುವೆ ಬಾಳಿ ಎಲಿಗಳನೇಲೆ ರಮಣೀಯವಾಗಿ ಕುಣಿಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಸುರುಗಟ್ಟಿದ ಬಿಸಿಲುಕೋಲುಗಳೂ ನನ್ನ ಅನುಭವವನ್ನೇ ಸಮರ್ಥಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಪ್ಪಹೊತ್ತಿಗೆ ಪುಟ್ಟುಣ್ಣಿ ಬಂದು “ ಜೇನುಕೀಳಲು ಹೋಗೋಣ ” ಎಂದನು.

ನಾನು ಧ್ವನಿದೆಯಿಂದ ತಟಕ್ಕೂನೆ ಎಚ್ಚುತ್ತು ಅವನ ಚದೆ ನೋಡಿದೆ. ಅವನ ಮುಖ ನಗುತ್ತಿತ್ತು; ಹೊಸಸಾಹಸದ ಹುರುಪು ಕಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿತ್ತು. ನನಗೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾವು ಮಾಡಿದ ನಿಷಯದ ಸೇನಪಾಗಿ ಹಿಗ್ಗಿದೆ.

“ ఎష్టు దూర ? ” ఎందే.

“ హెచ్చు దూర ఇల్ల ; ఇల్లే బక్క సమాప ” ఎందను.
ఆమేలే ఆవన ‘ సమాప ’ ద అధ్య ననగి చెన్నాగి అనుభ
వచ్చే బంతు.

అష్టరల్లియె నన్న మిత్రరాద హెగ్గ డెయవరూ ఏణేయ మేట్టులు
గళన్న కెరిచికొళ్లువంతి మాడుత్తూ మేలే బందు, “ హోగోణ ?
ఏళ ! ” ఎందరు. రన్నన విరకోరవనన్న గదాయుధ్ దల్లియే
ముచ్చిట్టు ఆవసరదింద మేలేద్దే. బెట్టియండుపు కారికొండు
కొవిగళన్న హెగలిగేరిసి, హెబ్బాగిలింద హోరబిద్దేను.

హోరటవరు నావు ఒట్టు నదునుంది ; నాను, పుట్టుణ్ణి,
హెగ్గ డెయవరు, ఇబ్బాఱి, హళిషైకద పుట్టు. ఇబ్బాఱి నమ్మ మనే
యల్లి కల్లుకట్టణేకలస మాడుత్తిద్ద సాబరముదుగ. ఆహోత్తు
భానువారవాద్దరింద ఆవన హిరియవరెల్ల కొప్పద సంతిగి హోగి
ద్దరు. ఇబ్బాఱిగె స్వాతంత్యద హబ్బ ! నావు కాడిగి హోరఁలు
అవనూ హోరట. ఆవన కైయల్లి ఒందు కైగొడలి హోరసిదేవు.
హళిషైకద పుట్టు నమ్మ ఒక్కులు. ఆవను ఒందు జేను కండిద్దు.
అదన్న తొరిసలిందే ఆవను నమ్మ జొతిగి ఒందద్దు. ఆవన
తలేయమేలే జేను తుంబలు బేకాగిద్ద ఒందు బోగుణే
హేరిదేవు. ఇన్న హెగ్గ డెయవరు యారెందు నిమగి కుతూహల
మట్టబముదు. బకు సంక్షేపవాగి హేళువుదాదరే, అవరు నమ్మ
మనేయల్లి కరణికరాఁద్దరు. ఇన్న పుట్టుణ్ణి ! ఆవన కతె
మోద్దదు. ఇన్నవాగలాదరూ సమయ బిద్దాగ ప్రస్తాపిసుత్తేనే.
ఆదరే ఈగిన సందభకై ఆగత్యవాగి బేకాగిరువ ఒందే ఒందు
మాతు హేళుత్తేనే. ఆవనొబ్బ కెళ్లేదెయ కఁడుగలి బెట్టిగార !

నావెల్లరూ హెబ్బాగిలుదాటే హోరశంగళకై హోగలు,
పుట్టుణ్ణి సిళ్లుకారి నాయిగళన్న కరేద. ఎల్లపూ ఓడిబందు
కాడిగి హోగువ సంతోషదింద నమ్మ వ్యేమేలే కారి నేగెదు
కుణేదు బాలవల్లుడిసి చోగళుత్త గలాటే ఎచ్చిసిదువు. డైమం
డన్న మాత్ర పుట్టుణ్ణి హేదరిసి హిందకై ఆట్టేదను. ఏకెందరే,

ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಬೇಟಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕಾಡುಹಂದಿಯೋಂದು ಹೋರೆಯಿಂದ ತಿವಿದು ಪೂರಾ ಗಾಯವಾಡಿತ್ತು. ಆ ನಾಯಿಯಂತೂ ಹಿಂದಕ್ಕುಳಿದು ಖಿನ್ನಮುಖದಿಂದ ನಾವು ಹೋಗುವುದನ್ನೇ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದವಾಗಿ ಸೋಡು ತೀತ್ತು.

ನಮ್ಮ ಗಡೆ, ಹಡಗಿನಮತ್ತೆಯ ಗಡಬಡಿಹಳ್ಳಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲುಕೊಡಿಗೆಯ ಬಳಿಯ ಸರ್ಕಾರಿರಸ್ತೇ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೇಗಬೇಗನೆ ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟು ಕಾಡು ಹತ್ತಿದೆವು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹರಟಿಗಳಿಗೇನೂ ಬಡತನ ವಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಬೇಟಿಯಲ್ಲಿ ಸದಿಸೆಟ್ಟಿ ಬಹು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಹಂಡಿಯೋಂದನ್ನು ಹೋಡಿಯಡಿ ಬಿಟ್ಟು ವಿಚಾರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿ ವಿವಾದ ಪಟ್ಟನು. ಹಳೆಪೈಕದ ಪುಟ್ಟ ಬರ್ದಹರೆ ಕಾಸಿಗೆ ಮಿಗಹಂಡಿಗಳು ಬಂದ ಸುದ್ದಿ ತೆಗೆದು ಅರ್ಥಗಂಟೆ ಉಪನ್ಯಾಸಮಾಡಿದ. ಮಧ್ಯಮಧ್ಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ (ದಾರಿಯೆಂದರೆ ದಾರಿಯಲ್ಲ; ನಾವು ಹೋಗು ಶ್ರೀದ್ವದೇ ದಾರಿ!) ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅರಣ್ಯದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಐತಿಹಾಸಿಕಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ಒಂದೆಡಿ ಜಟಿನಮತ್ತೆ ಸುಭ್ರಯ್ಯ ಗೌಡರು ಹುಲಿಬಿಟ್ಟು ಸ್ಥಳವೆಂದು ತೋರಿದ. ಅವರು ಕೂತಿದ್ದ ಮರದ ಹರೆಯನ್ನು ಹುಲಿ ಬಂದ ಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ಹುಲಿ ಕುಳಿತ ಜಾಗವನ್ನೂ ಎಲ್ಲಾ ತೋರಿಸಿ, ಅವುಗಳಮೇಲೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಟೀಕೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು. ಮತ್ತೊಂದೆಡಿ ತಾನೇ ಒಂದು ಮೊಡ್ಡ ಹಂಡಿ ಹೋಡಿದ ಸ್ಥಳವೆಂದು ತೋರಿದ. ಅವನು ಕೂತಿದ್ದ ಮರದಬುಡವನ್ನೂ ಹಂಡಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಗುರುತುಹಚ್ಚಿ ತೋರಿದಮೇಲೆ, ತಾನು ಮೊದಲನೆಯ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದ ಜಾಗವನ್ನೂ ಎರಡನೆಯ ತುಡುಹೋಡಿದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ಹರಟಿ ಹೋಡಿಯುತ್ತ, ನೇರಿಲಹಣ್ಣು, ಮಾನಿನ ಹಣ್ಣು, ಕಲ್ಲುಸಂಪರ್ಗಹಣ್ಣು ಹೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸು ಬಂದಂತೆ ತಿನ್ನತ್ತ ಮುಂದೆಮುಂದೆ ಜವದಿಂದ ಸಾಗಿದೆವು ನಾಯಿಗಳಂತೂ ಅವಿಶ್ರಾಂತಸಾಹಸದಿಂದ ಕಾಡನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಡುಕುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದ್ವನು.

ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಗಳ ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಅರಣ್ಯ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಂತಿಸಂತೋಷಗಳ ಚಿಲುಮೆಚಿಮ್ಮೆವಂತಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ನಾನು ತಿಳಿದು ಆನಂದಪಡುತ್ತಿದ್ದೇ; ನನ್ನ ಜೊತೆಯವರು ತಿಳಿಯದೆ ಆನಂದ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎತ್ತನೋಡಿದರೂ ಕಳ್ಳಿಗೆ ತಣ್ಣಿಗಿಧ್ಯ ಹಸುಧಿನ ಸಾಗರ

ಮೇಲೆರುತ್ತಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನ ಉರಿಜೀವವನ್ನು ಆರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಸಾಂದ್ರ ತರುಸಮಾಹದ ಮಧ್ಯೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ತಂಗಾಳಿ ಬಿಜ್ಜಣವಿಕ್ಕು ತ್ವಿತ್ತು. ನಾನು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೇ ಹಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಆ ವನದ ನೀರ ವತೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿತುಳುಕುವಂತೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ದನಿಗೆ ನಾನೇ ಮಾರುಹೋದೆ. ಜೊತೆಯವರೂ ಮಾತನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಆಲಿಸುತ್ತೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂತಾತ್ತಾಗಿ ನಾಯಿ ಕೂಗಿದುವು! ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಬಲಕ್ಕೆ ಓಡಿದ. ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಎಡಗಡಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ನಾನೂ ಕೋವಿ ಯನ್ನು ತಟಕ್ಕನೇ ಸಿದ್ದಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಡುವೇ ನುಗ್ಗಿದೆ. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ, ಹೆಗ್ಗಡೆ ಇಬ್ಬರೂ ಕ್ಷಾರೀಯಾದರು. ಇಬ್ಬಾಹಿ, ಹಳೆಪ್ಪೆಕದ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಹಿಂದೆಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ “ಥಂ! ಥಂ” ಎಂದು ಎರಡು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿ “ಹಂದಿ! ಹಂದಿ” ಎಂದು ಕೂಗಿದನು. ನನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ನೆತ್ತರು ಚೇಗಬೇಗ ನುಗ್ಗಿಹತ್ತಿತು. ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಹಂದಿಯಾಂದು ಹೂಂಕರಿಸುತ್ತ ನನ್ನೆ ದುರು ನುಗ್ಗಿತು, ಅತಿ ವೇಗದಿಂದ! ಮರದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಒಂದು ಗುಂಡುಹಾರಿಸಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಡು ಹೊಡೆಯಲೆಂದು ಕೋವಿಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಬಿಲ್ಲು ಎಳೆದೆ. ಆದರೆ ಎಡಗಡೆ ನಳಗಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ತೋರ್ಟಾದ ಕೇವು ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಗುಂಡು ಹಾರಲೆ ಇಲ್ಲ, ಹಂದಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿತು. ನಾಯಿಗಳು ಆದರ ಹಿಂದೆ ಚೋಗಳುತ್ತೆ ಓಡಿದುವು

ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು, ಪುಟ್ಟಿ, ಇಬ್ಬಾಹಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಒಕ್ಕೆಯ ಗುರಿಗಾರರಿಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದರು.

ಪುಟ್ಟು ಕಂಡ ಜೇನನ್ನು ಸಮಾಸಿಸಿದೆವು; ಅವನು ಮಾತ್ರ ನಿರಾತಿಯಿಂದ “ಓಹೋ, ಜೇನು ಗರಕುಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ” ಎಂದನು. ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಕಾಳ್ಜಿಚ್ಚು ಮರದ ಬುಡದ ಹುತ್ತದಲ್ಲಿದ್ದ ತುಡುವೆಜೇನಿಗೆ ಹೊಗೊಕಾರೆ ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ನಿರಾತಿಯಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗಿ, ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಕಂಡ ಜೇನಿಗಾಗಿ ಹೊರಟಿನು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಲುಗಂಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ! ಜೇನೂ ಇಶ್ತು! ಜೇನುಹುಳುಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಹುತ್ತದೋಳಗೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ನಾನಂತರ ಹಿಗ್ಗಿದೆನು. ಇಬ್ಬಾಹಿ ಆನಂದಾತಿಶಯದಿಂದ ಹಲ್ಲುತೆರೆದು ಬಾಯಿ ಅರಳಿಸಿದ್ದನು.

ವೃಟ್ಟಣ್ಣ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಸಿನೋಡಿ “ಕರಿತುದುವೇಯವ್ವು! ಕೇಳಲು ಬಹುಕವ್ಯ! ನನ್ನಿಂದಾಗದು!” ಎಂದನು

ಜೇನಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೇನು, ತುದುವೆ, ಕೊಲುಜೇನು, ನಸರಿ ಎಂಬ ಪ್ರಭೇದಗಳಂಟು. ತುಡುವೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿ, ಬಿಳಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಜಾತಿ. ಇವುಗಳ ತುಪ್ಪನೆಲ್ಲ ತಿನ್ನಲು ಮಧುರವಾದರೂ ಅವುಗಳ ಕಡಿತ, ಕಾಟ, ರುಚಿ, ಗುಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಹೆಚ್ಚೇನನ್ನು ಪಾರುತ್ತಿರು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ವಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಸಾಧಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ರಗೆ ನೇತಾಡುವು. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಮರಗಳ ಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಹಲ್ಲಿಗಳು ನೇತುಬೀಳುತ್ತವೆ. ಅವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾದರೆ ಅಥವಾ ಕೊಯ್ಯಬೇಕಾದರೆ ಜೇನು ಕಟ್ಟಿರುವ ಕೊಂಬೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಕೆಳೆಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಲದಮೇಲೆ ಬೆಂಕಿಯಾರೆ, ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಸುರೆಲೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಗಿಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಧೂಮಪಾನವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದ ಮಧುಪಗಳು ಹಲ್ಲಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆಗ ಮರ ವನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಹಗ್ಗಕಟ್ಟಿದ ಚೊಗುಣಿಗೆ ಅದನ್ನು ಕೊಯ್ಯುಹಾಕಿ ಮೆಲ್ಲಿಗೆ ಇಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಜೇನಿಗೆ ಒಂದೇ ಹಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದು. ಹೆಚ್ಚೇನುಹುಟು ಕಡಿದರೆ ತುಂಬಾ ಯಾತನೆ. ಎಮ್ಮೋ ಜನರೂ ಪಾಣಿಗಳೂ ಅವುಗಳ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಪಾಣಬಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಹೆಚ್ಚೇನನ್ನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹಗಲು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ತುದುವೆ, ಕೊಲುಜೇನು ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಕೊಲುಜೇನು ಬಹಳ ಸಾಧುವಾದುದು. ಇದರ ಗೂಡು ದೊಡ್ಡದು ಎಂದರೆ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಿದ ಚಕ್ಕೊಳ್ಳೆತದ ಕಾಯಿಯಷ್ಟು ದಪ್ಪವಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಜೇನಿಗೆ ಒಂದೇ ಹಲ್ಲಿ. ಹಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕೊಲುಗಳಿಂದ ನೇತುಬಿಡ್ಡರುತ್ತದೆ. ನನಗಿನ್ನು ನೆನೆಸಿದೆ; ನಾವು ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ್ವಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಕುಶಾವತಿ ನದಿಗೆ ತೊಜಲು ಹೊಗಿದ್ದೇವು. ಅದರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೆಕ್ಕಿಯ ಹೊದೆಯಲ್ಲಿ ಬಡವಾಯಿ ಕೊಲುಜೇನು ಕಟ್ಟಿತ್ತು. ಆಗ ನಮಗೆ ಅದು ಸಾಧುವಾದ ಜೇನೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹುಳುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಲು ದೊಡ್ಡ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿದೆವು. ಒಂದು ಹುಳುವೂ ಹಾರಿಹೋಗಲಿಲ್ಲ! ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅದು ಬಹಳ ಹರಮಾರಿ ಜೇನೆಂದು

తోరి మత్తూ దొడ్డెదాగి బెంచి మాడిదెవు. ఆదరూ ఒందు హుళువూ కారలిల్ల! నమగెల్లా ఆళ్ళయ్యెవాగి బెంచి ఆరసి నోడిదాగ హుళుగళూ ఇరలిల్ల, హల్లీయూ ఇరలిల్ల! జేను కప్పిడ్డ గురుతే ఇరలిల్ల! నిజంతవేనేందరే, బెంచియ జ్ఞాలే మితిమారి హుళుగళీలిల్లవూ కారువ నోదలే సక్కు ఉరిదు బూది యాగిహోగిద్దువు! హల్లీయూ కరగి హోగిత్తు! అంతూ నమ్మ ఆత్మసేగి సరియాద ఫలసిక్కితు!

పారెకను కాడునాడిన హళ్ళయవనాగిద్దరే ఆత్మిగి నసరియ పరిచయ చెన్నాగిరుత్తదే. పురద పారెకనే, నీను ఎందాదరూ మితాయి అంగడిగళిగి హోగిద్దియా? ఈ ప్రత్యేయే అనావర్త్యక! కాఫి హోటలు, మితాయి అంగడిగళిగి హోగిద్ద పట్టణిగ నుంచీ? ఒందు వేళ ఇద్దరే, అవనన్న పట్టణిగ, నాగరిక ఎందు కరెయువుదు ఉపశారక్షేందే హేళబీకు.

మితాయిరాతిగి నావిరారు సణ్ణ హుళుగళు ఒందు ముత్తిరు త్తవే. నినగి నోణగళ గురుతు చెన్నాగిదెయిస్టే! ఆవుగళన్న బిట్టరే అల్లిరువ మత్తొందు బగెయ హుళుగళీ నసరిహుళుగళు. ఆవు కచ్చువుదిల్ల, కడియువుదిల్ల. తుంబా కేటలేకొదుత్తవే. కివిగి నుగ్గుత్తవే. తలేకూదల తుంబా మంగముస్టి హిదిదు కచ్చీ కొళ్ళత్తవే. ఇదన్న కేళ నసరితుపు సులభసాధ్యవేందు తిళియ బారదు. అదు గూడుమాడువుదు మరద పోటరే, మనేయ గోడియి టొళ్ళిరువ చిరుకు, చొంచు ఇంతక జాగగళల్ల. ఆదర మరిగళన్న తందిట్టు కొడగళల్లియూ తుప్పమాడిసబముదు. ఇదర తుప్ప బహళ రుచి. హచ్చుగి తిన్న లూబముదు. ఔషధిగళగూ ఉపయోగిసుత్తారే.

ఒందుసారి నసరి, శ్రీకంఠ ఇవరిభూర దేసేయింద నినగి స్వూలు బిడువ కాల ఒందిత్తు. పరీక్షే సమాపిసిద సమయ. స్వూలిన బోళుమహడియ మేలే హత్తి హడ్డుస్టర ఆఫీసిన మేలుగడియే ఓదుత్తిద్దేవు. గోడియోళగి ఒందు నసరిగూడు ఇత్తు. మూరు దినం తనక శ్రీకంఠ నసరిహుళుగళన్న నోణగ

ಹೀಂದೇ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಗ್ರಹಕಾರಹಿಡಿದ ನಾನು ಒಂದು ದಿನ ನೀಜಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಶ್ರೀಕಂಠ ನಸರಿ ಕೇಳೋ ಎಂದು ಹರಹಿಡಿದ. ನಾನೇಹೈಮ್ಯೋ ಹೇಳಿದೆ, “ಹೆಡ್‌ಬ್ರೂಸ್‌ಪರ ಆಫ್‌ಸಿದೆಯಪ್ಪ ಕೆಳಗೆ, ಬೇಡ; ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯ, ಸರ್ಕಾರೀ ಕಟ್ಟಡ! ಕಿತ್ತರ ನಮ್ಮ ಮಾನ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು. ಮರುದಿನ ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಒಂದು ಕಿತ್ತೇಚಿಟ್ಟು! ಕಿತ್ತೂಕಿತ್ತ; ಅಮೇಲೆ ಜುಲ್ಯಾಲ್ಯೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು! ಅವನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಹೆಡ್‌ಬ್ರೂಸ್‌ರು ನನಗೂ ‘ಸ್ಪ್ಲಿ’ ಬೈದರು! ಅದುವರೆಗೂ ಅವರ ಮುಂದೆ ಮೇಹನತ್ತಿ ನಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ಅವರ ಬೈಗಳೇ ಜುಲ್ಯಾನೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಶ್ರೀಕಂಠನನ್ನು ಕೇಡಿ ರಿಜೆಸ್‌ರಿಗೂ ದಾಖಲೆಮಾಡಿದರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೇನಪಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಗತಿ ಆಗ ನಮ್ಮ ಇಸ್ಲಾಲಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ “ನಸರಿ ಕೇಸು” ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು!

ಬಿಳಿತುದುವೆ ಕರಿತುಡುವೆಗಿಂತ ಸ್ಪ್ಲಿ ಸಾಧು. ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ತೂತು ಇರುವ ಪ್ರೇಟರೆ, ಗೆದ್ದಲಿಲ್ಲದ ಹುತ್ತ ಇಂಥಾ ಅಂತರಂಗದ ಸ್ಥಳ ಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತುಡುವೆಚ್ಚೇನು ಗೂಡುಮಾಡುವುದು. ಕೋಲುಜೇನು, ಹೆಚ್ಚೇನು ಇವುಗಳಂತೆ ಇದು ಎಂದಿಗೂ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಜೇನಿಗೆ ಆರು ಏಳು ಹಲ್ಲೆಗಳ ತನಕ ಇರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಹಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚೇನು ಹಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿವರೆ ಬಹು ಸಣ್ಣಾ. ಈ ಜಾತಿ ಜೇನುಹುಳು ಹೆಚ್ಚೇನುಮುಳುವಿಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕದು. ಕೋಲು ಜೇನುಹುಳುವಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದು ಸಾಕು; ನಾನೇನು ಪ್ರಾಣಿಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಲ್ಲ. ಪ್ರಬಂಧಕಾರಸಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರನ ಹಕ್ಕ್ಯಾ ಇಲ್ಲ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನೀವೇಲ್ಲ ಆಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ!

ನಮ್ಮ ಒಂದೂಕುಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ಒಂದು ಮೊದ್ದೆ ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಒರಿಗಿಸಿದೆವು. ನಾನು ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಇಬ್ಬರೂ ಜೇನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಹುತ್ತದಿಂದ ದೂರ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತೆವು! ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಜೇನುಮುಳುಗಳಿಂದರೆ ಸ್ಪ್ಲಿ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಹಾಗೆ! ಹಳೆಪೈಕದ ಪುಟ್ಟ ಕಾಡುಮೆಣಸಿನ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಗಿದು, ಅದರ ರಸವನ್ನು ಹುತ್ತದ ತೂತಿಗೆ ಉಗಿದು, ಆ ತೂತಿನೊಳಕ್ಕೆ ಬುಸಾಬುಸ ಎಂದು ಉಸಿರೂಡತೋಡಿದನು. ತುಡುವೆ ಜೇನು ಕೆಳಲು ಇದೊಂದು ಉಪಾಯ. ಮೆಣಸಿನ ಎಲೆ, ಬೆಳ್ಳಿ ಮುಂತಾದ “ಫಾಟು” ಇರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಗಿದು ತೂತಿನೊಳಕ್ಕೆ

ఉగిదు గాళి ఉండుత్తారే. జేనుకుళుగలిగే తలేతిరుగి (ఒండొందు సారి ఉసిరాదువవనిగూ కాగాగువుదుంటు !) హల్లీగళన్నెల్ల చిట్టు దూరసరియుత్తవే. ఆగ తూతన్ను ఆగలవాడి హల్లీగళన్ను తిగే యుత్తారే.

పుట్టున ఉపాయక్కే కరితుడునే బగ్గెల్లిల్ల. నాల్సైధు కుళు గళూ ఆవనిగి హోడేదును. కాలిగే బుద్ది హేళిద. ఆగ జేనుకేళు వుదరల్లి ప్రవీణరాద హెగ్గడెయివరు తమ్ము జేబినల్లిద్ద చేళ్ళుళ్ళి యన్ను తిగెదు, చెన్నాగి ఆగిదు, ముందిన క్రమ జరుగిసిదరు. ఆదరూ కుళుగళు మశ్శై రోషదింద నుగ్గిచందు మూగు కణ్ణు తుటి కేస్తే ఎల్ల కడెగూ హోడెయిలారంభిసిదును ! పాప ! విధి రాదరూ ఎష్టేందు తాళియారు ? నావిభూరూ కుళిత కడెగే ఓడి బందరు. కుళుగళూ ఆవరన్ను హింబాలిసిదును. పుట్టుణ్ణు ఆబ్బరిసి కూగి ఓడిదను. (స్పల్చ కాస్ట్ క్యూగియే ఇరబహుదు !) నానూ ఆవన హిందే ఓడిదే. (కాస్ట్ క్యూల్ !) ఓడిహోదవను ఒందు రకి దాద బండెయి మేలే కుళితను. నానూ కుళిత. కుళితను కేళగే బాగి నోరిదిదే. సుమారు మూవత్తు నాల్పుత్తు అడిగళష్టు ఎత్తరవాగిత్తు.

“ పుట్టుణ్ణు, కేళగిళయోణ ” ఎందే. ఇబ్బరూ చెతుప్పాది గళాగి జాగరూకతెయింద ఇలిదిను. నోరెడువాగ బండెయి సందుగళల్లి ఏళింటు కణిహందియ గుద్దు (గుహె)గళు కండు బందును. ఉద్దవాద కణిగళూ గుద్దిన బాయియల్లి బిద్దిద్దును. ముళ్ళహందిగళు హిందే ముంద తిరుగితిరుగి సేలవెల్ల సవేదు హోగిత్తు. ఉద్దేగదింద గుహెగళన్ను పరిశ్శేసుత్తిద్దేను. ఆష్టరల్లియే హెగ్గడెయివరు కరేదరు. మనస్సిల్లద మనస్సినింద బండే గళన్నెరి మేలిబండెను.

హెగ్గడెయివర ముఖవెల్ల ఉదిహోగిత్తు. “ ఈగేను మాడోదు ?” ఎందరు. పుట్టుణ్ణు “ సామ, దాన, భేద ఎల్లా పూర్ణిసితు. ఇన్ను దండ ! హాకి బేంకేన !” ఎందు తన్న జేబి నల్లిద్ద చేంకివెట్టిగియన్ను తిగెదు ఆవర కృగే కోట్టను.

ಅಮೇರಿ ಚೆಂಕಿಮಾಡಿ ಹೊಗಿನೂಡಿದರು. ಪಾವ ! ಎಷ್ಟೋ ಹುಳುಗಳು ಸತ್ತುವು ! “ಆದರಂತಹುದೆಷ್ಟು ಆಗಲೇ ಬೀಕ್ಕಲ್ಲ ಲೋಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯ ಜಯದಲ !” ನಮ್ಮ ಬೆಂಕಿಯ ಮುಂದೆ ಹುಳುಗಳಾಟ ಏನು ಸಾಗಿತು ? ನಾವೇ ಜಯಿಸಿದವು. ಲೂಟಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅದುವರೆಗೂ ಪಶ್ಚಿಮಾಲ್ಯದ ದೂರ ಅಡಗಿದ್ದ ಇಬ್ರಾಹಿ ಬಾಯಿತೆರಿದು ಕೊಂಡು ಒಡಿಬಂದ. ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ನಿದಾರು ಹಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬೋಗುಣಿಗೆ ಹಾಕಿದರು. ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಹರುವದ ಹಬ್ಬ ! ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಜೇನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಿಳಿನುದೋ ಎಂದು ಕಾತರಿಸಿದ್ದೇವು.

ಜೇನು ತಿನ್ನುವ ವೊದಲು ನಾನು “ಜ್ಯೇ ಭಗವಾಂ ರಾಮಕೃಷ್ಣ” ಎಂದು ಇಬ್ರಾಹಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ಲೋ, ಇಬ್ರಾಹಿ, ನಿಮ್ಮ ದೇವರ ನೆನೆಯೋ ಜೇನು ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಜೆ. “ಅಲ್ಲಾ ಹೋ ಅಕ್ಕರ !” ಎಂದೆ. ಇಬ್ರಾಹಿ “ನಮ್ಮ ದೇವರು ಬೀರೆ, ನಿಮ್ಮ ದೇವರು ಬೀರೆಯೋ ?” ಎಂದ. ಮುಂದೇನು ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹರಾ ತ್ವಾಗಿ ಟ್ರೈಗರು ರೋಜಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಮುರಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ದೊಡ್ಡಿ ದಾಂಡಲೆ ಎಬ್ಬಿಸಿತು. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ದೊಡ್ಡಿದೊಂದು “ಲೋಟ್ಟೆ” ತೆಗಿದು ಕೊಂಡು ಏಕೆಂಟು ಕಡುಬು ಹೇರಿ ಜಗಳ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಜಗಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹಳೆಸ್ಪೇಕದ ಪುಟ್ಟೆ ಜೇನು ತಿಂದು ಮೇಣ ಎಸೆದುದೇ !

ಇಬ್ರಾಹಿ ಉದಿ ವಿಕಾರವಾಗಿದ್ದ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಮುಖ ನೋಡಿ ಅಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದು ನಕ್ಕ. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ “ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಿದರೆ ಒಕ್ಕೇ ಹವದ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಸ್ಥಿಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದುಬಿಡಿ” ಎಂದನು. ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರೂ ನಕ್ಕರು. ಅವರ ಮುಖ ಮತ್ತುವ್ಯಾ ವಿಕಾರವಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಗಿಗಡಲಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋದರು. ನಾಯಿಗಳೆಲ್ಲ ಸುತ್ತು ಕುಳಿತು ನಮ್ಮನ್ನೇ ದುರುದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕೆಲವು ಜೇನುಹುಳುಗಳು ಜೇನುತ್ಪವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ರೆಕ್ಕೆ ತೊಯ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕಾಡು ಮೌನವಾಗಿತ್ತು. ಹೊತ್ತು ನೆತ್ತಿಗೇರಿತ್ತು ಬನಗತ್ತಲೆ ಗಾಥವಾಗಿತ್ತು.

ಜೇನುತ್ಪವ್ಯ ತಿನ್ನಲು ಸವಿಯಾಗಿತ್ತೀಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಒದಿದವರೆಲ್ಲ “ಹೊದೇ ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ?” ಎನ್ನ ದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಜೆನ್ನುಗಿ ಮಾಗಿದ ಕೊಡಗಿನ ಕೆತ್ತಿಕೆಹಣ್ಣಿನ ತೊಳೆಯನ್ನು ಸಿಗಿದರೆ ಒಳಗಡೆ

ಯಾವ ಬಣ್ಣ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಬಣ್ಣವಿತ್ತು ಜೀನು ಹಲ್ಲಿಗಳಿಗೆ !

ಜೀನುತ್ತಪ್ಪವನ್ನೇ ನೋ ತಿಂದು ನಮಗೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಷಾದದ ವಿಷಯ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಆಸೆಗೆ ತಕ್ಕಾಗೆ ತಪ್ಪ ತಿನ್ನಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು ಎಂದಲ್ಲ ; ಜೀನು ಯಥೀ ಜ್ಞಾವಾಗಿತ್ತು. ಮನೆಗೂ ಮುಕ್ಕಾಲು ಬೋಗುಣ ತುಂಬಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆವು. ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿನ್ನವುದರೊಳಗಾಗಿ ನನಗಂತೂ ಅದರ ಅತಿ ಮಾಥುಯ್ಯ ಮುಖಮುರಿದುಬಿಟ್ಟಿತು. “ಆಸೆ ಭೀಮ, ಸಾಮಧ್ಯ ಸುಧಾಮ !” ಹೀಗಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು ನನ್ನ ಗತಿ ! ಅವರೆಲ್ಲ ಹೊಡಿದೇ ಹೊಡಿದರು ಕಂಠಪೂರ್ವಿಯಾಗಿ !

[ಈ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆದದ್ದು ಏದು ನರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ. ಆಗಲೀ ಜೀವನರಂಗದಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೇಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಒಂದು ವಿಷಾದದ ಸುದ್ದಿಯೆಂದರೆ, ಹೋದ ವರುಷ ನಾನು ಬೇಸಗೆ ರಜಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಎಂಟು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಹತಾತ್ಮಾಗಿ ತೀರಿಕೊಂಡನೆಂದು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ಮರುಗಿದೆ. ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ನನಗೆ ಜೊತೆಗಾರನೂ ಮಾರ್ಗ ದರ್ಶಿಯೂ ಆಗಿಷ್ಟ. ಅವನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಮೈ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತೀನೆ. ಸತ್ತಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮಹಾತ್ಮರೇ ಅಲ್ಲವೇ ? ಅವನ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯಿರಲಿ !]

ಕರ್ತೆಗಾರ ಮಂಜಣಿ

ಮಂಜಣಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಆಳು ; ಬಹಳ ಹಳೆಯ ಮನುಷ್ಯ ; ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷ. ಅವನ ಮುಖದ ತುಂಬ ಚಿಳಿಯ ಗಡ್ಡ ಮಿಸೆ. ತಲೆಯ ತುಂಬ ಹಣ್ಣ ಹಣ್ಣ ಕೂಡಲು. ಅವನ ಗಡ್ಡ ವೇನು ಮಲೆನಾಡಿನ ಗಿರಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಬಿಡವಾಗಿ ಬೆಳೆವ ತರುವಿಕರದಂತೆ ಉದ್ದವಾಗಿ ನೀಳವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ವಿರಳವಾದ ಪ್ರೋದೆಗಳಂತೆ ಇತ್ತು. ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇಲಿ ತರಿದಂತೆ ಇತ್ತು.

ಅದಕ್ಕೆಷ್ಟಂದು ಕಾರಣ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಮಂಜಣಿ ಕ್ವೈರಕರೊಡನೆ ಅಸಹಕಾರಮಾಡಿದ್ದು. ವವನವೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಲ್ಲರಿಗಿರುವಂತೆ ಒಂದು ಸ್ವೇಭವವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಕುಡುಗೋಲೇ ಮುಂದನದ ಕ್ಯೇದು ! ಗಡ್ಡ ಉದ್ದವಾದ ಕೂಡಲೇ ಅದರ ತುದಿಯನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ, ಮನೆದು ಹರಿತ ಮಾಡಿದ ಕುಡುಗೋಲಿನಿಂದ ಚರಜರನೆ ಕೊಯ್ಯತ್ತಿದ್ದ, ಬೆಳೆದು ಹಣ್ಣಾಗಿ ನಿಂತ ಬತ್ತದ ಸ್ವೇರನ್ನು ಸವರಿ ರಾಶಿಮಾಡುವಂತೆ ! ಈಗ ಅದನ್ನು ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಗು ಬರುತ್ತದೆ ; ಆಗ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮಂಜಣಿನ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಗಳು ಕೂಡ ದೀಪ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಅವನು ಸ್ವಾನಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಗಂಟೆ. ಅದಾದಮೇಲೆ ಬಾವಿಯ ಹಾಸುಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಬೆತ್ತಿದಿಂದ ಹೆಣೆದು ಮಾಡಿದ ನಾಮದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಯೋಂದನ್ನು ಬಿಳ್ಳಿಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು. ಅದರೊಳಗಿಂದ, ಒಡೆದು ಹಾಳಾದ ಆರುಕಾಸಿನ ಅಗಲದ ಕನ್ನಡಿ, ನಾಮದ ಕಡ್ಡಿ, ಬಿಳಿಯನಾಮ, ಕೆಂಪುನಾಮ, ಒಣಿಗಿದ ತುಳಸಿಯ ದಳ ಇವೇ ವೊದಲಾದುವು ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದು ಮೇಲ್ಲನೆ ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಮೇಲೆ ನಾಮಗಳು ನೆಟ್ಟಿಗಾಗಲು ಪ್ರಾರಂಭ ! ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಮೂರು, ಎದೆಯ ನಡುವೆ ಮೂರು, ನಾಭಿಯ ಬಳಿ ಮೂರು, ಬೆಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದು. ಬಾಕಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನೇನಪಿಲ್ಲ.

ಮಂಜಣಿನೆಂದರೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಣ ; ಏಕೆಂದರೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ಅವನೇ

ಕರ್ತೆಗಾರ ! ಆ ವೃದ್ಧಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಹುಡುಗರಾದ ನಮಗೆ ಅವನು ನಮಗೆ ಆಳು ಎಂಬುದು ಮರೆತುಹೋಗಿ, ಅವನಲ್ಲಿ ಗುರು ಭಾವ ಉಂಟಾಗುತ್ತತ್ತು ! ಲವಕುಶರಿಗೆ ವಾಲ್ಯುಕಿಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ಯಾವ ಭಾವ ಉಂಟಾಗುತ್ತೆತ್ತೀ ಆ ಭಾವ. ಆದರೇನು ? ನಮಗೆ ಗುರು, ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಆಳು ! ಅವನೂ ದಿನಷ್ಟು ಎಲ್ಲರಂತೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಹೀಗೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇ ; ನಾನು ಯಜಮಾನನಾದರೆ ಮಂಜಣಿಗೆ ಕರ್ತೆಹೇಳುವ ಕೆಲಸಪ್ರೋಂದನ್ನೇ ಕೊಡು ವೇನೆಂದು ! ಮುಗ್ಂಡುಹೋಚನೆ ! ನಾನು ಏಳಿಂಟು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗ ; ಮಂಜಣಿ ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷದ ಮುದುಕ ! ನಾನು ಯಜಮಾನನಾಗುವ ತನಕ ಅವನು ಬದುಕಿರುವನೇ ? ಹೌದು, ಆಗ ಇರುವನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದೇ !

ಹೊತ್ತು ಎವ್ವು ಬೇಗ ಮುಳುಗುವುದೋ ಎಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ಹಾರ್ಡೆಕೆಯಿಂದ ಎದುರುನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೆವು. ಏಕೆಂದರೆ ಕತ್ತಲಾಗಲು ಮಂಜಣಿ ನಮಗೆ ಕರ್ತೆಹೇಳುತ್ತಿದ್ದು. ಮಂಜಣಿನೆಂದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ‘ಕಥಾಸರಿತ್ವಾಗರ’ ಅವೆಲ್ಲ ಅವನ ಕರ್ತೆಗಳೋ ? ಅಥವಾ ಅನ್ನರಿಂದ ಕಲಿತವುಗಳೋ ಏನೋ ? ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅವನನ್ನೇ ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನೋ ಏನೋ ? ಆದರೆ ಅಂದು ನಾವು ‘ಸ್ಪಂತ’ ಮತ್ತು ‘ಅನ್ನ’ ಇವುಗಳ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಉಂಟಿಂದು ಕೂಡ ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಕರ್ತೆಗಂತೂ ಅವನು ಕಲ್ಪವ್ಯವಹರೇ ಸರಿ ! “ಮಂಜಣಿ ಕರ್ತೆಹೇಳೋ” ಎಂದು ಹೇಳುವುದೇ ತಡ ಕರ್ತೆಯ ಪ್ರವಾಹ ಹಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಅವನ ಮುದಿಬಾಯಿಂದ ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕರ್ತೆ ಕೇಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂಥಾ ಒಂದು ದಿನ ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತತ್ತು. ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಬೇಸರವನ್ನು ಉಟುಮಾಡುವಂತೆ ಜಿರೆಂದು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಕೆಟ್ಟು ಇಬ್ಬರೂ ಮುರಬೇಯಿಸುವ ಬಲೆಯ ಬಳಿ ಚೆಳಿಕಾಯಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದೆವು. ದೊಡ್ಡ ಬಲೆಯ ಬೆಂಕಿಯ ಪ್ರಕಾಶ ದೇದಿಪ್ಯಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ವಾಸು, ಸಿತೀ, ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಹಲಸಿನ ಬಿತ್ತ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ್ದೆವು, ಹಲಸಿನ ಬಿತ್ತಗಳ ಸವಾರಿ ಬಂತು. ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಆವುಗಳನ್ನು ಕೆಚ್ಚಿಕೆಚ್ಚಿ ಕೆಳಗಿಟ್ಟಿವು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಚ್ಚಿ ಗಾಯಮಾಡಿ ಬಲೆಗೆ ಹಾಕ ವಿದ್ದರೆ ಅವು ಸಿಡಿಯುವುವು ಎಂಬ ಭಯ ! ಹೆಚ್ಚಿನು ? ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ

ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಬಿತ್ತಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಒಲೆಗೆ ಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ. ದಹನ ಸಂಸ್ಥಾರ ಮುಗಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿಯೇ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪಯ್ಯ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಯ್ಯ, ಇವರ ಮಾತು ಕೇಳಿಸಿತು. ಬೀಜಗಳನ್ನೇ ಲ್ಲಾ ಮುದುಗಿಸಿಟ್ಟು ಏನೂ ತಿಳಿಯದವರಂತೆ ಕುಳಿತೆವು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಚೆ ಬಬ್ಬನನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡಿ ಸುಲಿಗೆಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ರಕ್ಷಣಂತೆ ಗುಂಪುಸೇರಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನಾವು ಈಗ ವನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕಸಿತವಾಗಿ ತಲೆ ದೂಗಿ ನಲಿನಲಿವ ಮುಗ್ಗು ಕುಸುಮಗಳಂತೆ ನಟಿಸಿ ಕುಳಿತೆವು.

ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದರು. ಗದ್ದೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಸಿದ್ಧ, ಪುಟ್ಟು, ಇವರು ಬಂದು “ಒಂದಿರು ಜಾಗ ಬಿಡಿ, ಅಯ್ಯ! ಮಳೇಲಿ ನೆಂದು ಒಂದಿರಿ. ಒಂದಿರು ಚಳಿಕಾಸ್ತ್ರೋಂಡು ಹೋಗ್ರೀವಿ” ಎಂದರು. ನಾವೆ ಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ “ಜಾಗ ಇಲ್ಲ, ಹೋಗ್ರೀಲ್! ನಮಗೂ ಚಳಿ” ಎಂದೆವು. ನಾವು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದವರು, ಅವರು ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಯ್ಯು ಬಳಲಿ ಬಂದವರು! ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಮಂಜಣಿನೂ ಬಂದ. ಬಂದವನು “ಜಾಗ ಬಿಡಿ” ಎಂದು ಕೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಬರಬರುತ್ತಾ ಕತೆಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬಂದ. ನಾವೆಲ್ಲ ಅವನಕಡಿ ತಿರುಗಿದೆವು.

“ಒಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬನಿದ್ದು” ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ನಮ್ಮ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗಾಯಿತು. ನಾವು ನಾಲ್ಕರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ “ಆಮೇಲೇ!” ಎಂದೆವು.

“ಆವನೊಂದು ಕುಂಬಳ ಬೀಳು ನಟಿದ್ದು.”

ನಾನು ‘ಹುಂ’ ಎಂದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ‘ಹುಂ ಗುಟ್ಟು’ ವರಿಲ್ಲದೆ ಕತೆಗೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲು ಕಾಲೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

• “ಆದರಲ್ಲಿಂದು ಹೂ ಬಿಟ್ಟಿತು.”

“ಹುಂ! ಹುಂ!”

“ಆಮೇಲೇ ಒಂದು ಮಿಡಿಯಾಯ್ಯು”

ಈ ಸಾರಿ ನಾನೂ ಕೆಟ್ಟುಬ್ಬಿಯೂ ಇಬ್ಬರೂ ಹೊಂಗುಟ್ಟಿದೆವು.

“ಆ ಮಿಡಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ದೊಡ್ಡಾಯ್ಯು” ಹೀಗೆಂದು ಮಂಜಣಿ ತನ್ನ ಎರಡು ಕೃಗಳಿಂದ ಮಿಡಿಯ ಗಾತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸುವವನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾ ನನಗೂ ಕೆಟ್ಟುಗೂ ಮಧ್ಯ ಇದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟು.

ನಾವು “ಹುಂ” ಎಂದೆವು.

“ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸ ಆದಮೇಲೆ, ಇಷ್ಟ ದೊಡ್ಡಾಯ್ತು” ಎಂದು ಕೈಗೆ ಇನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅಗಲಿಸಿದನು.

ಮತ್ತೆ “ಹುಂ” ಎಂದೆವು.

“ಆಮೇಲೆ ಇಷ್ಟ ದೊಡ್ಡಾಯ್ತು” ಎಂದು ಇನ್ನೂ ಕೈಗೆ ಇನ್ನು ಅಗಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನವಟ್ಟಿ. ಆದರೆ ನಾನೂ ಕೆಟ್ಟು ಇಬ್ಬರೂ ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಕೂತಿದ್ದೇವು.

ಮಂಜಣಿ “ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗ ಬಿಡಿ, ಕತೆ ಹೇಳಿ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು. ನಾವೂ ಸರಿದೆವು

ಒಂದು ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಎಷ್ಟು ಕಡಮೆ ಅಂದರೂ ಒಂದು ಆಡಿ ಯಷ್ಟಾದರೂ ದಪ್ಪ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾದ ಕುಂಬಳಕಾಯಿಯೇ ಒಂದು ಅಡಿ ಬೆಳೆದ ಮೇಲೆ, ಕತೆಯ ಕುಂಬಳಕಾಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆ? ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆಯಿತೆಂದರೂ ಹೊಂಗುಡಲೀಚೀಕು. ಆದರೆ ಮಂಜಣಿನ ಕತೆಯ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಹೆಚ್ಚು ದಪ್ಪ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಕೂರುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಜಾಗ ಬೇಕಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು. ಮಂಜಣಿ ಇದ್ದ ಕೈದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಂಕಿ ಕಾಯಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತೇಬಿಟ್ಟಿ. ಕೆಟ್ಟವನೇ ನಾನು, ಕೆಟ್ಟು!

ಎಲ್ಲರೂ ನಗಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ನವ್ಯಿಬ್ಬಿರಿಗೂ ಅವಮಾನವಾದಂತಾಗಿ ಆಳು ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಸಹಿಸಲಾರದ ನಗು ಆಳುವನ್ನು ಮಿಾರಿ ಹೊರಹೊರಬಿತು. ಮತ್ತೆ ಏನೇನೋ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಸ್ಥಳ ಸಂಪಾದನೆಮಾಡಿದೆವು. ಆದರೆ ಬಹಳ ಇಕ್ಕೆಟ್ಟಾಗಿತ್ತು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟು “ಆಮೇಲೆ?” ಎಂದು. ನಾವೇಲ್ಲರೂ “ಹಾದು! ಹಾದು! ಮರೆತಿದ್ದೇನು. ಆಮೇಲೆ?” ಎಂದೆವು. ಮಂಜಣಿ ಮೌನಿಯಾಗಿದ್ದ. ನಸುನಗುತ್ತಿದ್ದನೋ ಏನೋ? ಆ ಗಡ್ಡ ಗಳ ದಾಂಧಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಕೆಟ್ಟು ಪುನಃ “ಆಮೇಲೆ?” ಎಂದು. ಮಂಜಣಿ ಮಾತಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ತರುವಾಯ ಕೆಟ್ಟು ಅವನ ಗಡ್ಡವನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ “ಆಮೇಲೆ?” ಎಂದು.

ಮಂಜಣಿ ಮತ್ತೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೆಟ್ಟುಗೆ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಗಡ್ಡವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗಿಸುತ್ತಾ “ಆಮೇಲೆ?”

ಎಂದು ಗಚಿಸಿದ. ಮಂಜಣ್ಣಿಗೆ ತುಂಬಾ ಯಾತನೆಯಾಯಿತು.

“ಆಯ್ದೋ! ಹೇಳ್ತಿನವ್ವು” ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರೋದನಧ್ವನಿಯಿಂದ ಕೂಗಿಕೊಂಡ. ಪಾಪ, ಮುದುಕನಿಗೆ ಬಹಳ ನೋವಾಗಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲಾ ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿಹೋಯಿತು.

“ಮಂಜಣ್ಣ! ಮಂಜಣ್ಣ!” ಎಂದೇವು. ನಮಗೆ ವ್ಯಾಸನ ಗಾಬರಿಗಳು ಒಂದೇ ಬಾರಿ ಉಂಟಾದುವು. ಕೆಟ್ಟಿ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಪೆಟ್ಟಿಲ್ಲಾ ಮಂಜಣ್ಣಿಗೆ ನೋವೆಲ್ಲಾ ಕೆಟ್ಟಣ್ಣಿಗೆ ಎನ್ನುವಹಾಗೆ. ಮಂಜಣ್ಣ ಕೆಟ್ಟಿ ವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದ. ಆದರೂ ಕೆಟ್ಟಿ ನೀರವನಾಗಿ ಬಿಕ್ಕೆಬಿಕ್ಕೆ ಅಳುತ್ತೆಲೇ ಇದ್ದ.

ನಾನು “ಮಂಜಣ್ಣ ಆನೇಲೇನಾಯ್ತೋ? ಹೇಳೋ!” ಎಂದೆ.

“ತಿಂದ” ಎಂದನು. ಕತೆ ಪೂರ್ವೆಸಿತೆಂದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲಾ ಶಾಂತವಾಯಿತು. ಕೆಟ್ಟಿ ಅಳುವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರೂ ಖಿನ್ನನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ.

ಇನ್ನೊಂದು ಕತೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆಲ್ಲ ಕುಶಾಹಲ. ನಮಗೇನು ಅಂಥಾ ಕತೆ, ಇಂಥಾ ಕತೆ, ಹಾಗಿರಬೇಕು, ಹೀಗಿರಬೇಕು, ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಕತೆಯಾದರೆ ಸರಿ. ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಮಂಜಣ್ಣ ನಮ್ಮ ಕಾಟ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಎಂತೆಂಥಾ ಕತೆಗಳನ್ನೋ ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಒಂದು ದಿನ ‘ಕತೆ ಹೇಳು’ ಎಂದು ಕಾಡಿಸಿದೆವು. ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದ ಈ ಕತೆ:—

“ಒಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಿದ್ದ. ಅವನು ಉಂಟಕ್ಕೆ ಕೂತಿದ್ದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದಮೇಲೆ ಉಂಟ ಆಯ್ತು. ಬಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಆನೇಲೆ ನೆಗೆದು ಬಿದ್ದ!” ಇದೂ ನಮಗೊಂದು ಕತೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಲ್ಲ ನಮ್ಮಂಥವರೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಕತೆಗಾರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತಿತ್ತು! ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಕತೆ.

“ಒಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಬಾವಿಗೆ ನೀರು ಸೇದು ವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಳು ಹಗ್ಗ ತುಂಡಾಗಿ ಕೊಡ ನೀರಿಗೆ ಬಿತ್ತು.” ‘ಹೂಂ’ ಎನ್ನು ವುದೊಂದು ಬ್ರಹ್ಮನಿಯಮನಸ್ಸೆ? ನಾವೂ ‘ಹೂಂ’ಗುಡಲು ಬಢ್ಣ ರಾಗಿದ್ದೇವು.

ಇಷ್ಟ ಹೇಳಿದವನು—ನಾವು ‘ಹೂಂ’ ಎನ್ನಲು, “‘ಹೂಂ’

ಎಂದರೆ ಕೊಡ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ?” ಎಂದ.

“ ಇಲ್ಲ ” ಎಂದೆವು.

“ ಇಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಬರ್ತದೆಯೇ ?”

“ ಇಲ್ಲ !” ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದೆವು.

“ ಇಲ್ಲ !! ಎಂದರೆ ಬರ್ತದೆಯೇ ?” ಎಂದು ನಶ್ಯಿಸು.

ನಾವು ಅಳುವವರಂತೆ ನಟಿಸಲು “ ಅತ್ತರೆ ಬರ್ತದೆಯೇ ?” ಎಂದ.

“ ಅಯ್ಯಾ !” ಎಂದು ಕೂಗಿದೆವು. “ ಅಯ್ಯಾ ! ಎಂದರೆ ಬರ್ತದೆಯೇ ?” ಎಂದ. ಮೌನವಾದರೆ ಇವನೇನು ಮಾಡುವನೆಂದು ಸುಮೃಂತಿಗಳು “ ಸುಮೃನೆ ಕುಳಿತರೆ ಬರ್ತದೆಯೇ ?” ಎಂದ. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಪೀಡಿಸುವನು.

ಆ ದಿನವೂ ಮಂಜಣಿನಿಂದ ಒಂದು ಕತೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ನಮಗ್ಲು ತುಂಬಾ ಆಸೆ. ಅದರೆ ಅವನನ್ನು ಬಲಾತ್ಯರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಿಟ್ಟಿನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಕಳಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆವು. ಕಡೆಗೆ ಮಂಜಣಿನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡೆವು. ಭಗೀರಥಪುರುತ್ವಮಾಡಿ ಅಂತೂ ಅವನನ್ನು ಒಸ್ಪಿಸಿದೆವು. ಅಂದರೆ ಭಗೀರಥನ ಪ್ರಯತ್ನ ಕ್ಷೀಂತಲೂ ನಮ್ಮದೇ ಅತಿಶಯ ವಾದುದರಿಂದ ಅವನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೇ ನಮ್ಮದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸುವುದೇ ಸರಿಯಾದುದೆಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ. ಅಂತೂ ಮಂಜಣಿ ಕತೆಹೇಳಲು ಒಸ್ಪಿಕೊಂಡೆ.

‘ಇನ್ನೇನು ಮಂಜಣಿ ಕತೆಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಗಂಟಿಲನ್ನೂ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. “ ಒಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ” ಎಂದಿದ್ದು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ (ನಮ್ಮ ಗ್ರಹಚಾರ !) ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಬಂಮು ನಮ್ಮನ್ನು ಲಾಲ್ಲಿ ಉಟಕ್ಕೆ ಕರಿದರು. ನಮ್ಮ ಎದೆಗೆ ಸಿಡಿಲುಬಡಿದಂತಾಯಿತು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ “ ಈ ಹಾಳು ಉಟಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕ ! ” ಎಂದಂದುಕೊಂಡೆವು. ನಮಗೆ ಈಗಿನ ಬುದ್ಧಿ ಆಗ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ “ ಉಟದ ಹಾವಳಿ ” ಎಂಬ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಂಥವನ್ನೇ ಬರೆದು ಮುದ್ರಿಸಿ ಪುಕ್ಕಟೆಯಾಗಿಯೇ ಹಂಚಿಬಿಡು ಶ್ರಿದ್ದೆವು. ಅಂತೂ ಮಾರಿಯ ಹರಕೆಗೆ ಹೋಗುವ ಕುರಿಗಳಂತೆ ಅಡುಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದೆವು. ಹೋದುದೂ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಹೊರತೂ ಹಸಿನೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ಅನ್ನವನ್ನು ಗಬಗಬನೆ ತಿಂದು ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿವು. ಒಂದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಕರ್ತಿಗಾರ ಮಂಜಣಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತೆವು; ವರ

ವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವೇನೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಕೊನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಮುಂದೆ ಮೋಳಕಾಲೂರಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಭಕ್ತರಂತೆ!

ಕಷ್ಟಗಳು ಬಂದರೆ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತುವೆ ಎಂಬುದೇನೋ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸುಳ್ಳಿಮಾತಲ್ಲ. ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಂಗತಿ. ಎಡರು ಇನ್ನೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಮಂಜಣಿನನ್ನು ಉಂಟಕ್ಕೆ ಕರೆದರು. ಅವನಿದ್ವಾಗ ನಾವಿಲ್ಲ; ನಾವಿದ್ವಾಗ ಅವನಿಲ್ಲ—ಹಲ್ಲಿದ್ವಾಗ ಕಡಲೀಯಿಲ್ಲ; ಕಡಲೀಯಿದ್ವಾಗ ಹಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಗಾದೆಯಂತೆ. ಮಂಜಣಿ ಉಂಟಕ್ಕೆ ಹೊರಟ. “ಮಂಜಣಿ ಬೇಗ ಬಾ” ಎಂದೆವು. ನಮ್ಮ ದಿನಿ ಕನಿಕರಣೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಮಾತ್ರ ನಮಗಾರಿಗೂ ಬಗೆಹರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಂದರೆ: ನಾವಂತೂ ಉಂಟಕ್ಕೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಏಟು ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತೇಂದು ಹೆದರಿಹೋದೆವು; ಮಂಜಣಿ “ಒಲ್ಲೆ” ಎಂದಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ಯಾರು ಹೊಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು? ಕತೆ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲ! ಎಂಬುದು. ಮಂಜಣಿ ಮುದುಕ, ನಾವು ಹುಡುಗರು ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕತೆ ಕೇಳುವುದು ನಮಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾಗಿದ್ದರೂ ಹೇಳುವ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತೀ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕೈಸಮಾಡಿ ದಣೆದು ಹಸಿದು ಬಂದ ಬಡವನೆಂಬುದು ಮರತೀಹೋಗಿತ್ತು.

ಮಂಜಣಿ ಉಂಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಎಲೆಯಡಕೆಯ ಚೀಲ ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಎಲೆ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡ. ನಾವು ಮಾತ್ರ ಮನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇಕೆ ಇಷ್ಟು ತಡಮಾಡುವನು? ನಮ್ಮಂತೆ ಚುರುಕಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ” ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನು. ಆಹಾ! ಮುದಿತನ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೂಡ ಅದೇ ಗತಿಗೆ ತಂದಿದುವುದೆಂಬುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಿಡೆ ಇದ್ದುದು ನಮ್ಮ ಸುಕೃತಕ್ಕೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಅಂತೂ ಕಡೆಗೆ ಕತೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.. ಮುಂಗಾರುಮಳೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯದಿಂದಾವೃತವಾದ ಗಿರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಡು ವಿಲ್ಲದೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಜಿರ್ಯೆಂದು ಸುರಿಯುತ್ತಿಲೇ ಇತ್ತು. ಮನೆಯ ಮುಂದುಗಡೆ ಇರುವ ತೊಟದಲ್ಲಿ ಬಾಳಿಯ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹನಿಗಳು ಬಿದ್ದು ಪಟಪಟವೆಂಬ ಮಾಲಾನರವನನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ನಿತಿ ಭೀಕರವಾಗಿ ಕೃವಲ್ಯಾ ಶೂನ್ಯತೆಯ ಗಭೀರತೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರುವಂ

ತಿತ್ತು. ಅಂದು ಆ ರಾತ್ರಿ, ಆ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ವ ಸೃಷ್ಟಿಯೂ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಯಾದುದು—ನಾವು ಕತೆ ಕೇಳಲೇಂದು, ಮಂಜಳ್ಳ ಕತೆ ಹೇಳಲೇಂದು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಿತು. ನಮ್ಮ ಹೊರಗಡೆ ಲೋಕವಿದೆ ಎಂಬು ದನ್ನ ಮರೆತಿದ್ದೇವು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದಲ್ಲಿದ ಇತರ ಮಹಾಕಾಲ್ಯಾ ಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಮರೆತಿದ್ದೇವು. ಆಹ ! ಅದು ಎಂತಹ ದಿವ್ಯವಿಸ್ತೃತಿ !

ಮೋಕ್ಷ ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ನನ್ನ ಆ ಮುದ್ದಮೋಕ್ಷದ ದರ್ಶನಚಿತ್ರ ಎಂದರೆ ಇದು : ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ! ಮನಸ್ಸು ಲಯವಾದ ಮಸುಗುಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ! ಆದರ ಸ್ವಷ್ಟಿಗಳಿರವಾದ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನ ! ರವಿಯಿಲ್ಲ ; ಶತಿಯಿಲ್ಲ ; ತಾರಕೆ ಗಳಿಲ್ಲ ! ಸೀಲಮೇಘಾಂಧಕಾರ ! ಮಳೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸದಾ ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಅದೊಂದು ಮಹಾ ಏಕಾಂತ ! ಅಲ್ಲಿ, ಆ ರಹಸ್ಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಮುರ ಬೇಯಿಸುವ ಒಲೆ ! ಆದರಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ರುಗಿಸುವ ಚೆಂಕಿ ! ಆದರ ಬಳಿ ನಾವು—ನಾನು, ಕಿಟ್ಟು, ಮಂಜಳ್ಳ, ವಾಸು, ಸಿತಿ ಇಷ್ಟೇ ಜನರು ಚಳಿಕಾಯಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವೆವು. ವೃಧ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಮನುಕಾದ ಆ ಚೆಂಕಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕತೆ ಹೇಳಿತ್ತಿರುವನು— ಎಂದಿಗೂ ಮುಗಿಯದ ಕತೆ ! ನಾವು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತರಾಗಿ ಆತನ ಮುಖಿದ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಕತೆ ಕೇಳಿತ್ತಲೇ ಇರುವೆವು—ಎಂದಿಗೂ ಮುಗಿಯದ ಕತೆ !

ರಾಮು ರಾವಣರ ಯುದ್ಧ

ಬೈಗಿನಿಂದ ಬೆಳಗಾಗುವವರೆಗೂ ಪೇರಡೂರು ಮೇಳದ ಭಾಗವತರೆ ಆಟ ನೋಡಿ ಬಂದು, ಆಡುಗೆಮನೆಯ ಒಲೆಯ ಬಳಿ ಜಳಿಕಾಯಿಸುತ್ತು, ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುತ್ತ ಹರಟುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮ್ಮಿರ ಕಡೆ ಬಯಲಾಟವನ್ನು ಭಾಗವತರಾಟ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ರಾತ್ರಿ ನಾವು ನೋಡಿದ್ದು ‘ಕಾಳಗ’ ರಾಮರಾವಣರದು. ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕಂಡಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಡದೆ ಅನುಕರಿಸುವುದೊಂದು ಹುಚ್ಚಷ್ಟೆ! ಅದರಂತೆಯೇ ನಾವೆಲ್ಲ—ನಾನು, ತಿಮ್ಮಿ, ಮಾನು, ಓಬು, ಎಂಕ್ಕು, ವಾಸು, ದಾನಿ, ರಾಜಿ—ಆ ದಿನ ರಾಮರಾವಣರ ‘ಕಾಳಗ’ ಅಡಬೇಕೆಂದು ಮಸಲತ್ತುಮಾಡಿದವು. ಹುಡುಗರ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ಅಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕಾಫಿ ಉಪಿಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬೇಗಬೇಗ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡು, ಮನೆಯ ಹೊರ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿವು. ಅಮ್ಮು, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮು, ಅಕ್ಕಯ್ಯ ಇವರೆಲ್ಲ “ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ದಿಗೆಟ್ಟಿದೀರಿ. ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳ” ಎಂದು ಬಯ್ದರು. ದೊಡ್ಡವರು ಹುಡುಗರನ್ನು ತಮ್ಮುಂತೆಯೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪಿ. ಅವರಿಗೆ ಆಯಾಸವಾಗಿದ್ದರೆ ನಮಗೂ ಆಯಾಸವೇ? ನಮ್ಮ ರಾಮರಾವಣರ ಯುದ್ಧದ ಮುಂದೆ ಅವರ ನಿದ್ದಿಯೇ? ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕಸದ ಮುಲೆಗೆ ಒತ್ತಿ, ಹೊರ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ, ಓಡಿದವು. ಒಬ್ಬರನ್ನೇನ್ನಿಂದ ಆತುರದಿಂದ ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತು, ಕೇರಕ್ಕಿಹಾಕುತ್ತು ನುಗ್ಗಿದೆವು. ರಾಜಿ ಹೊಸಲನ್ನು ಎಡವಿಬಿಡ್ಡವು, ಮೆಲ್ಲಿನೆ ಎದ್ದು, ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ, ಯಾರೂ ನೋಡದ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕೆ ಆಂವು ದನ್ನು ತಡೆದು ಗುಂಪನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡು.

ಹೊತ್ತುರೆಯ ಹೊತ್ತು ಮಲೆನಾಡಿನ ಹಸುರಾದ ಬೆಟ್ಟಿಗಳ ತುದಿಯಿಂದ ಎಳಬಿಸಿಲನ್ನು ಚಿಮುಕಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊರ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೊಡ್ಡ ಬಸಿರಿಮರದಲ್ಲಿಯೂ, ಹುಣಿಸೆಮರದಲ್ಲಿಯೂ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಿಂಡು ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಗುಟ್ಟಿತ್ತಿತ್ತು. ಹಸುಳಿಬಿಸಿಲು ತುಸುದಟ್ಟಿವಾದ ತಳಿರ ನಡುವೆ ನುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಮರದ ನೀರಳು ಒಲೆಬಲೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ಬಲೆನೀರಳಿ

ನಮ್ಮೆ ‘ರಂಗಸ್ಥಳ’ ವಾಯಿತು. ಈಗ ನಮ್ಮೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸೋಡಿದರೆ, ಆ ಹುಣಿಸೆಮರವೂ ಮಾಯವಾಗಿದೆ, ಆ ಬಸಿರಿಮರವೂ ಮಾಯವಾಗಿದೆ. (ಚೊತ್ತಿಗೆ ಅಂದು ನನೆನ್ನಿಡನೆ ಭಾಗವತರಾಟವಾಡಿದ ಸೋಡರ ಸೋಡರಿಯರೂ ಅನೆಂತ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಮಾಯವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕಾಲವೇಂದಿತ್ತು!) ನಾನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ತಾತ ಮುತ್ತಾತರನ್ನಾದರೂ ಮರೆತೀನು! ಆದರೆ ಆ ಹುಣಿಸೆಮರ ಬಸಿರಿಮರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರೆ. ಆ ಬಸಿರಿಮರ ಹೋದುದೇ ನನಗೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸೋಜಿಗ! ಮಹಾಸಮಸ್ಯೆ! ಅಂದು ನಾವು ಆ ಬಸಿರಿಮರದ ರಾಕ್ಷಸಗಾತ್ರವನ್ನು ಕಂಡು, ಅದನ್ನು ಕಡಿಯಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯ ವಿಲ್ಲ, ತೋಟದಾಚೆಯ ಭೂತನಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಹಿಗ್ನಿತ್ತಿದ್ದೇವು. ಆದರೆ ವಿಧಿವಿಲಾಸ! ಅಂದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತೋರಿದು ಇಂದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅಂದು ಸಾಧ್ಯವಾದುದು ಮಾತ್ರ ಇಂದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ!

ಆ ಹುಣಿಸೆಮರ ಬಸಿರಿಮರಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸೋಗಸಾದ ಪ್ರಾಣಿಕಾಲಗಳನ್ನು ಕಳೆದಿದ್ದೇವೆ! ಎಷ್ಟು ಸಾರಿ ನಮ್ಮೆ ಜೀವನದ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಲೆಯನ್ನು ನಾವರಿಯದಂತೆಯೆ ನೆಯ್ಯಿದ್ದೇವೆ! ಎಷ್ಟು ಸಾರಿ ಹೊಂಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ನೆಲದಮೇಲೆ ಉದ್ದವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದ ನಮ್ಮೆ ನೆಳಲನ್ನು ಅಳೆದಿದ್ದೇವೆ! ಪೂರಯಿಸದಿದ್ದು ದಂತಿರಲಿ! ಎಷ್ಟು ಸಾರಿ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ನೆಳಲಿನ ತಲೆಗಳನ್ನು ತುಳಿದು ಜಗತ್ವಾಡಿದ್ದೇವೆ! ಆಹಾ, ಆ ಇಂವಾದ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಂಡರೆ, “ಬಾಲ್ಯವೇ ಹೋದೆಯಾ!” ಎಂದು ಎದೆ ಒಳಗೊಳಿಸಿ ರೋದಿಸಿ ಮರುಗದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಬಸಿರಿಮರದ ನೆಳಲಿನ ‘ರಂಗಸ್ಥಳ’ ವನ್ನು ಸೇರಿದಮೇಲೆ ರಾಮ ರಾವಣರ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮುನ್ನಿಡಿಯ ರೂಪವಾದ ಸಂಭಾವಣೆ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಯಿತು. ಮೊದಲು ಯಾರು ಯಾರು ಯಾವ ಯಾವ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಬಲವಾದ ಚಚ್ಚೆ ನಡೆಯಿತು.

ತಿಮ್ಮು, “ನಾನು ರಾಮನ ‘ಪಾಟ್ರ’ ಹಾಕುತ್ತೀನೆ” ಎಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದ ಓಟು (ಸ್ವಲ್ಪ ಶೀಲಾದಿ) ತಿಮ್ಮು ಹೇಳಿದ್ದ ಕೇಳಿ “ಚೊಟುದ್ದು ಇದಾನೆ. ಇವನಿಗೆ ರಾಮನ ವೇಷವಂತಿ!” ಎಂದ.

ಎಂಕ್ಕು ಅದನ್ನು ಸಮೃತಿಸಿ “ಹೋದೊ, ತಿಮ್ಮಣಿಯ್ಯ, ನಿನ್ನೆ

ಭಾಗವತರಾಟಿದಲ್ಲಿ ರಾಮನ ವೇಷ ಹಾಕಿದ್ದವನು ಭೀಮನ ಹಾಂಗಡ್ಡ ” ಎಂದ.

ರಾಮನ ವೇಷದ ಹಕ್ಕು ನಿಣಂಯವಾಗುವ ಮುನ್ನುವೇ, ವಾಸು ತಾನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಾಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದ. ಓಬು ಮತ್ತೆ “ ಒಂದು ಮಣಿ ಶೂಕಾನೂ ಇಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಆಗ್ನಾನಂತ ! ನೀನು ಹನುಮಂತನ ಪಾಟಿಗೆ ಲಾಯಿಶ್ವಿ ! ನಿನ್ನ ಮುಖಾನೂ ಹಾಂಗೇ ಇದೆ ಕಾಣೋ ” ಎಂದ.

ವಾಸುವಿಗೆ ಎಂದೂ ಬರದ ಸಿಟ್ಟುಬಂದು ಓಬುವನ್ನು ಹೊಡಿಯಲು ಹೋದ. ಆದರೆ ವಾಸುವಿನ ಸಿಟ್ಟಿಗಿಂತ ಓಬುವಿನ ರಟ್ಟಿಯೇ ಬಲ ವಾಗಿತ್ತು ; ಪೆಟ್ಟು ಬೀಳಲು ಸಿಟ್ಟು ಓಡಿತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾನು (ಸುಮೃಸಿರಚೇಕೋ ಇಲ್ಲನೋ) ರಾಜಿಯನ್ನು ಕುರಿತು “ ರಾಜಿ, ನೀನು ಲಂಕಿಣಿಯ ಪಾಟ್ರ್ ಹಾಕೇ ” ಎಂದು ತಡೆಯ ಲಾರದೆ ನಕ್ಕಬಿಟ್ಟೆ. ರಾಜಿ ತನಗೆ ಲಂಕಿಣಿಯ ವೇಷ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುವ ಸಿಟ್ಟಿನ ರಭಸದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲಂಕಿಣಿಯೇ ಆಗಿಬಿಟ್ಟು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೃಗುಳದ ಮಳಗಿರೆಳಳು.

ಮಾನು (ಕುಚೇಷ್ಯೆಯ ಹುಡುಗ) ರಾಜಿಯನ್ನು ಮತ್ತೂ ಕೆಣಕ ಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಅಣಿಕಿಸುವ ದಿನಿಯಿಂದ “ ಓಹೋ, ಮತ್ತೇನು ನಿನಗೆ ಸೀತೆಯ ಪಾಟ್ರ್ ಕೊಡ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹಾರ್ಷಿಕೊಂಡಿದ್ದೆಯಾ ? ಏನಪ್ಪಾ ಈ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಗಂಡರ ಯೋಚನೆ ” ಎಂದ.

ಸೀತೆಯ ವೇಷವನ್ನು ಬಯಸಿದ ರಾಜಿಯ ಮುಖ ಆಗಲೇ ಹನು ಮಂತನ ಮುಖವಾಗುತ್ತೇ ಇತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಓಬು “ ಅವಳ ಮುಖವಾದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೇ ? ತಿಮ್ಮು, ನೀನೇ ಹೇಳೋ, ಅವಳ ಮುಖ ಯಾರ ವೇಷಕ್ಕೆ ಲಾಯಿಶ್ವಾದುದೆಂದು ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಕುಣಿಕುಣಿದು ನಷ್ಟೆ.

ತಿಮ್ಮು ಅವಳ ಮುಖದ ಕಡೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ. ರಾಜಿ ಮುಖ ಮುಳ್ಳಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೂ ತಿಮ್ಮು ಓಬುವಿನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ “ ಅಲೇಳ್ಲೋ ಓಬು, ನೀನು ಯಾವ ವೇಷ ಹಾಕ್ಕಿಯೋ ಆ ವೇಷದ ತಂಗಿ ಪಾಟಿಗೆ ರಾಜಿಯೇ ಸರಿ ” ಎಂದ.

ಎಲ್ಲರೂ ಗೊಳ್ಳಿದು ಕೃಚಪ್ಪಾಳಿ ಹೊಡಿದು ನಷ್ಟರು. ಓಬುವಿಗೆ

ಮುಖಭಂಗವಾಯಿತು. ರಾಜಿಗೂ ಮುಯ್ಯಿತೀರಿಸಿಕೊಂಡ ಹಾಗಾಗಿ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಕಡೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಮಾನುವೇ ರಾಮನ ಪಾಟು ಹಾಕುವುದು ಎಂದು ನಿಷಣಯಿಸಿದೆವು. ದಾನಿಯೇ ಸೀತೆಯ ಪಾಟು ಹಾಕಬಹುದೆಂದು ಕೆಲವರು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದರೆ ನನಗೇಕೋ ಅದು ಸರಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ದಾನಿಗೆ ಮಾನು ಕಕ್ಷ, ದಾನಿ ಮಾನುಗೆ ಮಗಳಾದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಹಾಗೆಂದ ಮೇಲೆ ಮಾನು ರಾಮನ ವೇಷ ಹಾಕಿದರೆ ದಾನಿ ಸೀತೆ ವೇಷ ಹಾಕುವುದು ನನಗೆ ಸರಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಓಬು ಬಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದ : ಆಟದ ರಾಮ, ಆಟದ ಸೀತೆ ; ಆದ್ದರಿಂದ ಪರವಾಜಿಲ್ಲಿಂದು. ನನಗೂ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪಿತು. ಹುಂ ಎಂದೆ.

ಕಡೆಗೆ ಅತ್ಯ ಬಿದ್ದ ಇತ್ತು ಬಿದ್ದ ರಾವಣನ ಪಾಟು ನನ್ನ ಮೇಲೇ ಬಿತ್ತು. ನನಗೆ ಹೇಗಾದರೂ ರಾವಣನ ವೇಷ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡೆಬೇಕೆಂದು ಆಸೆ. ಅದರಿಂದ, ನನಗೆ ಬಂಬತ್ತು ತಲೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಹೊರತೂ ನಾನು ರಾವಣ ನಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹಟ್ಟಿಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟೆ. ಸೂತ್ರಧಾರನಾದ ಮಾನು ವಂತೂ ಕೆಂಗಿಟ್ಟು, ಹೊಡ. ದಾನಿಗೂ ತುಂಬಾ ಉದ್ದೇಶ.—ತನ್ನ ಸೀತೆಯ ಪಾಟು ರಾವಣನಿಲ್ಲದ ಎಲ್ಲ ನಿಂತು ಹೋಗುವುದೋ ಎಂದು.

ಓಬು ರಾವಣನಿಗೆ ಹತ್ತುತಲೆ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸಾಧಿಸಲು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟೆ. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವೇನೇ ?

“ ಕಣ್ಣಿಂಗಿ ಹೋಗಿತ್ತೇನೋ ನಿನಗೆ ? ” ನಿನ್ನೆ ಭಾಗವತರಾಟದಲ್ಲಿ ರಾವಣನಿಗೆ ಹತ್ತುತಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೇನೋ ? ” ಎಂದು ಕೋಪದಿಂದ ನುಡಿದೆ.

ಅಪ್ಪು ಹೋತ್ತಿಗೆ, ನನ್ನ ದುರದ್ದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ರಾವಣನ ವೇಷ ಹಾಕಿದ್ದ ಸೀನಪ್ಪಯ್ಯನವರು ದೂರದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಓಬು ಅವರನ್ನು ಕಂಡು “ ನೋಡಿ, ಎಲ್ಲಾ ನೋಡಿ. ನಿನ್ನೆ ಸೀನಪ್ಪಯ್ಯನವರೆ ರಾವಣನಾಗಿದ್ದದ್ದು. ಅವರಿಗೆ ಹತ್ತುತಲೆ ಇಡೆಯೆ? ಬಂದೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿಲ್ಲ ” ಎಂದ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿಯೂ ಸೀನಪ್ಪಯ್ಯನವರಿಗೆ ಬಂದು ತಲೆಯೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿಲ್ಲ ” ಏನೋ ಆಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಕ್ಕಾಗಿತ್ತು. ನನಗಂತೂ ಹೇಳಬಹುದೆ ಬಂತು. ಓಬುವಿನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣದ ಮುಂದೆ ನನ್ನು ಟನಡಿಯೆಡೆ ಹೋಯಿತು. ರಾವಣನಾಗಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ.

ನನಗೆ ರಾವಟನ ವೇಷ ಕೊಡಲು ಮುಖ್ಯಕಾರಣನಾದ ಓಬುವಿನ ಮೇಲೆ ರಚ್ಚಿಟ್ಟು ಮುಯಿಷ್ಯ ತೀರಿಸಿದೆ. ಅದು ಹೇಗೆನ್ನು ವಿರೋ? ಓಬು ಹನುಮಂತನಾದರೆ ನಾನು ರಾವಟನಾಗುವೆ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದೆ. ಅದರ ಒಳಗುಟ್ಟು, ಚೀರೆ. ಏನು ಅನ್ನತ್ತೀರೋ! ಓಬು ಹನು ಮಂತನಾದರೆ ರಾವಟನ ವೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ನನಗೆ ಅವನನ್ನು ಹೊಡಿಯಲು ಒಂದು ಸುಸಮಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಎಂದು.

ಓಬು ಹನುಮಂತನಾದ. (ಹೊಸದಾಗೇನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ!) ಬಲಾ ತ್ವಾರದಿಂದ ರಾಜಿಗೆ ಲಂಕಿಣ ಪಾಟು ಕೊಟ್ಟಿವು. ನಮ್ಮದೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಮದ್ದು: ರಾಜಿ ಲಂಕಿಣ ಪಾಟು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರೇ ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಸೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರೆ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವಳ ಸಂಗ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೀರೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳಬಿಟ್ಟಿವು. ಹುಡುಗರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಂಗ ಬಿಡುವುದೆಂದರೆ ಗಡಿ ಪಾರುಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೀಂತಲೂ ಕರಿಣತರವಾದ ಶಿಕ್ಷೆ. ರಾಜಿ ಮನಸ್ಸಿ ಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು; ಲಂಕಿಣಯಾದಳು.

ರಾಮನ ಪಾಟಾರ್ಥಿಯತು; ಸೀತೆಯ ಪಾಟಾರ್ಥಿಯತು; ಹನು ಮಂತ ರಾವಟರ ಪಾಟುಗಳೂ ಆದುವು. ಲಂಕಿಣಯಾ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗಾ ಯಿತು. ನಾನು ರಾವಟ; ಮಾನು ರಾಮ; ದಾನಿ ಸೀತೆ; ಓಬು ಹನು ಮಂತ; ರಾಜಿ ಲಂಕಿಣ; ಇನ್ನು ಉಳಿದವರು ಯಾರು?

ಆಗ ನಮಗೆ ವಾಲ್ಯುಕಿರಾಮಾಯಣವೇ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿರಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ, ನಮ್ಮದೇ ಒಂದು ಹೊಸ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಿವು. ಏಕೆ ರಚಿಸಬಾರದು? ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರು ರಾಮಾಯಣಗಳಿದ್ದು ವಂತೆ. ನಮ್ಮ ರಾಮಾಯಣ ಕಳೆದು ಹೋದ ರಾಮಾಯಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು!

ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ನಾಯವಾಗಿ ಭೀಮು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಜೋಡಿದ್ದ ವಾಸು ಭೀಮನಾಗುತ್ತೀನೆ ಎಂದು ಹಟಹಿಡಿದೆ. ನಾವು ಎಷ್ಟೇಷ್ಟೋ ಹೇಳಿದೆವು, ರಾಮಾಯಣ ಭೀಮಾಯಣವಲ್ಲವೆಂದು. ಆದ ರೇನು ಮಾಡುವುದು? ಅವನಿಗೆ ಭೀಮನ ಪಾಟು ಎಂದರೆ ಬರಳ ಕುಣಿ. ಎಂದೋ ಒಂದು ಸಾರಿ ಭಾಗವತರಾಟದಲ್ಲಿ ಭೀಮ ಮಂಡತ್ತೀ (ಪುರಿ) ಕಡಲೆ ಮುಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದು. ಭೀಮನ ವೇಷ ಕಾಕಿದಾಗ ಲೀಲು ಕಡಲೆ ಮಂಡತ್ತೀ ಸಿಕ್ಕುವುದೆಂದು ಅವನ ಮಹಡಾಕಾಂಕ್ಷೆ! ಆದು ವುದು ರಾಮಾಯಣವಾಗಲಿ, ಶಾಕುಂತಲವಾಗಲಿ, ಚಂದ್ರಹಾಸವಾಗಲಿ,

ಮತ್ತೀನೇ ಆಗಲಿ, ವಾಸುವಂತೂ ಭೀಮನ ಪಾಟು ಹಾಕೆಲೇ ಬೇಕು !

ನಮಗೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆ ರಗಳಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು, ಭೀಮನನ್ನು ರಾಮ ರಾವಣರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತರುವುದು ಎಂದು. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ವಾಸು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ; ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲದೆ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದೂ ಸಾಧಿಸಬಿಟ್ಟು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯೋರೂ ರಾಮಾಯಣ ಓದಿರಲಿಲ್ಲ ; ನಾವು ಆಡಿದ್ದ ರಾಮಾಯಣ ! ಆದ್ದರಿಂದ ವಾಸು ಹೇಳಿದ್ದೀರ್ ರಾಮಾಯಣವಾಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಸರಿ, ಅಭಿನವನಾಲ್ಕಿರ್ಚಿಯಾದ ಅವನನ್ನೇ ಕೇಳಿದೆನು— ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮನ ವೇಷ ತರುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು. ಅವನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿದ. ಹೊಸಕವಿತೆ ಬರೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಪಾಪ, ಅವೇಶ ಬರಬೇಕಷ್ಟೇ ! ಕಡೆಗೂ ಅವೇಶ ಬಂತು : ರಾಮ ರಾವಣರಿಬ್ಬರೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಮುಂಚೆ ಭೀಮಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಭಕ್ತ್ಯಾಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸಬೇಕೆಂದು ವಾಸು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟು.

ಅಯ್ಯೋ ಅವನ ಮನಂ ! ಭಕ್ತ್ಯಾಭೋಜ್ಯವೆಂದರೇನು ? ಮಂಡಕ್ಕೆ, ಕಡಲೇ ! ಅಂತೂ ಅಭಿನವನಾಲ್ಕಿರ್ಚಿಗಳು ಹೇಳುವಾಗ, ಅಖಿ ಎನ್ನುವುದ ಕ್ಷಾದಿತೇ ? ಹುಂ ಎಂದು ಸಮ್ಮತ ಕೊಟ್ಟಬಿಟ್ಟಿವು. ಇನ್ನು ಉಳಿದವರು ಎಂಕ್ಕು, ತಿಮ್ಮು; ಅವರಿಗೆ ಪಾಟು ಕೊಡಿದ್ದರೆ ಅವರೇನೂ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಮಾಯಣವನ್ನೇ ಸಿಲ್ಲಿಸಿಯೂ ಬಿಡಬಹುದು ಎಂಬ ಭಯ ಬೇರೆ. ಎಂಕ್ಕು ವಿಭಿನ್ನಣಾದ ; ತಿಮ್ಮು ಕುಂಭಕರ್ ನಾದ (ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ) ! ಅಂತೂ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿರುವ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ, ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ರಾಮಾಯಣ ಮಾಡಿದೆವು.

ರಾಮರಾವಣರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಮನ್ನು “ ಭೀಮ ಪೂಜೆ ”ಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ವಾಸು (ನಮ್ಮ ಗಾಳಿ ಭೀಮ) ಹುಣಿಸೆಯ ಮರದ ಬೇರಿನ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲಿನ ಮೂತ್ತಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ರಾಮರಾವಣರು ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕೋ, ಅಥವಾ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ಬಂದು ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕೋ, ಎಂದು ಅಭಿನವನಾಲ್ಕಿರ್ಚಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆವು. ಭೀಮನಾಗಿದ್ದ ವಾಸು “ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ

ಒಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು” ಎಂದು ಅಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿದ. ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೆ ನೈವೇದ್ಯ ಎಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದೋ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಭಯ. ಪೂಜೆಗೆ, ಮೊದಲು ರಾಮ ಬರ ಬೇಕೋ? ರಾವಣ ಬರಬೇಕೋ? ಎಂದು ಹೇಳಿದೆವು. ವಾಸುವಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ರಗಳೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು; ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ “ರಾವಣನೇ ಮೊದಲು ಬರಲಿ” ಎಂದ. ವನವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಮನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ತಿಂಡಿಯ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಲಂಕಾಧಿವಶಿಯಾದ ರಾವಣನಾದರೋ, ರಾಕ್ಷಸ. ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟಿ, ದೊಡ್ಡ ಕ್ರೀ, ದೊಡ್ಡ ತಟ್ಟಿ! ಆದ್ದರಿಂದ ತಿಂಡಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವುದೆಂದು ಯೋಜಿಸಿದ.

ವಾಸುವಿನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಅರಿತ ಓಬು ಒಂದು ಉಪಾಯ ಮುದುಕಿದ. ನಾನೇ ರಾವಣನಾಗಿದ್ದೆನಷ್ಟೇ? ನನ್ನ ಕೆವಿಯ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಸಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ, ಒಂದೆರಡು ಕಟ್ಟಿರುವೆ, ಗೊದ್ದು, ಗೆದ್ದಲು, ಮಿಡತೆ, ಕುಂಬಾರ್ತಿ ಮುಳ ಇವುಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಗುವಂತೆ ಹೇಳಿದ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾವಣ ಮಾಂಸಾಹಾರಿಯಷ್ಟೇ! ಉಪಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ ಓಬುವೇ ಹುಳುಗಳನ್ನೂ “ಸನ್ನೇಪ್ತಿ” ಮಾಡಿದ. ರಾವಣನಾಗಿದ್ದ ನಾನು ಹುಳುಗಳನ್ನು ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡುಹೊಗಿ ಭೀಮದೇವರ ಎದುರು ನಿಂತಿ. ಅದು ರಾವಣ ಮಾಡುವ ಪೂಜೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಹನುಮಂತನಾದ ಓಬು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ.

ಅವನು ಭೀಮನಾಗಿದ್ದ ವಾಸುವಿಗೆ “ದೇವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡೇ ಇರಬೇಕು” ಎಂದನು.

ವಾಸು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ. ರಾವಣನ ‘ಪೂಜೆ’ಗೆ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಯಿತು. ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ದೇವರ ಮುಂದಿಟ್ಟು. ದೇವರಂಗಿ ತಿನ್ನ ವಂತೆಯೂ ಹೇಳಿದ. ವಾಸು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದ. ನಮಗೆಲ್ಲ ಅಳ್ಳಬಿರಿಯನ ನಗು. ಆದರೂ ಎರಡು ಕೃಗಳಂಡಲೂ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವನ ಚಿತ್ತ ಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಮಂಡಕ್ಕಿಯ ರಾಶಿಯೇ ತೋರಿರಬಹುದು! ಅವನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಪಾರನೇ ಇಲ್ಲ!

ಓಬು ಇರುವೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಿಡ ತೆಗೂ ಅರೆಜೀವನಿತ್ತು. ಭೀಮದೇವರಂಗಿ ತಕ್ಕ ನೈವೇದ್ಯ! ವಾಸು ಕೃಯಿಟ್ಟನೋ ಇಲ್ಲವೋ, ನೋವು ಸಿಟ್ಟಿಗಳಂದ ಒದ್ದುಹುತ್ತಿದ್ದ ಕಟ್ಟಿ

ರುವೆಯೋಂದು ಕಡಿಯಿತು ! ಅನಾಹುತವೋ ಅನಾಹುತ ! ವಾಸು ಎಲ್ಲಿ ಯಾದರೂ ನಿಜವಾದ ಭೀಮನೇ ಆಗಿದ್ದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಮಗೆಲ್ಲ ಏನು ಹರಿ ಜಾವನಾಗುತ್ತಿತ್ತೊಂದು ದೇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ! ಸ್ವಲ್ಪ ಉಹಿಸಿದರೆ ರಾಮ ರಾವಣರ ಯುದ್ಧವೇ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುಬಹುದು. ವಾಸು ಕಿಟ್ಟನೇ ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡು, ಕೋವಿಯ ಮದ್ದಿಗೆ ಕಡಿಬಿದ್ದಂತಿ ಎದ್ದುನಿಂತ ! ಓಬು ಬರಿಯ ಹೈಲು ; ಯಾವಾಗ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿದು. ವಾಸುವನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ “ ಭೀಮದೇವರೇ, ಕಲ್ಲಾದ ದೇವರು ಅಲ್ಲಾಡಬಾರದು. ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ ! ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ !” ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡು ನಗಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಭೀಮ ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅಳ ಲಾರಂಭಿಸಿದ. ದಾನಿ, ಸೀತೆಯಾಗಿದ್ದವಳು ಸೀತೆತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಬಂದು ಭೀಮನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಹಿಡಿದು ಅಳಬೇಡ ಎಂದು ಎವ್ವು ಹೇಳಿಕೊಂಡೆರೂ ಭೀಮ ಬೇರೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಭೀಮಗರ್ಜನೇ ಅಂತರಿಕ್ಷಕೊಳ್ಳು ಪರಿತು. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿರಬಹುದು ! ರಾಮನಾಗಿದ್ದ ಮಾನುಷು ಓಡಿಬಂದು ಭೀಮನನ್ನು ಸಂತೃಪ್ತಿಸಿದ. ರಾಜೆ ಮಾನುವಿಗೆ “ ನೀನೆಂಥ ರಾಮನೋ ? ಕಟ್ಟಿರುವೆ ಕಡಿದದ್ದನ್ನೂ ಕೂಡಾ ಫಕ್ಕನೇ ಗಣಮಾಡ ಲಾರೆ !” ಎಂದು ಹೇಳಿ “ ವಾಸ್ತಾಯಾ ಅಳಬೇಡ ” ಎಂದು ಸಂತ ವಿಟ್ಟಳು. ಅವನೇನೋ ಚೊಬ್ಬಿ ಹಾಕಿದ ! ಭೀಮನ ಕೂಗಿಗೆ ತಡೆ ಯುಂಟಿ ? ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಭೀಮನ ಕೂಗು ಅಡುಗೆಮನೆಗೆ ಮುಟ್ಟು ಪುದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಮಾತೇ ? ಚಿಕ್ಕಮ್ಮು ಗಾಬರಿಯಿಂದ, ಕೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಗ್ಗರಕೆ ಸಾಟನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ಹೊರಣಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾದ ಸಾರಿಗೆ ಅದ್ದಿದ್ದ ಸಾಟನಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹಬೆ ಯಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾಪ, ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ರಾಮಾಯಣದ ಪೂರ್ವೇ ತ್ತರವೇನು ಗೊತ್ತು ? ‘ ಕುಶಾಲು ಹೋಗಿ ಅಸಾಲಾಯಿತು ! ’ ಆಟಕ್ಕೆ ಬದಲು ಅಟಮಟವಾಯಿತು ! ರಾವಣನಾದ ನನ್ನನ್ನು ರಾಮ ಹೊಡಿ ಯುವ ಬದಲು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮು ಗುದ್ದಿದರು. ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಭಿನವ ವಾಲ್ಯೇಕಿಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮು ಅಡುಗೆಮನೆಗೆ ಎಳಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರು ; ಅಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ “ ಭೀಮಪೂಜೆ ”ಯಾಗಿರಬೇಕು !

ಭೀಮ ಹೋದರೆ ರಾಮಾಯಣ ನಿಲ್ಲುವುದೇ ? ನಾವೇನೋ ರಾಮರಾವಣರ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿಯೇಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಹಟಸಾಧಿಸಿದೆವು.

ಆಟ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ? ಲಂಕೆಯಲ್ಲಲ್ಲ ! ಬಸಿರಿಮರದ ಬಲೆ ಬಲೆಯಾದ ತಕ್ಕೆ ಳಲಲ್ಲಿ ! ಭೀಮಪೂಜೋಪಾಶ್ವಾನ ಕೊನೆಗಂಡ ಮೇಲೆ ಸೇತುಬಂಧನವಾಯಿತು. ಸೇತುಬಂಧನಕ್ಕೆ ರಾವಣ, ಕುಂಭಕರ್ಣ, ಲಂಕಿಣಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಹಾಯವಾಡಿದರು ! ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ರಾಮ ಮೊದಲಾದವರು ಮಂಗಗಳಾದರು. ಹನುಮಂತನಾದ ಓಬು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪುಡಿಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು “ನೀನೆಂಥಾ ಹನುಮಂತನಪ್ಪ ! ವಡೆಗಳಂಥ ಕಲ್ಲು ತರುತ್ತಿದ್ದೀರುಲ್ಲ !” ಎಂದೆ.

ಹನುಮಂತ ಕೈಲಾಸಪರ್ವತವನ್ನು ಎತ್ತಲುಹೊಗಿ ಕೈ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಂಡೆದ್ದನ್ನು (ನವ್ಯ ರಾಮಾಯಣದ ಪ್ರಕಾರ) ಅಭಿನಯಿಸಲೇ ಬೇಕೆಂದು ತಿಮ್ಮು ಹಟ ಹಿಡಿದ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅವನೇ ಶಿವನಾದ. ಲಂಕಿಣಿ ಯಾಗಿದ್ದ ರಾಜಿ ಪಾರ್ವತಿಯಾದಳು. ಶಿವ ಪಾರ್ವತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಮನೆ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಕಲ್ಲುಚಪ್ಪಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರು. ಕಲ್ಲುಚಪ್ಪ ಡಿಯೇ ಕೈಲಾಸವಾಯಿತು. ಹನುಮಂತ ಕೈಲಾಸದ ಬಳಗೆ ಹೊಗಿ ಅದನ್ನು ಎತ್ತುವಂತೆ ನಟಿಸಿ ಸಂದಿಯೊಳಗೆ ಕೈಯಿಟ್ಟನು. ಶಿವ ಕೈಲಾಸ ವನ್ನು ಕಾಲುಬೆರಳಿನಿಂದ ಒತ್ತುಬೀಕಷ್ಟೇ ? ಹಾಗೆಯೇ ತಿಮ್ಮು ಹಾಸರೆ ಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದನು. ಓಬುವಿಗೆ ಅತಿನೋರಾಗಿ ‘ರಾಮ ರಾಮ ! ರಾಮ ರಾಮ !’ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದವನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಸ್ವರ ಬದಲಾಯಿಸಿ “ತಿಮ್ಮು ! ತಿಮ್ಮು ! ಕೈ ! ಕೈ!!” ಎಂದು ಕೊಗಿಕೊಂಡನು. ಬೆರಳಿನ ಜಮ್ಮು ಸುಲಿದು ಹೋಯಿತು. ಆದರೂ ಶಿವ ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬಲವಾಗಿ ಒತ್ತಿದನು. ಹನುಮನ ಕೂಗು ನಟನೆಯೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿ ತಿಮ್ಮು ಇನ್ನೂ ಬಲವಾಗಿ ಅದುಮಿದನು. ಓಬು ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅತ್ತನು. ಕಣ್ಣನಲ್ಲಿ ನೀರೂ ಜಲಜಲನೆ ಉಕ್ಕೆಹರಿಯಿತು. ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಅಭಿನಯಕೌಶಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿದವು. ಅನ್ನ ಸಹಜವಾಗಿ ಅಳಲು ಯಾವ ನಟಕ್ಕೇವ್ವನೀಡಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವದೇ ?

ದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊಗಿದವನು ಹನುಮಂತ ; ರಾವಣನಲ್ಲ ! ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ರಾವಣನಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಕತೆ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೂ ನನಗೆ ಕೈಬೆರಳು ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ; ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು.

ಓಬು ಕೂಗಿದ, ತಿಮ್ಮು ಅದುಮಿದ; ಹನುಮ ಆರಚಿದ, ತಿನ ಒತ್ತಿದ. ನಿಂತ ನಾವೆಲ್ಲ ನಟನೆಗೆ ಬಹಳ ಹಿಗ್ಗಿದೆನು! ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇದ್ದಿಧ್ವರೆ ನಮ್ಮ ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬನ ಗತಿ ಮುಗಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವನಾದರೂ ಏಕೆ? ನನ್ನ ಗತಿಯೇ ಪೂರ್ವಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆನ್ನು ವಿರೋ? ನಾನು ರಾವಣ. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೋತ ರಾಜರನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕುವುದೇ ಧರ್ಮವಷ್ಟೇ! ಹಾಗೆಯೇ ರಾವಣನನ್ನು ಗೆದ್ದ ರಾಮನು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದನೇ? ರಾವಣನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಿಸಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅಂದರೆ ನನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಗಿಯುತ್ತಿತ್ತು!

ಓಬುವಿನ ಕೂಗು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯೋ ಬಳಿಯಿಂದ ಕಕ್ಕೆಯ್ಯ ಓಡಿಬಂದರು. ಬಂದವರು ದೂರ ನಿಂತು “ ಏನೊತ್ತೀ ಅದು, ಗಲಾಟಿ! ಎಂದರು. ತಿಮ್ಮು ಚಪ್ಪಡಿಕಲ್ಲಿನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಅದುಮುತ್ತ ‘ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಕಕ್ಕೆಯ್ಯ! ರಾಮಾಯಣ ಆಡ್ತೇವೆ! ಹನುಮಂತನ ಕೈ ಕೈಲಾಸ ದಡಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದೆ ; ತಿನ ಅಮುಕುತ್ತ ಇದ್ದಾನೆ ! ಎಂದನು. ಓಬು ಮಾತ್ರ “ ಅಯ್ಯಿಯೋ! ಅಣ್ಣಿಯಾಘ, ಸತ್ತೀ! ಸತ್ತೀ! ಎಂದು ಕೂಗಿ ಕೊಂಡನು.

ಕಕ್ಕೆಯ್ಯ ಓಡಿಬಂದು ಕೈಲಾಸದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ದಬಾರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತಿನ ಪಾರ್ವತಿಯರಿಭುರನ್ನು ತಜಿಗೆ ಎಳೆದುಹಾಕಿ, ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಎತ್ತಿದರು ; ಓಬು ಕೈ ಎಳೆದುಕೊಂಡ. ಚಮ್ಮ ಸುಲಿದು ಕೈಬೆರಳೆಲ್ಲ ರಕ್ತಮಯನಾಗಿತ್ತು. ಕಕ್ಕೆಯ್ಯ ಎಲ್ಲಿರಿಗೂ ಹುಣಿಸೆಯ ಬರಲಿನಿಂದ ಎರಡಿರದು ‘ ಚಡಿ ಕೊಟ್ಟು ’ ಹನುಮಂತನ ಕೈಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಡಲು ಅವನನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಚಳಿಗಾಲ ! ಸ್ತುತಿಗಾಲ ! ಹುಣಿಸೆಯ ಬರಲಿನ ವೆಟ್ಟು ! ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ !

ರಾಮರಾವಣರ ಯುದ್ಧ ಇಷ್ಟಕೇ ಪೂರ್ವಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮಾನುವನ್ನು ಕುರಿತು “ ನೀನೆಂಥ ರಾಮನೋ ! ಕೈಲಾಗದ ರಾಮ ! ನಿನ್ನ ಭಕ್ತ ಹನುಮಂತ ಬರಲಿದರೆ ನೀನು ಬಂದು ಬಿಡಿಸಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ? ಕಲ್ಲು ನಿಂತಂತೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ನೋಡ್ತೂ ಇಂದ್ರಿ ! ನಿನ್ನ

ದೇಸೆಯಿಂದ ಭಾಗವತರಾಟ ಆಡದಿದ್ದ ಹಾಗೂ ಆಯಿತು!” ಎಂದೇ—
ವೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ.

ಮಾನುಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಮೈ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ; ನನಗೂ ಅವ
ನಿಗೂ ಹೂಡಿದಾಟವಾಯಿತು. ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ತೆಕೆಯಂತೆ ನೋಡಿದರೆ
ರಾವಣ ಸೋಲಬೀಕು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಾನೇ ಬಲವಾಗಿದ್ದೇ : ರಾಮ
ಬಿದ್ದ ; ರಾವಣ ಗೆದ್ದ. ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಮಾನುವಿನ ಮೇಲೆ ನಾನು ಬಲ
ವಾಗಿ ಜಗ್ಗಿಸಿ ಕೂತುಕೊಂಡೆ ; ಅವನು ಅಳು ಅಳುತ್ತ “ಲೋ, ಪುಟ್ಟು,
ನಾನು ರಾಮ ಕಣೋ ! ನೀನು ರಾವಣ ಕಣೋ ! ಬಿಡೋ, ನನ್ನ
ಮೇಲೆ ನೀನು ಕೂತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ” ಎಂದ.

ನಾನು ಇನ್ನೂ ಬಲವಾಗಿ ಜಗ್ಗಿಸಿ “ಹೋಗೋ ನಿನ್ನ
ರಾಮಾಯಣಕ್ಕೆ ಬೆಂಕೆಹಾಕ ! ನನ್ನ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಗೆದ್ದಿದ್ದು”
ಎಂದೇ.

ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ರಾಮನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಲಂಕೆಣಿ, ಸೀತೆ,
ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಕುಂಭಕರ್ಣ, ವಿಭೀಷಣ, ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದರು. ಆದರೂ
ನಾನು ಬೀರೆ ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಕುಂಭಕರ್ಣ ಓಡಿಹೋಗಿ ನಮ್ಮಾಳು
ಲಿಂಗನನ್ನು ಕರೆತಂದ. ಅವನು ರಾವಣನನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದು ರಾಮನನ್ನು
ಬಿಡಿಸಿದ. ಅಂತೂ ರಾವಣವಧಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ರಾಮವಧಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ!

ಅಂದು ನಾವಾಡಿದ ಹೋಸರಾಮಾಯಣದ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಮ
ರಾವಣರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಾಮನೇ ಸೋಲುತ್ತಾನೆ. ಭೀಮನು ಕಟ್ಟಿರುವೆ
ಕೈಲಿ ಕಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಹನುಮಂತನು ಕೈಲಾಸದ
ಕೆಳಗೆ ಕೈ ಚಮ್ಮೆ ಸುಲಿಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತಾನೆ. ರಾಮ ಬಿದ್ದ ! ರಾವಣ
ಗೆದ್ದ !—ಇದೇ ನಮ್ಮ ರಾಮರಾವಣರ ಯುದ್ಧ !

— — —

ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತಿನ ಮಾಲೆ

ಚೊಮ್ಮೆನಹಳ್ಳಿಯ ಕಂದರಿ ಜೋಗಿ
ಯಾವಾಡಿಗಿತ್ತು

ಕುವೆಂಪು
ರಾಘವ

ಅಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ

ನನ್ನ ಮನೆ	(ವದ್ಯಗಳು)	ಕುವೆಂಪು
ಚಟಾಕಿ	(ವದ್ಯಗಳು)	ಎಲ್. ಗುಂಡಣ್ಣ
ಯಾರು ಜಾಣಾರು?	(ಕಥೆಗಳು)	
ಇಲಿಯ ಮದುನೆ	(ಕಥೆಗಳು)	
ಒಕ್ಕವರ್ತಿಯ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಗಳು	(ಕಥೆಗಳು)	

